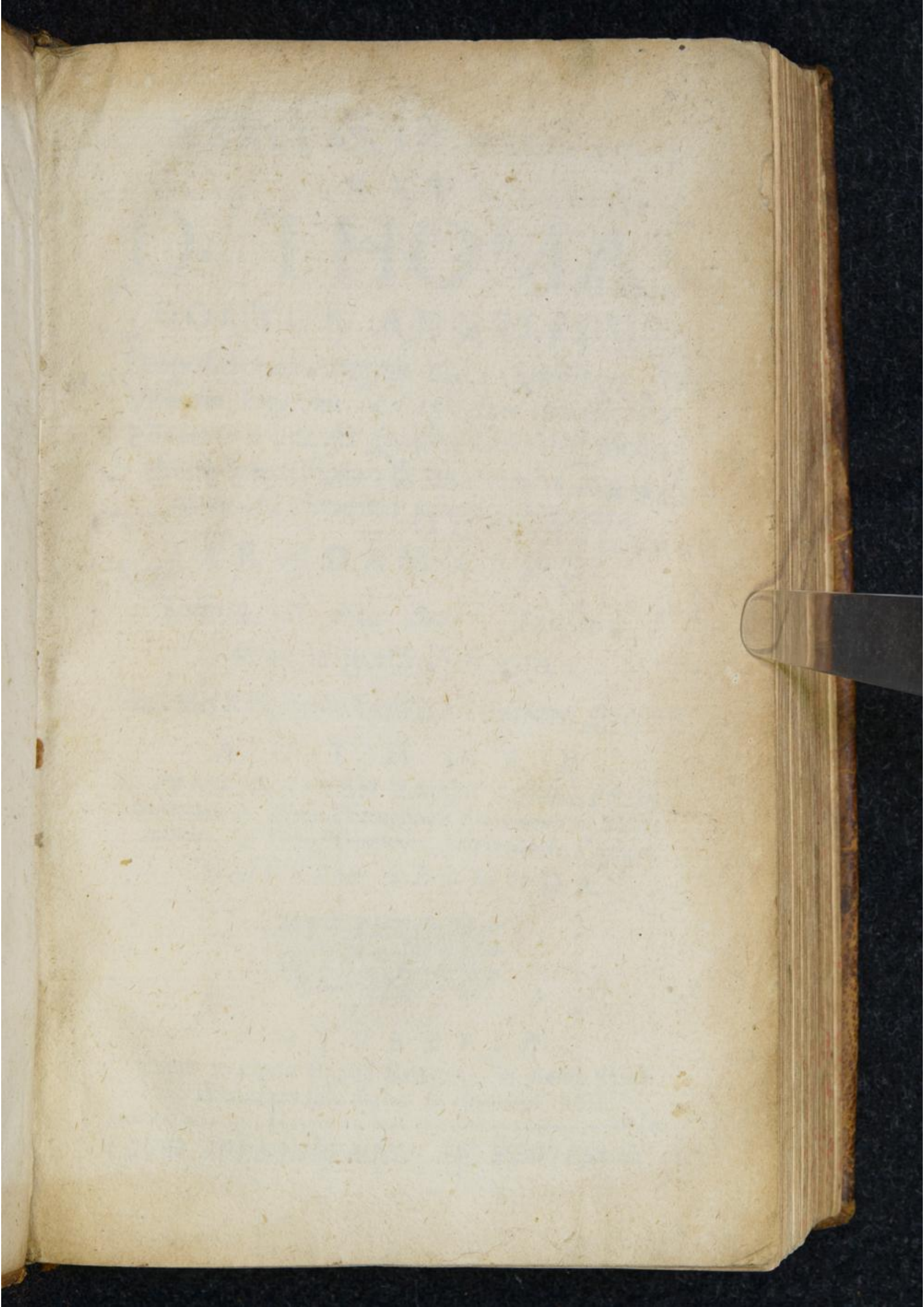

252

Catalogus s: Pontificum
q: stentis in hoc libro p: p: s: s: s:
naveant

Pius V	—	—	—	4
Innocentius X	—	—	—	49
Alexander VII	—	—	—	79.84
Innocentius XI	—	—	—	87
Alexander VIII	—	—	266-275	
Innocentius XII	—	—	—	208
Clemens XI	—	—	—	277

VERITAS IN MEDIO ;

S E U

D. THOMAS

DOCTOR ANGELICUS

Propositiones omnes circa *Theoriam*, &
Praxim, *Rigorem*, ac *Laxitatem* versantes à
Baianis usque ad *Quesnellianas* 101. inclu-
sivè per tutissima, & inconcussa, atque
ab omni extremo remota dogmata

PRÆDAMNANS:

Inserta est vita *Baii*, *Jansenii*,
aliaque gesta Historica ;

Accessit Responsio brevis ad Patrem *Quesnel*.

A U T H O R E

F. FRANCISCO VAN RANST S. Ordinis FF. Pre-
dicatorum in Almâ Universitate Lovaniensi S. T. Li-
centiatio, & Studii Generalis Antverpiensis Regente.

EDITIO SECUNDA.

A N T V E R P I Æ ,

Typis JOANNIS PAULI ROBYNS, in plateâ vulgò
de Wolstraet sub signo S. JOSEPHI 1718.

CUM APPROBATIONE ET PRIVILEGIO.

Propositiones...

PRÄDAMI...

Tabula...

AUTHOR...

EDITIO SECONDA...

ANTWERP...

...BY...

AMPLISSIMO
VIRO DOMINO,
D^{NO}. JACOBO
GUILIELMO
JANSSENS

INSIGNIS ECCLESIAE COLLEGIATAE
S. JACOBI ANTVERPIAE
CANONICO, AC

VICE-DECANO
VIGILANTISSIMO,
PROTONOTARIO APOSTOLICO, &c.

Atere, obsecro, VIR AMPLIS-
SIME, ut hoc opusculum con-
tinens errores à *Baio* ad hæc
usque Tempora per Sedem A-
postolicam profligatos tuis sub-
auspiciis in medium prodeat. Enimverò
quis est, cui illud aptius consecretur, quàm

* 2

Ampli-

D E D I C A T I O.

Amplitudini tuæ tam benè de Ecclesiâ meritæ ? nonnè Te suspexit Belgium hisce calamitosissimis, angustissimis, pene dixeram extremis temporibus strenuissimum Authoritatis Pontificiæ defensorem, vindicem, Propugnatorem ? scilicet Petri Cathedra toties Impetita omnes semper & persecutionum, & errorum fluctus in se conglomeratos elûsit. Jam dudum dixerat Augustinus lib. 1. de symbolo ad Catechumenos cap. 6. *Ecclesia (firmissimæ innixa Petræ) oppugnari potest, expugnari non potest.* Hanc Tu firmitatem quoties in te expressisti ? quoties ingentes Procellas repulisti ? stetisti sanè variis in casibus impavidus, intrepidus, immotus ipsis etiam adversariis laudem extorquens. Sed nonne & firmitatem illam sibi vendicant inconcussa D. THOMÆ dogmata ? profectò hic vir, hic est, qui omnes omnino errores & ante, & suis temporibus, & post mortem ad hæc usque Tempora exortos (*Baianos, & subsecutos* in præsentem tantùm expendimus) damnavit, prædamnavit, prædebellavit. Ad hanc rupem cunctæ sunt hætenus elisæ, & elidentur, dum stabit Ecclesia, falsitates. Tanti viri Doctrinam quàm tu præclarè imitaris ? quàm amas veritatem, quæ

D E D I C A T I O.

quæ est Genuinus D. THOMÆ character? sed hisce terminis laus tibi debita non circumscribitur. Quid tuam memorem effusam in pauperes Liberalitatem? quot non fuere è miseris, oppressionibus, calamitatibus, angustis, ex ipsis mortis faucibus auxiliatrice tuâ manû erepti? quid recenseam singularem in Deum pietatem, quid assiduam in divino officio præsentiam, quid admirandam in excipiendis confessionibus diligentiam; innatam modestiam, eximiam in rebus arduis prudentiam, comitatem erga omnes, affabilitatem, cæteraque virtutum ornamenta? retraho me, quis tamen subticeat nunquam labefactatam in Christianis ex Infidelium servitute eruendis (cujus *Sodalitii* provinciam sustines) constantiam? retraho me, inquam, ne videar excurrere in laudes tuas. Possem enim in medium proferre sive Generis claritatem, sive Avorum res gestas togâ, sagôque maximas. Sed hisce omnibus supersedeo. Virtutem præfers Majorum titulis memor illius.

*Et Genus, & Proavos, & quæ non fecimus ipsi,
Vix ea nostra puto* ———

Suscipe

DEDICTIO.

Suscipe igitur hoc opusculum sponte
suâ in patrocini tui sinum convolans ,
meque egregiâ , quâ omnes soles , benevo-
lentiâ complecti non dedignare. Itâ ex
animo precatur , & seipsum Amplitudinî
tuæ dedicat , consecrat , ac devovet ;

AMPLISSIME DOMINE ,

Vestræ Amplitudinis Humil-
limus , ac Observantissimus
famulus F. FRANCISCUS
VAN RANST Ord. Præd.

PRÆ-

PRÆFATIO.

Quid agimus, anime? quousque mortales cæcutiunt? errant, in diversa ruunt? an nunquam erit errorum finis? quantum ab uno, alterove sæculo peccatum est circa *Theoriam*, & *praxim*, & *Theologiam Mysticam*? eheu! extremos ubique, præsertim circà *praxim* intueor errores. Illic *Rigor* est, hìc *laxitas*; *Scylla*, & *Charibdis*, scopuli sanè naufragiis celeberrimi. Hos inter tutò navigat medium tenens iter *Veritas*.

At quò Duce, quò Governatore navigat *Veritas*? Is est profectò omnium per ora volitans; & ubique in pulpitis, cathedris, libris resonans *D. THOMAS AQUINAS*, Angelicus, & Communis Ecclesiæ Doctor. *Hujus Doctrina præ cæteris, exceptâ canonicâ, habet. . . VERITATEM SENTENTIARUM, ità ut nunquam, qui eam tenuit, inveniatur à VERITATIS tramite deviasse, & qui eam impugnaverit, semper fuerit de VERITATE suspectus.* Innocentius VI. Nolim hìc recensere innumera & à supremis Ecclesiæ Moderatoribus, & à viris celeberrimis in Doctrinam Angelici certatim effusa encomia. Sanè illius *tutissima*, & *inconcussa dogmata*, & *penes Catholicos universos ingentia*, & *omnem laudem supergressa nomina*, novi præconii commendatione planè non egent. Alexander VII. Quis tamen silentio premat prænobile de *D. THOMA* testimonium, quod Cardinalis Casanate non minùs sapientiâ, & pietate, quàm purpurâ toti Orbi conspicuus non semel, dum viveret, protulit. *Felicem dixit ille, orbem fere, si UNA D. Thomæ Doctrina ubique obtinèret, si UNUS in Scholis, & Academiis Thomas Doctor audiretur, ac consuleretur in rebus dubiis, nullam tunc in Orbe fore Hæresim, nullam in morali, quæ conscientias hominum regit, relaxationem, nullam in Mysticâ Theologiâ, quæ Sanctitati viam sternit, exerrationem.* Hæc certè si observata fuissent; nec *Baius* assertiones suas 79. fabricasset,

bricasset, nec *Jansenius* infelicem, totque dissidio-
rum feracem Pentadem condidisset, nec in lucem
prodiissent cum ingenti animarum strage Proposi-
tiones 110; neque, dum his repagulum opponitur,
itum fuisset in aliud extremum, nimium scilicet Ri-
gorem 31. Positionibus comprehensum. Annè etiam
Author Illustrissimus (cujus nuperrimè extincti ma-
nes æviternâ in pace quiescant, sed cujus Gloria ob
singularem sui submissionem numquam extinguetur)
annè inquam, errasset ille in *Theologiâ Mysticâ*? an
Quesnel famosas 101. Propositiones seminasset, quæ
modò tantum pulveris excitant in Ecclesiâ Dei? re-
ctè igitur dixit Eminentissimus Casanate, *felicem Or-
bem fore, si UNA D. Thomæ Doctrina ubique obtineret.*

Illud scilicet votorum summa meorum est; illud
scopus qualiscumque laboris mei. Hunc in finem cui-
libet, vel pluribus subinde Assertionibus subnectere
conatus fui D. THOMÆ Authoritatem damnatas præ-
damnantem. Nullus sanè unquam emerfit, vel emer-
get error, quem S. Doctor cælestibus scriptis non
prædebellat. Hoc & in nupero patuit libro *de heresi-
bus* omnibus ab Aquinate profligatis. Quàm rursus igi-
tur optandum foret, ut Angelici dogmata omnium
falsitatum præsuccocativa *unicè* colerentur!

Cæterùm si quid sit, Lector Benevole, in hoc ope-
ris decursu, quod vel duritiem, vel acrimoniam
quamdam præ se ferre videatur, id ex animo rejicio,
& retracto. Quàm graviter certè coram Deo rei sunt,
qui sarcasmis, detractionibus, mendaciis, qui indisci-
plinatò calamò, stylòque mordaci adversarios ex-
agitant, lacesunt, proscindunt! Quàm hoc à Chri-
stianâ, nedum Religiolâ modestiâ alienum est!

Tu interim, Lector, hoc opusculo (cui etiam non-
nulla Historica ob rei varietatem inseruimus) utere;
tolle præjudicia, ama veritatem, & non poteris non
amare D. THOMÆ Doctrinam.

Juxta ordinem temporis à Propositionibus ordie-
mur *Batavis.*

PROPO

PROPOSITIONES B A Y 79.

Nno reparatae salutis 1567. primâ O. Anno
ctobris Propositiones 79. Michaëlis 1567.
Bay Doctoris Lovaniensis proscriptæ sunt a Pio V. Pontifice Maximo
nuper a Clemente XI (quem Deus
Ecclesie suæ diu hospitem conservet)
augustissimo ritu in Album Sanctorum relato.

Sed juvat Prius Bay vitam lustrare.

Michaël Baius Melini in territorio Atheni anno Vita Mi.
1513. Natus, cum primùm per atatem licuit, litteris chaëlis
& studiis melioribus se dedit. Lovanium veniens Bay.
in Porcensi ibidem Gymnasio biennalem cursum emen-
sus inter Philosophia candidatos anno 1535. ter-
tium locum obtinuit. Hinc Collegii Pontificii alum-
nus eâ modestiâ, morumque gravitate inter Con-
ubernales suos per totum quinquennium vixit,
ut qui standonica domui præesset dignior inventus
sit nemo. Hic Triennio rexit, solidoque indè sexen-
nio Philosophiam docuit pari fructu & laude.

Anno 1545. Theologia Laureâ insignitum Pon-
tificium Arianæ VI. Collegium Præsidentem accepit:
Carolus V. sacrarum litterarum Professore constituit:
Academia doctorali purpurâ anno 1550. 21.
Junii donavit. Eximiam laudem doctrinâ partam
cumulabant singularis morum facilitas, & bilis
natura comitas. Omnibus affabilis benignè audiebat
omnes, benevolè respondebat omnibus. Tot dotibus
exornatus voluntates & studia hominum ita ad

se attrahebat, ut Principibus etiam Viris, in his Joanni Austriaco Belgii Proregi hospitio à se in Pontificio Lovanii Collegio sapius excepto gratus semper extiterit.

Ad Concilium Tridentinum, cuius & finem spectavit, unà cum Cornelio Jansenio postea primo Gandavensium Episcopo & Joanne Hesselio à Philippo secundo Principe nostro missus egregium ingenii, doctrina, ac pietatis in celeberrimo Christiani orbis Theatro specimen praebeuit Lovanium, absoluto Concilio, reversus, anno 1575. Joanne Molinao vitâ sancto, ecclesia Collegiata D. Petri Decanus, & triennio post Privilegiorum Academicorum Conservator eligitur. Eâ in dignitate constituto de morum modestiâ puero ingeniâ; de victus temperantiâ, qua in eo semper viguit, de pietate, qua pia meditati, & sacris quotidie operanti frequenter excussit lacrymas, nihil decessit Eodem anno (cum umbra fugientem sequeretur) honores declinanti ultrò oblati sunt illustris Academia Lovaniensis Magistratus, vulgò Cancellariatum vocant. Illum per annos quindecim summo omnium applausu exercuit: in sacrarum litterarum, quas annos quadraginta publicè interpretatus est, Patrumque lectione assiduus erat, è quibus cum præclarissimum illud ecclesiae sidus D. Augustinum nonis totum evolvisset, invenit tamen quod ruminaretur.

Anno 1577 Philippum Marnixium S. Aldegundi Dominum alterum istius seculi Tanchelinum si opiniones ejus in rebus fidei spectes, Eucharistiam ore sacrilego profcindentem validissimarum rationum pondere prostravit.

Anno 1582. Baius argumenta dissolvit, quibus Antverpienses suadere satagebant Belgis esse licitum jurejurando se obstringere ad obediendum Duci Alençonio, abdicatâ, qua Regi Hispaniarum debebatur, obedientiâ. Eam in rem litteras scripsit doctori Petro Castillo, qui istius argumenti formulam cum argumentis Antverpiensium ad ipsum transmisserat. Tandem Baius vitâ fungitur decimâ sextâ

Septembris 1589. annos natus 77. Facultates suas moriens pauperibus testamento legavit Collegio Lovanii sub Patrocinio S. Augustini exstructo. Ejus virtutes oratione funebri prosecuti sunt Joannes Bernartius Mechliniensis J. U. & Jacobus Baius fratris filius Doctor in eodem Theologus, qui & monumentum eidem in sacello Collegii Pontificii, cui ille Prasuerat, poni curavit

Scripsit de meritis operum libros 2.

De Sacramentis in genere contra Calvinam.

De formâ Baptismi. Lovanii simul hæc sunt edita 1565. 8. apud Joannem Bogardum.

De libero hominis arbitrio lib. 1.

De Charitate, Justitiâ, & Justificatione, libros 3.

De Sacrificio lib. 1.

De peccato Originali lib. 1.

De Indulgentiis lib. 1.

De oratione pro defunctis. lib. 1. omnia ibidem impressa 1566.

Responsionem ad questiones Philippi Marnixii de ecclesia Christi, & Sacramento altaris. Ibidem typis Petri Zangry 1579. 8.

Apologiam pro responsione contra objectiones ejusdem de veritate corporis Christi in Eucharistiâ ibid. 1581. & cum aliis pro eadem responsione apologiis Coloniae 1583. 8.

Epistolam ad Doctorem P. Castillo de juramento jussu Ducis Alençonii Antverpiæ in pretorio concepto, & comprobato die 12. Aprilis 1582. Hæc Valerius Andreas in Bibliothecâ Belgicâ, Aubertus Miræus, alique.

Tantus tamèn, ac talis vir & errare potuit, & erravit, ut liquet ex propositionibus statim recensendis per constitutionem S. Pii 5. damnatis.

S. PII V. PONTIFICIS
C O N S T I T U T I O

Adversus Articulos vulgò BAJANOS.

PIUS Episcopus Servus Servorum Dei.

EX omnibus afflictionibus quas in hoc loco à Domino constituti, tam luctuoso tempore sustinemus, ille animum nostrum præcipuè excruciat dolor, quod Religio Christiana tantis jam pridem turbinibus conflictetur, Christi que populus antiqui hostis suggestionè dissectus in alios atque alios errores passim, & promiscuè deferatur: Quantum verò ad Nos attinet, totis viribus conamur, ut illæ simulatque profiliunt, penitus opprimantur: magno enim mœrore afficimur quòd plerique, spectatæ alioquin probitatis, & doctrinæ in varias sententias offensionis, & periculis plenas, tum verbo, tum scriptis prorumpunt; de que eis, etiam in Scholis invicem controversantur; cujusmodi sunt sequentes.

*Proposi-
tiones
Bay.*

1. Nec Angeli, nec primi Homini adhuc integri merita rectè vocantur gratia.
2. Sicut opus malum ex naturâ suâ est mortis æternæ meritorium, sic bonum opus ex naturâ suâ est vitæ æternæ meritorium.
3. Et bonis Angelis, & primo homini, si in statu illo perseverasset usque ad ultimum vitæ, felicitas esset merces, & non gratia.
4. Vita æterna homini integro, & Angelo promissa fuit intuitu bonorum operum, & bona opera ex lege naturæ ad illam consequendam per se sufficiunt.

5. In

5. In promissione factâ Angelo, & primo Homini continetur naturalis iustitiæ constitutio, quâ pro bonis operibus, sine alio respectu, vita æterna iustis promittitur.

6. Naturali lege constitutum fuit homini, ut si in obedientiâ perseveraret, ad eam vitam pertransiret, in quâ mori non posset.

7. Primi hominis integri merita fuerunt primæ creationis munera; sed juxta modum loquendi Scripturæ sacræ non rectè vocantur gratia; quò fit, ut tantùm merita, non etiam gratia debeant nuncupari.

8. In redemptis per gratiam Christi nullum inveniri potest bonum meritum, quod non sit gravis indigno collatum.

9. Dona concessa homini integro, & Angelo forsitan non improbanda ratione possunt dici gratia; sed quia secundùm verbum sacræ Scripturæ nomine gratiæ ea tantùm munera intelliguntur, quæ per JESUM CHRISTUM malè merentibus, & indignis conferuntur, idèd neque merita, neque merces, quæ illis redditur, gratia dici debet.

10. Solutio pœnæ temporalis, quæ, peccato dimisso, sæpè remanet, & corporis resurrectio, propriè non nisi meritis Christi adscribenda est.

11. Quod piè, & justè in hac vitâ mortali usque in finem conservâri vitam consequimur æternam, id non propriè gratiæ Dei, sed ordinationi naturali statim initio creationis constitutæ justo Dei judicio deputandum est, neque in hac distributione bonorum ad Christi meritum respicitur, sed tantùm ad primam institutionem generis humani in quâ lege naturali constitutum est, ut justo Dei judicio obedientiæ mandatorum vita æterna reddatur.

12. Pelagii sententia est, opus bonum citrà gratiam adoptionis factum non est regni cælestis meritorium.

13. Opera bona à filiis adoptionis facta non accipiunt rationem meriti ex eo, quòd fiunt per Spiritum adoptionis inhabitantem corda filio-

rum Dei, sed tantum ex eo, quod sint conformia legi, quodque per ea præstatur obedientia legi.

14. Opera bona iustorum non accipiunt in die iudicii extremi ampliorem mercedem, quam iusto Dei iudicio mereantur accipere.

15. Ratio meriti non consistit in eo, quod qui bene operatur habeat gratiam, & inhabitantem Spiritum sanctum; sed in eo solum, quod obedit divinæ legi.

16. Non est vera legis obedientia, quæ fit sine charitate.

17. Sentiunt cum Pelagio, qui dicunt esse necessarium ad rationem meriti, ut homo per gratiam adoptionis sublevetur ad statum Deificum.

18. Opera Catechumenorum, ut fides, & pœnitentia antè remissionem peccatorum facta sunt vitæ æternæ merita, quam vitam ipsi non consequentur, nisi prius præcedentium delictorum impedimenta tollantur.

19. Opera iustitiæ, & temperantiæ, quæ Christus fecit, ex dignitate Personæ operantis non traxerunt majorem valorem.

20. Nullum est peccatum ex naturâ suâ veniale, sed omne peccatum meretur pœnam æternam.

21. Humanæ naturæ sublimatio, & exaltatio in consortium Divinæ naturæ debita fuit integritati primæ conditionis, & proindè naturalis dicenda est, & non supernaturalis.

22. Cum Pelagio sentiunt, qui textum Apostoli ad Romanos 2. *Gentes quæ legem non habent, naturaliter quæ legis sunt, faciunt*, intelligunt de gentibus fidei gratiam non habentibus.

23. Absurda est eorum sententia, qui dicunt hominem ab initio dono quodam supernaturali & gratuito suprâ conditionem naturæ suæ fuisse exaltatum, ut Fide, Spe, & Charitate Deum supernaturaliter coleret.

24. A vanis, & otiosis hominibus secundum insipientiam Philosophorum excogitata est sententia, quæ ad Pelagianismum rejicienda est, Hominem

ab initio sic constitutum , ut per dona naturæ
superaddita fuerit largitate Conditoris sublimatus,
& in Dei filium adoptatus

25. Omnia opera infidelium sunt peccata, &
Philosophorum virtutes sunt vitia.

26. Integritas primæ creationis non fuit inde-
bita humanæ naturæ exaltatio, sed naturalis ejus
conditio.

27. Liberum arbitrium sine gratiæ Dei adjutorio
non nisi ad peccandum valet.

28. Pelagianus est error dicere, quòd liberum
arbitrium valet ad ullum peccatum vitandum.

29. Non soli fures ii sunt, qui Christum viam
& ostium veritatis & vitæ negant: sed etiam qui-
cumque aliundè, quàm per ipsum in viam justitiæ
(hoc est, aliquam justitiam) conscendi posse docent.

30. Aut tentationi ulli sine gratiæ ipsius adju-
torio resistere hominem posse, sic ut in eam non
inducatur, aut ab eâ non superetur.

31. Caritas perfecta, & sincera, quæ est ex
corde puro, & conscientiâ bonâ, & fide non fictâ,
tam in Catechumenis, quàm in pœnitentibus potest
esse sine remissione peccatorum.

32. Caritas illa, quæ est plenitudo legis, non
est semper conjuncta cum remissione peccatorum.

33. Catechumenus justè, rectè, & sanctè vivit,
& mandata Dei observat, ac legem implet per cha-
ritatem ante obtentam remissionem peccatorum,
quæ in Baptismi lavacro demùm percipitur.

34. Distinctio illa duplicis amoris, naturalis
videlicet, quo Deus amatur ut author naturæ; &
gratuiti, quo Deus amatur ut beatificator, vana
est, & commentitia, & ad illudendum Sacris Litte-
ris, & plurimis Veterum testimoniis excogitata.

35. Omne quod agit peccator, vel servus pec-
cati, peccatum est

36. Amor naturalis, qui ex viribus naturæ
exoritur, ex solâ Philosophiâ per delationem
præsumptionis humanæ cum injuria Crucis Christi
defenditur à nonnullis Doctoribus.

37. Cum Pelagio sentit, qui boni aliquid naturalis, hoc est, quod ex naturæ solis viribus ortum ducit, agnoscit.

38. Omnis amor creaturæ rationalis aut vitiosa est cupiditas, quâ mundus diligitur, quæ à Joanne prohibetur, aut laudabilis illa charitas, quâ per Spiritum sanctum in corde diffusa, Deus amatur.

39. Quod voluntariè fit, etiamsi necessariò fiat, liberè tamen fit.

40. In omnibus suis actibus peccator servit dominanti cupiditati.

41. Is libertatis modus, qui est à necessitate, sub libertatis nomine non reperitur in Scripturis, sed solùm nomen libertatis à peccato.

42. Justitia, quâ justificatur per fidem impius, consistit formaliter in obedientiâ mandatorum, quæ est operum justitia, non autem in gratiâ aliquâ animæ infusâ, quâ adoptatur homo in filium Dei, & secundùm interiorem hominem renovatur, ac Divinæ naturæ consors efficitur, ut sic per Spiritum Sanctum renovatus deinceps benè vivere, & Dei mandatis obedire possit.

43. In hominibus pœnitentibus, ante Sacramentum Absolutionis, & in Catechumenis ante Baptismum est vera justificatio; separata tamen à remissione peccatorum.

44. Operibus plerisque, quæ à fidelibus fiunt, solùm ut Dei mandatis pareant, cujusmodi sunt, obedire parentibus, depositum reddere, ab homicidio, à fornicatione abstinere, justificantur quidem homines, quia sunt legis obedientia, & vera legis justitia, non tamen iis obtinent incrementa virtutum.

45. Sacrificiùm Missæ non aliâ ratione est Sacrificiùm, quàm generali illâ, quâ omne opus, quod fit, ut sanctâ societate Deo homo inhæreat.

46. Ad rationem, & definitionem peccati non pertinet voluntarium; nec definitionis quæstio est, sed causæ, & originis, utrum omne peccatum debeat esse voluntarium.

47. Unde

47. Unde peccatum Originis verè habet rationem peccati sine ullâ ratione , ac respectu ad voluntatem à quâ originem habuit.

48. Peccatum Originis est habituali parvuli voluntate voluntarium, & habitualiter dominatur parvulo, eò quod non gerit contrarium voluntatis arbitrium.

49. Et ex habituali voluntate dominante fit, ut parvulus discedens sine regenerationis Sacramento, quando usum rationis consecutus erit, actualiter Deum odio habeat, Deum blasphemet, & legi Dei repugnet.

50. Prava desideria, quibus ratio non consentit, & quæ homo invitus patitur, sunt prohibita præcepto, *Non concupisces.*

51. Concupiscentia, sive lex membrorum, & prava ejus desideria, quæ inviti sentiunt homines, sunt vera legis inobedientia.

52. Omne scelus est ejus conditionis, ut suum authorem, & omnes posteros eo modo inficere possit, quo infecit prima transgressio.

53. Quantum est ex vi transgressionis, tantum meritorum malorum à generante contrahunt qui cum minoribus nascuntur vitiis, quam qui cum majoribus.

54. Definitiva hæc sententia, Deum homini nihil impossibile præcepisse, falsò tribuitur Augustino, cum Pelagii sit.

55. Deus non potuisset ab initio talem creare hominem, qualis nunc nascitur.

56. In peccato duo sunt; actus, & reatus; transeunte autem actu, nihil manet nisi reatus, sive obligatio ad pœnam.

57. Unde in Sacramento Baptismi, aut Sacerdotis Absolutione propriè reatus peccati dumtaxat tollitur, & ministerium Sacerdotum solùm liberat à reatu.

58. Peccator pœnitens non vivificatur ministerio Sacerdotis absolventis, sed à solo Deo, qui pœnitentiam suggerens & inspirans vivificat eum, & resuscitat; ministerio autem Sacerdotis solùm reatus tollitur.

59. Quando per eleëmofynas, aliaque pœnitentiæ opera Deo satisfacimus pro pœnis temporali- bus, non dignum pretium Deo pro peccatis nostris offerimus, sicut quidam errantes autumant, (nam alioqui essemus saltem aliquã ex parte redemptores) sed aliquid facimus, cujus intuitu Christi satisfactio nobis applicatur, & communicatur.

60. Per passiones Sanctorum in Indulgentiis communicatas non propriè redimuntur nostra delicta; sed per communionem charitatis nobis eorum passiones impartiuntur, ut digni simus, qui pretio sanguinis Christi à pœnis pro peccatis debitis liberemur.

61. Illa Doctorum distinctio, Divinæ legis mandata bifariam impleri, altero modo quantum ad præceptorum operum substantiam tantum; altero quantum ad certam quemdam modum, videlicet secundum quem valeant operantem perducere ad regnum æternum (hoc est ad modum meritorium) commentitia est & explodenda.

62. Illa quodque distinctio, quã opus dicitur bifariam bonum, vel quia ex objecto, & omnibus circumstantiis rectum est, & bonum (quod moraliter bonum appellare consueverunt) vel quia est meritorium regni æterni, eò quòd fit à vivo Christi membro per Spiritum charitatis, rejicienda est.

63. Sed & illa distinctio duplicis justitiæ, alterius, quæ fit per Spiritum charitatis inhabitantem, alterius, quæ fit ex inspiratione quidem Spiritus Sancti cor ad pœnitentiam excitantis, sed nondum cor inhabitantis, & in eo charitatem diffundentis, quã divinæ Legis justificatio impleatur, similiter rejicitur.

64. Item & illa distinctio duplicis vivificationis; alterius, quã vivificatur peccator, dum ei pœnitentia, & vitæ novæ propositum, & inchoatio per Dei gratiam inspiratur; alterius, quã vivificatur, qui verè justificatur & palmis vivus in vite Christo efficitur, pariter commentitia est, & Scripturis minimè congruens.

65. Non

65. Non nisi Pelagiano errore admitti potest
usus aliquis liberi arbitrii bonus, sive non malus;
& gratiæ Christi injuriam facit, qui ita sentit, &
docet.

66. Sola violentia repugnat libertati hominis
naturali.

67. Homo peccat etiam damnabiliter in eo,
quod necessario facit.

68. Infidelitas purè negativa in his, quibus
Christus non est prædicatus, peccatum est.

69. Justificatio impii fit formaliter per obedi-
entiam Legis, non autem per occultam communi-
cationem, & inspirationem gratiæ, quæ per eam
justificatos faciat implere Legem.

70. Homo existens in peccato mortali, sive in
reatu æternæ damnationis potest habere veram
charitatem; & charitas etiam perfecta potest
consistere cum reatu æternæ damnationis.

71. Per contritionem etiam cum charitate
perfectâ, & cum voto suscipiendi Sacramentum
conjunctam, non remittitur crimen extra casum
necessitatis, aut martyrii sinè actuali susceptione
Sacramenti.

72. Omnes omninò justorum afflictiones sunt
ultiones peccatorum ipsorum; unde & Job, & Mar-
tyres, quæ passi sunt, propter peccata sua passi sunt.

73. Nemo, præter Christum, est absque peccato
originali; hinc B. Virgo mortua est propter peccatum
ex Adam contractum, omnesque ejus afflictiones in
hâc vitâ, sicut & aliorum justorum, fuerunt ultiones
peccati actualis, vel originalis.

74. Concupiscentia in renatis relapsis in pecca-
tum mortale, in quibus jam dominatur, peccatum
est, sicut & alii habitus pravi.

75. Motus pravi concupiscentiæ sunt pro statu
hominis vitati, prohibiti præcepto, *Non concupisces*;
Unde homo eos sentiens, & non consentiens,
transgreditur præceptum, *Non concupisces*; quamvis
transgressio in peccatum non deputetur.

76. Quamdiu aliquid concupiscentiæ carnalis
in

in diligente est, non facit præceptum, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.*

77. Satisfactiones laboriosæ justicatorum non valent expiare de condigno pœnam temporalem restantem post culpam condonatam.

78. Immortalitas primi hominis non erat gratiæ beneficium, sed naturalis conditio.

79. Falsa est Doctorum sententia, Primum Hominem potuisse à Deo creari, & institui sine justitiâ naturali.

Quas quidem sententias stricto coram Nobis examine ponderatas, quamquam nonnullæ aliquo pacto sustineri possint, in rigore, & proprio verborum sensu ab assertoribus intento hæreticas, erroneas, suspectas, temerarias, scandalosas, & in pias aures offensionem immittentes, respectivè, ac quæcumque super iis verbo, scriptoque emissa, præsentium auctoritate damnamus, circumscribimus, & abolémus; de quæ eisdem, & similibus posthæc quoque pacto loquendi, scribendi, & disputandi facultatem quibuscumque interdiciamus. Qui secus fecerint, ipsos omnibus dignitatibus, gradibus, honoribus, beneficiis, & officiis perpetuò privamus, ac etiam inhabiles ad quæcumque decernimus: Vinculo quoque anathematis eo ipso innodamus, à quo nullus Romano Pontifice inferior valeat ipsos, excepto mortis articulo, liberare. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostræ damnationis, circumscriptio- nis, abolitionis, interdicti, decreti, & mandati, privationis & innodationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & BB Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romæ apud S. Petrum. An: Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, Kalendis Octob. Pontificatûs Nostri anno secundo

Constitutio hæc, dum *Pius V.* vixit, majoris lenitatis gratiâ, nullâ ad *Batum* directione factâ,
Scholæ

Scholæ Theologicæ Lovaniensî prælecta est a *Maximiliano Morillon* Vicario Generali *Cardinalis Granvellani* Archiepiscopi Mechliniensis, cui illius diplomatis executio a *Pio* demandata fuerat.

Motis deindè Constitutionis illius causâ in Universitate discordiis, & interim Sanctissimo Pontifice vitâ functo, confirmata est Bulla *Piana* a *Gregorio XIII.* ejus successore anno 1579. 24. Januarii, atque ad *ipsum Baium* 1580. 21. Martii delata à *Francisco Toletò* Societatis Jesu Presbytero Doctissimo, ac Religiosissimo, tunc Concionatore Pontificio, postea S. R. E. Cardinali. Hic *Baium* ab opinionibus illis removêre studuit, eum cohortatus, ut Sedis Apostolicæ judicio acquiesceret, quod a viro *Pio* æquè ac erudito facilè obtinuit.

Sic verò hæc de re fasti Academici impressi anno 1650. pag. 369.

„Die itaque dicto ad 12. Kal. Aprilis, horâ
 „antè meridiem decimâ in frequentissimo Con-
 „ventu, atque confessu omnium & singulorum,
 „Professorum, Licentiatorum, Baccalaureorum,
 „cæterorumque studiosorum S. Theologiæ, in-
 „gressus Scholæ Theologicas *D. Franciscus To-*
 „*letus*, Comitantibus eum ac deducantibus hono-
 „ris causa *MM. NN. D. Baio, Cornelio Reineri,*
 „*Gaudano, & Henrico Gravio*, ac consensâ Ca-
 „thedrâ, cum eadem ferè narrasset, quæ antea
 „coram Magistris S. Theologicam facultatem
 „repræsentantibus dixerat, jussit per Universitatis
 „Notarium *Conrardum Sylvium* litteras primùm
 „Credentiæ ad eosdem S. Theologiæ Doctores
 „datas, deindè ipsam Bullam Clarâ, & intelligibili
 „voce recitari, quibus lectis, convertit se ad *D. Mi-*
 „*chaëlem de Bay*, petiitque ex eo, an è cognos-
 „ceret damnari in Bullâ multos articulos, qui in
 „aliquot ejus libellis prius editis continerentur,
 „etiam in eo sensu, quo in Bullâ damnarentur?
 „Quo agnoscente, & credente quod sic: rogavit *Illas*
 „eum deindè, an è eosdem, & reliquos ibi con-
 „damnatos damnaret? sum ille, damno, inquit, se *Baius.*

„cundum Bulla ipsius intentionem, & sicut Bulla
 „damnat Deinde Præfatus D. Franciscus ad reli-
 „quos Doctores Theologos converſus interrogavit,
 „annè eorſdem articulos omnes damnarent, & bul-
 „lam reverentè ſuſciperent? Qui uno ore omnes
 „reſponderunt ſe eos articulos damnare, & bullam
 „Religioſè habituros, atque obſervaturos. Eadem
 „fuit reſponſio Licentiaſorum, Baccalaureorum
 „& ſtudioſorum, omnetque conſonâ voce concla-
 „marunt. *Articulos damnamus, Bullam reverentè
 „ſuſcipimus. atquè obedientiam Pollicemur.*

Fertur Cardinalis Toletus eâ occaſione dixiſſe,
 & læpiùs iteraiſſe. *Magis humilem Michaële Baio,
 ac doctiorem vidi neminem.*

Utinàm Eximiam Bay ſubmiſſionem ſectata fuiſſet
 poſteritas! non tot diſſidia, turbæ, procellæ cum
 in infelix Noſtrum Belgium, tum in Gallias ſeſe
 effuſiſſent.

*Turba
 exorta
 ob dam-
 natas
 Propoſit.
 Bay.*

Ad retrænandam plurium utriuſque Pontificis
 ceſſuræ obſtrepentium audaciam, opus fuit, ut &
 Bay Propoſitiones ferret *Urbanus VIII.* per Bullam
in Eminentè emanatam 6 Marti 1641.

At hæc nequivit eos a Doctrinâ Bay avellere:
 eò utque proruperunt, ut Bullam iſtam, quia ſibi
 reſragabatur, contenderint eſſe *ſubreptitiã*, quod
 damnavit *Alexander VIII.* 7. Decembris 1690.

Sed neque ſic lues exterminata eſt, jam ſtatim
 prodeunt centum propoſitiones & una, iſtæ vatica-
 no fulmine a *Clemente XI.* moderno Pontifice, in
 quibus vidère eſt jam ter damnatas Bay aſſertio-
 nes magnâ ex parte inſtauratas. Verùm de his
 infrâ ad annum 1713.

Progrediamur modò ad Præfatas Propoſitiones
 à Doctore Angelico, ut demonſtrare conabimur,
 prædebellatas.

Pro majori perſpicuitate, & ordine eas divide-
 mus in materias, quas *D. Thomas* tractat in ſuâ
 ſummâ.

PROPOSITIONES DAMNATÆ

*Circa materiam, que traditur
in primâ parte.*

De integritate Primi hominis.

PROPOSITIONES DAMN.

I. **I**mmortalitas primi hominis non erat gratia
beneficium, sed naturalis conditio. Est in
ordine Bullæ 78.

2. Humana natura sublimatio, & exaltatio in
Consortium divina natura debita fuit integritati
primæ conditionis, & proinde naturalis dicenda
est, & non supernaturalis. Est 21.

3. Absurda est eorum sententia, qui dicunt ho-
minem ab initio dono quodam supernaturali, &
gratuito super conditionem natura fuisse exaltatum,
ut fide, spe & Charitate Deum supernaturaliter
coleret. Est 23.

4. A vanis, & otiosis hominibus, secundum ins-
ipientiam Philosophorum excogitata est sententia,
qua ad Pelagianismum rejicienda est, hominem ab
initio sic constitutum, ut per dona natura super-
addita fuerit largitate Conditoris sublimatus, &
in Dei filium adoptatus. Est 24.

5. Integritas primæ creationis non fuit indebita
natura exaltatio, sed naturalis ejus conditio. Est 26.

D. THOMAS I. P. quæstione 76 art. 5. ad 1.
corpus hominis antè peccatum immortale fuit non
per naturam, sed PER GRATIÆ DIVINÆ DONUM.

Et in 2. dist. 19 quæst. 1. art. 4. immortalitas,
quam homo habuit in primo statu, non inerat sibi
ex suis Principiis, sed EX BENEFICIO CONDITORIS.

Nec ab Angelico magnus dissidet Augustinus,
Posse non mori, inquit lib. 6. de Genes. ad litte-
ram cap. 25. Adamo præstabatur de ligno vita,
non de conditione natura. Mortalis ergo erat con-
ditione

ditione corporis, immortalis autem beneficio Conditionis. Rursum igitur propositio prima.

Quantum ad quatuor alias, sic Angelicus 1. p. q. 95. a. 1. *Homo & Angelus aequaliter ordinantur ad gratiam, sed Angelus est creatus in gratia: dicit enim Augustinus lib. 12. de civitate Dei, quod Deus erat in eis condens naturam, & largiens gratiam: ergo & homo fuit creatus in gratia: Proinde humanae naturae sublimatio, & in consortium divinae naturae exaltatio (quae est a Gratia) non fuit debita integritati primae Conditionis: Gratia enim non debetur, sed gratis conferitur, alioquin gratia jam non esset gratia ad Rom. 11. hinc simul tres aliae refelluntur propositiones, quae in idem ferme redeunt. Vide infra ad annum 1713. titulo de gratia Adami.*

PROPOSITIONES DAMN.

6. **D**eus non potuisset ab initio talem creare hominem, qualis nunc nascitur. Est 55.

7. Falsa est Doctorum sententia primum hominem potuisse à Deo creari sine iustitia naturali. Est 79.

D. THOMAS in 2. sent. dist. 31. quest. 2. art. 2. ad 3. *Poterat Deus a principio, quando hominem condidit, etiam alium hominem ex limo terrae formare, quem in conditione sua natura relinqueret, ut scilicet mortalis, & passibilis esset, & pugnam concupiscentiae ad rationem sentiens, in quo nihil humana natura derogaretur, quia hoc ex principis natura (seu corporis) consequitur. Potuit igitur Deus talem creare hominem, qualis nunc nascitur, intellige mortalem &c. non enim creare eum potuit cum culpa originali, sicut nunc nascitur.*

Cur etiam homo a Deo condi non potuit sine iustitia naturali, verè supernaturali? homo, enim inquit S. Doctor, fuit creatus in gratia, gratia autem nulli debetur, ut statim vidimus, itaque sine illa creari potuit.

Dari potuit
statu
natura
pura.

Quidni igitur creari etiam potuit in statu natura pura? potuit enim condi sine gratia, potuit condi
mortalis

mortalis & passibilis & pugnam concupiscentiæ ad rationem sentiens. Condi itaque potuit in *puris naturalibus.* Verum quidem est, *statum illum ab Augustino* adversus Pelagianos *Constanter, & invictè fuisse oppugnatum:* sed circa hoc accuratè notandum est, quod Pelagiani *statum illum naturæ puræ reipsâ à Deo conditum esse teste Jansenio lib. 1. de statu naturæ puræ cap. 1. profitentur, in eoque dogmate errores suos, ac Hæreses tanquam in primo principio fundabant, exindè peccatum Originale, & gratiam Christi Salvatoris rejicientes, ac vires liberi arbitrii extollentes.*

Quia verò *Augustinus* totus fuit in adstruendo peccato Originali, & in asserenda necessitate gratiæ Christi Salvatoris, idè totus etiam fuit in oppugnando, & evertendo dogmate illo Pelagii: *Primum hominum reipsâ & de facto conditum fuisse in puris Naturalibus, & infantes recenter natos esse in eodem statu, in quo fuit Adam antè Prævaricationem: id est, ut ipsi volebant, in statu Naturæ puræ.*

Statum illum, in quo de facto *Adam* fuisset conditus, & in quo de facto omnes homines nascerentur, *Augustinus* adversus Pelagianos actualis statûs naturæ puræ fabricatores, non ipsam possibilitatem statûs, qui nunquam fuerat, ex utriusque testamenti Scripturis, quas teste eodem S. Patre lib. *de bono perseverantiæ* admittebant, omnibus fuit viribus aggressus, & profligavit.

Quod autem ad possibilitatem dicti statûs attinet, eam *Augustinus* non solum Deo non denegavit, verum etiam agens contra *Manichæos*, qui respuebant Scripturas veteris testamenti, & teste eodem *Augustino*, Scripturas novi testamenti corruptas dicebant, illam manifestè admisit. Verba *Augustini* sunt hæc sequentia non semel, nec iterum, sed tertio allegata: in primis lib. 3. *de Libero Arbitrio* cap. 24. lib. 1. *retract.* cap. 9. & lib. *de bono Perseverantiæ* cap. 11. *Quamvis ignorantia, & difficultas (carnis) essent homini Primordia naturalia*

naturalia, nec sit culpandus, sed Laudandus esse Deus.

Pugna tamen carnis non fuisset tam acris, & vehemens, ac illa, quæ modò est, quæque ex Peccato originali, ex luctuoso isto fomite (quo tam dirè torquetur genus humanum) profluit, potuissetque illius statùs concupiscentia facilè cum auxilio Creatoris tunc Homini secundùm legem naturæ viventi non defuturo intrà fines rationes moderatricis imperio præscriptos continèri.

Quòd si dicas hominem in tali statu non potuisse pervenire ad beatitudinem supernaturalem, seu Claram Dei visionem, quam tamen naturaliter appetit.

Respondeo eum pertingere potuisse in tali Hypothesi ad beatitudinem naturalem, Dei scilicet ut authoris naturæ Cognitionem, & Amorem naturæ compoti rationis proportionatum: unde homo non appetit secundùm sua naturalia Beatitudinem supernaturalem, ut constat ex Angelico in 5. dist. 23. q. 1 a. 4. Quæstiunc. 3. *in omnibus qua agunt propter finem, oportet esse inclinationem ad finem, finis autem ad quem (modo) divina largitas hominem ordinavit scilicet fruitio ipsius est omnino supra facultatem natura creata elevatus, quia nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, qua preparavit Deus diligentibus se, ut dicitur 1. Corinth. 2. unde per naturalia tantum homo non habet sufficienter inclinationem ad illum finem.*

PROPOSITIONES DAMNATAE

*Circa materiam, quae tractatur
in prima secunda.*

De Libertate.

PROPOS. DAMN.

1. **Q**uod voluntariè fit, etiamsi necessariò fiat,
liberè tamen fit. Est 39.

2. Sola violentia repugnat Libertati Hominis
naturali. Est 56.

D. THOMAS in 2. dist. 25. quæst. 1. art. 1. ad 2.
ad libertatem arbitrii pertinet, ut actionem aliquam
facere possit, VEL NON FACERE. Quod verò quis
voluntariè facit, si necessariò id facit, illius oppo-
situm facere non potest. Undè fuit propositio pri-
ma. Hinc amor beatificus, cum in eo sit felix
amandi necessitas, propriè liber dici nequit, quod
tamen Bayus asseruit. Dum enim lib. de Libero
arbitrio cap. 4. ait Angelos felici quâdam necessitate
constrictos Deum, atque justitiam immobiliter di-
ligere, postea cap. 6. eosdem Liberrimos vocat,
etiam in eo, quod justitiam diligunt.

Ad secundam sic Angelicus contra Gentes. cap.
68. Dominium, quod habet voluntas supra suos
actus, per quod in ejus potestate est velle vel non
velle (quod Dominium est de ratione libertatis)
excludit determinationem voluntatis AD UNUM &
violentiâ causâ externâ agentis. Non igitur sola
Violentia, seu coactio repugnat Libertati Hominis
naturali, sed præter exclusionem Violentiæ, seu
immunitatem à Coactione (ut ordinariè loquuntur)
requiritur etiam immunitas à Necessitate, seu deter-
minatione ad unum.

PROPOSITIONES DAMN.

3. **H**omo peccat etiam damnabiliter in eo, quod
necessariò facit. Est 67.

4. Is Libertatis modus, qui est à necessitate sub
liber-

libertatis nomine non reperitur in scripturis, sed solum nomen libertatis à peccato. Est 41.

D. THOMAS quæst. 6. de malo, hac positio tertia tollit rationem meriti, & demeriti in humanis actibus. Non enim videtur esse meritorium, vel DEMERITORIUM, quod aliquis sic EX NECESSITATE AGIT QUOD VITARE NON POSSIT. Proinde ruit hæc tertia. De hac latius infra ad tertiam Jansenianam.

Quoad quartam, illam facultas Theologica Lovaniensis refutat apud Steyaertium pag 173., Quod
 „ verò ad ipsum pertinet libertatis vocabulum; ne-
 „ que id verum est, eum libertatis modum, qui à ne-
 „ cessitate est, non reperiri in Scripturis sub no-
 „ mine libertatis; sed solum à peccato libertatis
 „ nomen. Ubi enim Paulus ait *subintroisse falsos*
 Ad Gal. „ *fratres ad explorandam ipsorum libertatem, quanta*
 „ *habebant in Christo JESU*, etiam libertatem signi-
 „ ficat, quæ est à necessitate, nec tantum liberta-
 „ tem à peccato, quæ interior & coram Deo est:
 „ sed exteriorem illam à necessitate observandæ
 „ Circumcisionis, cæterorumque servilium operum
 „ Moysaicæ Legis: quemadmodum eum locum Ve-
 „ teres & Græci & Latini interpretati sunt; usque
 „ aded ut præter eam libertatem, quæ est à necessi-
 „ tate naturæ, ex qua liberum arbitrium propriè
 „ nominatur, & illam, quæ est à violentia seu coac-
 „ ctione, agnoscenda sit non solum libertas à pec-
 „ cato, quæ Sanctis Dei hominibus Veteris Legis
 „ tempore non defuit, sed etiam libertas quædam
 „ Evangelica à jugo tam gravium tamque multi-
 „ plicium cæremoniarum: quâ libertate & ii nunc
 „ per Christum fruuntur, qui tamen peccato ser-
 „ vire non desinunt.

De peccato in genere, & peccato originali.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **A**D Rationem, & definitionem peccati non pertinet voluntarium: nec definitionis quaestio est, sed causa & origo, utrum omne peccatum debeat esse voluntarium. Est 46.

2. Unde peccatum originis verè habet rationem peccati sine ulla ratione, ac respectu ad voluntatem, à qua Originem habuit. Est 47.

3. Peccatum Originis est habituali parvuli voluntate voluntarium, & habitualiter dominatur parvulo, eò quod non gerit contrarium voluntatis arbitrium. Est 48.

4. Et ex habituali voluntate Dominante fit, ut parvulus discedens sine regenerationis Sacramento, quando usum rationis consecutus erit, actualiter Deum odio habeat, Deum blasphemet, & Legi Dei repugnet. Est 49.

D. THOMAS I. 2. q. 74. art. 3. in corp. in voluntario consistit ratio peccati. Quod repetit infinitis in Locis.

Thomæ suffragatur Celeberrimum Augustini effatum. Peccatum adèd est voluntarium, ut si non sit voluntarium, non sit peccatum. Undè illud dogma apud Theologos Commune est.

Hinc peccatum originis verè habet rationem peccati, quia EST VOLUNTARIUM VOLUNTATE PRIMI PARENTIS I. 2. q. 81. 1. in corp.

Et ità est voluntarium voluntate primi parentis, ut non sit voluntarium Proprià ipsius parvuli voluntate, seu habituali, seu actuali, sed tantùm sit voluntarium voluntate Adami, in quo tamquam in Capite totius humani Generis voluntas continebatur. Id egregiè more suo explicat Angelicus articulo præcitato. *Homines ex Adam derivati sunt tamquam multa membra unius corporis: actus autem*

unius membri corporalis, puta manûs, non est voluntarius voluntate ipsius manûs, sed voluntate anima, qua primò movet membrum, undè homicidium, quod manus committit, non imputaretur manui ad peccatum, si consideraretur manus secundum se, ut divisa à corpore, sed imputatur ei in quantum est aliquid hominis, quod movetur à primo principio motivo hominis. Sic igitur inordinatio, seu culpa originalis, qua est in homine, non est voluntaria VOLUNTATE IPSIUS, SED VOLUNTATE PRIMI PARENTIS, qui movet motione Generationis omnes, qui ex ejus origine derivantur, sicut voluntas anima movet omnia membra ad actum.

Quantum ad Propositionem quartam, sic pag. 117. Steyaertius in Prop. Damnatas. Excedit ista exaggeratio voluntatis habitualis in parvulo non baptizato: quasi nimirum per illam parvulus ita comparatus sit; ut mox ac utitur ratione, prorumpat in actuale Dei odium, ejusque blasphemiam; ceteraque id genus horrendissima & omnium gravissima peccata: quod nemo alius umquam finxit. Aversam à Deo voluntatem gerat ille; sed ad Dei odium, ejusque blasphemiam, ut mox prorumpat, quid necesse?

PROPOSITIONES DAMN.

5. **O**Mnes omninò afflictiones justorum sunt ultiones peccatorum ipsorum: unde Job, & Martyres, qua passi sunt, propter sua peccata passi sunt. Est 72.

6. Nemo prater Christum, est absque peccato originali: hinc B. Virgo mortua est propter peccatum ex Adam contractam, omnesque ejus afflictiones in hac vitâ, sicut & aliorum justorum, fuerunt ultiones peccati actualis, vel originalis. Est 73.

D. THOMAS 2. 2. q. 64. art. 1. ad 4. Pœnalitates, seu afflictiones diversimodè in diversis inveniuntur..... vel propter remedium salutis ejus, qui hujusmodi pœnalitatibus subditur, ut scilicet per hoc à peccatis arceatur: aut etiam DE VIRTUTIBUS NON SUPERBIAT, ET PER PATIENTIAM CORONETUR. Non igitur

igitur omnes justorum afflictiones sunt ultiones peccatorum ipsorum. Hæc D. Thomæ verba perpendant, ruminentur, sibi que in consolationem applicent illi, quos agitat concatenata malorum series. Vide etiam infra Propositiones *Quesnel* titulo *de afflictione innocentis*.

Præterea quoad hanc, & sextam, damnantur hæc propositiones, ait Suarez citatus ab eximio Steyaertio pag. 117. Quia in primis temere in iis dictum est, omnes afflictiones justorum, & Martyrum fuisse ultiones peccatorum suorum. Deinde quia in hoc equiparatur B. Virgo cæteris Sanctis, & quidem quasi in dubium revocando, an non habuerit peccatum actuale. Non autem damnatur hæc Propositio propter nullam assertionem de Conceptione B. Virginis in originali peccato.

PROPOSITIONES DAMN.

7. **O**mne scelus ejus est conditionis, ut suum auctorem, & omnes posteros eò modò inficere possit, quo infecit prima transgressio. Est 52.

8. Quantum est ex vi transgressionis, tantum meritorum malorum à generante contrahunt, qui cum minoribus nascuntur vitiis, quam qui cum majoribus. Est 53.

D. THOMAS I. 2. q. 81. art. 1. in corp. peccatum primi Parentis est peccatum Nature... corrumpens totam Naturam humanam. art. 2. ad 3. Aliorum verò, seu alia peccata sunt PURÈ PERSONALIA, ideoque NON TRADUCIBILIA, seu infectiva, hinc ruit propositio septima.

Octava supponit Concupiscentiam, seu fomitem peccati, qui ex culpa Originali profluit, non esse, quantum est ex vi transgressionis, in omnibus æqualem, sed unum cum minoribus ex vi illâ nasci vitiis, alium cum majoribus.

At hoc refellitur I. 2. q. 82. art. 4. ad 1. Quod unus homo sit promissor ad concupiscendum, quam alter, hoc non est ratione peccati originalis, cum in omnibus ÆQUALITER solvatur vinculum Originalis

originalis Justitia, & EQUALITER in omnibus partes inferiores anima sibi relinquuntur: sed accidit hoc ex diversa dispositione potentiarum.

De Concupiscentia, & ejus Motibus.

PROPOSITIONES DAMN.

I. *Prava desideria, Quibus ratio non consentit & qua homo invitus patitur, sunt prohibita præcepto non concupisces. Est 50.*

2. Concupiscentia, sive lex membrorum, & prava ejus desideria, qua inviti sentiunt homines, sunt vera legis inobedientia. Est 51.

3. Motus pravi concupiscentia sunt pro statu Hominis vitiosi, prohibiti præcepto non concupisces. Unde homo eos sentiens & non consentiens transgreditur præceptum, quamvis transgressio in peccatum non deputetur. Est 75.

4. Quam diu aliquid concupiscentia carnalis in diligente est, non facit præceptum diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. Est 76.

5. Concupiscentia in renatis relapsis in peccatum mortale in quibus jam dominatur, peccatum est, sicut & alii habitus pravi. Est 74.

D. THOMAS 22. q. 122. art. 6. ad 3. *per præcepta prohibitive concupiscentia non intelligitur prohiberi primus motus concupiscentia, adeoque non prohibentur præcepto non concupisces prava desideria, quibus ratio non Consentit, & quæ homo invitus patitur, illa enim sunt primus motus concupiscentia.*

Quid igitur prohibetur per illud præceptum non concupisces? prohibetur, inquit Angelicus ibidem immediatè, directè consensus voluntatis, qui est in opus, vel delectationem. Proindeque adversus illud præceptum non impingit homo, dum illos motus invitus, & non consentiens patitur: frustra dictum est, inquit Augustinus lib. 5. contra

Julianum

Julianum cap. 3. post concupiscentias tuas non Ecclesia-
 eas: si jam quisque reus est, quia tumultuantes, stici 18.
 Et ad mala trahere nitentes sentit eas. Hinc pa-
 tet responsio ad tres priores Propositiones. Por-
 rò circa illa verba tertiæ assertionis, quamvis
 transgressio in peccatum non deputetur: recte Stey-
 aertius pag. 120. sequentia observat: iste modus
 loquendi non poterat fidelium aures non offendere
 ex quo sectarii eâdem phrasi hæreses quasdam suas
 exprimere consueverant.

Propositio quarta manifestam patitur instantiam
 in Apostolo. Nonne ille præceptum de diligendo
 Deo ex toto corde, implevit? ille, inquam, to-
 tus divino amore exæstuans? quoties tamen gra-
 vissimis carnis stimulis exagitatus non exclamavit,
 sentio aliam legem in membris meis, repugnantem
 legi mentis meæ! potest igitur aliquis legem di-
 lectionis verè adimplere, etiamsi sit in diligente
 stimulus carnis, qui relinquitur in homine propter
 spirituale exercitium, ut videlicet contra concupi-
 scentiam pugnans victoria coronam accipiat. 3. p.
 q. 68. art. 3. in corp.

Quoad ultimam, notanda sunt verba D. Tho-
 mæ 1. 2. q. 78. art. 2. in corp. Potest contingere,
 inquit, quod aliquis habens habitum vitiosum pro-
 rumpat in actum virtutis: eò quòd ratio non tota-
 liter corrumpitur per malum habitum... sed quan-
 documque aliquis utitur habitu vitioso, necesse est,
 quod peccet. Sic igitur & ille, in quo concupis-
 centia jam dominatur, seu qui habitu isto Libi-
 dinis jam involutus est, potest interdum prorumpere
 in actum virtutis, potest sistere libidinem,
 seque ipsum refrænare: quod si tamen vitioso utatur
 habitu Prædominanti cedens cupiditati, tunc
 reverà peccat. Et quia plerumque in peccato
 carnis, cui quis per habitum alligatus est, vitia
 quasi profunduntur, idèd concupiscentia in renatis
 relapsis in peccatum mortale, in quibus jam domi-
 natur, isto sensu peccatum est, quod proportiona-
 biliter de aliis etiam habitibus pravis dici potest,
 ipsa

ipsa tamen concupiscentia *habitualis*, aliique habitus in se sumpti, dummodò non exerant se in actum, *proprie* loquendo peccata non sunt. Nonne è contra talibus immerfi habitibus nonnulli ingenti nisû, curâ, molimine, conglomeratisque viribus, miserante, & opitulante Deo, ex istis eluctantur?

De Peccato veniali.

PROPOSITIO DAMN. UNICA.

Nullum est peccatum ex naturâ suâ veniale, sed omne peccatum meretur pœnam aeternam. Est 20
 D. THOMAS 1. 2. quæst. 88. art. 2. in corp. *Quandoque voluntas peccantis fertur in id, quod in se continet quandam inordinationem, non tamen contrariatur dilectioni Dei, & proximi, sicut verbum otiosum, risus superfluous, & alia hujusmodi, & talia sunt PECCATA VENIALIA EX SUO GENERE. Datur igitur peccatum ex naturâ suâ veniale.*

De Legibus, seu Præceptis Divinis.

PROPOSITIO DAMN. UNICA.

Definitiva hæc sententia, Deum homini nihil impossibile præcepisse, falsò tribuitur Augustino, cum Pelagii sit. Est 54.

Cum Bajus asserat hanc non esse Augustini, sed Pelagii sententiam, en celebratissima sancti Doctoris verba lib. de naturâ & gratiâ cap. 43. & lib. 2. de pecc. merit. cap. 6. DEUS IMPOSSIBILIA NON JUBET. Vide infra latiùs ad primam Jansenianam.

Magno Augustino suffragatur D. THOMAS fidelissimus ejus & interpretes & sectator q. 24. de veritate art. 14. ad 1. *illud, quod præcipit Deus, NON EST IMPOSSIBILE HOMINI AD SERVANDUM.*

De

De operibus factis sine gratia.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **L**iberum Arbitrium sine Gratia Dei adjuutorio non nisi ad peccandum valet. Est 27.

2. Omnia infidelium opera sunt peccata, & Philosophorum virtutes sunt vitia. Est 25.

3. Omnis amor creaturae rationalis aut vitiosa est cupiditas, quâ mundus diligitur, quâ à Joanne prohibetur, aut Laudabilis illa Charitas, quâ per Spiritum sanctum in corde diffusâ Deus amatur. Est 38.

4. Distinctio illa duplicis amoris, naturalis videlicet, quo Deus amatur ut author natura, & Gratuiti, quo Deus amatur ut Beatorificator, vana est, & commentitia, & ad illudendum sacris litteris, & plurimis Veterum testimoniis excogitata. Est 34.

5. Amor naturalis qui ex viribus natura exoritur, ex sola Philosophia per elationem praesumptionis humanae cum injuriâ Crucis Christi defenditur à nonnullis Doctoribus. Est 36.

6. Cum Pelagio sentit, qui boni aliquid naturalis, hoc est, quod ex natura solis viribus ortum ducit, agnoscit. Est 37.

7. Non nisi Pelagiano errore admitti potest usus aliquis liberi arbitrii bonus sive non malus, & gratia Christi injuriam facit, qui ita sentit & docet. Est 65.

8. Pelagianus est error dicere, quod liberum arbitrium valet ad ullum peccatum vitandam. Est 28.

9. Non soli fures ii sunt, qui Christum viam, & ostium veritatis, & vitam negant; sed etiam qui- cumque aliunde quam per ipsum in viam justitiae, (hoc est, aliquam justitiam) conscendi posse docent. Est 29.

10. Aut tentationi ulli sine gratia ipsius adju-
torio

coris resistere hominem posse, sic ut in eam non inducatur, aut ab ea non superetur. Est 30.

11. Omne, quod agit peccator, vel servus peccati, peccatum est. Est 35.

12. In omnibus suis actibus peccator servit dominanti Cupiditati. Est 40.

13. Cum Pelagio sentiunt, qui textum Apostoli ad Romanos 2. Gentes quæ legem non habent, naturaliter quæ legis sunt faciunt: intelligunt de gentibus fides gratiam non habentibus. Est 22.

D. THOMAS q. 24. de veritate a. 4. Bonum quod est supra naturam, constat liberum arbitrium non posse sine gratiâ, quia per huiusmodi bonum homo vitam aeternam meretur, constat autem quod sine gratiâ homo mereri non potest. ILLUD AUTEM BONUM QUOD EST NATURÆ HUMANÆ PROPORTIONATUM, POTEST HOMO PER LIBERUM ARBITRIUM EXPLERE. Falsum igitur est liberum arbitrium sine gratiâ Dei adjutorio non nisi ad peccandum valere, cum possit sine gratia bonum naturæ humanæ proportionatum explere, seu quædam opera exercere moraliter bona.

Cumque & hoc possint infideles, consequenter omnia illorum opera non sunt peccata, nec Philosophorum Virtutes sunt vitia. Specialiter tamen hoc quoad infideles probatur ex Angelico 22. q. 10. a. 4. in corpore. Peccatum mortale tollit gratiam gratum facientem, non autem totaliter corrumpit bonum naturæ, unde cum infidelitas sit quoddam peccatum mortale, infideles qui dem gratiâ carent, remanet tamen in eis aliquod bonum naturæ. Unde manifestum est, quod infideles non possunt operari opera bona, quæ sunt ex gratia scilicet opera meritoria: tamen bona opera, ad quæ sufficit bonum naturæ, operari possunt: unde NON OPORTET, QUOD IN OMNI SUO OPERE PECCENT.

Hinc omnis amor creaturæ rationalis non est aut vitiosa cupiditas, quâ mundus diligitur, quæ à Joanne prohibetur, aut laudabilis illa charitas, quâ per Spiritum Sanctum in corde diffusâ Deus amatur, mediat enim amor boni honesti non extinctus

tinctus, sed vel in Gentilibus residuus, quo illi V. G. vel parentes diligunt, vel misericorditer feruntur in pauperes. Is non vitiosa est cupiditas, cum sit actus moraliter bonus, nec laudabilis illa charitas, cum non sit supernaturalis, nec ad vitam perducatur æternam.

Vana proinde non est distinctio duplicis amoris, *naturalis* videlicet quo Deus amatur ut author naturæ (seu fons totius honestatis) & *gratuiti*, quo Deus amatur, ut Beatificator: nec defenditur cum injuriâ Crucis Christi à nonnullis Doctoribus.

Distinctio illius etiam meminit Doctor Angelicus 1. ad Corinth. 13. Lect. 4. *Amor*, inquit, *est quædam vis unitiva, & omnis amor in unione quâdam consistit. Undè secundum diversas uniones diverse species amicitie distinguuntur. Nos autem habemus duplicem conjunctionem cum Deo. Una est quantum ad Bona naturæ, alia quantum ad Beatitudinem. Secundum primam communicationem ad Deum, est amicitia naturalis. Secundum verò communicationem secundam est amor charitatis.*

Ex Dictis patet responsio ad propositiones reliquas.

De peccatoribus cum & ipsi nonnulla opera naturaliter, seu moraliter bona exercere possint, conformiter ad infideles loquendum est.

Nec est difficultas circa *nonam*. Sanè aliundè etiam quam per Christum conscenditur in viam *justitiæ*; non *supernaturalis* (hoc enim foret impium, & Pelagianam saperet hæresim) sed *naturalis*.

Quidni etiam homo sine gratiæ adjutorio *levi* queat tentationi resistere? *Homo infirmus non potest quidem perfectè moveri motu hominis sani, nisi sanetur auxilio medicina, potest tamen per seipsum aliquem motum habere.* 1. 2. q. 109. a 2. in corp. Sic & liberum arbitrium, quod per peccatum originale debilitatum & infirmatum est, non potest sine medicinali gratiæ auxilio graves superare tentationes, valet tamen per seipsum leves. Vide infra Propositiones *Quesnel* sub eodem titulo.

De

De Justitia , seu Justificatione.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **J**ustificatio impij fit formaliter per obedientiam legis, non autem per occultam communicationem, & inspirationem gratia, qua per eam justificatos faciat implere legem. Est 96.

2. Justitia, quâ justificatur per fidem impius, consistit formaliter in obedientiâ Mandatorum, quæ est operam justitia, non autem in gratiâ aliquâ anima infusâ, quâ adoptatur homo in filium Dei, & secundum interiorem hominem renovatur, ac Divina Natura consors efficitur, ut sic per Spiritum sanctum renovatus deinceps bene vivere, & Dei mandatis obedire possit. Est 42.

3. In hominibus pœnitentibus ante Sacramentum absolutionis, & in Catechumenis ante Baptismum, est vera justificatio, separata tamen à remissione peccatorum. Est 43.

4. Illa distinctio duplicis justitiæ, alterius, quæ fit per spiritum Charitatis inhabitantem, alterius, quæ fit ex inspiratione quidem Spiritûs sancti cor ad Pœnitentiam excitantis, sed nondum cor inhabitantis, & in eo charitatem diffundentis, quâ Divina legis justificatio impleatur, rejicitur. Est 63.

5. Item & illa distinctio duplicis vivificationis, alterius quâ vivificatur peccator, dum ei pœnitentia, & vitæ nova propositum, & inchoatio per Dei gratiam inspiratur, alterius, quâ vivificatur qui verè justificatur, & palmes vivas in vite Christo efficitur, pariter commentitia est, & Scripturæ minimè congruens. Est 64.

D. THOMAS I. 2. q. II 3. a. 2. in corp. Respondeo dicendum, quòd homo peccando Deum offendit. Offensa autem non remittitur alicui, nisi per hoc quòd animus offensi pacatur offendenti, & ideo secundum hoc peccatum nobis remitti dicitur, quòd Deus nobis pacatur. Quæ quidem pax consistit in dile-

dilectione, quâ Deus diligit nos. . . effectus autem divina dilectionis in nobis, qui per peccatum tollitur, est gratia, quâ homo fit dignus vitâ eternâ, à quâ peccatum mortale excludit, & ideo non posset intelligi Remissio culpe, seu justificatio, si NON ADESSET INFUSIO GRATIÆ Justificatio igitur fit per gratiam, quæ per eam justificatos faciat implere legem: adeoque non fit formaliter per obedientiam legis, cum talis obedientia non exerceatur nisi per gratiam, *quâ homo consors factus Divina Natura ad optatur in filium Dei* 1. 2. q. 114. a. 3. in corp.

Undè justitia, quâ justificatur impius, non consistit formaliter in obedientia mandatorum; sed in GRATIÆ ADOPTIONIS: quâ per Spiritum Sanctum renovatus benè vivere, & Dei mandatis obedire possit.

Porro gratia illa adoptionis in filios Dei, seu justificatio nequaquam consistit cum peccatis. *Vocatur justificatio impii, quâ aliquis transmutatur à statu injustitiæ per REMISSIONEM PECCATI in statum justitiæ.* 1. 2. q. 113 art. 1. in corp. unde justificatio non est separata à remissione peccatorum.

Quarta, & quinta propositio refellitur ex distinctione, quam statuunt Theologi inter Gratiam *Actualem*, quâ homo interiùs excitatur, movetur, inclinatur ad benè operandum, & justificationem consequendam, & gratiam *habitualem*, quâ homo justificatur, sanctificatur, Deo fit acceptus, & amicus, fit ejus filius, ac palme vivus in vite Christo efficitur.

Porro Gratia *actualis*, seu moventis, excitantis &c. ac *habitualis* meminerunt Sacrae Paginae. Exprimitur illa Psal. 58. *Misericordia ejus præveniet me:* & Apocal. 3. *Ecce sto ad ostium, & pulso:* hæc verò 1. Joan. 3. *Videte qualem charitatem dedit nobis Deus, ut filii Dei Nominemur & simus:* & ad Rom. 8. *ipse Spiritus reddit Testimonium spiritui nostro, quod simus filii Dei.* Quid sexcenta pro utraque gratiâ loca recenseam? sed nonne &

Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 4. dicit, quod attritio sit donum Dei & Spiritus Sancti impulsus, NON ADHUC QUIDEM INHABITANTIS, SED TANTUM MOVENTIS? Non igitur utraque distinctio rejicienda est.

De Bonorum operum meritis.

PROPOSITIONES DAMN.

I. **O**pera Catechumenorum, ut fides & penitentia antè remissionem peccatorum facta sunt vita aeterna merita, quam vitam ipsi non consequentur, nisi priùs precedentium delictorum impedimenta tollantur. Est 18.

2. Opera bona à filiis adoptionis facta non accipiunt rationem meriti ex eo, quod fiunt per spiritum adoptionis inhabitantem corda filiorum Dei: sed tantùm ex eo, quòd sunt conformia Legi, quòdque per ea praestatur obedientia Legi. Est 13.

3. Ratio meriti non consistit in eo, quòd qui bene operatur, habeat gratiam, & inhabitantem Spiritum Sanctum, sed in eo selùm, quòd obedit divinae Legi. Est 15.

4. Opera justitia, & temperantia, quae Christus fecit, ex dignitate personae operantis non traxerunt majorem valorem. Est 19.

5. Pelagii sententia est, opus bonum citra gratiam adoptionis factum non est Regni caelestis meritorium. Est 12.

6. Sentiunt cum Pelagio, qui dicunt esse necessarium ad rationem meriti, ut homo per gratiam adoptionis sublimetur ad statum deificum. Est 17.

7. Illa Doctorum distinctio divinae legis mandata bifariam impleri, altero modo quantum ad praceptorum operum substantiam tantùm; altero quantum ad certum quemdam modum, videlicet secundùm quem valeant operantem perducere ad regnum aeternum (hoc est ad modum meritorium) commentitia est, & explodenda. Est 61.

8. Illa quoque distinctio, quâ opus dicitur Bifariam

fariam bonum, vel quia ex objecto, & omnibus circumstantiis rectum est, & bonum (quod moraliter bonum appellare consueverunt) vel quia est meritorium regni aeterni, eò quòd fit à vivo Christi membro per spiritum Charitatis, rejicienda est. Est 62.

9. Quod pie, & justè in hac mortali vitâ usque in finem conservati vitam consequimur aeternam, id non propriè gratia Dei, sed ordinationi naturali statim initio creationis constituta justo Dei judicio deputandum est: neque in hac distributione bonorum ad Christi meritum respicitur, sed tantùm ad primam institutionem generis Humani in quâ Lege Naturali constitutum est, ut justo Dei judicio obedientia mandatorum vita aeterna reddatur. Est 11.

10. In redemptis per gratiam Christi nullum inveniri potest bonum meritum, quod non sit gratis indigno collatum. Est 8.

11. Operibus plerisque, quæ à fidelibus fiunt, solum ut Dei mandatis pareant, cujusmodi sunt, obedire Parentibus, depositum reddere, ab Homicidio, à furto, à fornicatione abstinere, justificantur quidem homines, quia sunt legis obedientia & vera legis justitia, non tamen iis obtinent incrementa virtutum. Est 44.

12. Opera bona justorum non accipient in die judicii extremi ampliorem mercedem, quam justo Dei judicio mereantur accipere. Est 14.

D. THOMAS 22. q. 2. art. 9. in corp. actus nostri sunt meritorii in quantum procedunt ex Gratia: & I. 2. q. 114. art. 5. Gratia est principium cujuslibet boni operis meritorii: gratia verò nequaquam consistit cum peccatis, ut ad prop. 3. præcedentem mox vidimus: proindè opera Catechumenorum antè remissionem peccatorum non sunt vitæ aeternæ merita, seu meritoria, suppositâ autem remissione peccatorum, sunt meritoria tum in his, tum in aliis ratione gratia inhabitantis corda filiorum Dei.

Unde perperam dicitur, quod bona opera facta à filiis adoptionis accipiant tantùm rationem me-

riti, ed quoddam sint Conformia legi : Principium enim & radix meriti est Gratia, ut statim ex D. THOMA collegimus. Suffragatur scriptura Joan. 1. *sicut palmes non potest ferre fructum, nisi manserit in vite, sic nec vos, nisi in me manseritis* : per Charitatem, aut Gratiam.

Hinc ad meritum requiritur non solum opus bonum, sed etiam operantis dignitas, & excellentia ad statum amicitiae, & filiationis Divinae elevari.

Ex quo sequitur, opera justitiae & temperantiae, quae Christus fecit, ex DIGNITATE PERSONAE OPERANTIS majorem traxisse valorem.

Nec sententia requirens ad meritum dignitatem operantis, ita ut ille debeat esse in gratia, seu per gratiam adoptionis sublimatus ad statum Deificum, est sententia Pelagii : Illam tenet, & docet Scriptura sacra loco citato, Angelicus, & omnis Torrens Theologorum, unanimiter sex inter conditiones ad meritum requisitas etiam hanc tanquam unam ex *Præcipuis* statuendum personam scilicet merentem debere esse in gratia constitutam.

Possunt quidem mandata Legis impleri quantum ad præceptorum operum substantiam, & exerceri opera moraliter bona ab illis, qui sunt extra gratiam, ut supra titulo de operibus factis sine gratia vidimus ex SS. Augustino, & Thoma ; non tamen mandata secundum certum quemdam modum videlicet secundum quem valeant operantem perducere ad regnum æternum (hoc est ad modum meritorium) impleri possunt, nec exerceri opera meritoria regni æterni sine gratia. Unde illæ ambæ distinctiones explodendæ, aut rejiciendæ non sunt, utpote fundatæ in Præclarissimis Ecclesie Doctoribus. Novissima verba sunt Augustini adversus Julianum : *per gratiam solum potest homo ad æternum Dei donum, regnumque perducere.*

Hinc quod pie & justè in hac mortali vitâ usque in finem converteri vitam consequimur æternam ; id certè non ordinationi naturali, qua statim initio creationis constitutum est, ut justo Dei judicio obedientiae

diētiæ mandatorum vita æterna reddatur, sed *pro-*
prie Gratiæ Dei adscribendum est: omne enim opus
 meritorium profluit ex Gratiâ, per quam impletur
obediētia mandatorum; præsertim verò *perseveran-*
tia finalis tot inter procellas felicem portum nacta.
Deus gratis perseverantiæ bonum largitur, cuiusque
illud largitur I. 2. q. 114. a. 9. Retinet quidem Perse-
 verantiâ vitam consecuta æternam justæ retributio-
 nis rationem, sed celeberrima verba Augustini sunt.
Deus dum nostra merita coronat, SUA DONA CO-
 RONAT.

Non sic tamen extollenda est Gratiâ; ut statua-
 mus nullum posse inveniri bonum meritum, quod
 non sit gratis indigno collatum, cum & justî me-
 reantur augmentum Gratiæ (I. 2. q. 114. a. 8. ad
 3.) Quæ proinde non confertur indignis, sed bo-
 norum operum, quæ exercent, intuitu.

Undè & iis obtinent incrementa virtutum.

Quoad propositionem ultimam, communis est
 Theologorum assertio, justorum merita à Deo præ-
 miari *ultra condignum* ex effusissimo in filios suos
 amore, & liberalitate. Itaque opera bona justorum
 accipient in die iudicii extremi ampliorem merce-
 dem, quam iusto Dei iudicio mereantur accipere.

De meritis Angelorum & primi Hominis.

PROPOSITIONES DAMN.

I. **N**Ec Angeli, nec primi hominis adhuc integri
 merita recte vocantur gratia. Est 1.

2. Primi hominis integri merita fuerunt prima crea-
 tionis munera, sed juxta modum loquendi Scripturæ
 non recte vocantur gratia: quò fit, ut tantum merita,
 non etiam gratia debeant nuncupari. Est 7.

3. Deus concessa homini integro, & Angelo forsitan
 non improbandâ ratione possunt dici gratia, sed quia
 secundum usum Scripturæ sacræ, nomine gratiæ ea
 tantum munera intelliguntur, quæ per Jesum Chri-
 stum male merentibus, & indignis conferuntur, ideò
 neque

neque merita, neque merces, qua illis redditur, gratia dici debet. Est 9.

4. Et bonis Angelis & Primo Homini, si in illo statu perseverassent usque ad ultimum vitam, felicitas esset merces, & non gratia. Est 3.

5. Vita aeterna homini integro, & Angelo promissa fuit intuitu bonorum operum: & bona opera ex lege natura ad illam consequendam per se sufficiunt. Est 4.

6. In promissione facta Angelo, & primo homini continetur naturalis justitia constitutio, qua pro bonis operibus sine alio respectu vita aeterna justis promittitur. Est 5.

7. Naturali lege constitutum fuit homini, ut si in obedientia perseveraret, ad eam vitam pertransiret, in qua mori non posset. Est 6.

8. Sicut opus malum ex natura sua est mortis aeternae meritorium, sic opus bonum ex natura sua est vitae aeternae meritorium. Est 2.

D. THOMAS 22. q. 182. a. 2. Radix merendi est Caritas, suo gratia: quod etiam locum habet tum in Angelo, tum in primo homine. Probatum hoc primo de Angelo. 1. p. q. 62. a. 2. Si aliquid sit supra naturam, voluntas id assequi non potest, nisi ab aliquo alio supernaturali principio adjuncta: Beatitudo autem ultima excedit & naturam angelicam, & humanam a. 4. O & ideo dicendum est, quod Angelus beatitudinem obtinere seu mereri non potuit nisi per auxilium gratiae, quod est supra naturam. Confirmatur illud ibidem. ANGELUS PER GRATIAM BEATITUDINEM MERUIT. Et ad 2. CONVERSIONE NATURALI angelus non meruit beatitudinem, sed conversione charitatis, quae est PER GRATIAM.

Probatum id modo de primo homine. 1. 2. q. 114. a. 2. in corp. Hominis sine gratia duplex status considerari potest. Unus quidem natura integra, qualis fuit in Adam ante peccatum. Alius autem natura corrupta, sicut est in nobis ante reparationem gratiae. Si ergo loquamur de homine quoad primum statum, sic una ratione non potest homo mereri ABSQUE GRATIA VITAM AETERNAM PER PURA NATURALIA: quia scilicet meri-

sum hominis dependet ex præordinatione divinâ: Actus autem cujuscumque rei non ordinatur divinitus ad aliquid excedens proportionem virtutis, quæ est principium actus: hoc enim est ex institutione divina providentiæ, ut nihil agat extra virtutem. Vita autem æterna est quoddam bonum excedens, proportionem naturæ creatæ... & inde est, quod nulla natura creatæ est sufficiens principium ACTUS MERITORII VITÆ ÆTERNÆ, nisi super addatur aliquod supernaturale donum QUOD GRATIA DICITUR. Si vero loquamur de homine sub peccato existente, seu in statu naturæ corruptæ (q. 109. a. 2. in corp.) Sic virtute gratuita superaddita virtuti naturæ indiget homo quantum ad duo, scilicet ut sanetur, & ulterius ut bonum supernaturalis virtutis operetur, quod est meritorium. Ex hoc clarissimo, solidissimoque D. Thomæ discursu totum harum propositionum systema evertitur. Probatum namque Adamum non potuisse mereri absque gratiâ vitam æternam, eò quod vita æterna sit quoddam bonum excedens proportionem naturæ creatæ. Aliunde tamen Gratia; quæ in hoc statu intuitu meritorum Jesu Christi datur, specialior & major est, datur enim homini quantum ad duo: primò scilicet ut sanetur; gravem quippe ei infirmitatem peccatum originale quoad voluntatem, intellectum & appetitum inferiorem inflixit: atque idèò gratia illa vocatur medicinalis, secundò datur, ut bonum supernaturalis ordinis operetur: Licet vero hæc Gratia sit major, illa tamen, quæ Adamo in statu naturæ integræ, & sanæ collata est (quæ idèò appellatur gratia sanitatis) non desinit esse vera Gratia, utpote gratuitum Dei donum excedens proportionem naturæ creatæ. Hinc Augustinus (quem perperam Bayus suum in patronum allegat) dicit libro de correptione & gratia cap. XI. Quid verò? Adam non habuit Dei GRATIAM? imò verò habuit MAGNAM, sed disparem, ut jam dictum est, nempe sanitatis. Item enchir. cap. 106. SINE GRATIA NEC TUNC ULLUM MERITUM ESSSE POTUISSET. Unde

Unde falsum est bona opera ex lege naturæ ad vitam æternam consequendam homini integro sufficisse, illamque ei & etiam Angelo fuisse promissam *intuitu bonorum operum*: Vita enim æterna, seu *Beatitudo ultima excedit* (ut vidimus) & naturam *Angelicam* & *humanam*: Adeoque utraque operibus viribus naturæ elicitis est illi adipiscendæ impar, & insufficientis.

Fefellit Bayum propositio hæc ultima, quæ videtur fuisse quasi aliarum basis: *Sicut opus malum ex natura sua est mortis æternæ meritorium, sic bonum opus ex natura sua est vitæ æternæ meritorium*. Sanè plura requiruntur ad bonum, quam ad malum: Ad hoc natura sibi sufficit: ad illud (opus meritorium) in merente radix, & principium merendi, quod est Gratia, requiritur ob rationes hic per totum allegatas.

PROPOSITIONES DAMNATÆ

*Circa materiam, quæ Traditur in
secunda secunde.*

DE INFIDELITATE PROPOSITIO DAMN. UNICA.

Infidelitas purè negativa in his, quibus Christus non est predicatus, peccatum est. Est 68.

D. THOMAS 2. 2. q. 10. art. 1. in corpore. *In fidelitas dupliciter accipi potest: uno modo secundum puram negationem: ut dicatur infidelis ex hoc solo, quod non habeat fidem: Alio modo potest intelligi infidelitas secundum Contrarietatem ad fidem: quæ scilicet aliquis repugnat auditui fidei, vel etiam contemnit ipsam secundum illud Isai. 53. quis credidit auditui nostro? & in hoc propriè perficitur ratio infidelitatis, & secundum hoc infidelitas (quæ dicitur Positiva) est peccatum. Si autem accipiatur secundum negationem puram, sicut in illis, qui NIHIL AUDIERUNT DE FIDE (quæ infidelitas indè dicitur negativa) NON HABET RATIONEM PECCATI, sed magis pœnæ, quia talis ignorantia divinorum ex peccato primi parentis consecuta est.*

De

De Charitate.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **P**er contritionem etiam cum Charitate perfecta, & cum voto suscipiendi Sacramentum conjunctam, non remittitur crimen extrà casum necessitatis, aut martyrii, sinè actuali susceptione Sacramenti. Est 71.

2. Homo existens in peccato mortali, si vè in reatu aeternae damnationis potest habere veram charitatem, & charitas etiam perfecta potest consistere cum reatu aeternae damnationis. Est 70.

3. Charitas perfecta & sincera, quae est ex corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta tam in Catechumenis, quam in penitentibus potest esse sine remissione peccatorum. Est 31.

4. Charitas illa, quae est plenitudo legis, non est semper conjuncta cum remissione peccatorum. Est 32.

5. Catechumenus justè, rectè, & sanctè vivit, & mandata Dei observat, ac legem implet per Charitatem ante obtentam remissionem peccatorum, quae in Baptismi lavacro demum percipitur. Est 33.

D. THOMAS in supplemento q. 5. a 3. in argumento sed contra: Qualibet gratia gratum faciens delet omnem culpam mortalem, quia simul cum ea stare non potest; sed qualibet contritio est Gratiâ gratum faciente informata; ergò delet omnem culpam. Item in corp. Quantumcumque parvus sit dolor, dummodò ad CONTRITIONIS rationem sufficiat, OMNEM CULPAM DELET

Quod verò loquatur D. THOMAS de contritione conjunctâ cum voto suscipiendi Sacramentum (ut tacitæ objectioni occurratur) constat ex articulo 2. ad 1. Contritio vera non est, nisi propositum confitendi habeat annexum. Non itaque ut crimen remittatur sinè actuali susceptione Sacramenti, currendum est ad casum necessitatis, aut Martyrii.

Secunda Propositio refellitur 2. 2. q. 24. art. 12. Per peccatum mortale fit homo dignus morte aeterna

secundum illud Rom. 6. stipendia peccati mors. Qui libet verò habens charitatem habet meritum vite aeternae... nullus autem potest esse simul dignus vita aeternâ, & morte aeternâ; ergo impossibile est quod aliquis habeat CHARITATEM CUM PECCATO MORTALI; adeoque charitas etiam perfecta non potest consistere cum reatu aeternae damnationis, quæ per peccatum mortale incurritur.

Atquæ hinc ulterius Charitas perfecta, & sincera quæ est ex corde puro & conscientia bonâ, & fide non fictâ tam in Catechumenis, quam in penitentibus, & Charitas illa, quæ est plenitudo legis nequit esse sinè remissione peccatorum.

Nec Catechumenus justè, rectè, & sanctè vivit, & mandata Dei observat, ac legem implet per Charitatem antè obtentam remissionem peccatorum: cum Charitas remissionem illam supponat utpote cum peccato incompatibilis. Confer, quæ diximus suprâ titulo de *justitia*, seu *justificatione*, cui Charitas inseparabiliter annexa est.

PROPOSITIONES DAMNATÆ

Circa materiam, quæ tractatur in tertia parte, & supplemento.

De Absolutione Sacerdotis, & Baptismo.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **P**eccator penitens non vivificatur ministerio Sacerdotis absolventis, sed à solo Deo, qui Penitentiam suggerens & inspirans vivificat eum, & resuscitat, ministerio autem Sacerdotis solum reatus tollitur. Est 58.

2. In peccato duo sunt; actus, & reatus; transeunte autem actu nihil remanet nisi reatus, sive obligatio ad penam. Est 56.

3. Unde

3. Undè in Sacramento Baptismi, aut Sacerdotis absolutione, propriè reatus peccati dumtaxat tollitur, & ministerium Sacerdotum solùm liberat à reatu. Est 57.

D. THOMAS 3. p. q. 84. a. 3. ad 3. Deus per auctoritatem & à peccato absolvit, & peccatum remittit: Sacerdotes tamen UTRUMQUE FACIUNT PER MINISTERIUM; in quantum scilicet verba Sacerdotis in hoc Sacramento instrumentaliter operantur in VIRTUTE DIVINÀ sicut etiam in aliis Sacramentis... Undè & Dominus expressit utrumque: nam Matth. 16. dixit Petro quodcumque solveris super terram &c. & Joan. 20. dixit discipulis; QUORUM REMISERITIS PECCATA, REMITTUNTUR EIS: Deindè in suppl. q. 18. a. 1. in corp. virtus Clavium (quæ est in Sacerdote) OPERATUR AD CULPÆ REMISSIONEM.... sicut & aqua Baptismi. Undè Sacerdos, & Baptizans non solum reatum, seu pœnam peccati tollunt, sed etiam instrumentaliter ipsum peccatum.

Accedit, quod juxta commune in Theologia proloquium, Sacramenta novæ legis efficiunt id, quod significant, verba autem hæc *ego absolvo te*, in Sacramento Pœnitentiæ à Sacerdote ministro prolata, significant absolutionem à peccatis, proindeque illam efficiunt, & consequenter Sacerdos non tantùm absolvit pœnitentem à reatu peccati, sed etiam ab ipso peccato: Cumque & illa verba *ego te Baptizo*, significant absolutionem à fordibus peccati, idè similiter Baptizans Baptizatum ab illis abluit.

De Satisfactione, & Indulgentiis.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **S**olutio pœna temporalis, qua peccato dimisso sapè remanet, & corporis resurrectio propriè non nisi meritis Christi adscribenda est. Est 10.

2. Satisfactiones laboriosa justificatorum non valent expiare de condigno pœnam temporalem restantem post culpam condonatam. Est 77.

3. Quare.

3. Quando per eleemosynas, aliaque pœnitentia opera Deo satisfacimus pro pœnis temporalibus, non dignum pretium Deo pro peccatis nostris offerimus, sicut quidam errantes autumant, nam alioquin essemus saltem aliquâ ex parte nostri redemptores: sed aliquid facimus, cuius intuitu Christi satisfactio nobis applicatur, & communicatur. Est 59.

4. Per passiones Sanctorem in indulgentiis communicatas non remittuntur nostra delicta; sed per communicationem charitatis nobis eorum passiones imputantur, ut digni simus, qui pretio sanguinis Christi à pœnis pro peccatis debitis liberemur. Est 60.

D. THOMAS in Supplemento q. 13 art. 2. ad 1. quantum ad pœnæ remissionem, seu solutionem eam unus alteri (à fortiori sibi) potest mereri mediante charitate. Non igitur solutio pœnæ temporalis, quæ dimisso peccato læpè remanet, tantùm & unicè Meritis Christi adscribenda est, ita ut homo in charitate five gratia existens, propriè non mereatur remissionem pœnæ, seu satisfaciat, sed tantùm aliquid agat, cuius intuitu Christi satisfactio sibi applicatur, & communicatur: Hoc enim ex verbis iam relatis confutatum est, & præterea refellitur citato articulo in corp. quantum ad solutionem debiti, vel pœnæ, aliquis potest satisfacere, dummodo sit in Charitate, ut opera ejus satisfactoria esse possint.

Nec per hoc derogatur meritis, aut satisfactioni Christi, aut aliqua ex parte sumus nostri propriè redemptores; cum NOSTRA SATISFACTIO EFFICACIAM HABEAT EX SATISFACTIONE CHRISTI. 3. p. q. 1. a. 2. ad 2.

Præter D. THOMAM, hoc luculentissimè explanat Tridentinum sess. 14. cap. 8. Neque verò (inquit) ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exsolvimus, ut non sit per Jesum Christum, Nam qui ex nobis tanquam ex nobis nihil possumus, eò coöperante, qui nos confortat, omnia possumus: ita non habet homo undè gloriatur: sed omnis nostra gloriatio in Christo est: in quo vivimus, in quo meremur, in quo SATISFACIMUS facientes fructus dignos

dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur à Patre. Undè mirum est Baium ad hanc tam claram, & præstantem Synodi, cui interfuit, Doctrinam non attendisse.

Quarta propositio, quæ fermè cum aliis coincidit, perspicuè refutatur in suppl. q. 25. a. 1. in corp. *Indulgentiæ valent ad REMISSIONEM POENÆ residuæ post contritionem, & absolutionem, & confessionem: Ratio autem, quare valere possint, est unitas corporis mystici, in quâ multi in operibus pœnitentiæ supererogaverunt ad mensuram debitorum suorum; & multas etiam tribulationes injustas sustinuerunt patienter, per quas multitudo pœnarum poterat expiari, si eis deberetur: Quorum meritorum tanta est copia, quod omnem pœnam debitam nunc viventibus excedunt: Quamque proindè modò sancti expiare possunt debitâ dispositione ex parte Lucrantium Indulgentias supposita.*

De Sacrificio.

PROPOSITIO DAMN. UNICA.

Sacrificium Missæ non aliâ ratione est Sacrificium, quam Generali illâ, quâ omne opus est, quod fit, ut Sanctâ Societate Deo homo adhæreat. Est 45.

D. THOMAS 2. 2. q. 85. art. 4. ad 3. *Sacerdotes offerunt Sacrificia, quæ sunt SPECIALITER ordinata ad cultum Divinum (præsertim Sacrificium Missæ) non solum pro se, sed etiam pro aliis. . . . quadam verò sunt alia Sacrificia, quæ quilibet potest pro se offerre per bonum opus, quod agitur ut Sanctâ Societate Deo inhæreamus art. 3. ad 1. distinguuntur itaque hæc Sacrificia à primis, præcipuè verò à Sacrificio Missæ omnium Sacrificiorum præstantissimo: proindeque perperam dicitur, quod Sacrificium Missæ non aliâ ratione est Sacrificium, quam Generali illâ, quâ omne opus est, quod fit ut sanctâ Societate Deo homo adhæreat.*

Omne opus bonum ad talem cum Deo Societatem.

catem tendens dicitur Sacrificium *Generaliter* sump-
tum juxta illud Psalm. 50. *Sacrificium Deo spiritus*
contribulatus, non aurem omne opus bonum est
Sacrificium propriè dictum, proindeque nec Sacri-
ficiu Missæ: Ad tale enim Sacrificium necessarius
est Sacerdos: constat verò non omnes qui bona
possunt præstare opera, esse Sacerdotes propriè di-
ctos. Alioquin, inquit Sylvius commentans in hujus
quæstionis articulum: *Sacerdotes non forent Con-*
secrandi, ac etiam sœmina justæ essent Sacerdotes.
Quanta igitur est differentia inter Sacrificium
Missæ, & Sacrificium generaliter sump-
tum.

Sæculum

Sæculum Decimum septimum.

17.

illius

quoad

turoas

Theologi-

casSynop-

sis.

Aneid:

lib. 1.

HOc sæculum, in gravissimorum bellorum moti-
bus memorabile, variis, & quibus posteritas
agrè fidem adhibitura est, Europâ nostrâ quassatâ
tempestatibus, ita & Celeberrimum fuit per innu-
meras longè, latequè excitas in *Theologiâ* pro-
cellas.

Unâ Eurusque, Notasque ruère, frequensque procellis
Africus, & vastosvolvère ad littora fluctus.

Liber *Jansenii*, cui titulus: *Augustinus Cornelii*
Jansenii Episcopi Iprensis ingentia, & nondum
Sopita excitavit dissidia, in mores sese effudit *Pro-*
babilitissimus, seu *Laxitas*, dumque huic repagulum
opponitur; item est in aliud extremum; *nsmium*
scilicet *Rigorem*. Erutus fuit ex impurissimo *Me-*
chaëlis Molinos cerebro *Quietissimus*: Erratum quo-
que est in *Theologiâ Mysticâ*: aliæque exortæ sunt
turbæ, quas modò juxta ordinem temporis per-
pendamus.

Anno

1647.

Anno 1647. 24. Januarii Proscripta est per *In-*
nocentii X. decretum (cui ob Prolixitatem super-
sedemus) Propositio sequens planè inaudita.

Proposi-

tio de Ge-

mino Ec-

clesia

Vertice.

PROPOSITIONES DAMN.

SPetrus, & S. Paulus sunt dua *Ecclesia summi*
S. Pastores, ac *Præsides*, qui unicum caput con-
stituunt, Vide Decretum *Innocentii* in *Stey.* pag 327.

D. THO.

D. THOMAS 2. 2. quæst. 33. art. 4. ad 2. *Pulus*, QUI ERAT SUBDITUS PETRO (itaque non parus cum eo authoritatis, nec summus cum illo Pastor ac Præses) propter imminens periculum scandali circa fidem Petrum publice arguit.

Accedit, Regimen Ecclesiæ esse monarchicum, ut egregiè Angelicus asserit 4. contra gentes cap. 76. Nulli, inquit, dubium esse potest, quin Ecclesia Regimen sit optimè Ordinatam, utpote per eum dispositum, per quem Reges Regnant, & legum Conditores justa decernunt; optimum autem Regimen multitudinis est, ut Regatur per UNUM: manifestum est igitur Regimen Ecclesiæ sit fuisse dispositum, ut UNUS TOTI ECCLESIAE PRÆSET: Ille autem fuit SOLUS PETRUS, illi SOLI, non etiam Paulo dictum fuit à Christo *Tu es Petrus*, & super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam. Matth. 16: illi soli dictum est *pasce oves meas*. Joan. 21: illi soli CONFIRMA FRATRES TUOS. Lucæ 22. capite. Solus igitur Petrus fuit à Christo constitutus summus Pastor, Præses, Caput, Vertex, Dux, Princeps, & Monarcha universalis Ecclesiæ.

Hinc S. Leo serm. 3. de suâ assumptione. *De toto mundo* (inquit) UNUS PETRUS eligitur, qui & universarum gentium vocations, & OMNIBUS APOSTOLUS (ergò etiam Paulo) cunctisque Ecclesiæ Patribus præponatur.

PROPOSITIONES V. FAMOSÆ JANSENI.

ANno 1653. 31. Maii damnatæ sunt ab Inno. ^{Anno} *centio X* Pontifice Maximo V. Famosæ Pro- ^{1653.} positiones *Jansenii* Episcopi Iprensis.

Sed prius Celeberrimi viri vitam expendamus. Illa nobis suppeditat Bibliotheca Belgica Clar. D. *Valerii Andreae deshelii* J. U. D. & Professoris Regii Lovanii.

Cornelius Jansenii Leerdamensis apud Bata. Vita Jan-
vos honestis, Catholicisque natus parentibus anno *senii.*

Domini

Domini 1585. die SS. Simoni, & Juda Sacro,
 ab ipsâ propè infantia specimen memoria, atque
 ingenti singularis exhibuit. Nam Ultrajecti iis dans
 operam artibus, quibus erudiri, atque informari ad
 humanitatem puerilis ætas solet, cæteros longo post se
 relinquens intervallo, eorum velut Dux, ac Præcep-
 tor ad summa quæque properabat. Missus in de Lovan-
 nium ad Gymnasium, quod ab insigni domus nomen
 Falconis retinuit, disciplinis Philosophicis ita gnavi-
 ter, feliciterque incubuit, ut studii Biennalis decurso
 stadio, cæteris commilitonibus in Academica quatuor
 Pedagogiorum concursus ingenii palmam, ac præro-
 gativam loci facile præripuerit. Pari felicitate pala-
 stra deinde Theologica nomen dedit, hæsitque lateri
 Jacobi Janssonii gentilis sui viri omni pietatis ac
 scientiæ genere vere eximii, quem ut parentem obser-
 vabat, & apud quem penè filii loco erat. Hinc eum
 visenda Gallia cupido incessit ingenii amplius exco-
 lendi, ac linguarum potissimum causâ, & Lutetia Pa-
 risiorum in Celeberrimo illo Scientiarum, Artiumque
 omnium Theatro, aliisque Gallia Academiis annos
 ipsos duodecim versatus fuit, vimque ingenii om-
 nibus palam faciens omnium præsertim Eruditorum,
 atque ad eum ipsius Sorbona in se studia, animosque
 convertit mirantium, & quærentium identidem,
 unde, quis, qualisve Theologus ille esset JANSE-
 NIUS. Eoque factum est, ut Lovanium quasi post-
 luminio reversus sapius de gravissimis fori interioris
 questionibus è mediâ Gallia consuleretur. Supremo
 in Theologia Magisterii titulo Lovanii anno 1617.
 donatus, Professorque ordinarius eam de se opi-
 nionem brevi quoque tempore apud Academicos
 omnes excitavit, ita ut præ JANSENIO alius magis
 idoneus non fuerit iudicatus, qui nomine ejusdem
 Academiæ bis in Hispaniam mitteretur: Ubi quâ
 Prudentiâ, ac dexteritate sese Gesserit tum apud
 Regem Catholicum, tum in Academiis Salamanti-
 censi, ac Vallisoletanâ, felicissimus utriusque Le-
 gationis eventus edocuit. Anno 1630. ad Sacrarum
 Litterarum professionem Regiis auspiciis promotus
 fuit,

fuit, annoque post quinto ad Cathedram Iprensens
 Nominatus, eodem nimirum die, quâ natus; ac
 vertente anno, eodem similiter die, in Episcopum
 consecratus annum tunc agens primum supra quin-
 quagesimum. Verum, ut sunt fluxa, ac caduca res
 humana, vix anno cum dimidio in eâ dignitate
 exacto, Dignissimus ille vitâ longiori Praesul cum
 summâ omnium consternatione, ac marore 6. Maii
 anno 1638. extinguitur. Vir certè fuit, ut de cate-
 ris ejus virtutibus, de Pietate, ac Religione in
 Deum, de vita Modestiâ, morumque Disciplinâ, Co-
 mitate, atque affabilitate nihil dicam, vel maximè
 Prudentiâ conspicuus, quippè qui hoc unum in pri-
 mis cavebat, ne quid ageret, aut exequeretur,
 quod reprehensum optaret. Certabat in saecundissimo
 illo scientia omnisfaria pectore ingenium cum judicio,
 labor cum industriâ, constantiaque, ut qui nullam
 sibi labi, aut perire tempus pateretur, quo non aut
 legeret, aut notaret, aut disceret aliquid ut sum-
 mum quinas, aut quaternas saepè etiam pauciores
 horas somno indulgère solitus. Unum ferè è SS.
 Patribus vita sua ducem, studiorumque magistrum
 delegerat AUGUSTINUM. Omnia Augustini opera
 fere decies, libros verò de gratiâ divinâ, & li-
 bero arbitrio plusquam trigesies à capite ad calcem,
 decerptis, & in adversaria per classes distributis,
 qua in rem videbantur, evolverat, attestante hoc
 de eo Liberto Fromondo S. T. Doctore & Jansenii
 in Cathedrâ Lovaniensi successore, dum praefatur
 ad crism suam, quam reposuit causa desperata Gisb.
 Voëtii pro eodem Jansenio. Hic est ille Fromon-
 dus, qui unâ cum Joanne Caleno obstetricatus
 dicitur ejus libro posthumo, cui Titulus Augusti-
 nus Cornelii Jansenii Episcopi Iprensis, ex quo 5.
 famosæ propositiones excerptæ sunt. Scripsit Jan-
 senius.

Orationem de interioris hominis reformatione.

*Alexipharmacum Civibus Sylvaducensibus propi-
 natum adversus ministrorum suorum fascinum.*

*Spongiam notarum, quibus Alexipharmacum as-
 persit Gisb. Voëtius.*

*Tetrateuchum sive Commentaria in 4. Evangelia.
Pentateuchum sive Comment. in 5. libros Moysis.
Analecta, sive Comment. in Proverbia &c.*

Porro *Jansenius* morti proximus opus suum illud sine dubio suppressurus, si tot orituras ex eo procelas prævidisset, irrefragabili Sedis Apostolicæ judicio submitit, atque ita, omnibus adstantibus & præ singulari humilitate, & eximiâ in Deum pietate expressis lacrymis, Ecclesiæ Gremio immortuus est.

Unde Viro Illustrissimo rectè applicandum est memorabile illud *Augustini* effatum: *Errare poterò, hæreticus non Ero*: nec incitè nuper quidam Eximius Lovaniensis in oratione Academicâ coram Conferissimo auditorio dixit: *Jansenium*, qui se ita Pontificiæ sententiæ subdiderat, si modò viveret, non fore *Jansenistam*.

Vix liber ejus lucem aspexerat, quin crebræ tenebræ multorum ingenia involverint, multis in errorem ex illis lectione abreptis.

*Turba
orta ob
Librum
Jansenii.*

Ut malum tempestivè compesceret; primò *Urbanus VIII.* præfatum librum per Bullam in *Eminentissimi* Anno 1641. prohibuit.

At hæc prohibitio non stitit tempestatem, plurimi per Belgium, & Gallias moti sunt fluctus: innumeri libelli pro defensione *Jansenii* ubique emerferunt.

Anno 1652. 21. Januarii ad urbem inter alios convolant à nonnullis Galliæ Episcopis missi *Dominus S. Amour* seu famosus *Ludovicus Sanct. Amoreus, Lalane, & Angran*: Doctrinam *Jansenii* omni studio propugnant, explicant, interpretantur: illamque Vaticano fulmini subducere molliuntur.

His oppositi fuere 85. Galliarum Antistites, qui Romam legarunt *Dominum Hallier* Syndicum Universitatis, *Dominum Lagault*, & *D. Foyse*, obtestatique sunt Præsules *Innocentium X.*, ut 5. famosas propositiones expenderet; & perspicuam, ac certam de unaquaque sententiam ferret.

Interim

Interim adverte 10. Martii 1653. Pontificem in congregatione coram se habita aperte declarasse, se nolle, ut ullum omnino præjudicium creetur doctrinæ SS. Augustini & Thoma, qua de re infra ad propositiones Jansenii.

Tandem post longam, & maturam cum Eminentissimis Cardinalibus sacrae Congregationis tanti negotii discussionem, anno 1653. 31. Maii emanavit Bulla Innocentii X 5. propositionum condemnatoria, quæ sic incipit.

INNOCENTIUS Episcopus Servus Servorum Dei.

Damnat & Propositiones Jansenii

Universis Christi Fidelibus Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Cum occasione impressionis Libri, cui titulus, Augustinus Cornelii Jansenii Episcopi Iprensis, inter alias ejus opiniones orta fuerit, præsertim in Galliis, Controversia super quinque ex illis, complures Galliarum Episcopi apud Nos institerunt, ut eadem Propositiones Nobis oblata expenderemus, ac de unaquaque earum certam, & perspicuam ferremus sententiam.

Tenor vero præfatarum Propositionum est, pro ut sequitur.

Prima. Aliqua Dei Præcepta hominibus justis volentibus, & conantibus secundum præsentem, quas habent vires, sunt impossibilia, deest quoque Gratia, qua possibilia fiant.

Secunda. Interiori Gratia in statu Naturæ lapsæ numquam resistitur.

Tertia. Ad merendum & demerendum in statu Naturæ lapsæ non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.

Quarta. Semi-Pelagiani admittebant prævenientis Gratia interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium Fidei, & in hoc erant Hæretici

tici, quod vellent eam Gratiā talem esse, cui posset humana voluntas resistere, vel obtemperare.

Quinta. Semi-Pelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem fuisse.

Nos, quibus inter multiplices curas, quæ animi nostrum assidue pulsant, illa in primis cordi est, ut Ecclesia Dei nobis ex Alto commissa, purgatis pravæ Opinionum erroribus, tuto militare, & tamquam navis in tranquillo Mari, sedatis omnium tempestatum fluctibus, ac procellis, securè navigare, & ad optatum salutis portum pervenire possit:

Pro rei gravitate coram aliquibus S. R. E. Cardinalibus ad id specialiter sæpius congregatis, à pluribus in Sacra Theologiâ Magistris easdem quinque Propositiones, uti supra Nobis oblatas, fecimus sigillatim diligenter examinari, eorumque suffragia tum voce, tum scripto relatâ maturè consideravimus, eisdemque Magistros, variis coram Nobis actis Congregationibus, prolixè super eisdem, ac super earum qualibet differentes audivimus.

Cum autem ab initio hujusmodi discussionis ad Divinum implorandum auxilium multorum Christi fidelium preces tum privatim, tum publicè indixissemus, postmodum iteratis eisdem ferventiùs, ac per Nos sollicitè imploratâ Sancti Spiritus assistentiâ, tandem Divino Numine favente, ad infrascriptam devenimus Declarationem, & Definitionem.

Primam prædictarum Propositionum: Aliqua Dei Præcepta hominibus justis volentibus, & conantibus secundum præsentem, quas habent vires, sunt impossibilia, deest quoque illis Gratiâ, quâ possibilia fiunt: Temerariam, impiam, blasphemam, anathemate damnatam, & hæreticam declaramus, & uti talem damnamus.

Secundam: Interiori Gratiâ in statu Naturæ lapsæ

nunquam resistitur : Hæreticam declaramus , & uti talem damnamus.

Tertiam : *Ad merendum , & demerendum in statu natura lapsa non requiritur in homine libertas à necessitate , sed sufficit libertas à coactione :* Hæreticam declaramus , & ut talem damnamus.

Quartam : *Semi-Pelagiani admittebant prævenientis Gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus , etiam ad initium Fidei , & in hoc erant Hæretici , quod vellent eam Gratiam talem esse ; cui posset humana voluntas resistere , vel obtemperare :* Falsam & hæreticam declaramus , & uti talem damnamus.

Quintam : *Semi-Pelagianum est dicere , Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse , aut sanguinem fuisse :* Falsam , temerariam , scandalosam , & intellectam cō sensu , ut Christus pro salute dumtaxat Prædestinatorum mortuus sit : Impiam , blasphemam , contumeliosam , Divinæ pietati derogantem , & hæreticam declaramus , & uti talem damnamus.

Mandamus igitur omnibus Christi fidelibus utriusque sexus , ne de dictis Propositionibus sentire , docere , prædicare aliter præsumant , quam in hac præsentis Nostræ Declaratione , & Definitionem continetur , sub censuris , & penis contra Hæreticos , & eorum fautores in jure expressis.

Præcipimus pariter omnibus Patriarchis , Archiepiscopis , Episcopis , aliisque locorum Ordinariis , nec non Hæreticæ pravitatis Inquisitoribus , ut Contradictores , & Rebelles quoscumque per censuras & pœnas prædictas , cæteraque juris & facti remedia opportuna , invocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio Bra hii sæcularis , omnino coerceant , & compescant.

Non intendentes tamen per hanc Declarationem , & Definitionem super prædictis quinque Propositionibus factam , approbare ullatenus alias opiniones , quæ continentur in prædicto Libro Cornelii Jansenii. Datum Romæ apud Sanctam

Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ
millesimo sexcentesimo quinquagesimo tertio, pri-
die Kal. Junii, Pontificatûs Nostri Anno nono.

HL. DATARIUS.

G. GUALTERIUS.

P. CIAMPINUS.

*Anno à Nativitate D. N. Jesu Christi millesimo
sexcentesimo quinquagesimo tertio, indictione sextâ,
Pontificatûs Sanctissimi in Christo Patris, & D.
N. D. Innocentii Divinâ Providentiâ Papa X. Anno
ejus nono, die verò nonâ mensis Junii supradicta
Constitutio affixa, & publicata fuit in Ecclesia
Lateran., ac Basilica Principis Apostolorum de Urbe,
nec non Cancellariæ Apostolica valvis, ac in acie
Campi Floræ per me Hieronymum Mascellam San-
ctissimi D. N. Papæ Cursorem.*

Pro D. Mag. Curforum P. Paulus
Desiderius Cursor.

Verùm cum plures illi Bullæ reluctarentur,
& prædictas 5. Propositiones tum in Libro *Jansenii*
non reperiri, sed fictè, & pro arbitrio com-
positas esse, tum non in sensu ab eodem intento
damnatas fuisse & voce, & scriptis contenderent;
Alexander VII. Innocentii successor prædecessoris sui
Bullam, seu Constitutionem anno 1656. 17. Kal.
Novembris confirmavit, & 5. propositiones ex li-
bro *Jansenii* excerptas, ac in sensu ab eodem *Jansenio*
intento damnatas fuisse definivit, & decla-
ravit.

Cæterum quid deinceps sub eodem *Alexandro*,
Clemente IX, *Innocentio XII*, & sub moderno
Pontifice *Clemente XI* quoad præfatas propositiones
gestum sit, nullus est, qui ignoret.

Progrediamur modò ad istas.

Præfigemus materias, circa quas illæ versantur.

De Possibilitate Mandatorum Dei.

PROPOSITIO DAMN. UNICA.

Aliqua Dei Præcepta hominibus justis, volentibus & conantibus, secundum præsentem, quas Propos. habent vires, sunt impossibilia; deest quoque illis gratia prima, quâ possibilia fiunt.

CENSURA PONTIFICIA.

Temerarium, impium, blasphemum, anathemate damnatum, & hæreticam declaramus, & uti talem damnamus.

Habet hanc Jansenius lib. 3. de gratiâ Christi cap. 13. paragrapho penultimo. *Hæc igitur omnia, inquit, plenissimè, planissimèque demonstrat, nihil esse in S. Augustini doctrina certius, ac fundatius, quam esse PRÆCEPTA QUÆDAM, quæ HOMINIBUS non tantum infidelibus, excacatis, obduratis, sed fidelibus quoque, & JUSTIS, VOLENTIBUS, AC CONANTIBUS SECUNDUM PRÆSENTES QUAS HABENT VIRES, SUNT IMPOSSIBILIA; DEESSE QUOQUE GRATIAM, QUÂ FIANT POSSIBILIA. Nec potuit substantia Propositionis condemnandæ excerpti exactius. Dixerat superius Michaël Bayus titulo de Legibus, seu Præceptis divinis: Definitiva hæc sententia Deum homini nihil impossibile præcepisse, falsò tribuitur Augustino, cum Pelagii sit. Undè Bayus huic primæ Propositioni Jansenianæ præiulit.*

Jam dudum Tridentina Synodus sess. 6. cap. 11. ita definierat. *Nemo temerariâ illâ, & à Patribus sub anathemate prohibitâ voce uti debet, Dei præcepta homini justificato ad observandum esse impossibilia. Nam DEUS IMPOSSIBILIA NON JUBET: sed jubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis, & adjuvat, ut possis: Quæ sententia deprompta est ex Augustino lib. de Natura & Gratia cap. 43. & lib. 2. de pecc. merit. cap. 6.*

addit præterea præfatum Concilium eadem sess. can. 88. *Si quis dixerit Des præcepta homini etiam justificato, & sub gratia constituto, esse ad observandum impossibilia, anathema sit: Ita ut satis concipi non possit, quid passus sit Jansenius, dum hoc dogma & à Tridentino profligatum, & in Bayo denuo reprobatum recūdit.*

Magnus Augustinus hanc assertionem non solum in locis præcitatis, sed & aliis perspicuè prædaminavit. *Execramur, inquit serm. 191. de temp. blasphemiam eorum, qui dicunt impossibile aliquid homini a Deo esse præceptum.* Et lib. de fide contra Manich.: *Quis non clamet, stultum esse præcepta dare ei, cui liberum non est, quod præcipitur, facere, & iniquum esse eum damnare, cui non fuit potestas jussa complere?* Deinde enarratione in Psalmum 56. *Non imperaret aliquid Deus ut faceremus, si IMPOSSIBILE JUDICARET, UT HOC AB HOMINE FIERET.*

Accedit, quod Deus suâ gratiâ semel justificatos non deserat, inquit Tridentinum capite 11. præallegato, *nisi prius ab eis deseratur, deleteret autem prius justos Dominus, si illis conantibus & volentibus Gratiam subtraheret, quâ possibilia mandata fierent.*

Tridentino conformis est Augustinus tractatu 2. in Joannem. *Opus est, ut tu non deseras: & à Deo non desereris: Noli cadere, & non tibi occidet: si tu feceris casum, ille tibi facit occasum: si autem tu stas, præsens est tibi: Et tractatu 32 in Joannem, Nos non deserit fons, si non deseramus fontem, Nonne autem justum fons ille justitiæ deleteret, si ei gratiam, si aquas negaret salientes, dum gratiâ rectè uti ur, in vitam æternam?* Augustino ad stipulatur Aquinas strenuissimus ejus & propugnator, & sectator q. 24. de veritate art. 14. ad 1. *Illud, quod præcipit Deus, NON EST IMPOSSIBILE HOMINI AD SERVANDUM.* Et in responsione ad 2. *Rectè homo corripitur, inquit, qui præcepta non implet, quia ex ejus negligentia est, quod gratiam*

non habeat, per quam potest mandata servare. Porro hæc erronea *Jansenii* propositio potissimum fundatur in eo, quod contendat ille *solam gratiam efficacem*, quâ talem, esse gratiam Christi, seu nullam Christi gratiam effectu suo carere: in istam omnem operam, laborem, studium, nervos & vires intendit: Præcipuè verò, & ex protello argumentum illud verlat lib. 2. de gratia Salv. cap. 27., cujus in titulo legitur: *Quomodo nulla gratia effectu suo careat*.

Ex hoc principio irrefragabiliter infertur prima assertio. Si enim sola gratia efficax, quâ talis si gratia Christi, seu si nulla Christi gratia effectu suo careat; sed omnis sit efficax; igitur justus peccans gratiam Christi non habet, quâ posset à peccato abstinere: si enim eam habuisset, in peccatum non incidisset: nam secundum *Jansenium* nulla Christi gratia effectu suo caret. Si autem gratiam, quâ posset non peccare, non habuerit; ergo non peccare erat ei impossibile: ac proinde aliqua Dei præcepta justo conanti, & volenti secundum præsentem, quas habet vires, sunt impossibilia &c.

Confirmatur, & magis illustratur hæc ratio Finge hominem justum gravi tentatione quassatum labi in peccatum mortale; Justo illi, juxta *Jansenium*, hîc & nunc impossibile erat non labi, seu illi hîc & nunc impossibile erat præceptum, in quod impegit, observare, quia juxta eundem, gratiam Christi, sine qua ei præcepti observatio impossibilis erat, non habebat. Non enim habebat gratiam efficacem; nam si illam habuisset, cum infallibiliter effectum suum inferat, in peccatum lapsus non fuisset: Si ergo efficacem gratiam non habuit, ergo nullam habuit: nam præter illam, nullam aliam *Augustinus Iprensis* agnoscit.

Itaque justus ille, omni Christi gratiâ, quâ mandatorum observatio sibi fieret possibilis, ipso fatente *Jansenio*, fuit destitutus; adeoque ex ipsis

Jansenianæ doctrinæ Principiis sine ullo labore eruntur, aliqua Dei præcepta, justis conantibus & volentibus, secundum præsentia, quas habent vires, esse impossibilia &c.

Non sic profectò discurrendum est: non sequitur: *Justus dum gravi tentatione pulsatus labitur in peccatum mortale, non habuit gratiam efficacem: ergo NULLAM habuit.* Non sequitur, inquam, præter efficacem enim datur gratiam sufficiens, qua justus sic tentatus potest servare præceptum, seu tentationem superare; adeoque præceptum illud non est ei tunc impossibile.

Gratia hæc passim vocatur *Thomisticè* sufficiens, illa in hoc consistit, quod statuatur voluntatem proximè, & ultimè potentem in linea potentia, id est ex parte actus primi, ita ut ex parte gratia ad plenum posse nihil desit, nec plus requiratur: quamvis ut hæc gratia actu in effectum influat, ad quam ipsa est tantum sufficiens, gratia efficax requiratur ita potentem ad actum applicans. Latissimum per gratiam illam *sufficientem* discrimen Thomistas inter & Jansenistas assignatur. Jansenistæ docent præter gratiam efficacem, quæ dat ipsum agere, non dari aliam, quæ dat posse: Thomistæ intrepidè & constanter asserunt præter gratiam efficacem, quæ semper dat ipsum agere, etiam dari inefficacem, quæ solum dat posse: quam tamen ad ponendum ipsum actum omninò sufficientem existimant, quæ idcirco *sufficiens* dicitur. Hinc juxta Jansenistas, cum justo graviter tentato, & gratiâ efficaci destituito non remaneat ulla Christi gratia, per quam huic tentationi possit resistere, sponte suâ fluit, quod huic tentationi resistere, seu præceptum adimplere, justo illi secundum præsentia, quas habet vires, sit impossibile. Contra cum justus ille gratiâ efficaci destitutus, & peccans juxta Thomistas sufficiens habeat auxilium, quo poterat observare præceptum, rectè & suapte naturâ sequitur, præceptum illud non esse ei impossibile.

Quis igitur (ut nuper nonnulli divulgant) cum fundamento affirmet Thomistas nullatenus discrepare à Jansenistis ?

S. Petro non defuit (ut Princeps Jansenistarum obiectio diluatur) gratia hæc sufficiens, quæ possibile fuit ei mandatum Christum, urgente tentatione, confitendi.

Illis non favet D. Joannes Chrysostomus Homilia 83. in Matthæum, & in epistolam ad Hebræos Homilia 31, cum ait: *Petri casus non frigiditate, non socordia, & negligentia, sed superbi auxilii subtractione contigit.* Object.

De auxilio namque *efficaci* S. Chrysostomus loquitur, non de auxilio *sufficiente*, quo Christum confiteri, tentationesque superare absolutè poterat: auxilium verò *efficax* illi subtractum est ob præsumptionem de *suis viribus*: & huic ortam negligentiam orationis, & vigilantia, quam rem tamen Christus ipsi, & aliis Apostolis, ne intrarent in tentationem, commendarat. Expende D. Chrysostomum Homiliâ 83. in Matthæum: *Petrus ait, nimium sibi arrogans, Etsi omnes scandalizati fuerint in te, ego numquam scandalizabor Matth. 26: Hac res sensim eum ad tetrum insolentia crimem devehebat QUOD REPRIMERE CHRISTUS VOLENS, NEGATIONEM FIERI PERMISIT.* Resp.

Nec Jansenio adstipulatur Augustinus quibusdam in locis, præsertim tract. 92. in Joan assertens *non potuisse Petrum mulieris ancilla interrogatione perterritum verum Christo testimonium perhibere*: hisce enim verbis significat S. Doctor, non potuisse id Petrum per se ipsum, & per proprias vires, in quibus nimirum confidebat: quamvis posset per gratiam Dei, quæ ipsi sufficienter aderat. Per illam vigilare, & orare poterat, ac uberiora subsidia usque ad ipsam efficacem gratiam advocare, & impetrare: suâ his omnibus arrogantia Petrus obicem posuit: Hæc causa est, cur illum detulerit Deus, & in negationis crimen labi permiserit. Id pluribus in Locis docet. *Augustinus, sed* Object.

sed Præcipuè tractatu 67. in Joannem. *Quid festinas Petre? Nondum te suò Spiritu Solidavit Petra: Noli extolli Præsumendo, non potes modò, scilicet per proprias vires. Noli dejici desperando. Sequeris postea. Sed adhuc ille quid dicit? quare non possum te sequi modò? animam meam pro te ponam. Quid in animo ejus esset Cupiditatis, videbat, quid virium, non videbat: Voluntatem suam jactabat infirmus, sed inspiciebat valetudinem medicus: iste promittebat, ille prænoscerebat: qui nesciebat, audebat; qui præsaciebat, docebat. Respondit ergò Jesus. Animam tuam pro me pones? Prairepotes, qui sequi non potes? Quid TANTIUM PRÆSUMIS, QUID DE TE SENTIS? QUID TE ESSE CREDIS? AUDI QUID SIS. Amen, amen dico tibi, quia prius-quam gal-lus cantet, ter me negabis. Ecce quomodo tibi Cito apparebis, QUI MAGNA LOQUERIS, ET TE PARVULUM NESCIIS.*

Nunc ad Propositionem secundam, in quâ rursus agendum erit de gratiâ *sufficienti*.

De Resistentia, quæ fit Gratix.

Proposi-
tio secun-
da.

PROPOSITIO DAMN.

Interiori Gratia in statu natura lapsa nunquam resistitur.

CENSURA PONTIFICIA.

Hæreticam declaramus, & uti talem damnamus.

Dum Jansenius dicit: *interiori gratia nunquam resistitur*, tantundem est, ac si diceret: gratia interior sive oblata, sive habita ab homine nunquam repellitur, nunquam in vacuum recipitur, sed suum semper producit effectum, unde apud Jansenium nulla datur gratia *inefficax*, *sufficiens*, seu tantummodò dans *posse*. Hinc 2. hæc Propositio primæ, & totius ferme Jansenismi est infausta Genitrix.

Si dixisset Jansenius gratiæ interiori *efficaci* non resisti, nihil à fide, vel à Castigatori Theologiâ dixisset extraneum: totque haberet suæ assertionis

Patronos, quot SS. Augustini, & Thomæ numerantur sectatores gratiæ efficaci nunquam resisti unanimiter asserentes. Hoc enim ipso, quo *efficax* est, semper cum effectu conjungitur, bonamque vel voluntatem, vel operationem infallibiliter, inclinabiliter; & inevitabiliter producit. Et illius ratio est, quod sit munus gratiæ de se *efficacis* potentiam per gratiam *sufficientem* planè instructam, & ad operationem paratam, & accinctam, applicare ad opus: ac proindè tam fieri non potest, ut fiat applicatio ad operationem, & operatio non sequatur, quam ut detur actio sinè Termino. De ea sic fatur Magnus Aurelius lib. de prædest. Sanctorum cap. 8. *hæc gratia, qua cordibus hominum divinâ largitate tribuitur, a nullo duro corde respuitur: ideo quippè tribuitur, ut duritia cordis primitus auferatur.*

Si igitur, inquam Propositio diceret, gratiæ de se *efficacis* non resisti, nil nisi Doctrinam sanam exprimeret: undè Innocentius X qui Propositiones Jansenii Confixit, 10 Martii 1653. in Congregatione coram se habitâ aperte declaravit, se nolle ut ullum omninò Præjudicium creetur Doctrinæ SS. Augustini, & Thomæ, qui sunt gratiæ per se *efficacis* & Professores, & propugnatores acerrimi. At ecce Propositio loquitur *indefinitè*, & Generaliter de quacumque interiori Christi gratia, & illi non resisti decernit, atque hinc jure meritò ut hæretica condemnatur.

Porro quod Jansenius tradat *interiori gratiæ nunquam resisti*, patet ex eò, quod ubique in suo *Augustino* asserat *omnem Christi gratiam esse efficacem*, si autem omnis Christi gratia sit efficax, ergò nulli resistitur; efficaci enim gratiæ nunquam resistitur. Dogma verò illud, *omnem Christi gratiam esse efficacem*, Jansenio Capitale est, ità ut unicè in illius rei assertionem incubuisse videatur.

Ex locis innumeris tantùm aliqua depromamus. Primus locus habetur lib. 3. de gratia Salv. cap.

ubi sic fatur. Hinc ulterius docet Augustinus, nullam Christi gratiam effectu operis, ad quom efficiendum voluntati datur, ullâ voluntatis per-
vicaciâ frustrari. Et lib. 2. de Gratiâ Salv. cap. 24. in Principio: naturam Gratix medicinalis seu Christi describens, prout contrâ Gratiâ Adami, seu integræ sanitatis distinguitur, sic de eâ loquitur. Simul ac pulsat fores, rumpit ostia, repugnantemque domat voluntatem, tollit omnem resisten-
tiam, rapie eam secum & ex invitâ volentem ineffabili suavitate, ac potestate facit.

Libro etiam 2. de gratiâ Salv. cap. 32. versùs finem mentem suam Jansenius breviter, & succin-
ctè exponit. Nulla gratiâ actualis ab Augustino pro illa verâ Christi gratiâ agnoscitur, quam tan-
quam medicus infirma voluntati attulit, nisi que agit, & peragit effectum: OMNIS ALIA, QUALIS-
CUMQUE FUERIT, AB IP SO AD LEGEM, DOCTRI-
NAMQUE REIEGATUR.

Denique libri 2. de Gratiâ Salv. caput 27. hunc titulum (ut statim ad propositionem 1. dictum est) Præfixum habet; quomodo nulla Christi Gratia effe-
ctu careat: ergo omnis Christi gratia est efficax, ergo Nulla est gratia, cui unquam resistatur. Repellit proindè Jansenius omnem Gratiâ sufficientem.

Ne quis verò existimet rejici à Jansenio Gra-
tiam tantum Molinisticè, non Thomisticè sufficientem, contrarium ex ipso authore manifestum est: apertissimè enim declarat lib. 3. de Gratiâ Salv. cap. 1. ante medium gratiam in sensu Thomistarum sufficientem non esse gratiam Christi. Si gratia suffi-
ciens sic accipiatur, inquit, ut sufficiens dicatur, sicut a quibusdam (id est Thomistis) dicitur, quod homo dicatur posse operari, quamvis aliud adhuc necessarium sit, ut de facto operetur, talem sufficientem fortasse non difficulter S. Augustinus admitteret, quamvis illam esse VERAM CHRISTI GRATIAM, de quâ questio est, PERNEGARET.

Sed ut omnis tollatur ambiguitas, quamvis supra quid sit gratia sufficiens, insinuatum sit, eam modò accuratus perlustremus. Non-

Nonnulli per gratiam sufficientem eam intelli- *Gratia*
gunt, præter quam nihil aliud ex parte Dei *Molinisti-*
necessarium ad hoc, ut homo credat, diligat, *cè suffi-*
vel benè operetur, & hæc vocatur gratia *Moli-*
nisticè sufficiens.

Alii sufficientem gratiam appellant illam, quæ *Gratia*
etsi se solâ non sufficiat ad actualiter credendum *Thomi-*
diligendum, operandum; sufficit tamen, ut per *sticè suffi-*
eam redatur homo potens credere, diligere, & *ciens,*
operari; itâ ut præter eam, aliquid quidem aliud
sit necessarium ad *actualiter* credendum, diligen-
dum, vel benè agendum, scilicet gratia efficax,
quæ tribuit *actualiter* operari; nihil tamen requi-
ratur ad *posse* operari. Talis gratia dicitur *Thomâ-*
sticè sufficiens.

Explicantur hæc ulteriùs: Gratia sufficiens est
divina quædam motio, sive quoddam Dei auxi-
lium, quò homo ita roboratur, ut illud reddat
voluntatem proximè, & expeditè, plenè, & ulti-
matè potentem ad actum salutarem in linea po-
tentix, seu ex parte *actus primi*, ita ut ex parte
Dei, aut gratix ad plenum *posse* nihil desit, nec
plus requiratur: Numquam tamen homo actum
illum *in actu secundo* producat, nisi accesserit gra-
tia efficax, per quam illud *posse* sufficientis gra-
tix applicetur, & ad actum secundum reducat.
Unde gratia efficax est ea divina motio, seu illud
Dei auxilium, quod hominem in linea potentix suf-
ficienter instructum actualiter applicat operi.

Quomodo igitur, inquires, gratia, quæ dicitur *Object.*
sufficiens, ita vocari potest, cum illud dicatur suffi-
ciens, *præter quod nihil aliud est necessarium?*
& ecce, præter gratiam, quæ vocatur sufficiens, ali-
quid aliud est *necessarium* ad operandum, scilicet
gratia *efficax*: Itaque hæc gratia non *re*, sed *nomine*
tantum est sufficiens.

Rectè nihilominus, verè, & *reipsâ* gratia illa *Resp.*
quæ dat solum *posse*, licet ad actualem operatio-
nem requiratur gratia efficax: appellatur gratia
sufficiens. In genere enim principii solum dantis
posse

posse operari non requiritur Præter eam, ullum aliud principium quod tribuat *posse* operari; quamvis aliud sit necessarium, ut illud *posse* reducat ad actum, seu quamvis necesse sit, ut is, qui per gratiam *sufficientem* effectus est potens in actu primo, actualiter seu in actu secundo operetur per gratiam efficacem. Exemplum esto in potentia visiva benè instructa. Illa est sufficiens ad videndum in ratione actus primi, sive, ut qui illa præditus est, dicatur posse videre; in isto enim genere non requiritur alia potentia, per quam ipse constitutatur potens ad videndum: at tamen ut ista potentia reducat ad actum secundum, hoc est, ut actu videat, præter eam aliud quidpiam necessarium est, nempe applicatio & motio potentia.

Gratia hæc Thomisticè sufficiens jam descripta non solum reddi hominem plenè, & expedite potentem ad credendum, diligendum, operandum: sunt ejus & alia, quæ sibi vindicat, munera: Coniunctos scilicet semper habet aliquos actus, veluti illuminationem intellectus ad considerandum ea, quæ annuntiantur, vel proponuntur, & excitationem voluntatis ad concipiendum aliquod emendandæ vitæ desiderium, piam affectionem, aliasve ad salutem dispositiones. Si enim Deus per interiorē motionem moveat, ac illuminet intellectum, & voluntatem excitet; omnino consequens est, quod intellectus moveatur & illuminetur; quodque voluntas excitetur: & sic eadem gratia quæ ad credendum, vel diligendum est tantum sufficiens, est tamen efficax respectu actuum jam enumeratorum: efficax, inquam, respectu actuum quos producit, sufficiens verò respectu ulterioris, seu perfectioris operationis, quam licet non producat, eam tamen producere completè, & proximè est potens.

Janſenius quidem admittere videtur gratiam Thomisticè sufficientem quantum ad primum, videlicet in quantum est efficax alicujus actus; verum in quantum illa gratia est sufficiens, seu proximè & completè potens inducere effectum ulterio-

rem, ut Thomistæ docent, eam Jansenius omnino averfatur, ac disertè ait, illam in isto sensu gratiam Christi non esse. Semper enim in eo sibi constat Jansenius, non aliam esse agnosendam Christi gratiam, quam illam, *quæ agit, & peragit effectum suum*, id est, quæ posse, & agere actualiter operatur: omnem aliam gratiam, qualiscumque ea fuerit, ad gratiam Pelagianam, ad legem scilicet, & doctrinam ablegat. Liqueet igitur ad oculum, hujus propositionis radicem doctrinam hanc esse erroneam: *Omnis Christi gratia est efficax.*

Sanè non omnis est *efficax*; sed sicut (aliis tantisper sepositis rationibus) in natura distinguimus *esse, posse & operari*, ita & in ordine supernaturali gratiam ponimus quæ dat *esse*, nempe sanctificantem, quæ dat *posse*, nempe sufficientem, quæ dat *agere*, nempe efficacem.

Porro gratiam *sufficientem* admittendam probant Scripturæ sacræ oracula, quotquot *gratiam in vacuum recipi, homines gratia Dei deesse, Spiritus Sancto resistere, Spiritum Sanctum extinguere* testantur. Soli enim gratiæ sufficienti resistitur, sola hæc suo frustratur effectu. Primus locus habetur 2. ad Corinth. 5. Alter ad Hebræos 12: tertius Actorum 7: Ultimus ad Thessalonicenses 5.

Hanc quoque magnus tuetur Augustinus Sanè ut nihil dicam de famoso adjutorio *quò & sine quo seu possibilitatis, cor eorum (peccatorum) congelascit, inquit, adversus Deum, & fit DURUM ADVERSUS IMBREM GRATIÆ SUÆ, NE FRUCTUM FERAT* In Psalm. 124.

Sed & libro 50 Homiliarum Homilia 12. Sic discurret Præsul Hipponensis. *Cum per Dei adjutorium in potestate tuâ sit, utrum consentias diabolo; quare non magis Deo, quam ipsi obtemperare deliberas? possuntne hæc verba ad illum dirigi, qui gratiâ ad sistendos dæmonis impetus sufficienti careat? in potestate tuâ est Deo obtemperare: Ecce gratiam sufficientem ad effectum illum obtinendum;*

dum : & tamen non obtemperas : ecce Gratiam illam , quæ effectu suo frustratur : Non frustraretur autem effectu , nisi tua perversa obstaret voluntas. Hæc Gratia uti renuit , & peccare mavult. Sed de Augustino latius infra ad Propositiones *Quesnellianas*. Audiatur Angelicus 1. p. q. 62. art. 3. ad 2. *aliquis habens gratiam potest eam NON UTI, ET PECCARE.* Si homo gratia uteretur si media , quæ gratia inspirabat , V. G. orationem , & alia opportuna adhiberet remedia , Deus ei Gratiam largiretur *efficacem* , quâ principalem effectum obtineret : Quod modò effectus ille non sequatur , hoc voluntariæ hominis resistentiæ , renifui , repugnantia tribuendum est. *Aliquis dicitur extinguere Spiritum Sanctum*, seu gratiam privare effectu , cum aliquis bonus motus in ipso surgit , & IPSE IMPEDIT act. 7. VOS SEMPER SPIRITUI SANCTO RESISTITIS. Lect. 2. in cap 1. prioris ad Theffal.

An potuit Aquinas hanc secundam directiùs prædebelleare Propositionem ? sed de Angelico etiam fufius ad *Quesnellianas*.

Quis igitur & hic non videat Thomistas totò cœlò differre à *Jansenistis* ?

Porrò absit à nobis , ut gratiam *Molinisticè* sufficientem , quam nonnulli per damnationem *Jansenii* Canonizatam volunt , admitamus. Per gratiam *Thomisticè* sufficientem & secernimur evidenter à *Jansenio* , inquit *Steynertius* , & *Melioris* omnis difficultas circa has Propositiones explicatur.

PROPOSITIONI SECUNDÆ AFFINIS EST QUARTA : Quare hanc cum ista , dilata tanti per tertiã , connectimus , est autem talis.

*Propositi- Semipelagiani admittebant prævenientis gratia
tio 4. assi- interioris necessitatem ad singulos actus , etiam ad
nis propo- initium fides , & in hoc erant Hæretici , quod
sitioni- vellent eam gratiam talem esse , cui posset humana
secundæ- voluntas resistere , vel obtemperare.*

CENSURA PONTIFICIA.

Falsam & Hæreticam Declaramus , & uti talem Damnamus.

Propositionem hanc Bimembrem tradit Janse-
nius libro 8. de Hæresi Pelagiana cap. 5. Itaque
Massiliensium opinionibus, & Augustini Doctrinâ
quam diligentissimè ponderatis, certum esse, &
indubitatum esse debere sentio; quod Massilienses
præter prædicationem, atque naturam, veram
etiam, atque internam, & actualem gratiam ad
ipsam etiam fidem necessariam esse fateantur. En
primam partem.

Et infra in eodem capite: in eo ergò propriè
Massiliensium error situs est, quod aliquid primavæ
libertatis reliquam putant, quò interioris gratiæ
usus, vel abusus relictus esset in uniuscujusque ar-
bitrio, & potestate. En secundam.

Hanc prius attingamus.

Statim vidimus, quod sufficienti gratiæ non so-
lùm possit resisti, sed sæpe etiam actu resistatur:
Gratiæ efficaci (circa quam pars hæc veritari vide-
tur) numquam quidem actu resistitur, cum inde-
clinabiliter, & insuperabiliter voluntatem ad agen-
dum determinet, ei tamen potest resisti. Deus,
inquit Angelicus quodl. 1. a. 1. ad 1. Mover
omnia secundùm modum eorum, & ideo divina
motio à quibusdam participatur cum necessitate,
à natura rationali cum libertate, propter hoc quod
virtus rationalis se habet ad opposita. & ideo sic Deus
mover mentem humanam ad bonum (id non fit
nisi per gratiam) QUOD POSSIT HUIC MOTIONI
RESISTERE. Quid expressius hac in materia dici
potest? Deus per gratiam suam movet hominem
ad bonum: & tamen huic motioni potest resistere.

In hoc igitur non fuerint Semi-pelagiani Hære-
tici, quod voluerint eam gratiam talem esse, cui
posset humana voluntas resistere, vel obtemperare:
è contra hæreticum est, asserere hominem non
posse tali gratiæ resistere vel obtemperare.

Nihil ad hanc partem dicendum superest, nisi
ut paucis ostendatur, nihil hic etiam Thomistas
cum Janseñistis habere commercii.

Thomistæ constanter docent efficaci gratiæ posse resisti *in sensu*, ut loquuntur, *diverso*, etiam sub ipsâ gratiâ, seu *retentâ efficaci gratiæ motione*, Jansenistæ verò passim asserunt efficaci quidem gratiæ posse resisti, sed *excusâ, non retentâ efficaci gratiæ motione*, unde sub ipsâ gratiâ negant hominem habere potentiam ad oppositum.

Quod porrò me hac in opinione confirmat, est, quod Celeber ille *Fromondus* sub nomine *Vincentii Lenis* Jansenii propugnator expressissimè enuntiet in epist. ad Petav pag. 22: prædeterminatum ad amorem posse non amare *prædeterminatione scilicet excusâ*. Ita refert noster *Sebille*, (qui de Jansenio insigniter triumphavit,) lib. 3. cap. 1. sect. 4.

Prima pars est quæstio facti, & merè historica, quæ sic verè se habet.

Existimabant Semi-pelagiani, naturam sibi ad credendum sufficere; eâque fide ex viribus naturæ habitâ, posse sanitatem in Adamo deperditam recuperari; & hominem ulteriora gratiarum auxilia ad benè sanctèque vivendum non tantum postulare, sed quod magis est, eadem illa auxilia primâ istâ seu initiali fide posse promereri: adeò *ut fides aucta merces esset fidei cæpra* (sic loquebantur illius temporis Patres) & *gratia divina meritis nostris donaretur*.

Hæc restam extrâ controversiam fuit, ut nemo dubitaverit forsitan, quin in eo potissimum Semi-pelagianorum error consisteret: quousque eam Iprensium Antistes non tantum in dubium traherent: sed disertè etiam assereret, *Semi-pelagianos prævenientis gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei admisisse*.

Quod mox ut innotuit, Apostolica Sedes confixit, & falsum pronuntiavit, duce nimirum magno, quem continuò Jansenius magistrum in-clamat, *Augustino*. Ille enim in Libro de prædestinatione Sanctorum, quem ad Semi-pelagianos in viam reducendos elucubravit, capite secundo scribit, in eò ipsorum errorem situm esse, quod
vellent,

vellent, ex nobis quidem nos habere ipsam fidem, sed incrementum ejus ex Deo; tamquam fides non ab ipso donetur nobis, sed ab ipso tantum augeatur in nobis, eò meritò, quo capit à nobis. Si, juxta Augustinum, Semi pelagianorum error in eo situs esset, quod vel-
 lent, NOS EX NOBIS HABERE FIDEM, sed ejus incre-
 mentum à Deo: Quomodo igitur ad initium fidei
 interioris gratiæ necessitatem admittere potuerunt?

De Libertate.

PROPOSITIO DAMN. UNICA.

Ad merendum & demerendum in statu natura lapsa non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione. Proposi-
tio tertiâ

CENSURA PONTIFICIA.

Hæreticam declaramus, & uti talem damnamus.

Doctrina Propositionis extat in Jansenio passim libro 6. 7. & 8. de gratia Salv. lib. 8. Cap. 19. docet, quòd nulla necessitas actibus voluntatis liberis formidanda sit, sed sola vis, coactio, & necessitas violentiæ. lib 6. cap. 6. dicit, quòd sola necessitas coactionis adimat libertatem, non necessitas simplex. Quòd verò Jansenius loquatur de libertate ad merendum & demerendum, ita ut sentiat, quòd sola necessitas coactionis adimat libertatem in ordine ad meritum, & demeritum, non necessitas simplex, patet ex lib. 6. de gratia Salvatoris cap. 24. ubi dicit S. Thomam docere opus esse Laude, vel vituperio dignum, meritorium, vel demeritorium, ex hoc, quòd est voluntarium spontaneum, non coactum. Statim Angelicum Jansenio non favere, sed refragari demonstrabitur.

Propositioni damnatæ suprâ Bajus prolusit titulò de libertate propositione tertiâ, quæ est hæc. Homo peccat etiam damnabiliter in eo, quòd necessario facit.

Sed & assertio Jansenii prædamnata est jam dudum à Ss. Patribus, qui passim docent sublata libertate à necessitate, seu indifferentiæ, actus nostros nec præmiò, nec pœnâ, nec laude,

nec vituperiō dignos esse : ita Hieronymus lib. 2. contra Jovinianum , ubi sic ait : *Liberi arbitrii nos condidit Deus* , NEC AD VIRTUTES , NEC AD VITIA NECESSITATE IRAHIMUR , ALIOQUIN UBI NECESSITAS EST , NEC DAMNATIO , NEC CORONA EST . Quod dictum refert Augustinus de naturā & gratiā cap. 5. Illudque approbat ut verissimum , certissimum , atque notissimum , & in lib. de duabus animabus cap. 22 ait , quod *ista cantant & in montibus pastores , & in Theatris Poeta , & indocti in circulis , & docti in Bibliothecis , & Magistris in Scholis , & Antistites in Locis Sacris , & in orbe terrarum genus humanum.*

Idem docet D. THOMAS q. 6. de malo ante quatuor sæcula hanc *tertiam* clarissimè , & directissimè proscribens . Non videtur , inquit , esse MERITORIUM , VEL DEMERITORIUM , QUOD ALIQUIS SIC EX NECESSITATE AGIT , QUOD VITARE NON POSSIT . In 2 etiam sent. dist. 24 q. 3. art. 3. *Ibi* , ait , *incipit genus moris , ubi primò dominium voluntatis invenitur* : sed dominium voluntatis est per libertatem indifferentiæ , per quam in ejus potestate est agere , vel non agere , aut agere hoc vel illud , ut docet idem S. Doctor 1. p. q. 82. art. 1. ad 3. ubi dicit , quod *sumus domini nostrorum actuum , secundum quod possumus hoc , vel illud eligere* : libertas igitur indifferentiæ est fundamentum moralitatis , proindeque meriti & demeriti humanorum actuum .

Quis non statim hic exclamet Thomistas esse ab hac *damnata* remotissimos ?

De morte Christi pro omnibus.

PROPOSITIO DAMN. UNICA.

Propositi-
tio quin-
ta. **S**emipelagianum est dicere , Christum pro omni-
bus omnino hominibus mortuum esse , aut san-
guinem sudisse.

(69)
CENSURA PONTIFICIA.

Falsam, temerariam, scandalosam, & intellectuam eò sensu, ut Christus pro salute dumtaxat predestinatorum mortuus sit: impiam, blasphemam, contumeliosam, divina pietati derogantem, & hæreticam declaramus, & uti talem damnamus.

*Prima Propositionis pars colligitur ex libro 3. de gratiâ Salv. cap. 21. Nec enim, inquit Janse-
nius, juxta doctrinam Antiquorum, pro omnibus omnino Christus passus, aut mortuus est, aut pro omnibus omnino tam generaliter sanguinem fudit, cum hoc potius tanquam errorem a fide Catholicâ abhorrentem doceant esse respuendum. Postea sententiam illam vocat Machinam a Semi-pelagianis introductam.*

Secundam partem, quâ Christus pro salute dumtaxat predestinatorum dicitur mortuus, habet eodem capite Jansenius. Nullò modo, ait, Principis ejus (Augustini) Consentaneum est, ut Christus Dominus vel pro infidelium in infidelitate morientium, vel pro justorum non perseverantium aternâ salute mortuus esse, sanguinem fudisse, semetipsum redemptionem dedisse, Patrem orasse censeatur... sed si quid pro illis rogavit Patrem, pro Temporalibus quibusdam justitia effectibus rogavit, & pro iisdem obtinendis obtulit pretium, fuditque sanguinem suum: quin imo juxta sanctissimum Doctorem, non magis, inquit, Patrem pro aternâ liberatione ipsorum, quam pro diaboli deprecatus fuit.

Opposita huic errori doctrina scilicet Christum Dominum non pro solorum Predestinatorum, sed pro aliorum etiam omnino omnium aternâ salute mortuum esse, & sanguinem fudisse, constat apertè ex Scripturis, Traditione Ecclesiæ, Patribus, præsertim præclarissimis Ecclesiæ Doctoribus SS. Augustino, & Thoma.

Dicitur ad Rom. 5. Christus PRO IMPIIS MORTUUS EST. Et ad Hebræos 2: videmus Jesum propter passionem mortis, gloriâ, & honore coronatum,

ut gratiâ Dei PRO OMNIBUS gustaret mortem. Deinde Joannes epist. 1. cap. 2. Sed & si quis, inquit, peccaverit, advocatum habemus apud Patrem Jesum Christum justum : & ipse est propitiatio pro peccatis nostris : Non pro nostris autem tantum, sed etiam PRO TOTIUS MUNDI. Suffragatur etiam communi fidelium sententiæ locus præstantissimus Apostoli 2. ad Corinth. 5. Si unus pro omnibus mortuus est, ergò omnes mortui sunt, & PRO OMNIBUS MORTUUS EST CHRISTUS. Quò loco probat Apostolus, quod omnes homines mortui sunt in Adamo ex eo, quod Christus pro omnibus mortuus est : sed omnes omninò distributivè mortui sunt in Adamo, (Beatam Virginem hic ne vel per umbram tangimus) igitur & Christus mortuus est pro omnibus, & singulis hominibus distributivè, & non solum pro generibus singulorum, ut interpretatur Jansenius. De hoc loco mox iterum.

Illud fidei dogma profiteretur Ecclesia in symbolo Constantinopolitano hisce verbis : Qui propter nos homines, propter nostram salutem descendit de Cælis... Crucifixus, Passus &c. non ait, propter nos fideles, vel propter Prædestinatos, sed PROPTER NOS HOMINES, ut significet Christum ad singulos proorsus homines redimendos passum esse.

Ad tribunal modò Augustini, ad quod unicè appellat Jansenius, explicatò vultù, & justitiam causæ præ se ferente accedamus. Enarratione in Psalmum 95. illum versum explicans : *Judicabit orbem terrarum in aequitate: non partem*, ait, quia non partem emit, totum judicare habet, quia PRO TOTO PRETIUM DEDIT. Si pro toto orbe terrarum, si pro omnibus, quos judicaturus est, pretium Christus dedit, profectò non pro salute dumtaxat Prædestinatorum, sed pro omnibus omnino, & singulis hominibus mortuus est.

Object.

Et ne dicatur, à Christo illud pretium pro toto orbe terrarum, pro omnibus Gentibus oblatum fuisse, qua-

Quatenus in toto orbe terrarum, seu in omnibus gen-
tibus electi sunt, pro quibus mortuus est; ne, in-
quam, id dicatur, audi Augustinum lib. 6. con-
tra Julianum cap. 4. asserentem Christum pro illis *Resp.*
omnibus mortuum esse, qui peccato originali ob-
stricti sunt. Expendens namque illud Apostoli
Statim hic insinuatum: *Christus pro omnibus mor-*
tuus est, ergo omnes mortui sunt, sic discurret:
ex hoc probavit (Apostolus) omnes mortuos esse,
quia pro omnibus mortuis mortuus est unus: impin-
go, inculco, infercio recusanti.. unus pro omnibus
mortuus est: ergo omnes mortui sunt. Vide quia
consequens esse voluit, UT INTELLIGANTUR OM-
NES MORTUI, SI PRO OMNIBUS MORTUUS EST:
Sed omnes omnino, & singuli (superius dicta
juvat repetere) in Adamo sunt mortui; ergo &
Christus mortuus est pro omnibus omnino, & sin-
gulis planè hominibus.

Sed age, videamus quâ Doctorum Aquila, ut de-
monstret Christum pro omnibus prorsus homini-
bus mortem obiisse, istos in classes singulas di-
videt, & pro singulis illis eum mortuum esse
affirmet.

Primò mortuus est Christus pro *aternâ* salute
omnium Credentium; ut liquet ex lib. de Cate-
chis. rudibus cap. 26, *Deus misit unigenitum suum..*
ut in Jesum Christum, deletis omnibus peccatis
præteritis, CREDENTES omnes in vitam æternam
ingrederentur.

Nec ipsum Judam à Fidelium redemptione ex-
cepit. *Nec agnovit pretium Judas* (in Psal. 68.)
QUO IPSE A DOMINO REDEMPTUS ERAT.

Deinde Salvator est parvulorum sine baptismo
morientium. Lib. 1. operis imperfecti num. 30.
Prædixi Prædicatores sic prædicatis Jesum, ut
eum negetis parvulorum esse Jesum. Unde nam-
que hoc Nomen acceperit, in Evangelio legite, &
NOLITE SALVATOREM NON SALVIS PARVULIS
INVIDERE.

Nec ipsos suos tortores , & crucifixores ab hac redemptione exemit. Lib. 2. de Symbolo ad Catechumenos capite 8. sic inducit Christum ad illos loquentem : *videte vulnera , quæ infixistis , agnoscite ad latus , quod pupugistis , QUONIAM ET PER VOS , ET PROPTER VOS APERTUM EST , nec tamen intrare voluistis.* Hoc & docet in Psal. 58. hisce verbis. *Ille (Christus) sic voluit mori , ut sanguine suo EFFUSORES EJUSDEM SANGUINIS REDIMERET.*

Tandem Redemptor est omnium. Epist. 157. *morte Christi non unius , aut aliquarum , sed universæ animæ , Propagatione contractum mortis Ciriographum rumpitur : & Sermone 344. aliàs 31. ex editis à Sirmondo. Habuit Christus Sanguinem , inquit , undè nos redimeret ; & ad hoc accepit Sanguinem , ut esset , quem pro nobis redimendis effunderet. Sanguis Domini Dei tui , si vis , datus est pro te : si nolueris , non est datus pro te. Fortè enim dicis , habuit Sanguinem Deus meus , quò me redimeret : sed jam cum passus sit , totum dedit : quid illi remansit , quod det & pro me ? hoc est magnum , quia semel dedit , ET PRO OMNIBUS DEDIT : Sanguis Christi volenti est salus , nolenti supplicium.* An clariora , vel luculentiora desiderari queant Testimonia ad confirmandum Fidei dogma de morte Christi pro omnibus prorsus , & singulis hominibus etiam reprobis ? frustra igitur Jansenius ad Augustinum Provocat , à quo tot modis , & tam apertè hæc divinæ pietati derogans Propositio proscripita est.

Magistri tui Premit vestigia S. Prosper in Responsione ad objectiones Vincencianas : *Dominus noster Jesus Christus liber a mortis debito , & solus absque peccato , pro peccatoribus , & debitoribus mortis est mortuus. Quod ergò ad magnitudinem , & potentiam pretii , & quod ad unam pertinet causam Generis humani , sanguis Christi REDEMPTIO EST TOTIUS MUNDI.*

Utique Patri magnus adstipulatur Aquinas lect. 2. in cap. 2. Prioris epist. ad Timoth. *Christus , inquit ,*

inquit, est propitiatio pro peccatis nostris, pro aliquibus (electi nimirum) efficaciter, sed pro omnibus sufficienter; quia pretium sanguinis ejus est sufficiens AD SALUTEM OMNIUM.

Imò, ait Jansenius, pretium sanguinis ejus est *Object.* sufficiens ad salutem omnium: quia scilicet mors, & passio Christi propter personæ dignitatem est infiniti valoris: atque idè omnibus omninò salvandis sufficientissima: Cæterum pretium sanguinis ejus non est sufficiens alio sensu includente oblationem mortis pro omnibus omnino hominibus. Non enim, inquit, pro redemptione omnium, & singulorum Christus passionem suam Patri suo obtulit: ac idcirco, ob defectum nempe talis oblationis, non magis pro reprobis, quam pro salute diaboli sanguinem suum fudit.

Sed illud retellit S. Doctor in caput 8. prioris *Resp.* epistolæ ad Corinthios lect. 2. Ibi enim exponens illud Apostoli: *Peribit infirmus in tua scientia frater, pro quo Christus mortuus est?* Sic habet: *Peribit infirmus in tua scientia frater, PROPTER QUEM SALVANDUM CHRISTUS MORTUUS EST? Facebat igitur illud Jansenii, pretium sanguinis ejus est sufficiens ad salutem omnium quantum est de se, etiam dæmonum propter infinitum pretii valorem, non autem ratione oblationis, cum mortem pro omnibus non obtulerit: facebat, inquam, illud: Ecce ad salvandum etiam pereuntem Christus mortuus est. Nullus igitur omnino hominum ab oblatione pretiosi ejus sanguinis excipitur. Excipiuntur ab illa dæmones. Non enim istorum, sed solius hominis causam Christus misericorditer suscepit: non est istis præparatum illud immortalitatis poculum, quod hominibus bibitum medetur: quod si multis non medietur; id idè est, quia impii, ac reprobi salutis poculum bibere, & universalem medicinam omnibus à Cœlesti Medico præparatam, & oblatam perveraci voluntate sumere renuunt. Illa perveracia, resistentia, renus obices sunt, & impedimenta, quæ SS. Patres dicunt ab homine poni,*

poni, Deo interim quod suum est implente, ut ait D. Thomas ex Chrysoftomo in cap. 2. ad Hebr. lect 3. & 3. dist. 20. q. 1. art. 1. q. 1. ad 2. quod omnes homines non reparantur, non est, inquit Angelicus, ex insufficientia medicina reparantis, sed ex defectu eorum, qui reparationis effectum in seipsis impediunt.

Object. At ait Jansenius: dicitur Joan. 17. Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi. Non igitur Christus pro toto mundo, seu pro omnibus mortem obtulit.

Resp. Verùm audiatur Angelicus hunc locum explanans. Respondeo dicendum, inquit, quod Christus quantum est de se, PRO OMNIBUS ORAVIT quia oratio sua, quantum est de se, efficax est, UT VALEAT TOTI MUNDO, sed tamen non in omnibus sortitur effectum, nisi in Sanctis, & electis Dei, ET HOC PROPTER IMPEDIMENTA MUNDANORUM. Ecce Christus pro omnibus oravit, proindeque pro omnibus mortem obtulit, quod non omnes salvantur, hoc est propter impedimenta mundanorum, seu peccatorum.

Object. Nec obest illud Matth. 26. qui pro multis effundetur &c. quod toties allegatum est.

Resp. Sic enim hoc explicat S. Doctor. Et pro multis, inquit, effundetur, & PRO OMNIBUS, quia si consideretur sufficientia, ipse est propitiatio pro peccatis nostris, & non pro nostris tantum SED ETIAM TOTIUS MUNDI, at si consideremus effectum, non habet effectum nisi in his, qui salvantur, ET HOC EX CULPA HOMINUM. Quid nervosius? quid efficacius dici potest?

Ex prædictis convellitur etiam altera objectio Jansenii dicentis Dominum Jesum Christum pro reprobis omnibus in tantum dumtaxat mortuum esse, in quantum temporalibus quibusdam divina gratia effectibus exornandi sunt. Etenim peribit infirmus in tuâ scientiâ frater, propter quem salvandum Christus mortuus est? Si mortuus sit, ut reprobis temporales tantum aliquos divinæ gratiæ effectus

effectus consequeretur, profecto non ad eum salvandum mortuus est.

Audiat etiam eximius Steyaertius ad hanc propositionem paginâ mihi 213. Rogatum ego illum (Jansenium) velim, quam congrua foret ista Apostolici dicti paraphrasis. *Peribit infirmus in tuâ scientiâ frater, propter quem pro temporalibus quibusdam justitiæ effectibus Christus mortuus est?* quam scilicet efficax eô sensû fuisset Apostoli monitum! Vide ne illum damnes, pro quo Christus quidem, ne damnetur, mortuus non est, sed tamen mortuus est pro temporali quâdam ejus justitiâ. Hæc certè qualia sint, nemo non videt. Quantò ergo planiùs, & naturaliùs sic Corinthium, admonuit Paulus. Cave, ne actione tuâ, bonâ, quidem ob sententiam tuam, sed imprudenti ob ingnorantiam aliorum; cave, inquam, ne illâ perire facias fratrem tuum, pro quo, ne periret, mortuus est Christus, atque ita fructum mortis ejus tu in fratre tuo impediās.

Cæterum cæcus hî omnino sit, oportet, qui & in hac Propositione non videat immensum Thomistas inter, & Jansenistas discrimen.

Sed ut ex omnium animis radicitùs evellatur Thomi Jansenismi, si quæ supersit de Thomistis opinio, stas nihil prodeant in medium præcipui, & illustriores Societatis Jesu scriptores. Quam luculentum illi præbent testimonium!

Emicat in primis P. Stephanus Deschamps nomen Jansenistis maximè invisum, utpote qui prius ferè adversus illos in arenam descendens eos acerrimè præ cæteris, & validissimè oppugnavit: hic itaque lib. 2. de hæresi Jansenianâ disp. 6. cap. 9. pro Dominicanis hæc scribit. *Glorsentur licet Janseniani tot se nuperi dogmatis habere patronos, quot physica prædeterminationis defensores existant, verè tamen mihi videor esse dicturus, nullos huic doctrinæ insensiores reperiri, quam qui post natam Calvinii hæresim ex D. Dominici Ordine majoris eruditionis, & ingenii laude floruerunt.*

ruerunt. Adducitque sigillatim eos, & eorum scripta. Et disp. 3. cap. 3. *quam invidiosè (inquit) novi dogmatis fautores queruntur per Jansenii latus universam S. Dominici familiam peti ! quam importunè jactant eamdem esse utriusque causam ? hoc in circularis apud imperitos, & mulierculas deblaterant ; hoc in publicis Doctorum concertationibus urgent acerrimè, hoc in libellis, quos tam frequentes edunt in lucem (nec hodie edere desinunt) magnò verborum apparatus, ac pompà cum omnibus exostulant : at istud tamen falsitatem omnem superat, & ab iis cum stomacho ridetur, quibus utraque opinio nota est, atque perspecta.*

Huic se conformat P. Martinonus in Anti-Jansenio pag. 708. ubi hæc habet. *Errant Jansenista vel ipsis Thomistis iudicibus... nulla est ex illis quinque propositionibus ad summum Pontificem missis, ut eas speciali censura notare dignaretur, quam duo illi Ordines (Dominicani, ac Jesuitæ) non damnent, & censurà dignam judicent : nulla, cujus oppositum sibi certum esse non profitentur : nulla denique, quam utriusque familia Theologi quotquot de his rebus scripserunt, non graviter insectati sunt.*

Et quia nonnulli sinistrè autumant per condemnationem Jansenii ictam quoque esse gratiam per se efficacem, vide quid scribat P. Annatus strenuus Molinæ propugnator in libro, cui titulus est, *Cavilli Jansenianorum* pag. 29. , ubi sic loquitur. *Id, in quo convenimus (Thomistæ, & Jesuitæ) sancivit Pontifex Innocentius X: id in quo dissidemus, disputationi nostra reliquit. Sed est, inquit, necessaria consequentia à positione illorum principiorum ad negationem gratia prædeterminantis : Respondeo, hoc ipsum inter nos disputari, an scilicet necessaria sit illa consequentia. Nobis videtur necessaria, illis non videtur. Utri melius sentiant, nondum definitum est. Vicerint illi, qui suam sententiam melius probaverint, meliusque defenderint. Atque hoc est, Pontificem attingere noluisse*

luisse controversiam inter nos , & Thomistas disputatam de GRATIA PER SE IPSAM EFFICACI.

Pergit Annatus Thomistas tueri in libro Romæ edito , cui huic titulum præfixit: *Jansenius a Thomistis gratia per se efficax defensoribus damnatus*, quod in toto opere invictè demonstrant.

Jansenisimum etiam quoad omnia Jansenianæ Doctrinæ capita a Thomistis depellit tum in opusculo , cui titulus est: *informatio de quinque propositionibus ex Jansenii Theologiâ Collectis*, tum in libro , cui titulus: *la conduite de l'Eglise*, in quo decem , & octo Thomistarum inter & Jansenistarum dogmata , assignat discrimina.

Quantùm ab illis dissident *Liberius Gratianus*, & *Theodorus Eleutherius* nuper Thomistas aggressi! pugnat *Liberius* differentiam inter Jansenium , & Thomistas *in solis verbis distare*, non esse ovum ovo similis; Doctrinas istas *in nullo apice esse dissimiles*.

Quis hic justam iram comprimat? sed sistamus calamum. Desinant isti Thomistas traducere, illosque non jam obliquè, & per latus (ut nonnulli factitarunt) sed publicè, & aperto Marte petere. Desinant *gratiam per se efficacem* (de quâ suprâ sapienter, & prudenter *Annatus*) tam dirè proscindere, desinant Scholam tam benè de Ecclesiâ meritam hæreseos arguere.

E contra desinant Jansenistæ familiaribus suis, aut earumdum partium studio irretitis insusurrare, Thomistas in eodem cum Jansenio Luto hærere.

Moliti quidem sunt Jansenistæ ad extremas redacti angustias sub Thomæ pallio, tanquam sub alis latitare, sed eos longè a se repulit omnium victor, & Prædebellator hæresum. Quod si non nihil ad Thomistarum dogmata velint accedere; candidè, & sincerè amplectantur *gratiam sufficientem*, quam tantoperè cum Magistro suo averfantur. Aversio ista patuit in Propositione 6. Alexandrinâ: *gratia sufficiens statui nostro non tam utilis quam perniciosa est, sic ut proinde merito possimus petere*

petere ; à gratiâ sufficienti libera nos Domine : & hodie instauratur averfio in famofis Propositionibus Patris Quesnel. De quibus omnibus infrâ ad annum 1690, & 1713.

PROPOSITIONES LAXIORES IIO D A M N A T Æ

Ab *Alexandro VII, & Innocentio XI.*

Anno
1665.

ANno 1665. 24. Septembris confixæ sunt ab *Alexandro VII.* Pontifice maximo Propositiones Laxiores 28. illis ut & reliquis fecurus fundamentum Præbuerat effrænis quidvis opinandi Licentia, seu fatalis *Probabilismus.* Iste jam ab aliquot annorum decadibus nihil mali cogitantem orbem Catholicum inquinare cœperat, at hic periculi admonitus, primùm per Homines privatos, deindè Academias, & Ecclesiarum Prælatos in increbrescentis, & brevì undique inundantis mali extirpationem incubuit.

Itaque anno 1653. 30. Martii, & 26. Aprilis proscriptæ sunt à facultate Theologicâ Lovaniensi ad instantiam Archiepiscopi Mechliniensis assertiones laxiores 17 : & 4 Maii anno 1657. ictæ ab eadem facultate ad petitionem Episcopi Gandavensis Propositiones 26. eadem Lue infectæ. Sed morum corruptela acres sibi non destitit accersire Patronos. Ubiquè volitarunt *Apologia Casuistarum* quas, ut grassantem pestem amolirentur, statim ut apparuerunt, Principes Universitates Parisiensis, & Lovaniensis gravissimâ censurâ perstrinxerunt. At dum ubique disceptatur, dum Casuistarum luxuriantur ingenia, dum fervent pectora, & ingens in animas pretioso Jesu Christi Sanguine redemptas strages effunditur, tandem supremo disponente, & miserante Numine, summus Ecclesiæ Moderator Alexander VII. profligavit è Cathedrâ, ad quam res devoluta erat, assertiones 28. sunt autem hæ sequentes. Præmittitur illis decretum Pontificis.

S. D. N.

S. D. N. ALEXANDRI Divinâ
Providentiâ Papæ VII Decre-
tum prius adversus Proposi-
tiones scandalosas, & per-
niciosas in praxi.

*Feria quinta die 24. Sept. 1665. In Congrega-
tione Generali S. Romanæ, & universalis Inquisi-
tionis habitâ in Palatio Apostol.: Montis Quirinâ-
lis, coram Sanctissimo Dom. N. D. Alexandro Di-
vinâ Providentiâ Papâ VII. ac Eminentissimis ac
Reverendissimis Dom. S. R. E. Cardinalibus, in-
quisitoribus à S. Sede Apost. specialiter deputatis.*

SANCTISSIMUS D. N. audivit non sine magno ani-
mi sui mœrore, complures opiniones Christia- *Proposi-*
næ disciplinæ relaxativas, & animarum perniciem *tiones 28*
inferentes; partim antiquatas iterum suscitari, par- *laxiores*
tim noviter prodire: & summam illam luxurian- *damnatæ*
tium ingeniorum licentiam indies magis excres- *ab Alex-*
cere, per quam in rebus ad conscientiam perti- *andro 7.*
nentibus modus opinandi irrepsit, alienus omnino
ab Evangelica simplicitate, Sanctorumque Patrum
doctrina, & quem si pro recta regula fideles in
praxi sequerentur, ingens irreptura esset vitæ Chri-
stianæ corruptela. Quare ne ullo unquam tem-
pore viam salutis, quam suprema veritas Deus,
cujus verba in æternum permanent, arctam esse
definivit, in animarum perniciem dilatari, seu
verius perverti contingeret, idem Sanctissimus
D. N. ut oves sibi creditas ab ejusmodi spatiosâ,
latâque, per quam itur ad perditionem, viâ pro
Pastorali sollicitudine in rectam semitam revoca-
ret, earumdum opinionum examen pluribus in
Sacra Theologia Magistris, & deinde Eminentissi-
mis & Reverendissimis DD. Cardinalibus Inquisi-
toribus serîo commisit; qui tantum negotium stren-
nuè aggressi, eique sedulo incumbentes, & ma-
turè

rurè discussis usque ad hanc diem infra-scriptis Propositionibus , super unaquaque ipsarum sua suffragia Sanctitati Suxæ sigillatim exposuerunt.

1. Homo nullo umquam vitæ suæ tempore tenetur elicere actum Fidei , Spei , & Charitatis ex vi præceptorum Divinorum ad eas virtutes pertinentium.

2. Vir equestris ad duellum provocatus potest illud acceptare , ne timiditatis notam apud alios incurrat.

3. Sententia asserens Bullam cœnæ solùm prohibere absolutionem hæresis , & aliorum criminum , quando publica sunt , & id non derogare Facultati Tridentini , in qua de occultis criminibus sermo est , Anno 1629. 18. Julii in Consistorio S. Congregationis Eminentissimorum Cardinalium visa , & tolerata est.

4. Prælati Regulares possunt in foro conscientiæ absolvere quocumque saculares ab hæresi occulta , & ab excommunicatione propter eam incursum.

5. Quamvis evidenter tibi constet Petrum esse hæreticum , non teneris denunciare , si probare non possis.

6. Confessarius , qui in Sacramentali Confessione tribuit Pœnitenti chartam postea legendam , in qua ad venerem incitat , non censetur sollicitasse in Confessione , ac proinde non est denunciandus.

7. Modus evadendi obligationem denunciandæ sollicitationis est , si sollicitatus confiteatur cum sollicitante , hic potest ipsum absolvere absque opere denunciandi.

8. Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem missa licitè accipere , applicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsimet celebranti correspondentem , idque post Decretum Urbani VIII.

9. Post Decretum Urbani potest Sacerdos , cui Missæ celebrandæ traduntur , per alium satisfacere

colla-

collato illi minori stipendio, aliâ parte stipendii sibi retentâ.

10. Non est contra iustitiam pro pluribus sacrificiis stipendium accipere, & sacrificium unum offerre; neque etiam est contra fidelitatem, etiam si promittam, promissione etiam juramento firmatâ danti stipendium, quod pro nullo alio offeram.

11. Peccata in Confessione omissa, seu oblita ob instans periculum vitæ, aut ob aliam causam, non tenemur in sequenti Confessione exprimere.

12. Mendicantes possunt absolvere à casibus Episcopis reservatis, non obtentâ ad id Episcoporum facultate.

13. Satisfacit præcepto annuæ Confessionis, qui confitetur Regulari, Episcopo præsentato, sed ab eo injustè reprobato.

14. Qui facit Confessionem voluntariè nullam, satisfacit præcepto Ecclesiæ.

15. Pœnitens propriâ autoritate substituere sibi alium potest, qui locò ipsius pœnitentiam adimpleat.

16. Qui beneficium curarum habent, possunt sibi eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario.

17. Est licitum Religioso, vel Clerico calumniatorem gravia crimina de se, vel de sua Religione spargere minantem occidere, quando alius modus defendendi non suppetit: ut suppetere non videtur, si calumniator sit paratus ipsi Religioso, vel ejus Religioni publicè, & coram gravissimis Viris prædicta impingere, nisi occidatur.

18. Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac etiam Judicem, à quo iniqua certò imminet sententia, si aliâ viâ non potest innocens damnum evitare.

19. Non peccat maritus occidens propriâ autoritate uxorem in adulterio deprehensam.

20. Restitutio à Pio V. imposita beneficiatis non recitantibus, non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam judicis, eò quòd sit pœna.

21. Habens Capellaniam collativam, aut quodvis aliud beneficium Ecclesiasticum, si studio litterarum vacet, satisfacit suæ obligationi, si officium per alium recitet.

22. Non est contrà justitiam beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator conferens illa beneficia Ecclesiastica pecuniâ interveniente, non exigit illam pro collatione beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur.

23. Frangens jejunium Ecclesiæ, ad quod tenetur, non peccat mortaliter, nisi ex contemptu, vel inobedientia hoc faciat, puta quia non vult se subjicere præcepto.

24. Mollities, Sodomia, & Bestialitas sunt peccata ejusdem speciei infimæ, ideòque sufficit dicere in Confessione, se procurasse pollutionem.

25. Qui habuit copulam cum solutâ, satisfacit Confessionis præcepto, dicens commisi cum solutâ grave peccatum contrà castitatem non explicando copulam.

26. Quandò litigantes habent pro se opiniones æquè probabiles, potest judex pecuniam accipere pro ferenda sententia in favorem unius præ alio.

27. Si liber sit alicujus junioris, & moderni debet opinio censeri probabilis, dum non constet rejectam esse à S. Sede Apostolicâ tamquam improbabilem.

28. Populus non peccat, etiamsi absquè ullâ causâ non recipiat legem à Principe promulgatam.

Quibus peractis, dum similium Propositionum examini cura & studium impenditur, intereà idem Sanctissimus re maturè consideratâ statuit, & decrevit, prædictas Propositiones, & unamquamque ipsarum, ut minimùm tamquam scandalosas esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, ac prohibet: ita ut quicumque illas, aut conjunctim, aut divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis etiam disputativè, publicè, aut privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem: à quâ non possit (præterquam

quam in articulo mortis) ab alio , quâcumque etiam dignitate fulgente , nisi à pro tempore existente Romano Pontifice absolvi.

Insuper districtè in virtute sanctæ obedientiæ , & sub interminatione Divini iudicii prohibet omnibus Christi fidelibus , cujuscumque conditionis , ac statûs , ne prædictas opiniones , aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

JOANNES LUPUS S. R. & Universalis
Inquisitionis Not. &c.

Loco ✠ Sigilli.

Anno à Nativitate D. N. Jesu Christi 1665 indictione tertiâ , die verò 2. mensis Octobris , Pontificatus verò Sanctissimi in Christo Patris D. N. D. Alexandri Divinâ Providentiâ Papæ VII. anno undecimo , supradictum Decretum affixum , & publicatum fuit ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum , Cancellariæ Apostolicæ , ac in acie campi Floræ , ac in aliis locis solitis , & consuetis Urbis per me Carolum Melanum D. N. Papæ , & Sanctissimæ Inquisitionis Cursorem.

At hîc non stitit Propositionum laxiorum coluvies. Novæ emerferunt septemdecim , quas alterò decretò die 18. Martii 1666. idem damnavit Pontifex. Anno 1666.

S. D. N. ALEXANDRI Divinâ Providentiâ Papæ VII. Decretum posterius adversus Propositiones scandalosas , & in praxi perniciosas.

Feria 5. die 18. Martii 1666. In Congregatione Generali S. R. & Universalis Inquisitionis habitâ in Palatio Apost. Montis Quirinalis , coram S. S. D. Alexandro Divinâ Providentiâ Papæ VII. , ac Eminentiss. & Reverendiss. DD. S. R. E. Cardinalibus in totâ Repub. Christianâ adversus hæreticam praxi-

pravitatem Generalibus Inquisitoribus à Sede Apostolicâ specialiter deputatis.

Damnata **S**ANCTISSIMUS D. N. post latum Decretum die 24. ab eodem **S**ept. proximè elapsi, quo viginti octo Propositiones damnatæ fuerunt, examinatis sedulò, & accuratè usque ad hanc diem infra scriptis aliis quadragessimis quintum numerum implentibus per plures in Sacrà Theologiâ Magistros, ac per Eminentissimos, & Reverendissimos DD. Cardinales adversùs hæreticam pravitatem Generales Inquisitores, eorum suffragia figillatim super unaquaque ipsarum audivit.

Proposit.
Laxiores
17.

29. In die jejunii, qui sæpiùs modicum quid comedit, etsi notabilem quantitatem in fine comederit, non frangit jejunium.

30. Omnes Officiales, qui in Republicâ corporaliter laborant, sunt excusati ab obligatione jejunii, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum jejunio.

31. Excusantur absolutè à præcepto jejunii omnes illi qui iter agunt equitando, utcumque iter agant, etiam iter necessarium non sit, & etiam si iter unius diei conficiant.

32. Non est evidens, quòd consuetudo non comedendi ova, & lacticinia in Quadragesima obliget.

33. Restitutio fructuum ob omissionem Horarum supplèri potest per quascumque eleëmofynas, quas antea Beneficiarius de fructibus sui beneficii fecerit.

34. In die Palmarum recitans Officium Paschale satisfacit Præcepto.

35. Unicò Officiò potest quis satisfacere duplici Præcepto pro die præsentis, & crastino.

36. Regulares possunt in foro conscientie uti privilegiis suis, quæ sunt expressè revocata per Concilium Tridentinum.

37. Indulgentiæ concessæ Regularibus, & revocatæ à Paulo V. hodie sunt revalidatæ.

38. Mandatum Tridentini, factum Sacerdoti Sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali, confitendi quamprimùm, est consilium, non præceptum.

39. Illa particula, *quamprimùm* intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confitebitur.

40. Est probabilis opinio, quæ dicit esse tantùm veniale, osculum habitum ob delectationem carnalem & sensibilem, quæ ex osculo oritur, seclusò periculò consensûs ulterioris, & pollutionis.

41. Non est obligandus concubinariûs ad eji- ciendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinariûs, vulgò *Regalo*, dum deficiente illâ nimis ægrè ageret vitam, & aliæ epulæ tædio magno concubinariûm afficerent; & alia famula nimis difficilè inveniretur.

42. Licitum est mutuanti aliquid ultra sortem exigere, si se obliget ad non repetendam sortem usque ad certum tempus.

43. Annuum legatum pro Animâ relictum, non durat plus quàm per decem annos.

44. Quoad forum conscientia, reo correcto, ejusque contumaciâ cessante, cessant censuræ.

45. Libri prohibiti donec expurgentur, possunt retinèri, usque dum adhibitâ diligentiâ corrigantur.

Quibus maturè pensatis, idem Sanctissimus statuit, ac decrevit prædictas Propositiones, & unamquamque ipsarum, ut minimùm, tanquam scandalosas esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, ac prohibet. Ita ut quicumque illas, aut conjunctim, aut divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis etiam disputativè, publicè, aut privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, ipsò factò incidat in excommunicationem, à quâ non possit (præterquàm in articulo mortis) ab alio quacumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice absolvi.

Insuper districtè in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub interminatione Divini Judicii, prohibet omnibus Christi Fidelibus cujuscumque conditio-

nis, dignitatis, ac status, etiam speciali, & specialissimâ notâ dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquas ipsarum ad praxim deducant.

JOANNES LUPUS Romana & Universalis Inquisitionis Not.

Locus ✠ Sigilli.

Anno à Nativitate D. N. Jesu Christi millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto, indictione quartâ, die vero 23. Martii, Pontificatus autem Sanctiss. in Christo Patris D. N. D. Alexandri Divinâ Providentiâ Papæ VII. anno undecimo, supradictum decretum affixum, & publicatum fuit ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, ac in aliis locis solitis, & consuetis Urbis, per me Carolum Melanum, ejusdem Sanctiss. Inquisitionis Cursorem.

Ingens malum, post iteratam condemnationem, credebatur elisum; at ecce laxitas fortiùs denuò erumpens, omnia sanioris Theologiæ, morum, honestatisque repagula conglomeratis viribus perfregit, & famosi instar diluvii, totum fermè orbem Catholicum absorpsit. Ad rem calamitosissimam obstupuit, doluit, ingemuit emendationis moralitatis, & Sanctissimæ vitæ Pontifex Innocentius XI. moxque tanti ponderis negotium sedulò aggressus gravissimam exortam tempestatem, convulsis 65. laxioribus propositionibus, anno 1679., 2. Martii compefcuit. Per illum recesserunt aquæ, quæ (non ut olim undæ ultrices in pœnam peccati) sed in stimulum peccati, & naufragium animarum è longâ, & latâ quorundam opinione in mentes hominum delapsæ fuerant.

En modò propositiones istas unâ cum Decreto illas feriente.

S. D. N. INNOCENTII Divinâ
Providentiâ Papæ XI. Decretum
contra Propositiones 65. scanda-
lofas, & in praxi perniciosas.

*Feriâ 5. die 2. Martii 1679. In Generali Con-
gregatione S. Romanæ, & Universalis Inquisitionis
habitâ in Palatio Apostolico Vaticano coram San-
ctissimo D. N. D. Innocentio Divinâ Providentiâ
Papa XI. ac Eminentissimis, ac Reverendissimis Do-
minis S. R. E. Cardinalibus in totâ Republicâ Chri-
stianâ contra Hæreticam pravitatem Generalibus
Inquisitoribus, à S. Sede Apostolicâ specialiter de-
putatis.*

Sanctissimus D. N. Innocentius Papa XI. præ-
dictus, ovium sibi à Deo creditarum salutis se-
dulò incumbens, & salubre opus in segregandis
noxiiis doctrinarum pascuis ab innoxiiis à fel. record.
Alexandro VII. Prædecessore suo inchoatum pro-
sequi volens, plurimas Propositiones partim ex
diversis vel Libris, vel Thesisibus, seu Scriptis ex-
cerptas, & partim noviter adinventas Theologo-
rum plurium examini, & deindè Eminentissimis,
& Reverendissimis Dominis Cardinalibus contra
Hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus
subjecit. Quibus Propositionibus sedulò, & accu-
ratè sapièns discussis, eorumque Eminentissimorum
Cardinalium, & Theologorum votis per Sanctita-
tem Suam auditis: idem Sanctissimus D. N. re po-
steâ maturè consideratâ, statuit, & decrevit pro
nunc sequentes Propositiones, & unamquamque
ipsarum, sicut jacent, ut minimum tamquam scan-
dalosas, & in praxi perniciosas esse damnandas,
& prohibendas, sicut eas damnat & prohibet. Non
intendit tamen Sanctitas Sua per hoc Decretum
alias Propositiones in ipso non expressas, & San-
ctitati suæ quomodolibet, & ex quâcumque parte
exhibitas vel exhibendas, ullatenùs approbare.

*Damnata
ab Inno-
centio XI.
Proposit.
Laxiores
65.*

1. Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relictâ tutiore, nisi id veter lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi, hinc sententiâ probabili tantum utendam non est in collatione Baptifini, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis.
2. Probabiliter existimo, Judicem posse judicare juxta opinionem etiam minus probabilem.
3. Generatim dum probabilitate, sive intrinsecâ, sive extrinsecâ, quantumvis tenui, modò à probabilitatis finibus non exeatur, confisi aliquid agimus, semper prudenter agimus.
4. Ab infidelitate excusabitur infidelis non credens ductus opinione minus probabili.
5. An peccet mortaliter qui actum dilectionis Dei semel tantum in vitâ eliceret? Condemnare non audemus.
6. Probabile est, ne singulis quidem rigorosè quinquenniis per se obligare præceptum charitatis erga Deum.
7. Tunc solùm obligat, quando tenemur justificari, & non habemus aliam viam, quâ justificari possimus.
8. Comedere & bibere usque ad satietatem ob solam voluptatem non est peccatum, modò non obât valetudini, quia licitè potest appetitus naturalis suis actibus frui.
9. Opus Conjugii ob solam voluptatem exercitum omni penitus caret culpâ, ac defectu veniali.
10. Non tenemur Proximum diligere actû internò, & formali.
11. Præcepto Proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.
12. Vix in Sæcularibus invenies, etiam in Regibus, superfluum statui. Et ita vix aliquis tenetur ad eleëmoly nam, quando tenetur tantum ex superfluo statui.
13. Si cum debita moderatione facias, potes absque peccato mortali de vitâ alicujus tristari, & de illius morte naturali gaudere, illam inefficaci affectû

affectu petere, & desiderare; non quidem ex displicentia, sed ob aliquod temporale emolumentum.

14. Licitum est absoluto desiderio cupere mortem Patris, non quidem ut malum Patris, sed ut bonum cupientis, quia nimirum ei obventura est pinguis hereditas.

15. Licitum est Filio gaudere de parricidio Parentis à se in ebrietate perpetrato, propter ingentes divitias inde ex hereditate consecutas.

16. Fides non censetur cadere sub præceptum speciale, & secundum se.

17. Satis est actum fidei semel in vitâ elicere.

18. Si à potestate publicâ quis interrogetur, fidem ingenuè confiteri, ut Deo, & fidei gloriosum confulo, tacere ut peccaminosum per se non damno.

19. Voluntas non potest efficere, ut assensus fidei in se ipso sit magis firmus, quam mereatur pondus rationum ad assensum impellentium.

20. Hinc potest quis prudenter repudiare assensum, quem habebat supernaturalem.

21. Assensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem fiat cum notitiâ solum probabili revelationis; imò cum formidine, quâ quis formidat, ne non sit locutus Deus.

22. Non nisi fides unius Dei necessaria videtur necessitate medii, non autem explicita Remuneratoris.

23. Fides latè dicta ex testimonio Creaturarum, similive motivo ad justificationem sufficit.

24. Vocare Deum in testem mendacii levis, non est tanta irreverentia, propter quam velit, aut possit damnare hominem.

25. Cum causâ licitum est jurare sine animo jurandi, sive res sit levis sive gravis.

26. Si quis vel solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propriâ sponte, sive recreationis causâ, sive quocumque alio fine juret se non fecisse aliquid, quod reverà fecit, intelligendo intra se aliquid aliud, quod non fecit, vel aliam viam

ab

ab eâ in quâ fecit, vel quodvis aliud additum verum, reverà non mentitur, nec est perjurus.

27. Causa justa utendi his amphibologiis est, quoties id necessarium, aut utile est ad salutem corporis, honorem, res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis actum, ita ut veritatis occultatio censeatur tunc expediens & studiosa.

28. Qui mediante commendatione, vel munere ad Magistratum, vel Officium publicum promotus est, poterit cum restrictione mentali præstare juramentum, quod de mandato Regis à similibus solet exigi, non habito respectu ad intentionem exigentis, quia non tenetur fateri crimen occultum.

29. Urgens metus gravis est causa justa Sacramentorum administrationem simulandi.

30. Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter hæc ignominia vitari nequit: idem quoquè dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste percutiat, & post impactam alapam, vel ictum fustis fugiat.

31. Regulariter occidere possum furem pro conservatione unius aurei.

32. Non solum licitum est defendere defensione occisivâ, quæ actu possidemus, sed etiam ad quæ jus inchoatum habemus, & quæ nos possessuros speramus.

33. Licitum est tam Hæredi, quam Legatario contra injustè impediens, ne vel hæreditas adeatur, vel legata solvantur, se taliter defendere: sicut & jus habenti in Cathedram, vel Præbendam contra eorum possessionem injustè impediens.

34. Licet procurare abortum antè animationem fœtus, ne puella deprehensa gravida occidatur, aut infametur.

35. Videtur probabile, omnem fœtum, quamdiu in utero est, carere animâ rationali, & tunc primùm incipere eandem habere, cum paritur, ac consequenter dicendum erit, in nullo abortu homicidium committi.

36. Permissum est furari, non solum in extrema necessitate, sed etiam in gravi.

37. Famuli, & Famulae domesticae possunt occultae Heris suis surripere ad compensandam operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt.

38. Non tenetur quis sub poena peccati mortalis restituere, quod ablatum est per pauca furta, quantumcumque sit magna summa totalis.

39. Qui alium movet, aut inducit ad inferendum grave damnum tertio, non tenetur ad restitutionem istius damni illati.

40. Contractus *mohatra* licitus est, etiam respectu ejusdem personae, & cum contractu retrovenditionis praevie inito, cum intentione lucri.

41. Cum numerata pecunia pretiosior sit numeranda, & nullus sit qui non majoris faciat pecuniam praesentem, quam futuram, potest creditor aliquid ultra sortem a mutuario exigere, & eo titulo ab usura excusari.

42. Usura non est, dum ultra sortem aliquid exigitur, tamquam ex benevolentia & gratitudine debitum, sed solum si exigitur tamquam ex justitia debitum.

43. Quidni non nisi veniale sit detrahentis auctoritatem magnam, sibi noxiam falso crimine elidere?

44. Probabile est non peccare mortaliter, qui imponit falsum crimen alicui, ut suam justitiam, & honorem defendat. Et si hoc non sit probabile, vix ulla erit opinio probabilis in Theologia.

45. Dare temporale pro spirituali non est simonia, quando temporale non datur tamquam pretium, sed dumtaxat tamquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale, vel etiam quando per temporale fit solum gratuita compensatio pro spirituali, aut e contra.

46. Et id quoque locum habet, etiam si temporale sit principale motivum dandi spirituale; imò etiam si sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluris aestimetur, quam res spiritualis.

47. Cum

47. Cùm dixit Concilium Tridentinum eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui, non quos digniores & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent, Concilium vel primò videtur per hoc *digniores*, non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorum sumpto comparativo pro positivo; vel secundò, locutione minùs propriâ ponit digniores, ut excludat indignos, non verò dignos; vel tantùm loquitur tertio, quandò fit concursus.

48. Tam clarum videtur, fornicationem secundùm se nullam involvere malitiam, & solùm esse malam quia interdicta est, ut contrarium omninò rationi dissonum videatur.

49. Mollities jure naturæ prohibita non est. Unde si Deus eam non interdixisset, sæpè esset bona, & aliquando obligatoria sub mortali.

50. Copula cum conjugatâ, consentiente Marito, non est adulterium; adeòque sufficit in Confessione dicere, se esse fornicatum.

51. Famulus, qui sub missis humeris scienter adjuvat Herum suum ascendere per fenestras ad stuprandam Virginem, & multoties eidem subservit deferendo scalam, aperiendo januam, aut quid simile coöperando, non peccat mortaliter, si id faciat metû notabilis detrimenti, puta ne à Domino malè tractetur, ne torvis oculis aspiciatur, ne domò expellatur.

52. Præceptum servandi Festa non obligat sub mortali, seposito scandalo, si absit contemptus.

53. Satisfacit præcepto Ecclesiæ de audiendo Sacerdote, qui duas ejus partes, imò quatuor simul à diversis celebrantibus audit.

54. Qui non potest recitare Matutinum, & Laudes, potest autem reliquas Horas, ad nihilum tenetur, quia major pars trahit ad se minorem.

55. Præcepto Communionis annuæ satisficit per sacrilegam Corporis Domini manducationem.

56. Frequens Confessio, & Communio, etiam in

in his, qui gentiliter vivunt, est nota Prædestinationis.

57. Probabile est, sufficere attritionem naturalem, modò honestam.

58. Non tenemur Confessario interroganti fateri peccati alicujus consuetudinem.

59. Licet Sacramentaliter absolvere dimidiatè tantùm confessus ratione magni concursûs pœnitentiam, qualis v. g. potest contingere in die magnæ alicujus Festivitatîs, aut Indulgentiæ.

60. Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ, etsi emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio, dummodò ore proferat, se dolère, & proponere emendationem.

61. Potest aliquando absolvi, qui in proximâ occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere, quin imò directè, & ex proposito quærit, aut ei se ingerit.

62. Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causâ aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrit.

63. Licitum est quærare directè occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi.

64. Absolutionis capax est homo, quantumvis laboret ignorantia mysteriorum Fidei, & etiam si per negligentiam, etiam culpabilem, nesciat Mysterium Sanctissimæ Trinitatis, & Incarnationis Domini Nostri Jesu Christi.

65. Sufficit illa Mysteria semel credidisse.

Quicumque autem cujusvis conditionis, statûs, & dignitatis, illas vel illarum aliquam, conjunctim, vel divisim defenderit, vel de eis disputaverit, publicè aut privatim tractaverit, vel prædicaverit, nisi forsan impugnando, ipsò factò incidat in excommunicationem latæ sententiæ, à quâ non possit (præterquam in articulo mortis) ad alio quâcumque etiam dignitate fulgente, nisi pro tempore existente Romano Pontifice absolvi

Insu.

Insuper districtè in virtute sancti Obedientiæ; & sub interminatione Divini Judicii prohibet omnibus Christi fidelibus, cujuscumque conditionis, dignitatis, & statûs, etiam speciali & specialissimâ notâ dignis, ne prædictas Opiniones, aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

Tandem, ut ab injuriosis contentionibus Doctores, seu Scholastici; aut alii quicumque in posterum se abstineant, & ut paci & charitati consulatur, idem Sanctissimus in virtutè sanctæ Obedientiæ eis præcipit, ut tam in Libris imprimendis, ac Manuscriptis, quàm in Thesis, Disputationibus, ac Prædicationibus caveant ab omni censurâ, & notâ, nec non à quibuscumque convitiis contrâ eas Propositiones, quæ adhuc inter Catholicos hinc indè controvertuntur, donec à S. Sede recognitâ super iisdem Propositionibus judicium proferatur.

FRANCISCUS RICCARDUS Sanctæ Romanæ
& Universalis Inquisitionis Not.

Loco ✠ Sigilli.

Anno à Nativitate D. N. Jesu Christi millesimo sexcentesimo septuagesimo nono, Indict. 2. die verò 4. mensis Martii, Pontificatûs autem Sanctiss. in Christo Patris & D. N. Innocentii Divinâ Providentiâ Papæ XI. anno tertio, supradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum, Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, ac in aliis locis solitis, & consuetis Urbis, per me Franciscum Perinum ejusdem Sanctiss. D. N. Papæ, & Sanctiss. Inquisitionis Cursorem.

Expendamus modò assertiones I 10. à D. Thomâ, ut ostendere conabimur, prædamnatas.

Illas, secuti ordinem suprâ in *Baianis* observatum, dividemus in materias, quas Doctor Angelicus tractat in suâ summâ.

PRO-

PROPOSITIONES DAMNATÆ

*Circà materiam , quæ traditur
in prima Secunde.*

Non fit mentio primæ partis , cum
hæ damnatæ tantum concernant
materiam moralem.

DE PROBABILIBUS.

PROPOSITIONES DAMN.

I. **G**eneratim dum probabilitate sive intrinsecâ ,
sive extrinsecâ quantumvis tenui modo à
probabilitatis finibus non exeat , confisi aliquid agi-
mus , semper prudenter agimus. Est 3. Innocentiana.

2. Si liber sit alicujus junioris , & moderni ,
debet opinio censeri probabilis , dum non constet
rejectam esse à Sede Apostolica tamquam improba-
bilem. Est 27. Alexandrina.

3. Non est illicitum in Sacramentis conferendis
sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti
relictâ tutiore , nisi id vetet lex , conventio , aut
periculum gravis damni incurrendi. Hinc sententiâ
probabili tantum utendum non est in collatione
Baptismi , Ordinis Sacerdotalis , aut Episcopalis.
Est 1. Innoc.

D. THOMAS 22. quæstione 53. art. 5. Ad Pru-
dentiam pertinet præferre majus bonum minus bo-
no ; at hoc non facit ille , de quo prima propo-
sitiō , sed è contra minus bonum præfert majori
bono , cum incerta certis , debile fundamentum
solido , apparenter falsa verioribus præponat ,
undè potius eligit id , quod simpliciter malum est ;
proindè talis non prudenter , sed sanè impruden-
tissimè procedit.

Age , hæc exemplis illustremus. Qui medica-
mentum reciperet , quod minus salubre existima-
ret , spreto , ac abjecto altero , quod salubrius , &
ad

ad recuperandam sanitatem efficacius putaret, vel qui se navi committeret, quam minùs tutam, minùsque securam arbitraretur, relicta securiori, & tutiori; is perfectò in rebus corporalibus imprudenter ageret: ergò similiter, & multò magis imprudenter agunt, qui aggrediuntur opus, quod probabiliùs putant esse illicitum, & qui salutem spiritualem animæ opinioni minùs tutæ, minùsque probabili, ut navi probabiliùs perituræ committunt; *nec timent* (ut loquitur Hugo Victorinus) *animæ suæ legem dare, quam corpori suo nolum præscribere.*

Accedit alia ratio. Prudentia, cum sit virtus intellectualis practica, requirit certitudinem saltem moralem de honestate operationis: at qui sequitur opinionem minùs probabilem, & quidem *renuiter* talem, sive intrinsecam, sive extrinsecam faventem libertati in concursu probabilioris, quæ stat pro præcepto, non habet certitudinem moralem de honestate, & bonitate morali suæ operationis, ergò talis prudenter non agit. Major patet, minor etiam videtur manifesta: quis enim affirmare audeat, se habere moralem certitudinem de honestate, & bonitate morali illius operationis, quæ magis mala, quam bona sibi apparet, sive de quâ hoc iudicium, seu dictamen habet: probabilius, & verosimilius est, hanc actionem esse malam, & illicitam? qui verò operatur ex opinione minùs probabili, quæ refragatur præcepto, non potest non habere tale iudicium, seu dictamen in intellectu; cum opinio probabilior suffragans præcepto dicat, & suadeat probabilius esse, & verosimilius, actionem illam esse malam, & illicitam: ille igitur non habet certitudinem moralem de honestate, & bonitate morali suæ operationis, adeòque prudenter non agit. His adde verba D. THOMÆ quodlibet: 8. a. 13. *Ille, qui in quandam dubitationem inducitur contrarietate opinionum, si manente dubitatione, plures præbendas habet, periculo se committit, & sic procul dubio peccat. Quod à fortiori dicendum est de sententiâ probabili, & quidem renuiter probabili*

bili in concursu probabilioris Sententia enim merè dubia magis ad veritatem accedit, quam probabilis respectu probabilioris, cum dubia sit æquè probabilis, ac ejus contradictoria, probabilis verò per probabiliorē elidatur; majori proinde periculo se committit, qui sequitur probabilem relictā probabiliori, adedque imprudentissimè procedit.

Atque hæc est illa famosa Propositio, ex quâ tot aberrationes, tot periculosa doctrinæ moralis sequelæ, tot noxiarum assertionum infra expendendarum portenta eructata sunt. Vox communis probabilistarum hæc erat. *Qui probabiliter agit, prudenter agit: Illud probabile est, probabilitate non caret; igitur licet.* Quod si probabilitas deesset INTRINSECA, id est, motivum aliquod, seu ratio quâ opinio adornabatur, intrinseca; sufficiebat juxta illos, probabilitas extrinseca, id est nonnullorum, imò etiam unius (ut secunda propositio satis innuere videtur) junioris, & moderni auctoritatis, seu suffragium. Quin imò jaçtabant illi (ut habet Caballutius lib. 3. de Juris Canonici Theoriâ, & praxi cap. 13.) sibi genus humanum vinculo amplissima beneficentia adstrictum esse ob sublata peccata mandis: quia quæ olim habebantur pro criminibus, sua auctoritatis pondere reddidissent licita, & honesta; viamque illam arctam, & arduam, quæ ducit in Cælum, in amplissimam aream & planitiem converisissent; quâ tunc, & indiscriminatim universi absque ullâ difficultate in Cælum devenirent, solis exceptis, qui tantum beneficium non agnoscerent, Divinasque illas probabilitates non exoscularentur.

Hinc profluxit celebris hæc illorum objectio. *Objectio.* Cum jugum Christi sit suave, & onus ejus leve, ut dicitur Math 11: opiniones illæ in materiâ morum eligendæ sunt, quæ viam cœli planiorem, & faciliorem reddunt, quales sunt opiniones probabiles etiam tenues faventes libertati. Undè Casamuel in Theologiâ Regulari disp. 6. ait: *Eccles*

G

scilicet

siam Catholicam feliciorum dici debere, quod exuberet doctissimis viris, qui introduxerunt benignas opiniones, quia damnarentur plurimi quos sententia probabilis saluat. Itaque, aiebant passim, novorum Caluistarum solertia, & industria via salutis quotidie dilatatur.

Resp.

R. Jugum quidem Christi suave esse, & onus ejus leve, sed ejus suavitatem, & Levitatem oriri ex charitate, & gratia Christi illud emolliente, ac mitigante, ut docet D. Thomas 1.2. q. 98. art. 1. ad 3.; non verò ex usu, suo potius abusu Probabilismi, quem novi Casuistæ in Ecclesiam induxerunt. Unde absonum est dicere, illorum solertia, & industria viam salutis quotidie dilatari. Nam, ut rectè discurret Sinnichius Doctor Lovaniensis in libro de Saule I raëiri & Genis Protomonaicha tomo 1. p. 262. *Profectò iam non potest humana solertia ad semitam cæli adicere digitum unum latitudinis, quàm non potest ad staturam hominum adicere cubitum unum longitudinis. Etenim qui vita hominis constituit terminos, qui præteriri non poterunt, ipse quoque constituit via cæli terminos, qui dilatari non poterunt; ipse quoque constituit via tartari terminos, qui contrahi non poterunt: atque adeò illa permanet arcta, prout ab ipso constituta est, & hæc perseverat spatiosa, prout ab ipso constituta est.*

Addit noster Julius Mercorus, (qui primus fermè adversus commentum probabilis calanum strinxit) in libro suo de praxi opinionum limumatâ respondens ad prædicta verba Caramuelis. *Si nova, inquit, huic felicitati Ecclesia, quam supponit hic author, esset a. plaudendum, quòd ab Opinatoribus (seu probabilistis) fideles ad lauream Emphyream promoverentur facilius, esset simul condolendum infelicitati sæculorum ante edentium, quibus hæc janua Cæli foret clausa. Undè profectò cum celebri Guigone Carthusianorum quondam Generali exclamandum esset: O Apostolorum tempora infelicissima! ò viros illos ignorantia tenebris involutos,*

lutos, & omni miseratione dignissimos, qui ut ad vitam pertingerent, propter verba Labiorum Dei, tam duras vias custodiebant, & hac nostra compendia nesciebant. * Psalmo 16.

Nescivit & ista compendia aliis locis Psaltes Regius, dum hæc ad Deum fundit. *Omnes via tuæ veritas* Psal. 118: non ait, omnes via tuæ *Probabilitas*. *Veritatem tuam doce me*. Psal. 24: non ait, *probabilitatem* doce me: sed *deduc me Domine in viam tuam*, (Psal. 85.) & *ingrediar in veritate tuam*, quæ certè gaudet sententia probabilior favens legi, non probabilis favens libertati.

Ex dictis satis colligi videtur damnatio Propositionis *secunda*. Porro quantum hæc ponderis libro *unius junioris*, & *moderni* tribuebat! *maximam* sanè *authoritatem* (inquit Angelicus 22. q. 10. a. 12.) *habet Ecclesia consuetudo*, quæ *semper est in omnibus amulanda*, illius autem consuetudo semper fuit Antiquos longè modernis præterite. *Designat itaque novitas* (aiebat S. Cælestinus, epist. 1.) *designat novitas laceffere Vetustatem*, uti illam hæc non obscurè laceffit Propositio. Itaque ex hujus damnatione liquet, non mox aliquid habendum esse, ut probabile, si extet apud authorem *modernum*. *Veteribus* longo sæculorum usu probatis, longè major præ hisce *junioribus*, est in Ecclesia *Authoritas*.

Alius error, qui in hac Propositione perstringitur, is est, inquit Steyaertius, quod quidam existimare viderentur, satis probabilis inesse alicui opinioni, si Sedes Apostolica eam nondum condemnasset, etsi jam passim Episcopi, & Universitates eam reprobassent: quasi nimirum Sedes Apostolica tacito assensu probet, quidquid Solemni judicio non improbat: adedque tantò tempore, hoc est usque ad Alexandrum VII., & Innocentium XI. probasse dicenda sit omnia illa moraliū opinionum portenta, quæ tandem per eodem improbavit Pontifices.

Propositio *tertia* dicebat sententiã probabili *tan-*
tum utendum non esse in collatione baptismi, Or-
 dinis Sacerdotalis, aut Episcopalis: eò quòd in
 illis obstat Lex, conventio, aut periculum gra-
 vis damni, puta, ne puer sinè vero & valido Bap-
 tismo moriatur, aut irritæ sint Ordinationes, & Con-
 secrationes, quæ fierent ab hujusmodi Episcopis,
 ut & irritæ Absolutiones, quæ darentur à Presby-
 teris non verè ordinatis.

At benè; quod per hujus assertionis damnatio-
 nem declaretur, illicitum esse in *cæteris etiam*
Sacramentis conferendis sequi opinionem proba-
 bilem de valore Sacramenti, relictâ tutiore: etsi
 nulla specialis obstat Lex, conventio, aut pericu-
 lum gravis damni: nonne obstat periculum *irre-*
verentia? Nonne illud subest, dum quis in illis
 conferendis sequitur opinionem *probabilem*? Sanè
 sancta sanctè tractanda sunt: unde in Sacramen-
 torum collatione probabilitatem sectari, *pertinet*
ad irreverentiam Dei, & contaminationem Sacra-
mentorum. 3. p. q. 64. a. 6.

Ex hâc propositione, ex infecto isto fonte pro-
 fluxit sine dubio, inter alias scandalosa illa asser-
 tio. *Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi con-*
trà legem Dei, aut Ecclesiæ, etsi emendationis spes
nulla appareat, nec est neganda, nec differenda ab-
olutio, dummodò ore proferat se dolere, & pro-
ponere emendationem. Sufficiebat scilicet, juxtà
 hæc jacta fundamenta, opinio *probabilis* de dispo-
 sitione pœnitentis. De hâc, & similibus infrà titulò
de absolutione, & occasione proximâ.

PROPOSITIO DAMN.

4. **P**robabiliter existimo Judicem posse judicare
 juxtà opinionem etiam minùs probabilem. Est
 2. Innocent.

D. THOMAS 22. q. 71. art. 4. ad 3. *Judex re-*
netur justam sententiam dare: qui autem judicat
juxtà opinionem etiam minùs probabilem, non
dat justam sententiam.

Undè

Undè ità judicare est *personarum acceptio, quæ inæqualitatem quamdam habet, in quantum attribuitur personæ aliquid præter proportionem causæ, in quâ consistit æqualitas justitiæ. 22. q. 63. art. 4. in corpore.*

PROPOSITIO DAMN.

3. **Q**uando litigantes habent pro se opiniones æquè probabiles, potest Judex pecuniam accipere pro ferendâ sententiâ in favorem unius præ alio. Est 26. Alexand.

D. THOMAS loco priori citato. *Justitia non declinat in unam partem magis, quam in aliam. Dum igitur litigantes habent pro se opiniones æquè probabiles, cur Justitiæ statêra non servat æquilibrium? Cur obducti antè Judicis oculi splendore statim auri perstringuntur? & statêra eò metallô gravis in partem dantis inclinatur?*

At ille est; inquis, *casus pro amico. Verius lapsum animæ esse pro amico dixeris.*

Praxis habet, & rectè, ut, dum est opinio æquè probabilis, convocentur à Judice partes ad componendum, vel ad rem ex æquò dividendam. Undè hîc exulet acceptio munerum, ob quæ res integra amico adjudicetur. Quod si ei, salvâ justitiâ, opitulari velis, adhibere potes studium extraordinarium, aliasque diligentias indebitas, quibus nulla alteri parti inferatur injuria. Hic rectus, & unicus dici potest *casus pro amico.*

Alium casum *pro amico* ignorarunt Jura, ignorarunt Theologi, ignorarunt Patres, imò & Gentiles, quos inter eminet Cambyles Persarum Rex, *Terribilis celeberrimus ille justitiæ custos. Is donis corrupto punitio* judici, filio ejus sanguinolento spectaculo interesse jussit, pellem vivo detrahi imperavit, & illâ (horresco referens) Judiciale indui Tribunal, cumque *donis corrupti judicis.* filius semianimis à ferali tragediâ oculos averteret; age, inquit Rex, scande modò hoc tribunal cute paternâ cruentatum, judici succede patri futurus pœnarum successor, si paterna premas

in acceptione munerum vestigia. Mitio remne Cambyfes, si modò viveret, in iudices exercentes casum *pro amico* nomine tenus à praxi puniti iudicis differentem pronuntiaret sententiam?

PROPOSITIO DAMN.

6. **A** *B infidelitate excusabitur infidelis non credens ductus opinione minus probabili. Est 4. Innocentii.*

D. THOMAS. Quodlibeto 2. art. 10. in his, quæ pertinent ad fidem, & bonos mores, nullus excusatur, si sequatur opinionem erroneam alicujus Magistri. Alioquin immunes à peccato fuissent, qui secuti sunt opinionem Arrii, Nestorii, & aliorum Hæresiarcharum. Licerne igitur Indo, aut Japoni sine infidelitate præstare assensum prædicanti V. G. sectam Mahometicam, quæ sibi verosimiliùs erronea videtur, licet aliundè umbratilis quædam probabilitatis species in eâ sibi appareat? An talis probabilitas quibusdam nixa Scripturæ locis perperam intellectis excusavit sectatores Arrii, vel Nestorii?

Juxtà hunc jure merito proscriptum errorem, omnes infideles etiam in infidelitate pertinaces salvari poterant. Nulla est enim Religio tam erronea, quæ non tenui quadam probabilitatis superficie induta esse videatur. Si tales salvari poterant, frustrà dictum est Marci 16. *Qui non crediderit, condemnabitur.*

De Legibus, & Libris prohibitis.

PROPOSITIO DAMN.

1. **P** *Opulus non peccat, etiamsi absque ullâ causâ non recipiat legem à Principe promulgatam. Est 28. Alex.*

D. THOMAS 1. 2. q. 96. art. 4. in corp. *Leges posita humanitùs, siquidem justa sint, habent vim obligandi in foro conscientia.* Obligat igitur & lex à Principe promulgata, proinde peccat opulus absque ullâ causâ illam non recipiens.

Hæc

Hæc supposebat propositio leges habere vim obligandi à populo & ab eo Principi datum esse potestatem, ita ut in beneplacito populi situm sit leges Principis vel recipere, vel repudiare. Sed illud principium præstufocat Angelicus eodem articulo ad 1. *Apostolus dicit ad Rom. 13. OMNIS POTESTAS HUMANA à DEO EST: & ideo qui potestati resistit, Dei Ordinationi resistit, & secundum hoc efficitur reus quantum ad conscientiam.*

Deinde, etiamsi id verum foret: tamen Princeps à populo constitutus hoc ipso, quo Princeps à populo constitutus est, iam leges ferendi potestatem habet, nec non ad earum observationem populum obligandi. Vide etiam *Sreyaertsum pag. 69*

PROPOSITIO DAMN.

2. **L**ibri prohibiti, donec expurgentur, possunt retineri, usque dum adhibitâ diligentia corrigantur. Est 45. Alex.

D. THOMAS 1. 2. q. 96. art. 6 in corpore. *Omnis lex ordinatur ad communem hominum salutem, & instantè non obtinet vim, & rationem legis. Ordinatur autem, & maximè conducit ad salutem animarum, ut non solum non retineantur libri prohibiti absolute, sed etiam, ut non retineantur prohibiti sub istâ formulâ, donec expurgentur, vel corrigantur. Etenim non minus horum, quam illorum retentioni inest erroris periculum: quod provida, & pia Mater Ecclesia communi animarum saluci consulens summò studio à Fidelibus conatur avertere.*

PROPOSITIONES DAMNATÆ.

Circà materiam, que tractatur in secunda secunda.

De virtutibus Theologicis in genere.

PROPOSITIO DAMN UNICA.

Homo nullo unquam vita tempore tenetur elicere actum Fidei, Spei, & Charitatis ex

vi Præceptorum Divinorum ad eas virtutes pertinentium. Est prima Alexandrina.

D. THOMAS 22. q. 44. art. 2. ad 1. Præcepta dantur de actibus virtutum; non verò de habitu, ut infinitis in locis repetit Angelicus. Sic, dum Præcipit Deus, ut ablata restituamus, non restitutionis habitum, quo nemo recipit, quod suum est, sed actum præscribit, quo redditur id, quod injustè ablatum est. Dum eleëmofyna fieri jubet, non de habitibus, quibus pauper non pascitur, sed de erogatione victus, quò pauper sustentatur, sermo est. Dum parentibus mandatur, ut in timore Domini filios suos educent, actualis, quæ sola illis prodest, non habitualis disciplina, à quâ nullus dimanat fructus, à Deo præcipitur. Itaque Deus etiam non præcipit inertem otiosum, & torpentem virtutum Theologicarum habitum, sed imperat, ut ferventes illarum virtutum actus eliciamus. Jubet se diligi dilectione actuosâ, non cessante, dilectione vigili, non sopitâ, dilectione erectâ, non inclinâtâ, non jacente, non sepulâ. Idem quoad elicientiam fidei, & spei Deus imperat; ita quidem, ut per se, & ex vi præceptorum Divinorum ad virtutes Theologicas pertinentium, teneamur in Fidei, Spei, & Charitatis actus prorumpere.

Object.

Hinc ruit præcipuum damnatæ Propositionis fundamentum, quod in hoc situm erat, tenèri quidem hominem harum virtutum actus elicere, sed per accidens tantùm, & aliorum occasione Præceptorum, quæ sinè hujusmodi actu explèri non possent, non verò per se, & ex vi Divinorum mandatorum virtutes illas concernentium: ruit inquam, fundamentum, cum Præcepta dentur de actibus, & exercitiis virtutum per se eliciendis.

R. sp.

Et sanè nullæ sunt virtutes, quarum præcepta per se magis obligent, & quarum magis in sacris litteris fiat mentio, quam istarum trium Theologicarum. Qui timetis Deum, credite illi Ecclesiastici 2. Sperate in eo omnis congregatio populi: effundite coram illo cordis

corda vestra. Psalm. 61. *Spera in Deo tuo semper.*
 Osee 12. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex totâ animâ tuâ, & ex totâ fortitudine tuâ* Deut. 6. Matthæi verò 22., prioribus recensitis, pro fortitudine ponitur in totâ mente tuâ; deinde hoc est Maximum, & primum mandatum. Marci 12. ponuntur quatuor: Scilicet ex toto corde tuo: ex totâ animâ tuâ: ex totâ mente tuâ: ex totâ virtute tuâ. Talianè Præcepta, præsertim ultimum tam grave, tam Sanctum, tam justum, singulari Majestate à Moyse locò citatò Deuteronomii promulgatum, populoque Israëlitico Impressum, toties in novâ lege repe itum, Primum, & maximum mandatum, ad cujus accuratam observantiam cordibus hominum inferendam Deus unicè quodammodò collimat, talianè præcepta nunquam obligarent ad elicientiam actûs?

Accedit, quod Ecclesia petat in Oratione Dominicæ 13. post Pentecosten; *omnipotens, sempiternæ Deus, da nobis Fidei, Spei, & Charitatis augmentum*, quî autem tale possumus nancisci augmentum, nisi per trium virtutum Theologicarum, idque frequens exercitium?

Postremò, quoddam deur per se, inter alia, præceptum Charitatis, disertè docet Angelicus 1. 2. q. 100. art. 10. in corpore. *Actus charitatis cadit sub præcepto legis, quod de hoc SPECIALITER DATUR, scilicet diliges Dominum Deum tuum.*

De Fide, & ejus actibus.

PROPOSITIO DAMN.

I. **F**ides non censetur cadere sub Præceptum speciale, & secundùm se. Est 16. Innoc.

D. THOMAS 1. 2. q. 62. art. 1. *De actibus Fidei dantur Præcepta in lege Divinâ. Dicitur enim Ecclesiastici 2. qui timetis Deum, credite illi.*

Fundamentum Propositionis fuisse videtur, inquit Steyaertius, quod Fides ipsa prærequiratur, ut aliquod

aliquod Dei præceptum homini insinuetur. Proinde fides non censetur cadere sub Præceptum speciale.

Sed hanc subtilitatem jam dudum castigata Theologia præoccupata, docendo credendi Præceptum simul cum ipsâ fide, quæ prædicatur, innotescere, ita ut aduersus speciale fidei Præceptum peccet is, qui hanc sufficientibus motivis Propositionam amplecti deirectat. Illud constat ex Angelico 22. q. 10. art. 1. in corpore. *Infidelitas dupliciter accipi potest: uno modo secundum puram negationem, ut dicatur infidelis ex hoc solo, quod non habeat fidem. Alio modo potest intelligi infidelitas secundum contrarietatem ad fidem, quæ scilicet aliquis repugnat auditui fidei, secundum illud Isaiæ 52. Quis credidit auditui nostro? Et in hoc proprie perficitur ratio infidelitatis, & secundum hoc infidelitas est peccatum contra præceptum scilicet de fide suscipiendâ debite propositâ, proinde fides cadit sub præceptum speciale, & secundum se.*

PROPOSITIONES DAMN.

2. **S**atis est actum fidei semel in vitâ elicere. Est 17. Innocent.

3. Sufficit Mystera Trinitatis, & Incarnationis semel credidisse. Est 65. Innocent.

D. THOMAS 22. q. 44. art. 2. ad 1. *Præcepta dantur de actibus virtutum, adeoque sistendo in eodem D. THOMÆ principio supra expenso fides semel habita, & exercita non potest esse deses, & omni deinceps actione carens, sed tenetur homo in illius actus sæpè prorumpere.*

E contra illud recentiorum Theologorum dogma ab exercitio virtutis fidei etiam circa sacratissima Trinitatis, & Incarnationis Mystera hominem eximebat, poteratque ille, dummodò semel in vitâ credidisset, puta vel in iuventute, vel dum aliàs fidem capessivit, reliquum vitæ tempus tamquam à dura lege emancipatus, sui que juris factus aliis actibus, & exercitiis devovere.

Non

Non sic Angelicus, non sic Apostolus, qui ait ad Galatas 3. *Iustus ex fide vivit.* Non semel igitur, sed sæpius homo actus fidei eliciat, oportet: sicut cibum ad corporis sustentationem non semel tantum, sed sæpius debet sumere, ne deficiat.

PROPOSITIO DAMN.

4. **A**ssensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem stat cum notitiâ saltem probabili revelationis, imò cum formidine, quâ quis formidat, ne non sit locutus Deus. Est 21. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 2. art. 1. in corpore. *Actuum ad intellectum pertinentium quidam habent firmam adhesionem, sicut cum aliquis considerat ea, quæ scit, vel intelligit. Quidam verò actus intellectus habent cogitationem informem absque firmâ assensione; sive in neutram partem declinent, sicut accidit dubitanti, sive in unam partem magis declinent, sed tenentur aliquo signo levi, sicut accidit suspicanti, sive uni parti adhareant, tamen cum formidine alterius, quod accidit opinanti, sed ACTUS, QUI EST CREDERE, HABET FIRMAM ADHESIONEM.*

Non potuisset Angelicus, si in hæc ipsa tempora incidisset, clarioribus, & solidioribus terminis errorem perimere. Ad assensum enim fidei requirit firmam adhesionem, quæ hõc ipsò excludit assensum uni parti adhærentem cum formidine alterius, quod accidit opinanti. Assensus autem ille est ipsissima notitia probabilis, de quâ agit propositio, cum ipsa, seu probabilitas definiatur, quod sit adhesio intellectus uni parti cum formidine alterius. Non igitur assensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem stat cum notitia saltem probabili revelationis, nec cum formidine, quâ quis formidat, ne non sit locutus Deus: sed requiritur certus, firmus, & ineluctabilis assensus, cum innitatur veritati divinæ.

Undè homo est certior de eo, quod audit de Deo, qui falli non potest, quam de eo, quod videt propria ratione, quæ falli potest. 22. q. 4. a. 8. ad 2.

PRO.

PROPOSITIONES DAMN.

3. **V**oluntas non potest efficere, ut assensus fidei in se ipso sit magis firmus, quam mereatur pondus rationum ad assensum impellentium. Est 19. Innoc.

6. Hinc potest quis prudenter repudiare assensum, quem habebat supernaturalem. Est 20. Innoc.

D. THOMAS commentans in caput 10. ad Romanos. *Intellectus credentis*, inquit, *non determinatur ad assensendum* EX NECESSITATE RATIONIS, SICUT INTELLECTUS SCIENTIS. Ex quo sequitur, hominem non elicere actum assensus fidei ex motivis, & pondere rationum, quas Evangelii Præco proponit: Prædicante enim ipsomet Doctore Gentium, cujus verbis non phaleratis, sed simplici eloquentiâ refertis singularis vis inerat, quidam nostræ fidei mysteriis dissentiebant, alii assentiebant juxtâ illud Act. 17. *Cum audissent resurrectionem mortuorum, quidam quidem irridebant, quidam verò dixerunt; audiemus te de hoc iterum, quidam verò viri adhaerentes ei crediderunt.*

Quâ igitur fides Producitur?

Hoc explanabit scholarum Angelus... *requiritur quidem ad fidem*, inquit 1. p. q. III. art. 1. ad 1, *quòd credibilia proponantur credenti, & hoc fit per hominem, secundum quòd fides est ex auditu, ut dicitur ad Rom. 10: ipsum autem credere, 22. q. 2. art. 9. in corp. (ubi multi audientes Evangelium, non credunt, quod spectat ad inscrutabilia judicia Dei) credere, inquam, est actus intellectus assentientis veritati divina ex imperio voluntatis a Deo MOTÆ PER GRATIAM.*

Undè fides est actus *supernaturalis*, fides verò, de quâ agit condemnatus error, *naturalis*, & *humana* tantùm est (licet altera Propositio innuat assensum esse *supernaturalem*, sed negatur illius Propositionis suppositum) fides, inquam, illa *naturalis* tantùm est, cum solummodò sistat in rationum pondere,

Proinde

Proinde nil mirum, quod barbarus extremo sub sole repostus audiens Evangelium à Prædicante, cujus verba rationem, motivum, & pondus solùm habent naturale, nil mirum profectò est, si idem postea ab idololatriis audiens plausibilia, seu suæ magis imaginationi conformia prudenter *repudiet assensum*, quem præbuerat Evangelio, ut asserit *Propositio sexta*. Hæc *Propositio* (ut & *quinta*) vera foret, si fides rationum ponderi commensuraretur, jam verò, ut vidimus, fides supernaturalis est quarumcumque rationum vim, & elaboratissimos superans discursus, & *Gratia* debetur assensus supernaturalis.

PROPOS. DAMN.

7. **F**ides latè dicta ex testimonio creaturarum, similivè motivo ad justificationem sufficit.

Est 23. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 2. art. 3. *Dicitur ad Hebræos 10. Sinè fide impossibile est placere Deo*: sinè fide utique *supernaturali*, non *naturali*, seu latè dictâ, sive Philosophicâ ex testimonio creaturarum, similivè motivo depromptâ; hoc enim *D. Thomas* quasi hunc prævidisset errorem, apertè refellit in responsione ad 1. *quia naturâ hominis (inquit) dependet à superiori naturâ, non sufficit cognitio Dei NATURALIS (en fides ista latè dicta) SED REQUIRITUR SUPERNATURALIS, seu Theologica.*

Præsuffocatur insuper directissimè damnatus error 1. 2. q. 113. art. 4. ad 2. PER COGNITIONEM NATURALEM HOMO NON CONVERTITUR IN DEUM, IN QUANTUM EST JUSTIFICATIONIS CAUSA, UNDE TALIS COGNITIO NON SUFFICIT AD JUSTIFICATIONEM.

Deniquè: justificatio est supernaturalis, itaque & dispositio ad illam debet esse supernaturalis: quæ quidem dispositio inter alias, primò requisita est fides *strictè dicta*; sicut docet Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 8. *Fides est humana salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis.*

*tionis: fides, inquam (ne illa ad latè dictam de-
torqueatur) quam ex auditu concipientes liberè
moventur in Deum, Credentes vera esse, qua DI-
VINITUS REVELATA SUNT.*

PROPOSITIO DAMN.

8. **N**on nisi fides unius Dei necessaria videtur
necessitate mediæ, non autem explicita
Remuneratoris. Est. 22. Innoc.

D. THOMAS 2 2. q. 2. art. 5. *Dicitur ad Hebræos
11. Oportet credere accedentem ad Deum, quia
est, & quod inquirentibus se REMUNERATOR EST.*

Et certè necesse est ad justificationem, & salu-
tem, eam fidem in Deum habere, quâ, inter alia,
spes nostra in Deum excitetur. Quomodò autem
spes nostra in Deum excitabitur, nisi Deum cre-
damus esse inquirentibus se Remuneratorem?

PROPOSITIO DAMN.

9. **S**i quis à potestate publicâ interrogatur, fidem
Singenue confiteri, ut Deo, & fidei glorio-
sum consulo, tacere ut peccaminosum per se non dam-
no. Est 18. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 3. art. 2. in argumento sed
contra: *Apostolus dicit ad Rom. 10. corde creditur
ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem.*

Sed potissimum id constat ex corpore. *Confiteri
fidem non semper, neque in quolibet loco est de ne-
cessitate salutis, sed in aliquo loco, & tempore,
quando scilicet per omissionem hujus confessionis sub-
straberetur honor debitus Deo, & etiam utilitas
proximis impendenda: puta si aliquis interrogatus
de fide (publicâ nimirum autoritate) TACERET;
& ex hoc crederetur, vel quod non haberet fidem,
vel quod fides non esset vera, vel alii per ejus taci-
turnitatem quæterentur à fide: IN HUIUSMODI
ENIM CASIBUS CONFESSIO FIDEI EST DE NE-
CESSITATE SALUTIS.*

De Charitate ergà Deum.

PROPOS DAMNATÆ

1. **A**N peccet mortaliter, qui actum dilectionis Dei semel tantùm in vitâ eiceret, condemnare non audemus. Est 5. Innoc.

2. Probabile est, ne singulis quidem rigorosè quinquennis per se obligare præceptum Charitatis ergà Deum. Est 6. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 44. art. 5. explicans hæc verba *Diliges Dominum Deum &c.*: sic discurre in corpore. *Præcipitur nobis, ut tota nostra intentio feratur in Deum, quod est ex toto corde, & quod intellectus noster subdatur Deo, quod est ex totâ mente, & quod appetitus noster reguletur secundùm Deum, quod est ex toto à animâ, & quod exterior actus noster obediat Deo, quod est ex totâ fortitudine, vel virtute, vel viribus Deum diligere.* Quot Divi Thomæ verba, tot sunt oracula damna i in bina propositione erroris præ suffocativa.

Damnatat *Alexander VII*, Deum non esse diligendum per se (ut supra vidimus de virtutibus Theologicis propositione damnata 1) sed quoties *Object.* Deus sit diligendus, Pontifex non explicat, aiebant harum propositionum authores: itaque satis est, si se vel Deus in vitâ diligatur, præsertim cum odio a sint restringenda, nequè lex ultrâ dilatanda sit, quam disertis verbis sonet.

Estne igitur odiosum, quod velit à nobis diligi *Resp.* Deus, *diligibilis super millia auri, & argenti super mel, & favum, super aurum, & topazion* Deus, inquam, fons, origo, & immensus totius bonitatis (quæ est causa dilectioni) Oceanus? in quem proinde deberet rapi, & effundi conglomeratis animæ, & corporis viribus totus amoris impetus?

Sanè cum Deus honorari parentes jubeat, etiamsi non addat *quoties*, in præceptum honorationis parentum impingeret is, qui eos tantùm semel in vitâ honoraret, & in tam protervum, & ingra-

tum filium tota se natura aliter ingenita, infemina-
nata, edocta armaret, & exoneraret: ah igitur
minori apud nos locô sit naturæ, vitæquè auctor,
& conservator Deus, & cujus conservatio est no-
stra continuata productio? citata D. Thomæ verba
æternum memoriæ, mentique imprimenda desig-
nant revera præceptum non semel, sed sæpius
Deum diligendi: PRÆCIPITUR enim (non con-
sultitur) *ut ex totâ fortitudine, vel virtute, vel
viribus Deum diligamus.* An hoc est semel tan-
tùm teneri ad amorem Dei? *ignem veni* (inquit
Dominus) *mittere in terram, & quid volo, nisi
ut accendatur?* cur non itaque Divinô amore
accendimur? & sursum ferimur, inardescimus, &
imus? absit hîc omnis mora, absit omnis tepiditas,
absit omne frigus.

Hinc etiam penitus ruat, necesse est septemtrio-
nali frigore frigidior illa assertio. *Probabile est,
ne singulis quidem rigorosè quinquenniis per se obli-
gare præceptum charitatis erga Deum.* Etenim ne
quidem infrâ quinquennii terminum, actui Divi-
ni amoris hominem adstringi, non est ex totâ
fortitudine, vel virtute, vel viribus Deum dili-
gere, quod tamen nobis (ut liquet ex D. Thoma)
præcipitur.

PROPOSITIO DAMN.

3. **T**unc solum obligat, quando tenemur justi-
ficari, & non habemus aliam viam, unde
justificari possimus. Est 7. Innoc.

D. THOMAS I. 2. q. 100. art. 10. in corpore.
*Actus Charitatis cadit sub præcepto legis, QUOD
DE HOC SPECIALITER DATUR.*

Est itaque præceptum Charitatis præceptum spe-
ciale, ut etiam superius considerando virtutes
Theologicas in genere vidimus, adeoque *per se*
obligat, & non solum, quando justificari tenemur.

De charitate erga Proximum.

PROPOSIT. DAMN.

1. **N**on tenemur proximum diligere actu interno, & formali. Est 10. Innoc.

2. *Præcepto proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.* Est 11. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 25. art. 1. dicitur *1. Joannis 4. hoc mandatum habemus à Deo, ut qui diligit Deum, diligit & fratrem suum.* Sed Deum tenemur diligere actu interno, & formali, ergo & proximum interno sinceri amoris affectu debemus diligere.

Confirmatur hæc Christiana, & ingenuæ, rectæque menti à naturâ impressa doctrina 22. q. 26. art. 7. INTERIOR CHARITATIS AFFECTIO debet respondere exteriori affectui: & q. 25. art. 9. effectus & signa charitatis ex INTERIORI DILECTIONE PROCEDUNT, & ei proportionantur.

Deniquè: diligere debemus proximum eâ charitate, quæ omne odium excludat, actus autem externi, quos proximo demonstramus, ab aliâ radice prodire possunt, & omne odium non excludunt: possunt enim ab hypocrisis imperati, aut certè ab humanitate quadam, vel arte potiùs Machiavello-politicâ, quam, si modò viveret, facerè argueret Diogenes famosam adhibiturus lucernam, quâ in frequenti foro homines candidi, sinceri, recti, explicati, & exporrecti cordis studiosè inquireret. Aded ars ista pessima inexsaurabile læpè odium sub speciosæ larva amicitiae condens in multorum animos irrepfit.

Itaque exteriorum actuum exhibitio non est certum animi odium excludentis argumentum, quod tamen ad dilectionem proximi requiritur. Interius quis in proximum sit propensus, oportet, & hoc est illum verè diligere.

De quibusdam actibus Charitati contrariis.

PROPOS. DAMNATÆ.

1. **L**icitum est absoluto desiderio cupere mortem patris, non quidem ut malum patris, sed ut bonum cupientis, quia nimirum ei obventura est pinguis hereditas. Est 14. Innoc.

2. Licitum est filio gaudere de parricidio parentis à se in ebrietate perpetrato propter ingentes divitias inde ex hereditate consecutas. Est 15. Innoc.

3. Si cum debita moderatione facias, potes absque mortali peccato de vitâ alicujus tristari, & de illius morte naturali gaudere, illam inefficaci affectu petere & desiderare, non quidem ex displicentia personæ, sed ob aliquod temporale emolumentum. Est 13. Innoc.

D. Thomas 22. q. 26. loquens de ordine charitatis, quærit articulo nono, an homo ex charitate magis debeat diligere filium, quam patrem, cui quæsitio sic respondet in corpore articuli. *Id quod habet majorem rationem boni, est magis diligendum, & quod est Deo similium, & sic pater est magis diligendus, quam filius: quia scilicet patrem diligimus sub ratione principii, quod habet rationem eminentioris boni, & Deo similioris.* Imò in tantum diligendus est pater, ut in necessitate extrema succurrendum sit potius patri, quam filio. Id liquet 22. q. 31. art. 3. ad 3. *In necessitatis extrema articulo magis liceret deserere filios, quam parentes, quos nullo modo deserere licet propter obligationem beneficiorum susceptorum.*

Si in præfato casu (in quo luctuosum foret hominis & patri, & filio providere oprantis certamen) nullo modo liceat deserere parentes propter obligationem beneficiorum susceptorum, quam ipsa natura altè nobis impressit, licebitne filio absolutò, directò, formali desiderio cupere mortem patris, cui vitam debet? licebitne ei gaudere de parricidio paren-

parentis à se in ebrietate, adedque ordinariè non
finè omni culpâ suâ perpetrato propter ingentes
divitias indè ex hæreditate consecutas, & patris
labore, curâ, sollicitudine partas?

At, reponis, filius non cupit mortem patris, *Object.*
nec de ea gaudet in ebrietate illata, ut *malum*
patris est, verùm quatenùs ex eâ pinguis prove-
nit hæreditas.

Sed nec Poëta gentilis describens sæculum illud *Resp.*
ferrum, quo *filius ante diem patris inquit in*
annos, stylum acuit in filios inquirentes in annos
patris, quatenùs *id malum patris est*: hoc enim
planè est insolitum, & fortè numquam patratum
vel ab abortivo naturæ monstro: illos Poëta tan-
tùm redarguit, qui inhiantes divitiis, opibus,
potentiæ, ob *id* exoptabant, ut mors prolixioris
paternæ vitæ filium quantocyùs abrumperet; pro-
indè ethnicus eos culpat, quos Christianus Theo-
logus excusat.

Hinc & sponte suâ ruit *Propositio tertia*, nega-
turque suppositum, posse aliquem de vitâ alterius
cum *debita moderatione* tristari, & de morte illius
naturali gaudere. *Diliges proximum tuum sicut*
teipsum: an verò ullus vellet, ut quis de suâ vitâ
tristaretur, & de morte suâ naturali gauderet?

PROPOS. DAMNATÆ.

4. **V**ix in secularibus, etiam in Regibus invenies
superfluum statui, Et ita vix aliquis tenetur
ad eleëmofynam, quando tenetur tantùm ex super-
fluo statui. Est 12, Innoc.

D. THOMAS 22. q. 32. art. 5. ad 3. datur ali-
quod tempus, in quo quis mortaliter peccat, si eleë-
mosynam dare omittat; ex parte quidem dantis,
cum habet superflua qua secundùm præsentem
statum non sunt tibi necessaria, prout probabiliter
estimare potest. Nec oportet, quod consideret omnes
casus, qui possunt contingere in futurum. Hoc enim
esset de crastino cogitare, quod Dominus prohibet
Matth. 6. sed debet dividuari superfluum secun-
dùm ea, qua probabiliter ut in pluribus occurrunt.

Tale autem superfluum sic descriptum in multis sæcularibus opulentis, præsertim in Regibus reperitur, proindè illi tenentur ad eleëmofynam ex *superfluo statui.*

Object.

Fundamentum sententiæ fuit *Licere ditissimis, ipsisque adeò Regibus servare sua ad suum, suorumque statum augendum.* Et sic proculdubiò vix, aut vix quidem aliquid in Locupletissimis reperitur superfluum, cum ambitio, vel effrænis cupiditas semper statûs amplificationi. & splendori inhiet; atquè adeò juxtà illam opinionem elidebatur obligatio eleëmofynæ à Scripturâ Sacrà tam sæpè inculcata.

Resp.

Fundamentum illud ex discursu corrui Doctõris Angelici, qui superflua non ad statum augendum, vel futurum extendit, sed ad præsentem restringit. Docet enim incumbere ex parte dantis obligationem eleëmofynæ, cum habet superflua, quæ SECUNDUM PRÆSENTEM STATUM NON SUNT SIBI NECESSARIA, prout probabiliter æstimari potest. Nec oportet, quod consideret omnes casus, qui possunt contingere in FUTURUM, puta promotiones ad altiorem, & sublimiorem vel sui, vel suorum statum. Hoc enim esset de crastino cogitare; & mentem inanis gloriæ expectatione pascere.

De Juramento, & restrictione Mentali.

PROPOS. DAMNATA.

1. **V**ocare Deum in testem mendacii levis non est tanta irreverentia, propter quam velit, aut possit damnare hominem. Est 24. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 98. art. 3. ad 2. Ille qui jocosè (proindèque in qualibet aliâ re levi) perjurat, non evitat divinam irreverentiam, sed QUANTUM AD ALIQUID MAGIS AUGET; & IDEÒ NON EXCUSATUR A PECCATO MORTALI: adeoquè propter vocationem Dei in testem mendaci levis, & vult, & potest Deus damnare hominem.

PRO

PROPOS. DAMN.

2. **C**um causa licitum est jurare, sine animo jurandi, sive resistit levis, sive gravis. Est 25. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 110 art. 3. in corpore. Cum voces sint naturaliter signa intellectuum, innaturale est, & indebitum, quod aliquis voce significet id, quod non habet in mente, sive quod mentiatur, proindeque quod coram aliquo quis juret sine mente jurandi: unde cum mendacium per se pravum, & peccatum sit, à fortiori peccatum est, mendacium juramento firmatum, in quo non datur parvitas materiæ. Tale autem mendacium continet propositio damnata.

PROPOSITIONES DAMN.

3. **Q**ui mediante commendatione vel munere, ad Magistratum, vel officium publicum promotus est, poterit cum restrictione mentali præstare juramentum, quod de mandato Regis à similibus solet exigi non habitò respectu ad intentionem exigentis, quia non tenetur fatèri crimen occultum. Est 28. Innoc.

4. Si quis vel solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propriâ sponte, sive recreationis causâ, sive quocumque alio modo juret se non fecisse aliquid quod reverà fecit, intelligendo intrâ se aliquid aliud, quod non fecit, vel aliam viam ab eâ, in quâ fecit, vel aliud quodvis additum verum, reverà non mentitur, nec est perjurus. Est 26. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 89. art. 7. ad 4. Debet juramentum servari secundum INTELLECTUM EJUS, CUI JURAMENTUM PRÆSTATUR. Unde Isidorus dicit: * quacumque arte verborum quis juret, Deus tamen qui conscientia testis est, ita * Lib. 2. hoc accipit, sicut illi, CUI JURATUR, INTELLIGIT. Dupliciter autem reus fit, quia & Dei non bono cap. men in vanum assumit, & proximum dolò capit. 31.

Sane si talis restrictionum usus admittatur ; laxissima criminibus pandetur area ; nulli poterunt iniuri contractus , nullum rudo cum hostibus poterit feriri , & observari foedus etiam Sacramentum firmatum : extorris erit societas , fidelitas , commercium , pax , & unio animorum inter homines : quilibet , ut fallaces istos arte *Sinones* fugiat , abditae se cogetur mancipare solitudini , ac sociale animal degenerabit in ferox , asperum , & intractabile : verbo , tota humani negotii machina sus dequae ruet.

Object.

Sed nonne Confessarius , inquis , excusatur , qui simpliciter interrogatus de peccato , quod per solam novit confessionem , respondet se id nescire ?

Resp.

Id verum est : sed ideò , quia apud omnes omnino Theologos , & juxta communem fidelium sensum illud *nescio* Confessarii idem sonat , ac *nescio ut homo* : istud verò *non feci* , vel *juro me hoc non fecisse* , subintelligendo *ut fateri debeam* ; universae retrò Antiquitati , torrenti Theologorum , fidelium menti , ac sinceræ praxi antè hos nuperos restrictionum artifices & fuit incognitum , & ab omnibus Christiana simplicitate imbutis omnino respuitur.

At publicam , reponis , subibit infamiam qui aurata commendatione ad officium publicum promotus est , si is non subintelligat à Ministris Regiis interrogatus ; *non sum promotus vi munerum , vel commendationis* , UT FATERI DEBEAM.

Tales sibi angustias imputet ille , qui effraenes ambitioni laxat habenas.

PROPOS. DAMNATA.

5. **C**ausa justa utendi his amphybologiis est , quoties id necessarium , aut utile est ad salutem corporis , honorem , res familiares tuendas , vel ad quemlibet alium virtutis actum , ita ut veritatis occultatio tunc censeatur expediens , & studiosa. Est 27. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 110. art. 4. proponit hoc sibi argumentum. *Minus malum est eligendum , ut vitetur majus malum , sicut medicus praescindit mem-*

membrum, ne corrumpatur totum corpus; sed minus nocumentum est, quod aliquis generet falsam opinionem in animo alicujus, quam quod aliquis occidat, vel occidatur, ergo licite potest homo mentiri: Cui argumento sic respondet ad 4. Mendacium non solum habet rationem peccati ex damno, quod infertur proximo, sed ex sua etiam inordinatione, quod scilicet sit contra mentem: non licet autem aliquam inordinationem uti ad impediendum nocumenta, & defectus aliorum, & ideo non est licitum mendacium dicere ad hoc, quod aliquis se à quocumque periculo etiam mortis liberet. Si mentiri non liceat ad salvandam vitam, licebitne uti restrictionibus elaborata mendacia continentibus (hæc modò blandiuculè *amphybologia* vocantur) ad tuendum honorem, famam, conservandum vinum, alterumvè aureum, aut ob alium quemcumque finem?

PROPOSITIO DAMN.

6. **U**Rgens metus gravis est causa justa Sacramentorum administrationem simulandi.
Est 29. Innoc

D. THOMAS 22. q. III. art. I. in corpore.
Ad virtutem veritatis pertinet, ut quis talem se exhibeat exterius per signa exteriora, qualis est. Signa autem exteriora non solum sunt verba, sed etiam facta. Sicut ergò veritati opponitur, quod aliquis per verba exteriora aliud significet, quam quod habet apud se, quod ad mendacium pertinet, ita etiam opponitur veritati, quod aliquis per aliqua signa factorum, vel rerum aliquid significet contrarium ejus, quod in eo est, quod proprie simulatio dicitur. Undè SIMULATIO PROPRIE EST MENDACIUM quoddam in exteriorum signis factorum consistens. Non refert autem, utrum aliquis mentiatur VERBO, vel quocumque ALIO FACTO. Undè cum omne mendacium sit peccatum, consequens est, QUOD OMNIS SIMULATIO SIT PECCATUM, & quidem intrinsecè tale, cumque illa,

quæ sunt intrinsecè mala, seu peccata, numquam etiam gravissimò urgente metù, à peccato excusentur, invictè eruitur, nullam umquam esse causam justam, Sacramentorum administrationem simulandi.

Confirmat hæc omnia Angelicus 22. q. 93. art. 1. in corpore *Respondeo dicendum, quod sicut Augustinus dicit in lib. contra mendacium. Mendacium maxime perniciosum est, QUOD FIT IN HIS, QUÆ AD CHRISTIANAM RELIGIONEM (adeòque quæ etiam ad Sacramenta) PERTINENT. Est autem mendacium, cum aliquis exterius significat contrarium veritati. Sicut autem significatur aliquid verbò, ità etiam significatur aliquid factò, & ideo si per cultum exteriorem aliquid falsum significetur (ut reverà significatur simulando Sacramentorum administrationem) ERIT CULTUS PERNICIOSUS, erit administratio Sacramenti falsa, & ementita, Deo auctori Sacramentorum, quique est summa Veritas; & Ecclesiæ injuria, & omnis omninò destructiva Religionis.*

Scilicet eò usquè se diffuderat restrictio mentalis, ut non sisteret in verbis, sed & in factis vellet sibi locum vindicare. Sic V. G. si indignus Eucharistiam petiisset, mortem, aliudve grave malum Presbytero, nisi eam dedisset, illaturus, poterat ei Sacerdos per simulationem in tali casu dare hostiam non *consecratam*.

Non disparem dissimulationem *in factò* olim Ecclesia fulminarat in famosis * *Libellaticis* inertibus illis, & indignis Christianis, qui libellos à Magistratibus ethnicis numeratâ pecuniâ obtinerant fidem facientes ipsos Cæsarum edictis de cultu idolorum (quæ tamen non adoraverant) paruisse. Quâ non verborum acrimoniâ simulatores istos perstringunt SS. Patres?

* *Baro-*
nus ad
seculum
2.

De Homicidio.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **R**egulariter possum occidere furem pro conservatione unius aurei. Est 31. Innoc.

2. Non solum licitum est defendere defensione occisiva, quæ actu possidemus, sed etiam ad quæ jus inchoatum habemus, & quæ nos possessuros speramus. Est 32. Innoc.

3. Licitum est tam hæredi, quam legatario contra injustè impedièntem; ne vel hæreditus adeatur, vel legata solvantur, se taliter defendere, sicuti. & jus habenti in Cathedram, vel Præbendam contra eorum possessionem injustè Impedièntem. Est 33. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 64. art. 7. in corpore tractans de famoso calu defendentis se cum occisione injusti vitæ invaloris, hæc allegat: non est necessarium ad salutem, ut homo actum moderata tutela præmittat ad evitandam occisionem alterius: quia plus tenetur homo vitæ suæ providere, quam vitæ alienæ, ita ut vitæ invasi vitæ invaloris præponderet, aut saltem æquivaleret. An verò unus aureus vitæ hominis æquivaleret, vel cum ea librari potest?

Nec jus ad rem, ut vocant, ad copiosam hæreditatem adeundam, tanti est ponderis, quanti vitæ.

Postremam horret animus propositionem adducere, quæ licentiam impertiebat Litteratis, & Clericis ferrô, aut venenô, aut aliô mortis genere grassandi pro possessione Cathedræ, vel Præbendæ.

Non ita Angelicus, pacificus, & moderatus Doctor q. 64. art. 4. in corpore. Clerici (inquit) qui sunt electi ad Altaris ministerium, debent suum Dominum (mansuetissimum Christum à tali omninò assertionem abhorrentem) imitari, secundum indicem populi, sic & ministri ejus, Ecclesiastici 10.

PROPOSIT. DAMN.

4. **E**st licitum Religioso, vel Clerico calumniatorem gravia crimina de se, vel de sua Religione spargere minantem occidere, quando alius modus defendendi non suppetit, uti suppetere non videtur, si calumniator sit paratus vel ipsi Religioso, vel ejus Religioni publicè, & coram gravissimis viris prædicta Impingere, nisi occidatur. Est 17. Alex.

5. Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac etiam judicem, à quo iniqua certò imminet sententia, si alià vià non potest Innocens damnum evitare. Est 18. Alex.

6. Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter hac ignominia vitari nequeat: idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste percutiat, & post impactam alapam, vel ictum fustis fugiat. Est 30. Innoc.

7. Vir Equestris ad duellum provocatus potest illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat. Est 2. Alex.

D. THOMAS quæstione, & articulo citatis, *Vim vi repellere licet*: calumnia autem, opprobrium aliavè hujusmodi non sunt propriè loquendo *vis*, ut etiam Neesen, Boudart, aliique passim advertunt: proindeque ista non *vi*, sed alià vià quis repellat, oportet: hanc legem à fortiori Religiosus, vel Clericus observet.

Porro via illa est *via judicii*: nemo enim est iudex *improprià causâ*. Adeundus itaque est iudex; coram illo objecta diluenda sunt, producendi sunt Innocentiæ testes, aliaque debitæ defensionis adhibenda sunt argumenta.

Quod si hæc non juvent, è contrà verò & calumniatores pergant, & aliundè sint falsus accusator, falsi testes, ac iniquus iudex, nec aliud evadendi remedium suppetat (quæ omnia sunt subjectum *secundæ Propositionis*) tunc Christianâ
manè

mansuetudine , patientiâ , & inconcussô pectore frangenda , labefactanda , & elidenda est malevolorum iniquitas , ac premenda Coronati Vatis vestigia , cujus aurea vox est , & æternum mala quæque , & injurias ferentibus imprimenda : *Propter verba labiorum tuorum ego castodivi vias duras* , duras sanè , si secundùm naturæ humanæ fragilitatem injuriarum ponderi succumbentis confiderentur , faciles tamen per gratiam Dei.

Durum etiam videbitur perpeti inflictionem alapæ ob jacturam , ut quibusdam videtur , honoris , sed homo verè Christianus non tam fragili honorem fundamento innixum arbitratur , ut ille à profligatissimo quopiam tenebrione alapam , aut fustem infligente , viro honorato auferri queat.

Talem non inlequi , sicut nec duellum acceptare , (ut quarta simul cum tertiâ solvatur propositio) duellum , inquam , in quod tanto cum applausu Galliarum Rex Ludovicus XIV. inexorabile mortis decretum effudit , apud æquos veri honoris in solâ vita integritate consistentis ponderatores non cenfebatur timiditas , aut imbecillitas animi , sed reputabitur Summa , Heroica , & Christiana Virtus , nec minori laude digna , quam si quis pro Patriâ præsentissima adiisset mortis discrimina . Etenim fortior est , qui se , quam qui fortissima vincit mœnia . Horatius.

PROPOS. DAMNATA.

8. **N**on peccat maritus occidens propriâ auctoritate uxorem in adulterio deprehensam.

Est 19. Alex.

D. THOMAS 22. quæst. 64. art. 3. in corpore. *Principibus habentibus publicam auctoritatem solum licet malefactores (quibus sanè annumeranda est adultera , quæ olim morte plectebatur) occidere , non autem privatis personis .*

At gravissimus est dolor , quem maritus haurit *Object.* ex præsentî , oculisque substrato adulterio.

Id verum est , sed *vir non est judex uxoris : Resp.*

IDEÒ

IDEÔ NON POTEST EAM INTERFICERE, *Sed coram iudice accusare.* In Suppl. q. 60. art. 1. ubi ex professo agitur de occisione uxoris in adulterio deprehensæ.

PROP. DAMNATA.

9. **L**icet procurare abortum antè animationem fœtus, ne puella deprehensa gravida occidatur, aut infametur. Est 34. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 64. art. 6. in corpore. Secundùm se considerando hominem, nullum occidere licet, quia in quolibet debemus amare naturam, quam Deus fecit, quæ per occisionem corrumpitur.

Si dicatur, nondum in casu posito à Deo factam esse naturam, seu infusam animam; perpendantur ponderosissima Tertulliani verba à D. Thomâ variis in locis, & ab omnibus passim Theologis adoptata. *Nobis, inquit, homicidio semper interdicto, etiam conceptum utero, dum adhuc sanguis in hominem delibatur, dissolvere non licet. HOMICIDII FESTINATIO EST PROHIBERE NASCI. Nec refert, natam quis eripiat animam, an NASCENTEM disturbet.*

PROP. DAMNATA.

10. **V**idetur probabile omnem fœtum, quamdiù in utero est, carere animâ rationali; & tunc primùm incipere eandem habere, cum paritur: ac consequenter dicendum erit, in nullo abortu homicidium committi. Est 35. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 64. art. 8. ad 2. Ille, qui percussit mulierem prægnantem, si sequatur mors vel mulieris, vel PUERI ANIMATI (supponit igitur Angelicus tamquam omninò certum, prolem in utero, tempore à naturâ præfixò, esse animatam, ità ut oppositum sit prorsùs improbabile) **NON EFFUGIET HOMICIDII REATUM.** Quam horrendum huiusce propositionis dogma, taliter & in corpus, & in animam pueri sæviens, nec unâ merie saturatum!

De

De Detractione, seu Calumnia.

PROPOSITIONES DAMN.

I. **Q**uidni non nisi ventale sit detrahentis
 auctoritatem magnam sibi noxiam falsò
 crimine elidere? Est 43. Innoc.

2. Probabile est, non peccare mortaliter, qui impo-
 nit falsum crimen alicui, ut suam justitiam, & ho-
 norem defendat, & si hoc non sit probabile, vix
 ulla opinio erit probabilis in Theologiâ. Est 44.
 Innoc.

D. THOMAS 22. q. 110. art. 2. & 4. in cor-
 pore. Vocatur mendacium perniciosum, quod di-
 citur in nocumentum proximi quantum ad per-
 sonam, vel famam; & HOC EST PECCATUM
 MORTALE. Quid verò est mendacium perniciosum,
 seu in nocumentum proximi, si tale non sit falsi
 criminis impositio?

At, inquires, id facio ad propugnandum hono- *Object.*
 rem, qui ab alio detractione, & calumniâ impetitur.

Itanè est? *Resp.* non est licitum mendacium officiosum
 dicere (art. 3. ad 4.) ad hoc, quod aliquis alium
 à quocumque periculo etiam mortis (ut in argu-
 mento objiciebatur) liberet, licebitne igitur ad
 defendendum honorem, falsum alteri crimen affri-
 care, adeòque perniciosissimum effurire mendacium?

Recta conscientia clamitat, non esse malum pro
 malo reddendum, & potiùs honori ducendum esse
 non solùm Ecclesiasticis, sed cuilibet etiam Chri-
 stiano bonum pro malo reddere.

Egregiè tanè Angelicus 22. q. 72. art. 3. in
 corpore. Sicut patientia (inquit) necessaria est in
 his, quæ contrà nos fiunt, ità etiam in his, quæ
 contrà nos dicuntur. Et q. 73. art. 4. ad 1. In hoc
 potest commendari alicujus patientia, QUOD DE-
 TRACTIONES, vel calumnias SUSTINET.

De peccatis Luxuriæ.

PROPOSITIO DAMN.

1. **T**Am clarum videtur, fornicationem secundum se nullam involvere malitiam, & solum esse malam, quia interdicta est, ut contrarium omnino rationi dissonum videatur. Est 48. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 154. art. 2. in corpore. Peccatum mortale est omne peccatum quod committitur contra vitam hominis. Fornicatio autem simplex importat inordinationem, qua vergit in nocentium vitam ejus, qui est ex tali concubitu nasciturus. Ad educationem enim hominis non solum requiritur cura matris, à qua nutritur, sed multo magis cura Patris, à quo est instruendus, & defendendus, & in bonis tam interioribus, quam exterioribus promovendus. Et ideo contra naturam hominis est, quod utatur vago concubitu, sed oportet, quod sit maris ad determinatam faminam, cum qua permaneat non per modicum tempus, sed per totam vitam. Et inde est, quod inest maribus in specie humanâ sollicitudo de certitudine prolis, quia eis imminet educatio prolis. Hac autem certitudo tolleretur, si esset vagus concubitus, hac autem determinatio certa famina Matrimonium vocatur. Unde cum fornicatio sic concubitus vagus utpotè præter Matrimonium existens, est CONTRA NATURAM PROLIS EDUCANDÆ, ET IDEO est peccatum mortale, & non solum, quia interdicta est.

Alioquin profectò Gentes, qui legem Dei positivam prohibentem fornicari ignorarunt, nullum fornicando peccatum commisissent, quod sanè nefas est asserere.

PROPOSITIO DAMN.

2. **C**opula cum conjugatâ, consentiente marito, non est adulterium: ad eoque sufficit in confessione dicere, se esse fornicatum. Est 50. Innoc.

D. THO.

D. THOMAS in supplemento q. 49. art. 3. in corpore. *Pro fide* (loquitur Angelicus de bonis Matrimonii) *accipitur debitum servandi fidem, sine quo etiam Matrimonium esse non potest, ita ut tali debito, vel legi, aut juri Matrimoniali conjuges nullô prorsus modô renuntiare queant.*

Idque aperitissimè constat ex Apostolo ad Romanos 7. *Mulier, vivente viro, vocabitur adultera, si fuerit cum alio viro: si autem mortuus fuerit vir ejus, liberata est a lege viri, ut non sit adultera, si fuerit cum alio viro.* Non ait Apostolus, *vivente & non consentiente viro, ita ut si vir consenserit, non sit adultera, sed simpliciter, VIVENTE VIRO, vocabitur adultera, si fuerit cum alio viro.* Nec ait, *liberata est à lege viri, si mortuus fuerit, vel consenserit vir ejus, sed si MORTUUS FUERIT VIR EJUS, liberata est à lege viri, ut non sit adultera, si fuerit cum alio viro.* Sola ergò mors mariti, non viventis consensus (ut volebat damnata Propositio) uxorem à lege viri eximit, adedque & illius cum altero copulam ab adulterii crimine immunem facit.

Fuère nonnulli, qui in damnati patrociniū erroris magnum *Augustinum* trahere conati sunt, quasi saltem hâc in re dubitarit occasione historiæ, quam *Object.* narrat libro 1. de *Sermone Domini in monte* cap. 17. de muliere quâdam Antiochenâ, quæ se, consentiente marito, alteri prostituit, ut eum morte liberaret.

Sed objectio facilè refelliur, non enim de veritate assertionis nostræ, sed de veritate historiæ, sivè facti dubitare se D. *Augustinus* indicat, dum ait. *Nihil hic in aliquam partem disputo, liceat cuique estimare, quod velit: non enim de Divinis authoritatibus deprompta historia est.* Cæterum quid *Resp.* sentiret de veritate dogmatis; disertis verbis significavit, dum antè hujus narrationem historiæ hâc inter alia profert. *Certè non est ita existimandum, ne hoc famina, VIRO PERMITTENTE, FACERE POSSE VIDEATUR, quod omnium sensus excludit.*

Et

Et luculentissimè libro *de fide & operibus* cap. 7. In civitate Dei nostri, in monte Sancto ejus, hoc est in Ecclesiâ, nuptiarum non solum vinculum, verum etiam Sacramentum ita commendatur, ut non liceat UXOREM SUAM ALTERI TRADERE: quod in Republicâ Romanâ non solum minimè culpabiliter, verum etiam laudabiliter Cato fecisse perhibetur. Neque hinc diutiùs modò disputare opus est, cum & illi, quibus respondeo, non audeant affirmare, nullum hoc esse peccatum, neque NEGENT ESSE ADULTERIUM, ne ipsi Domino, sanctoque Evangelio apertè convincantur obstere. Atque hæc pro vindiciis Augustini, quem cum D. THOMA Augustino contracto indivulsè sequitur Schola Thomistica.

PROPOSITIO DAMN.

3. **M**ollities jure natura prohibita non est, unde si Deus eam non interdixisset, sapè esset Bona, & aliquandò obligatoria sub mortali. Est 49. Innoc.

D. THOMAS q. 15. de malo articulo 1. Omnis actus dicitur inordinatus, qui non est proportionatus debito fini; sicut comestio est inordinata, si non proportionetur corporis salubritati, ad quam ordinatur sicut ad finem. Finis autem usus genitalium membrorum est generatio prolis. Et idè omnis usus prædictorum membrorum, qui non est proportionatus generationi prolis, EST SECUNDUM SE INORDINATUS, quicumque autem actus prædictorum membrorum est præter commixtionem. Maris & femina (ut fit in mollitie) Manifestum est, quòd non sit accomodatur generationi prolis. Proindè mollities utpotè actus modò jam descriptò inordinatus jure natura prohibita est.

Et sanè si illa non esset jure naturæ prohibita, rursus Gentiles lege Dei Positivâ hoc crimen vetante destituti nullum se polluendo peccatum perpetrassent Horribilis, & tamen vera sequèla!

Sed hujus propositionis Authorum os obstruit vel levissimus inter ethnicos Poëta *Martialis* hoc gravissimum

vissimo disticho directo ad quemdam Ponticum tertium istius vitii mancipium.

*Ipsam crede tibi naturam dicere rerum,
Istud, quod digitis, Pontice, perdis, homo est.*

PROPOSIT. DAMN.

4. **M**ollities, Sodomia, & bestialitas sunt peccata ejusdem Speciei infima: ideoque sufficit in confessione dicere, se procurasse pollutionem. Est 24. Alex.

D. THOMAS 22. q. 154. art. 12. ad 4. Gravitas in peccato magis attenditur ex abusu alicujus rei, quam ex omissione debiti usus. Et ideo inter vitia, qua sunt contra naturam, INFIMUM LOCUM TENET PECCATUM IMMUNDITIÆ (seu Mollitiei) quod consistit in sola omissione concubitûs ad alterum: GRAVISSIMUM autem est peccatum BESTIALITATIS, quia non servatur debita species. Unde super illud Genesis 37. accusavit fratres suos crimine pessimo: dicit glossa * quod cum pecoribus fratres Josephi * Lyra & miscabantur. POST HOC AUTEM EST VITIUM SODOMITICUM, cum ibi non servetur debitus sexus. Hugo.

PROPOSITIO DAMN.

5. **F**amulus, qui submissis humeris scienter adjuvat Herum suum ascendere per fenestras ad stuprandam virginem, & multoties eidem inservit deferendo scalam, aperiendo januam, aut quid simile coöperando; non peccat mortaliter, si id faciat metu notabilis detrimenti, puta ne à Domino male tractetur, ne torvis oculis aspiciatur, ne domo expellatur. Est 51. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 62. art. 7. in argumento sed contra: Dicitur ad Rom. 1. Digni sunt morte non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus.

Et in responsione ad 1. Non solum peccat ille, qui peccatum exequitur, sed etiam qui quocumque modo peccati est causa, VEL COOPERATOR.

I

Et

Et profectò cur minùs peccet ille, qui coope-
ratur domino in peccato luxuriæ, & quidem modò
tam directò, & apertò, qualem allegat proposi-
tio, quam is, qui Hero obsequitur in committendo
furto?

Theologi dum loquuntur de famoso *Naâman*
Syro se simul incurvante cum Rege, qui illius ma-
nibus innixus Idolo *Remmon* corpus inflectebat,
inter se laborant, ut eum ab idololatriâ excusent;
atquè idèd solùm excusandus venit, quia obse-
quium Regi dumtaxat humanum, & civile quod
præstabat extrâ templum, etiam exhibebat in tem-
plo longè remotus ab idololatriâ Regis: profiteba-
tur enim se veri Dei cultorum, & nolle se deinceps
idola colere. *Non faciet ultrâ servus tuus holo-
caustum, aut victimam diis alienis, nisi Domino.*
4. Reg. 5. Undè circumstantiæ tales erant, quæ
cum tum apud Gentiles, tum Judæos à cultu
Remmon alienum esse indicabant. Quis verò mor-
talium ex circumstantiis scienter, & studio dela-
tæ, & erectæ scalæ ad stuprandam virginem,
apertæ janux, aliisque id genus actibus non illicò
talem servum arbitretur criminis esse Domini par-
ticipem, & reverâ servum peccati, dignumque
profligatissimò Herò ministrum?

Sanè si talis famulus conscientiæ stimulis agi-
tatus petiisset ab Eliseo, ut quondam *Naâman*,
an illud posset continuare obsequium, non ei,
quemadmodùm alteri, Propheta respondisset
vade in pace, factum *Naâman* approbans. Dixisset
ei, fuge, fuge protinùs, teque præsentissimo eripe
salutis animæ periculo. *Obedire magis oportet Deo,*
ejusque mandatis, *quàm homini flagitioso nefaria*
præcipienti.

Scilicet *servitus*, seu famulatus, quò homo homini
subjicitur, ad corpus pertinet, non ad animam. 22. q.
104. art. 6. ad 1. undè *si aliud Imperator*, aut Do-
minus, ALIUD DEUS JUBEAT, CONTEMPTO ILLO,
OBTEMPERANDUM EST DEO, inquit Augustinus
citus ab Angelico prædictæ quæstionis articulo
5. in corpore. PRO:

PROPOSITIO DAMN.

6. **E**st probabilis opinio, qua dicit esse tantum veniale, osculum habitum ob delectationem carnalem, & sensibilem, qua ex osculo oritur, secluso periculo consensus ulterioris, & pollutionis. Est 40. Alexand.

D. THOMAS 22. q. 154. art. 4. in corpore. Oscula sunt PECCATA MORTALIA SECUNDUM QUOD LIBIDINOSA SUNT. Oscula autem, seu osculum datum ob delectationem carnalem, &c. reverà libidinosum est, negaturque suppositum secludi à tali osculo periculum consensus ulterioris. Undè enim delectat carnaliter osculum, nisi quia occultius mentem delectat, stimulat, rapit id, ad quod istud suapte naturà quasi pondere suo fertur? quid illud est aliud, quam repræsentatio, & prægustatio ulterioris criminis?

Sanè SS. Patres jocos, nutus, blandiora verba, cæteraque hujusmodi in disparis sexus præsentia passim appellant *moritura virginitatis principia*: Quid dicendum igitur de carnalibus osculis?

Apage hinc commentum illud, quod intendatur sensibilitas, quæ ex osculo oritur. Certè & sensibilitas intenditur, & carnalis indivisè sequitur, vel potiùs hæc sola intenditur delectatio. Quod enim non vergit libido in quam natura peccato originali saucia de se maximè proclivis est? nonnè hæc, dum osculum illud figitur, vel sopita resuscitatur, provocatur, irritatur?

Liquet igitur, quod osculum istud non veniale, sed mortale sit.

De sensuum voluptatibus.

PROPOSITIO DAMN.

1. **C**omedere & bibere usquè ad satietatem, ob solam voluptatem, non est peccatum, modò non obsit valetudini, quia licitè potest appetitus naturalis suis actibus frui. Est 8. Innoc.

D. THOMAS. 1. 2. q. 18. art. 9. in corpore. *Cum rationis sit ordinare, actus a ratione deliberativa procedens, si non sit ad debitum finem ordinatus (debitus ille finis non est voluptas) ex hoc ipso repugnat rationi, & habet rationem mali: bibere igitur & comedere ad satietatem ob solam voluptatem, peccatum est, etiamsi non obfit valetudini.*

Ne quod verò refugium superfit penitum ex eo, quod appetitus naturali possit suis actibus, seu delectationibus frui, occurrit D. Thomas & radicem propositionis evellit 1. 2. q. 4. art. 2. ad 2. *Secundum appetitum sensitivum, qui est in animalibus, operationes quaruntur propter delectationem: sed institutor natura homini DELECTATIONES APPOSIT PROPTER OPERATIONES: scilicet inter alias, ob sustentationem corporis: & tunc aliquis ordinatè cibo, & potu utitur Non debet igitur comestio, & bibitio sistere in voluptate, seu delectatione, ne homo in animalium conditionem degeneret, & cum monstro voluptatis Epicuro consentiat.*

PROPOSITIO DAMN.

2. **O**pus conjugii ob solam voluptatem exercitum omni penitus caret culpà, ac defectu veniali. Est 9 Innoc.

D. THOMAS in suppl. q. 4. art. 5. in corpore. *DUOBUS SOLIS MODIS conjuges absque omni peccato conveniunt, (scilicet causà pro uranda prole, & debiti reddendi: ALIAS AUTEM IBI EST PECCATUM ad minus veniale.*

De furto, & restitutione.

PROPOS DAMNATE.

I. **P**ermissum est furari non solam in extrema necessitate, sed etiam in gravi. Est 36 Innoc.
 D. THOMAS 22. q. 66. art. 7. ad 2. *Uti re alienà occultè acceptà in casu necessitatis extrema non habet rationem furti propriè loquendo: QUIA PER TALEM necessitatem (ecce extremam, non gravem) effici-*
 tur

eur suum id, quod aliquis accipit ad sustentandam propriam vitam.

Objicies tamen, D. THOMAS agens 22, q. 32. art. 5. de obligatione dandæ elemosynæ, necessitatem gravem (quam illic *urgentem* vocat) sub extrema comprehendit, articulo verò ejusdem questionis septimo ad 3. docet ei, qui necessitatem extremam patitur, licere accipere de alieno ad sui sustentationem; sequitur itaque etiam in Gravi necessitate id licere, quod tamen damnat Pontifex. *Object.*

Respondetur, quod necessitas extrema alia est latè sumpta, quæ sub se etiam comprehendit gravem, seu urgentem, de hac intelligitur D. THOMAS, dum dicit dandam esse Eleemosynam ex superfluo naturæ Gravi etiam necessitate laborantibus: alia est extrema *strictè* sumpta, & hanc *solam* dicit requiri, nullò modò Gravem, ut quis possit accipere de alieno ad sui sustentationem. Idque patet ex articulo illo septimo citato ad 3. ubi Angelicus necessitatem illam respectu miseriam patientis continuò nuncupat *extremam*. In casu, inquit, *necessitatis extrema omnia sunt communia*. Non ait, in casu necessitatis gravis: *in extrema autem accipere licet de alieno*. *si non inveniat, qui sibi dare velit*. Vide etiam Steyaertium in Aphorismis tomo 1. parte 2. di. p. 34. num. 6. *Resp.*

PROPOSITIO DAMN.

2. **F** Amuli, ac famula Domestica possunt occultè Heris suis surripere ad compensandam operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt. Est 37. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 66. art. 5. ad 3. qui accipit rem suam apud alios injustè detentam, vel suò sibi judiciò liquidè debitam, peccat contra communem justitiam, dum ipse sibi usurpat suæ rei judicium juris ordine prætermisso. In hoc igitur peccat compensatio occulta, quod quilibet in propria causâ judicem agat, omni ordine, & subordinatione perniciosâ metamorphosi subversis. Unicuique famu-

lantium videbitur debitum omninò liquidum, & non dubium; non enim homines procedunt secundum hoc, quòd res sunt, sed secundum quòd sibi videntur, proindeque illorum quilibet operam suam suò iudiciò, majorem salariò existimans tutò, & securè Dominos expilare poterit. Ardebit Troia, & ignorabitur author incendii.

Certè turta Domestica præ aliis graviùs puniri solent, eò quòd specialiter perturbent pacem, & securitatem domesticam: jam verò quæ pax, securitas, & tranquillitas erit in ædibus, si passim compensationum occultarum permittatur colluvies?

Nec in illis sistet familiarum ruina. Ut nihil dicam de molitoribus, sartoribus, aliisque id genus hominibus, quibus facilior est clanculùm surripiedi occasio; quilibet operarius conducti ius, qui minori fortè quam vellet, pretiò operam suam addixit Domino, reliquum compensatione occultâ sibi comparabit. Idem sibi jus vendicabunt, qui res suas alteri vendiderunt. Etenim plures ex illis (si in sua quisque causa iudex sedeat) hâc in re ipsò *Tullio pro domo sua* loquente facundiores allegare poterunt, se fuisse infra justum pretium merces suas adactos vendere; à divitibus passim stringi mucrones in suum, suorumque jugulum, ab illorum peccatis divinam provocari vindictam; se fame enecari, atquè hinc se compulsos fuisse merces suas non tam vendere, quam imminentem famem redimere. Ità grassabuntur undique fures, & famosarum instar ranarum tempore *Pharaonis*, in omnes ædium sinus, penetralia, angulos, cistas sese inferent eò illis periculosiores, quòd videri non poterunt. Qualis ista rerum facies, familiarumque calamitas!

PROPOSITIO DAMN.

3. **N**on tenetur quis sub pœnâ peccati mortalis resistere, quod ablatum est per pauca furta, quantumcumque sit magna summa totalis. Est 38. Innoc.

D. THO.

D. THOMAS 22. q. 62. art. 2. in corpore: *Restitutio est actus iustitiæ commutativa, quæ in quadam aequalitate consistit. Et ideo restituere importat redditionem illius rei, quæ injuste ablata est. Sic enim per iteratam ejus exhibitionem aequalitas reparatur.*

Sic est, inquis, sed restitutio non obligat sub *Object.* mortali in paucis, seu parvis furtis. Plura enim peccata venialia nequeunt conflare unum peccatum mortale, adeòque nec parva furta id possunt, ac proindè non tenetur quis sub mortali restituere quod per talia ablatum est.

Sed hæc responsio nulla est: licet enim furta illa *Resp.* parva secundum se considerata non sint peccatum mortale, ultimum tamen furtum, quò pervenitur ad magnam materiæ quantitatem, est peccatum mortale; ex connotatione enim furrorum præcedentium, cum quibus illud moraliter conjungitur, redditur furtum rei *gravis*, adeòque tenetur qui sub pœnâ peccati mortalis restituere quod ablatum est per parva furta, dum ad summam notabilem perventum est.

PROPOSITIO DAMN.

4. **Q**ui alium movet, aut inducit ad inferendum grave damnum tertio, non tenetur ad restitutionem illius damni illati. Est 39. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 62. art. 7. in corpore. *Ad restitutionem tenetur aliquis non solum ratione rei alienæ, quam accepit, sed etiam ratione injustæ acceptionis: & ideo quicumque est causa injustæ acceptionis, tenetur ad restitutionem: quod quidem contingit.... MOVENDO ad ipsam acceptionem, quod fit precipiendo, consulendo &c. Quæ quidem omnia continentur famosis versiculis jussio Consilium; consensus &c. hinc etiam à D. Thoma citatis.*

De mutuo, & usura.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **C**um numerata pecunia pretiosior sit numeranda, & nullus sit, qui non majoris faciat

ciat pecuniam presentem, quam futuram, potest creditor aliquid ultra sortem à mutuario exigere, & eò titulo ab usura excusari. Est 41. Innoc.

2. Licitum est mutuanti aliquid ultra sortem exigere, si se obliget ad non repetendam sortem usquè ad certum tempus. Est 42. Alexand.

D. THOMAS 22. q. 78. art. 1. in corpore. *Quaedam res sunt, quarum usus est ipsarum rerum consumptio, sicut vinum consumimus eo utendo ad potum, & triticum consumimus eo utendo ad cibum, unde in talibus non debet seorsum computari usus rei à re ipsa, sed cuicumque conceditur usus rei, ex hoc ipso conceditur res. . . . proprius autem, & principalis pecuniae usus est ipsius consumptio, sive distractio, secundum quod in commutationes expenditur. Et propter hoc secundum se est illicitam PRO USU PECUNIAE MUTUATAE ACCIPERE PRETIUM, QUOD DICITUR USURA.* In utraque autem propositione accipitur aliquid pro mero usu pecuniae mutuatae, quod facillimè demonstratur.

Ad primum enim quod attinet, mutuum solet definiiri à Theologis quòd sit contractus, quo unus rem suam sic alteri tradit, ut ipsa statim fiat accipientis cum obligatione reddendi postea præfixo tempore rem eandem specie Mutuatori. Itaque ratio & natura mutui importat inter alia actualem traditionem pecuniae, adedque importat numeratam pecuniam, non numerandam, presentem, non futuram, hoc enim ineptum & ridiculum est: omne igitur quod hic mutuans petit ultra sortem à mutuario numerata, & presentis pecuniae titulo, reverà totum id exigat pro mero, & solo usu pecuniae.

Ad secundam habetur responsio ex dictis. Includitur enim in mutuo, quod mutuatarius obligetur eandem rem specie mutuanti reddere tempore præfixo. Itaque & mutuans vicissim se obligat ad non repetendam sortem antè certum aliquod tempus, V. G. antè trimestre, vel annum. Ecce itaque iterum merus usus pecuniae, quem isti auri helluones seorsum ab illa vendunt.

Nec

Nec refert, quod obligatio ad non repetendam sortem ad determinatum tempus, videatur posse pretio æstimari: hæc enim obligatio est intrinseca mutuo, ideòque naturam ejus sequitur. Si quid igitur mutuator exigit, totum id est pro usu pecuniæ mutuatae; quod usurarium est.

PROPOSITIO DAMN.

3. **U** Sura non est, dum ultra sortem aliquid exigitur tamquam ex benevolentia, & gratitudine debitum: sed solum si exigitur tamquam ex justitia debitum. Est 42. Innoc.

D. THOMAS hinc à nonnullis citatur quasi tradat *Object.* doctrinam illam 22. q. 78. art. 2. ad 3. Si munus ab obsequio, vel à lingua non quasi ex obligatione rei exhibetur, sed ex BENEVOLENTIA, licet hoc accipere, & exigere, & expectare.

Sed ab hisce verbis vel umbra abest erroris. *Resp.* Non enim illic fit mentio de exigendo munere ab obsequio, vel à lingua, idque ex benevolentia, tamquam debitum, ob quæ verba præfata propositio confixa fuit, sed de exigentiâ, seu petitione, quæ liberalia peti solent. Idque colligitur ex fine corporis. Si quis accipiat aliquid hujusmodi (cujus pretium pecuniâ mensurari potest) non quasi exigens, nec quasi ex aliquâ OBLIGATIONE TACITâ, VEL EXPRESSA, sed sicut gratuitum donum non peccat: quia etiam antequam pecuniam mutuasset, licite poterat aliquod donum gratis accipere: nec pejoris conditionis efficitur per hoc, quod mutuavit. Si quod igitur lucrum mutuans accipiat ex dono, vel liberalitate mutuatarii (quod etiam antequam mutuasset, accipere poterat) requirit D. Thomas ut id non exigit ex aliquâ obligatione tacitâ, vel expressâ, seu tamquam debitum. Unde S. Doctor non solum non doctrinam tradit erroneam, qui omnes libros, teste oraculo Pontificio, * sine ullo * *Clemens* prorsus errore conscripsit, sed eam quoque totali 8. ter profligat. Convellit & illam citato articulo ad 2. Debito amicitia non competit civilis obligatio, per quam

quam inducitur quadam necessitas, ut non spontanea compensatio fiat. Talem obligationem, & compensationem non spontaneam certè continet propositio damnata.

Nec valet titulus, seu debitum Gratitude. Ementiam enim, & ridiculam hæc assertio facit gratitudinem: quemadmodum ridicula foret donatio alicujus Nobilis, qui habens equum centum pataconibus æstimatum alteri Nobili eum volenti emere reponeret, non decere Nobilem mercari, proinde nec illum velle se vendere; sed liberaliter se ipsi equum donare, cum obligatione tamen, ut sibi vicissim centum patacones ex mero liberalitate donaret.

PROPOSITIO DAMN.

4. **C**ontractus Mohatra licitus est etiam respectu ejusdem personæ, & cum contractu revenditionis præviè inito, cum intentione lucri. Est 40. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 78. art. 2. præcitato in corpore. Si aliquis pro PECUNIA MUTUATA PECUNIAM ACCIPIAT ex pacto tacito, vel expresso peccat contra justitiam. Hoc autem fit in contractu Mohatra. Exercetur ille, dum V. G. is, qui 30. aureis opus habet, equum emit pretio 40. aureorum post annum solvendorum, quem mox venditori 30. aureis revendit, sed sibi de præsentibus à venditore numeratis. Allegatur hæc quidem emptio, & venditio: sed cum contractus revenditionis præviè ineatur cum intentione lucri, reverà pro pecunia mutuata pecunia accipitur, seu contractum ille degenerat in merum purum mutuum cum usura specioso dumtaxat binorum contractuum emptionis; & venditionis induta pallio. Quid enim interest, itanè fiat, an verò emptori simpliciter dentur 30. aurei, pro quibus ille post annum 40. rependat?

De Simonia, & Beneficiis.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **D**are temporale pro spirituali non est simonia, quando temporale non datur inquam pretium, sed dumtaxat tamquam motivum conferendi vel efficiendi spirituale, vel etiam quando per temporale fit solum gratuita compensatio pro spirituali, aut è contrà. Est 45. Innoc.

2. Et id quoque locum habet, etiamsi temporale sit principale motivum dandi spirituale; imò etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud plaris aestimetur, quam res spiritualis. Est 46. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 100. art. 1. in corpore. Actus aliquis est malus ex genere, eò quòd cadit super materiam indebitam. Emptionis autem & venditionis est materia indebita res spiritualis. Idque potissimum: quia res spiritualis non potest aliquo TERRENO PRETIO compensari: idè etiam Petrus in ipsa sui radice Simonis pravitatem condemnans dixit: pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donum Dei existimasti PECUNIA possideri.

At, inquis, temporale hìc non datur tamquam pretium, sed dumtaxat tamquam motivum conferendi spirituale. Ego verò assero temporale illud reverà dari tamquam pretium; solet enim à talibus exactissimè ratio valòris iniri, & quasi in statera ponderari, quantum emolumentum illud spirituale, V. G. tale beneficium annuè profundat, ita ut isti nullus illorum inhiet, nisi antea omnes beneficii proventus, sinus, & penè talia exploraverit. Quid tandem est equum competenti, & libratò ad ejus qualitates pretiò in foro emere, si hoc non sit emere beneficia?

Sed demus temporale dumtaxat dari tamquam motivum conferendi spirituale: an idè temporale sic datum pro spirituali abstergit simoniæ maculam? numquid & ipse Simon Magus simoniaco- rum Parens (si hoc simonia non sit) dicere potuisset,

tuisset, se obtulisse Apostolis pecuniam non sub formali ratione pretii, sed solum tamquam *motivum*, quò eorum voluntatem incitaret ad conferendam sibi potestatem impertiendi Spiritum Sanctum per manuum impositionem? nec enim ille curabat modum, dummodò spirituales illam potestatem adipisceretur. Nec S. Petrus eum reprehendit, quòd voluerit pecuniam pro re æquali comutare: sed *pecunia tua* (inquit) *tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti PECUNIÀ possideris*; Act. 8. Et rectè Quod enim collatione pecunie per modum *illecebra promoventis* finè expressa rei spiritualis cum temporali comparatione obtinetur, hoc nihilominus pecunia possidetur.

Nequè hìc sistit istius vitii lues. Incurritur etiam simonia, quando per temporale fit solum gratuita compensatio pro spirituali. Alioquin profanus *Giezi* (à quo venditores spiritualium etiam possunt dici *Giezi* ad 4.) cum magna potuisset confidentia objicere, se immeritò tuisse leprà percussum: cum non alio, quam gratuita compensationis titulo munus à *Naàman* petierit, & impetrarit. Undè nec *Eliseus* ipsum increpans ait: *Accepisti argentum, accepisti vestes, ut pretium miraculi: sed simplicitur: accepisti argentum, & accepisti vestes* (ea utiquè à viro munifico titulo gratuita compensationis exigens) *accepisti hæc, ut emas olivea, & vineas, & oves, & boves, & servos, & ancillas* 4. Reg. v. Sic & *Simon* potest dici pecunias obtulisse Apostolis pro compensatione gratuita, dum ei tribuissent id, quòd petebat: pro compensatione, inquam, falso gratuita, similique assertioni damnatæ teritæ *de usura*.

Ex dictis spon è tua ruit propositio secunda.

PROPOSITIO DAMN.

3. **N**on est contrà justitiam beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator conferens illa beneficia, pecunià interveniente, non exigit illam pro collatione beneficii, sed veluti pro emolu-

emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur. Est 22. Alexand.

Contendit propositio omnem hinc abesse simoniam; non enim collocator pecuniam exigit pro collatione beneficii: illam solum exigit pro emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur.

Sed & hoc verè, & apertè simonia est. Nec obest frivolum illud effugium, quod tibi conferre non tenebatur, quamvis enim absolutè non tenebatur, poterat enim beneficium non conferre) si tamen conferat beneficium, non licet ei temporale subtrahere, adedque nec istud vendere, sed debet dare gratis, sicut ipsum beneficium, cui temporale annexum est. Atque hoc colligitur ex D. THOMA q. 100 art. 4 in corpore. *Beneficia Ecclesiastica, (quoad temporalia) nullò modò vendere licet, quia ess (temporalibus) VENDITIS, INTELLIGUNTUR ETIAM SPIRITUALIA (qualia certè sunt beneficio Ecclesiastica) VENDITIONI SUBJICI.*

Porrò pro hac materiâ de Simonia, & beneficiis, accuratissimè observandum est, excludi oportere illam praxim, quâ nonnulli ex eo, qui beneficium accepturus est, explorare solent, an non sit *honestus*, vel etiam ab illo petere, an non si futurus *honestus*. Notate verba, signate *mysteria*. Profecto talia factitantes *Simoni* in gradu laici propinquo sunt consanguinei.

PROPOSITIONES DAMN.

4. **C**um dixit Concilium Tridentinum eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui nisi quos digniores, & Ecclesia magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent, Concilium vel primò videtur per hoc digniores, non aliud significare velle, quam dignitatem eligendorum sumpto comparativo pro positivo: vel secundò locutione minùs propriâ ponit digniores, ut excludat indignos, non verò dignos: vel tandem loquitur tertio, quando fit concursus. Est 47 Innoc. D. THO-

D. THOMAS non interfuit quidem Tridentinis personaliter decretis, interfuit eis tamen divinissimis suis scriptis, præsertim *summâ*, ad quam, ait Orator Concilii, ut ad *Lydiûm lapidem sententias suas referendas esse Gravissimi Patres existimarunt*. Itaque Angelicus mentem Tridentini explicat, & propositionem damnatam brevissimè prædamnat 22. q. 63. art. 2 ad 3. *Necesse est eligere ad beneficia Ecclesiastica, ut ex toto liquet articulo, MELIOREM vel simpliciter, vel in ordine ad bonum commune*. Conformiter loquitur & q. 185. art. 3. in corp. & quodlibeto 8.

Ut verò pateat, quam longè aberrant à mente Tridentini, qui has ipsi citatas in Propositione explicationes affricare non sunt veriti, en ipsa celeberrimi, sanctissimique verba Concilii sessione 24. cap. 1. de reformatione. *Concilium omnes hortatur, & monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei Gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesia gubernanda idoneos promovère studeant: EOSQUE ALIENIS PECCATIS COMMUNICANTES MORTALITER PECCARE, NISI QUOS DIGNIORES, ET ECCLESIE MAGIS UTILES JUDICAVERINT, non quidem precibus; vel humano affectu aut ambientium suggestionibus sed eorum exigentibus meritis præfici diligentè curaverint*. An verba tam clara, tam peripicua sinistram pati potuère interpretationem?

De officio Canonico.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **I**N die Palmarum recitans officium paschale satis facit præcepto. Est 34. Alex.

2. Unò officio potest quis satis facere duplici præcepto pro die præsentis, & crastino. Est 35. Alex.

D. THOMAS quodlibeto 3. q. 13. art. 2. *In omni divino officio hoc est commune; quod pertinet ad Laudem Dei, & ad suffragium fidelium, sed distinguitur unum officium ab alio secundum diversitatem temporum, & locorum. Rationabiliter enim*
sustis-

institutum est, ut diversimodè Deus laudetur secundum congruentiam temporum, & locorum: & ideo sicut in officiis divinis exsolvendis observanda est congruitas Loci, ita etiam congruitas TEMPORIS. Adedque non satisfacit officio qui recitat tempore quadragesimæ, atque in ipsa quidem die Palmaram officium Paschatis, seu Paschalis temporis.

Hinc ruit Propositionis Damnatae fundamentum, *Object.*
scilicet quod Ecclesiæ consuetudo præcipiat quidem officium, sed non *hoc* præcisè determinatum.

Ecclesia enim clarè, & discretè præcipit, & ex *Resp.*
primit, quale officium tali V. G. die, vel tempore sit persolvendum. Quamvis fatendum sit mutationem officii cum officio, nisi vergat in fraudem, & considerabilis sit inæqualitas, vel à die discrepantia, non esse *gravem*: in casu autem Propositionis inæqualitas illa, & simul discrepantia maxima est, & antè exortum Probabilismum prorsus inaudita.

Ex dictis etiam convellitur *Propositio altera*, nimirum quod unô officio potest quis satisfacere duplici præcepto pro die præsentis, & crastino: præcipit enim Ecclesia, ut tale officium *hoc* V. G. die recitetur, ita ut quilibet dies distinctum exigit officii pensum.

Nec obstat, quod unius sacri auditione in Dominica, in quam etiam festum incidit, adedque *Object.*
unô actû possit quis pluribus obligationibus facere *Resp.*
satis: *per accidens* enim est, quod festa dies in Dominicam incidar, *per se* verò suum cuiuslibet diei correspondet officium.

PROPOSITIO DAMN.

3. **Q**ui non potest recitare Matutinum, & Laudes, potest autem reliquas Horas: ad nihil tenetur, quia major pars trahit ad se minorem. Est 54. Innoc.

D THOMAS 22. q. 62. articulo 8. ad 2. *aliquis totaliter à restitutione absolvitur; si omninò sit impotens*: Si igitur quodammodò sit potens, ad proportionatam solutionem tenetur. Cur igitur si totum

torum nequeas, possis verò partem recitare officii, ad illam non tenearis? an minori tibi locò Deus sit, quam tu ipse tibi, qui à tali debitore, qui totum non posset, posset tamen aliquid, id, quod dare posset, exigeres?

PROPOSIT. DAMN.

4. **H**abens Capellaniam, aut quodvis aliud beneficium Ecclesiasticum, si studio litterarum vacet, satisfacit suæ obligationi, si officium per alium recitet. Est 21. Alexand.

D. THOMAS quodlibeto 1. quæstione 7. art. 1. *Præbendatus debitum quod debet Deo, PER SEIPSUM DEBET EXSOLVERE.* Non itaque satisfacit suæ obligationi, si officium per alium recitet.

Nec valet malæ causæ pejus patrocinium, scilicet Clericos per sui solutionem pensi detrimentum pati in studiis. Nulla est enim jactura temporis, quod tam religiosè, & piè Deo impenditur.

PROPOSITIONES DAMN.

5. **R**estitutio à Pio V. Imposita beneficiatis non recitantibus non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam judicis, eò quod sit pœna. Est 20. Alexand.

6. Restitutio fructuum ob omissionem horarum suppleri potest per quascunque eleemosynas, quas antea beneficiatus de fructibus sui beneficii fecerit.

D. THOMAS 22. q. 62. art. 7. in corpore. *Ad restitutionem (ex naturâ rei) tenetur aliquis ratione rei alienæ, quam accepit.* Beneficiatus autem non recitans, & fructus recipiens (cum talis juxta sancti illius Pontificis decretum fructus non faciat suos) percipit rem alienam, seu rem non suam, adeoque de se, sive ex naturâ rei ad restitutionem tenetur, proindè opus non est sententiâ declaratoriâ judicis.

Nec à restitutione (ut altera innuit Propositio) excusant datæ interdum pauperi eleemosynæ. An enim à restitutione faciendâ pauperi excusaretur is, qui jam aliquid pauperi surripit, & eidem tanti antea tribuisset valoris eleemosynam? non crediderim.

De præceptis Ecclesiæ quoad obser-
vantiam festorum, auditionem
Sacri, & Jejunium.

PROPOS. DAMNATÆ.

1. **P**receptum servandi festa non obligat sub mor-
tali seposito scandalo, si absit contemptus.
Est 52. Innoc.

2. Satisfacit præcepto Ecclesiæ de audiendo sa-
cro, qui duas ejus partes, imò quatuor simul à di-
versis celebrantibus audit. Est 53. Innoc.

3. Frangens jejunium Ecclesiæ, ad quod tenetur,
non peccat mortaliter, nisi ex contemptu, vel ino-
bedientia hoc faciat, puta, quia non vult se subjicere
præcepto. Est 23. Alexand.

D. THOMAS I. 2. q. 96. art. 4. in corpore.
Leges vel civiles habent vim obligandi in foro con-
scientiæ, & quidem graviter in materiâ gravi,
secluso quoque contemptu, cur igitur parem obli-
gandi vim in materiâ gravi, qualis certè est die-
rum festorum observantia, remoto etiam contemptu,
sibi lex non vindicet Ecclesiastica?

Sed quàm amplum hîc video forum conscientiæ
quoad auditionem Missæ diebus Dominicis, & festis
ab Ecclesiâ præceptam? certè ex duabus, vel qua-
tuor diversarum Missarum partibus nullatenus
unum conflatur Sacrificium: sicut caput Petri, pectus
Pauli, & pedes Joannis (angustæ, veræ tamen in
Augustâ materiâ parce similitudini) non sunt simul
unus homo. Proindè taliter non implètur præcep-
tum de audiendo sacro.

Ex præfatâ D. Thomæ ratione de se corrui-
t propositio tertia. Apage illud: frangens jejunium
non peccat mortaliter, nisi ex contemptu hoc faciat.

Profectò hæc lata porta, si non fuisset opportunè
per Pontificem obstructa, timendum fuisset, ne in
intima ipsarum Divinarum Legum sacraria patuisset
aditus, & ne prætextus ille, quod contemptus ab-
esset (ut abest in eo, qui ex gravissimâ tena-
tione

tionem fornicatur) timendum, inquam, fuisset; ne prætextus iste illarum etiam transgressioni peccatum mortale absterfisset.

PROP. DAMNATA.

4. **I**N die jejunis, qui sapius modicum quid comedit, etsi notabilem quantitatem in fine comederit, non frangit jejunium. Est 29. Alexand.

D. THOMAS 22. q. 147. art. 3. ad 2. Si aliquis statutum Legislatoris transgrediatur, ut impediatur finis, quem intendit, peccat mortaliter talis transgressor: finis autem jejunii (art. 8. in corp.) ab Ecclesiâ institutus est reprimere concupiscentias carnis. Qui autem sapius modicum quid per diem comedit, vel ter, aut quater sumit, ut vocant, collationem, nonne is carnem egregie affligit?

Sed & supra ad Propos. de restitutione ostensum est, peccare eum mortaliter, qui sapius exiguam summam furatus tandem complet notabilem quantitatem: quidni hic à simili?

PROPOSIT. DAMNATA.

5. **E**Xcusantur absolutè à Præcepto Jejunii omnes illi, qui iter agunt equitando, utcumque iter agant, etiamsi iter necessarium non sit; & etiamsi iter unius diei conficiant. Est 31. Alexand.

6. Omnes Officiales, qui in Republicâ corporaliter laborant, sunt excusati ab obligatione jejunii, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum jejunio. Est 30. Alexand.

D. THOMAS 22. q. 147. art. 4. ad 3. si peregrinatio commodè differri possit, non sunt propter hoc Ecclesiâ jejunia prætermittenda. Si autem, inquit, immineat NECESSITAS STATIM PEREGRINANDI, ET MAGNAS DIËTAS (utiquè pedestres, seu onerosas) FACIENDI, VEL ETIAM MULTUM LABORANDI vel propter conservationem vitæ corporalis, vel propter aliquid necessarium ad vitam spiritualem, & simul cum hoc non POSSINT ECCLESIAE JEJUNIA OBSERVARI, non obligatur homo ad jejunandum. E converso igitur dum currunt tantum

tantum illa , de quibus utraque agit propositio ;
teneatur ad jejunium.

PROPOS. DAMNATA.

7. **N**on est evidens , quod consuetudo non come-
dendi Ova , & lacticia in Quadragesimâ
obliget. Est 32. Alex.

D. THOMAS 22. q. 147. art. 8 ad 3. in quoli-
bet jejunio interdicitur esus carniū , in jejunio au-
tem Quadragesimali (cum illud sit solemnus) in-
terdicuntur etiam OVA , ET LACTICINIA.

D. THOMÆ temporibus consuetudo quoad La-
cticinia tempore Quadragesimali ubique vigeat ;
quoad ova , illa etiam viget in Belgio , cum ista citrà
dispensationem tunc comedi non possint. Nunc
potissimùm consuetudo carendi Lacticiniis obtinet
in Italia ; undè Propositio , ejusque condemnatio
illi principaliter Regioni applicanda est : quamvis
& in hoc Belgio vestigium pristinae abstinentiæ à
Lacticiniis in Quadragesimâ residuum sit : cum in
plerisque Diocesisibus assis soleat pro redemptione
Lacticiniorum solvi à singulis. Quisque debet ob-
servare consuetudines secundum morem eorem ,
inter quos conversatur. Hic rursus ad 3. sub finem.

PROPOSITIONES DAMNATÆ

*Circà materiam , quæ traditur in
tertia parte , & supplemento.*

*De Celebratione Missæ , ejus-
que stipendio.*

PROPOS. DAMNATÆ.

1. **M**andatum Tridentini factum Sacerdoti
sacrificanti ex necessitate cum peccato mor-
tali , confitendi quam primùm ; est consilium non
præceptum. Est 38. Alex.

2. Illa particula quam primùm , intelligitur ,
cum Sacerdos suo tempore confitebitur. Est 39. Alex.

D. THOMAS Tridentinis (ut suprâ ad propositionem 4. damnatam in materiâ de *simoniâ* notatum est) personaliter non interfuit decretis : eis tamen interfuit scriptis suis omnium erronearum propositionum profligativis , quod in his quoquè assertionibus liquet.

Itaque sic loquitur in suppl. q. 6. art. 5. in corp. *Cum tenetur Sacerdos ad celebrandum, si non desit copia Sacerdotis, confiteri (supposito peccato mortali) tenetur: aut si desit, saltem conteri tenetur, & habere propositum confitendi*, propositum illud redigendo ad actum *sub præcepto* (sic & non aliter hîc sonat *ly tenetur*) **COPIA SACERDOTIS OBLATA** : seu quam primùm Confessarium nancisci poterit. Non igitur dum suo tempore confitebitur.

PROPOS. DAMNATÆ.

3. **N**on est contrâ justitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre : nequè etiam contrâ fidelitatem, etiamsi promittam promissione etiam juramento firmatâ, quod pro nullo alio offeram. Est 10. Alex.

4. *Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eâdem Missâ licitè accipere, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsimet celebranti correspondentem, idque post decretum Urbani VIII.* Est 8. Alexand.

Prior assertio fundabatur in eo, quòd Missæ Sacrificium infiniti sit valoris, idèdque non minùs indè participare videantur *plures*, pro quibus illud offeritur, quam V. G. *unus*, vel pauciores, ex quo quidam deducebant : licet igitur *pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre.*

Aliqui Thomistæ negant 2. partem *antecedentis* ob ea, quæ docet D. Thomas in suppl. q. 71. art. 14. ad 2. *Quamvis virtus Christi, qui continetur sub hoc Sacramento, & Sacrificio sit infinita, tamen determinatus est effectus, ad quem illud ordinatur.* Undè ejusdem quæstionis art. 13. *Suffragium Missæ, inquit, distributum in multos MINÙS PRODEST SINGULIS, quam prodesset, si fieret PRO UNO TANTUM.*

Alii Thomistæ , iique plures admittunt *dictam partem*. Non valet tamen sequêla indè deducta. Stipendia enim non dantur Celebranti tanquam pretium fructûs Sacrificii, sed tanquam aliquid à lege, vel consuetudine statutum ad vitam sustentandam, lex verò, vel consuetudo nunquam *plura* pro *uno* Sacro statuit, aut taxavit stipendia, sed illa semper prohibuit, & damnavit.

Quantarum fraudum hæc damnata propositio suo tempore (ut advenit quoque *Steyaertius*) causa fuit ! Quod Sacrificiis pii fuere fraudati fideles, quibus Sacerdotes etiam *sub juramento* promiserant, se pro iis *solis* celebraturos !

Sanè juxtà commune Theologorum proloquium, *promissio data & acceptata obligat*, cur non igitur à fortiori *promissio juramento* firmata ?

Cæterum horrendus in Missarum celebratione abusus, & quodammodò hujus propositionis damnatæ prodromus jam olim in ordinem Sacerdotalem irrepsit, quem *Petrus Cantor* author celebris in *verbo abbreviato* acerrimè perstringit cap. 29. Solebant ejus temporibus nonnulli Sacerdotes plures Missas in unum congerere, celebrantes *Missam Diei*, vel aliam præcipuam suo ordine usquè ad Offertorium; tum aliam incipientes usquè ad eundem locum, deindè tertiam, & quartam eodem modò. Postea tot Secretas Orationes dicebant, quod Missas inceperant: tandem sub uno Canone Sacrum perficiebant totidem additis in fine Collectis, quod initio recitarant. Hujus abusus originem adscribit *Petrus Cantor* sordidæ quorundam Sacerdotum avaritiæ, qui, cum scirent illicitum esse pluries in die celebrare, has plurium Missarum insitiones inveniunt, ut multorum devotioni petentium pro se offerri Sacrificium unicâ celebratione (ut existimabat) satisfacientes, *plura unò Sacrificiò* (en casus noster) *stipendiis* corradere. Has autem Missas barbaro vocabulo *bisfaciatis*, & *trisfaciatis* nuncupat, quia duplicem, vel triplicem faciem representabant. Cæterum eas veluti monstra, ac institutioni, & consuetu-

Horrendus olim abusus in Celebratione Missarum.

dini universali contrarias Ecclesia eâ tempestate (sicut & hanc modò propositionem ferit) impro-
bavit , & detestata est.

In propositione *secunda* regnat etiam auri sacra-
fames. Porrò ut hæc accuratè percipiatur , obser-
vandum est , triplicem solère distingui portionem
effectûs Sacrificii Missæ. Una est *generalissima* , quæ
ex intentione Ecclesiæ applicatur Papæ , Antistiti ,
Regi , imò quoad effectum impetratorium omni-
bus circumstantibus , qui certò aliquò sensû toti-
dem offerentes sunt. Portio *specialissima est* , quæ
reservatur ipsi Sacerdoti , etiam dum honorariò
acceptò , pro alio celebrat. Alia portio appellatur
specialis , & est ista , quam applicat Sacerdos spe-
cialiter *illi* , pro quo Sacrificium offert.

Eam statim demonstratum est non posse per
unum dumtaxat Sacrificium applicari *pluribus* , qui
Missam petierant , & distinctum tribuerant stipen-
dium. Itaque hæc modò propositio versatur circà
portionem , ut vocant , *specialissimam* , quam nonnulli
à se abdicabant , ut *pro illa* stipendium acciperent.

Sed hoc abundè refellitur ex *consuetudine Ec-
clesiæ* , qua errare non potest , ut continuò , & in-
defessè infinitis in locis repetit Angelicus. Eccle-
sia autem non patitur , ut sit in Sacerdotis potestate
de portione illâ *specialissimâ* disponere , aut eam
à se pro nummis abdicare : cum ex Ecclesiæ præ-
scripto sic Missam se offerre profiteatur : * *Pro in-
numerabilibus peccatis , & offensionibus , & negli-
gentiis meis*. Præiverat Apostolus ad Hebræos 7.
*Sacerdotes prius pro suis delictis hostias offerre de-
bent , deinde pro populi.*

Certè , ut nihil dicam de Esäu , qui propter unam
estam vendidit primitiva sua ad Hebr. 12. dolendum
est quosdam Presbyteros tam profligatæ fuisse ava-
ritiæ , ut propter *stipendiolum* , augmento gratiæ ,
remissioni pœnæ , novis auxiliis , quæ per Sacri-
ficiûm Corporis , & Sanguinis Christi obtinere
poterant , stultè , & sordidè renuntiaverint ? imò
se gravissimò sic celebrantes sacrilegiò inquinarent.

PROPOS. DAMN.

5. **P**ost decretum Urbani, potest Sacerdos, cui Missa celebranda traduntur, per alium satisfacere collatō illi minori stipendiō, aliā parte stipendii sibi retentā. Est 9. Alex.

D. THOMAS 22. q. 77. art. 4. ad 3. Clerici non solum debent abstinere ab his, quae sunt secundum se mala, sed etiam ab his, quae habent speciem mali. Quod quidem in negotiatione contingit, propter hoc, quod est ordinata ad lucrum terrenum, cuius CLERICI DEBENT ESSE CONTEMPTORES. Enimverō quid est negotiatio, si negotiatio non sit illud, de quo tractat propositio? Certē negotiatio est, sed sacra, utpote de rebus sacris, profanā Clericis interdictā sordidior.

Sed nonnē hīc etiam in justitiam impingitur? quō titulō talis Sacerdos, collatō alteri minori stipendiō, alteram partem stipendii sibi retinet?

PROPOS. DAMNATA.

6. **A**nnum legatum pro animā relictum non durat plus, quā per decem annos. Est 43. Alexand.

D. THOMAS 22. q. 69. art. 3. in corpore. Non licet aliquam fraudem adhibere: quā immanem verō fraudem adhibet, & quam horribiliter fundatorem legati, ut crediderat, & stipulaverat, perpetui decipit is, qui illud ad decem annos coarctat!

Inter avaritiæ (ex qua hæc orta sunt) species computatur etiam ab Angelico mortuorum spoliatio 22. q. 118. art. 8. ad 4. Hastenū tamen avaritia stiterat in spoliatione corporum: sed ecce natam posthumam quandam avaritiæ filiam, dum vel in animas sævitur illas annuis & promissis, & stipendiatis, proindēque ex strictā justitiā debitis spoliando, post decennii decursum, Sacrificiis.

De Contritione , & Confessione.

PROPOSIT. DAMNATA.

1. **P**robabile est sufficere Attritionem naturalem, modo honestam. Est 57. Innoc.

D. THOMAS in Supplemento q. 2. art. 3. Ad justificationem (cum Sacramento) requiritur Contritio , imperfecta scilicet , sive Attritio tanquam dispositio ad formam , justificatio autem est supernaturalis , itaque & Attritio supernaturalis sit , oportet , cum dispositio debeat esse proportionata formæ.

PROPOS DAMN.

2. **Q**ui facit Confessionem voluntariè nullam , satisfacit præcepto Ecclesiæ. Est 14. Alex.

D. THOMAS in suppl. q. 8. art. 2. ad 1. in corpore. In Sacramento pœnitentiæ . . . est aliquid ex parte ipsius , qui suscipit Sacramentum , quod est de essentia Sacramenti , sicut Contritio (imperfecta scilicet) & confessio : Contritio autem debet esse vera , recta , non sacrilega , igitur Confessio etiam recta sit , & non sacrilega , necesse est ; adedque per Confessionem voluntariè nullam seu sacrilegam , non fit satis præcepto Ecclesiæ , cum illa velit Confessionem , quæ sit de essentiâ Sacramenti. Accedit , quod præceptum Ecclesiæ supponat præceptum Divinum , & tantùm determinet tempus , in quo illud impleri debet : præceptum autem Divinum exigit Confessionem rectam , seu spectantem ad essentiam Sacramenti , proindè & talem exigit Præceptum Ecclesiasticum.

PROPOSITIO DAMN.

3. **L**icet Sacramentaliter absolvere dimidiatè tantùm Confessos , ratione magni concursus pœnitentium , qualis V. G. potest contingere in die magna alicujus Festivitatæ , aut indulgentiæ. Est 19. Innoc.

D. THOMAS in suppl. q. 9. art. 2. in corpore.
*De necessitate Confessionis est, quod homo OMNIA
 PECCATA CONFITEATUR, quæ in memoriâ habet,
 quòd si non faciat, non est Confessio, sed Confes-
 sionis simulatio: nequit autem absolutio super si-
 mulatam cadere Confessionem, non licet igitur
 Sacramentaliter absolvere dimidiatè tantùm con-
 fessos.*

Verùm hìc obstat, inquis magnus in casibus *Object.*
*allegatis pœnitentium concursus, qui, si omnia
 sua peccata confiteantur, Sacramentis, & Indulgen-
 tiis privabuntur. Sufficiet itaque dimidiata Confes-
 sio, seu integritas formalis.*

Sed hæc ratio nulla est, & ab omni prorsùs *Resp.*
 Theologiâ alienum est, in dimidiatâ illâ Confessio-
 ne salvari integritatem formalem. Illa fuit semper
 apud omnem retrò Antiquitatem integritas formalis,
*dum quis confitetur ea, quæ potest, & tenetur confi-
 teri: tenetur verò omnia confiteri, nisi hæc simul, vel
 disjunctim adsint. 1. Impotentia physica, ut si pœni-
 tens, inchoatâ Confessione, subitò destituatur sensi-
 bus, vel si vulnere, aut morbò ita urgeatur, ut peri-
 culum sit, ne antè absolutam confessionem expiret.
 2. Impotentia moralis, qualis est periculum alicujus
 gravis damni sibi, vel proximo imminentis, ut
 est revelatio sigilli cum infamiatione sui, aut com-
 plicis, vel sollicitatio ad illicita. 3. Si quis ali-
 cujus peccati, postquam diligentius se excusserit,
 & conscientia sua sinus, & latebras omnes explo-
 raverit, non recordetur: reliqua enim peccata,
 quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in univer-
 sum eâdem Confessione inclusa esse intelliguntur.
 Concilium Trident. sess. 14. cap. 5. circâ quæ
 tamen observandum est, pœnitentem à quibusdam
 peccatis vel ex defectu memoriæ, vel ex justis aliis
 causis præcitis absolutum, cessante causâ, ob
 quam illa sunt omissa, tenêri ad eadem clavibus
 Ecclesiæ subjienda, ut in sequenti propositione
 videbimus. Hi sunt casus, in quibus datur inte-
 gritas formalis; ita ut tunc non sit necessaria in-
 tegrilas*

tegritas *materialis*, ut loquuntur, seu omnium omninò peccatorum explanatio. Cæterum integritatem *formalem* ad circumstantias *magni concursus populi* antè quosdam Recensiores nullus unquam extendit Theologus.

PROP. DAMN.

4. **P**eccata in Confessione omissa ob instans periculum vitæ, aut ob aliam causam, non tenemur in sequenti Confessione exprimere. Est II. Alexand.

D. THOMAS in suppl. q. 10. art. 5. ad 3. *Aliquis tenetur ITERUM CONFITERI, cum ad memoriam peccatum venerit. Sicut pauper, (q. 2. art. 3. ad 2.) qui non potest solvere quod debet, TENETUR, CUM PRIMÒ POTERIT. Quid efficacius ad hujus errorem propositionis perimendum dici queat? per impotentiam debitoris sopitur tantisper, non extinguitur debitum, ita ut, illâ definente, creditori solvere teneatur: sic igitur, dum peccata sunt omissa, vel oblita ob instans periculum vitæ, aut ob aliam causam, non currit obligatio, stante illâ oblivione, & premente evidenti vitæ discrimine, omnia pandendi peccata, sed causis illis cessantibus, emergit iterùm, & stringit (ubi tantisper non ligabat) peccata in sequenti Confessione exprimendi obligatio.*

PROPOSITIONES DAMN.

5. **N**on tenemur Confessario interroganti fatèri peccati alicujus consuetudinem. Est 58. Innoc.

6. *Qui habuit copulam cum solutâ, satisfacit Confessionis præcepto dicens: Commisi cum solutâ grave peccatum contrâ Castitatem, non explicando copulam. Est 25. Alexand.*

D. THOMAS in 4. distinct. 10. *Sacerdos, inquit Angelicus, debet perscrutari conscientiam peccatoris in Confessione, quasi Medicus vulnus, & Judex causam: ad hoc verò maximè necessarium est*

est interrogare peccati consuetudinem. Unum enim peccatum (in suppl. q. 9. art. 2. ad 1.) per se consideratum non ita demonstrat malam dispositionem peccantis..... quia in unum peccatum aliquis quandoque labitur ex ignorantia, vel infirmitate: sed multitudo peccatorum, seu illorum consuetudo (quod in presenti in idem redit) demonstrat malitiam peccantis, vel magnam corruptionem ejusdem. Diversum igitur iudicium fert Confessarius de eo, qui in peccata sæpè reincidit, hoc enim indicat ejus animum esse in malo obfirmatum, quod de simplici lapsu dici nequit, & distinctum debet ei præscribere remedium. Age, id exemplo demonstremus, Possitne v. g. diuturna luxuriæ occasio tam efficax, & potens ad peccandum irritamentum præcidi, evelli, eradicari, si peccator lapsum carnis simpliciter confiteretur, & non aperiret inveteratum animæ vulnus, gravem ad peccandum propensionem, frequentes relapsus, natam ex illis consuetudinem, factumque, dum consuetudini non resistitur, ut cum Augustino loquar, peccandi necessitatem? nonnè corporalis Medicus aliter curat morbum recentem, aliter pristinum, continuum, &, si quandoque cesset, acrius deinceps ingravescentem, carnes, & ossa exedentem? an spiritualis Medicus minorem pro animâ, quam alius pro corpore curam gerat?

Ex dictis etiam corrui propositio altera. Multum enim hæc differunt: commisi cum solutâ grave peccatum contra Castitatem: & illud: habui cum solutâ copulam. Primum ingerit Confessario Ideam de tactibus, vel aspectibus inhonestis, quod lethale peccatum est adversus Castitatem: secundum varia necessariò à pœnitente quærendi Confessariis satis nota materiam suppeditat, diversumque curationis modum exigit. Libido enim, inquit Angelicus 22. q. 154. a. 3. ad 1. IN FORNICATIONE est maxima, & inde est, quod Isidorus dicit in libro * de summo bono, quod magis per carnis luxuriam humanum genus subditur diabolo, quàm per aliquid aliud: ca finem
quia

* Lib. 2.

c. 39. cir-

ca finem

quia scilicet difficilius est vincere vehementiam huiusmodi passionis. Quam forti igitur repagulo opus est, ut stimulus carnis post peccatum fornicationis, seu copulam habitam acrius deinceps hominem exagigans, ut effrenis ille, & omnes quodammodo obices evertens impetus sistatur, coërceatur, dometur? hoc verò repagulum quomodo applicabitur, nisi teneatur ille confiteri copulam?

De absolutione, & occasione proxima peccandi.

PROP. DAMNATA.

I. **A**bsolutionis capax est homo, quantumvis laboret ignorantia mysteriorum fidei, & etiamsi per negligentiam etiam culpabilem nesciat mysterium sanctissimæ Trinitatis, & Incarnationis D. N. J. C. Est 64. Innoc.

D. THOMAS 22. q. 2. art. 3. dicitur Hebr. 10. sine fide (scilicet necessariorum necessitate medii) impossibile est placere Deo. Inter illa autem necessaria principem sibi locum vendicant mysteria Trinitatis, & Incarnationis. Post tempus gratia revelata (inquit S. Doctor art. 7. in corp.) tam maiores, quam minores tenentur habere fidem explicitam de mysteriis Christi, præcipue quantum ad ea, qua communiter in Ecclesiâ solemnizantur, & publice proponuntur, sicut sunt articuli Incarnationis. Quantum verò ad arcanum Trinitatis; Mysterium Incarnationis Christi (art. 8. in corp.) explicitè credi non potest sine fide Trinitatis: quia in mysterio Incarnationis Christi hoc continetur, quòd Filius Dei carnem assumpserit, quòd per gratiam Spiritus Sancti mundum renovaverit, & iterum quòd de Spiritu Sancto conceptus fuerit... & ideo post tempus gratia divulgata, tenentur omnes ad explicitè credendum mysterium Trinitatis. Si ad hoc omnes teneantur, quò pacto igitur absolvi potest talia etiam per ignorantiam culpabilem ignorans mysteria? nonne providendum est Confessario, ne absolvat indignum?

gnum? imò poenitens, an dicta ignoret mysteria, ex professo interrogandus est, si suspicionem fundatam seu ex modo confitendi, seu aliter ejusmodi ignorantia subministrat.

PROPOSITIONES DAMN.

2. **P**oenitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, Naturæ, aut Ecclesiæ, etsi emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio, dummodò ore proferat, se dolere, & proponere emendationem. Est 60. Innoc.

3. Potest aliquandò absolvi, qui in proximâ peccandi, occasione versatur, quam potest, & non vult omittere, quin imò directè, & ex proposito quarrit, aut ei se ingerit. Est 61. Innoc.

4. Proxima occasio peccandi non est fugienda, quandò causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrit. Est 62. Innoc.

5. Licitum est quarere directè occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi. Est 63. Innoc.

6. Non est obligandus concubinarium ad ejiciendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarij vulgò Regalo, dum deficiente illâ, nimis agrè ageret vitam, & alia epula tædio magno concubinarium afficerent, & alia famula nimis difficilè inveniretur. Est 41. Alex.

D. THOMAS 3. p. q. 86. art. 2. in corpore: Requiritur ad Remissionem, seu absolutionem offensæ, quòd voluntas hominis convertatur ad Deum cum detestatione conversionis prædictæ ad creaturas, ET PROPOSITO EMENDÆ. Poteritne igitur ille absolvi, qui inveterata peccandi consuetudine immerfus est, qui præscripta adversùs pravos habitus non adhibet remedia, in quo nulla emendationis, & efficacis propositi apparent argumenta?

Sanè nequit Confessarius quemquam absolvere, nisi prudenter judicet eum esse dispositum, seu verè dolere de peccatis: de tali verò hoc non potest judicare Confessarius.

Nec

Object.

Nec sufficit, quòd consuetudinarii affirmant se dolere de peccatis, quòdque emendationem proponant.

Resp.

Convincuntur enim carere efficaci *emendationis* proposito hoc ipso, quòd non utantur opportunis adversus relapsum remediis: cum nequeat consistere efficax intentio finis sine mediis, quæ in nostra potestate sunt, applicatione. Si enim V. G. Petrus infirmus corpore crebriò affirmasset, velle se medicinam corporalem pro recuperanda sanitate adhibere, nec tamen, cum posset, eam unquam adhibuisset, quis prudenter crederet, & existimaret illius fuisse efficax de sumenda medicinâ propositum? idem pariformiter de medicinâ *spirituali* dicendum est.

*Reflexio
ad Confessarios
laxiores.*

Reflectant ad id Confessarii, qui omnibus indiscriminatim absolutionem impertiuntur, in hoc utique gloriantes; sequè tantò illustriores existimantes, quantò eos in sacro, & tremendo vel Angelis Pœnitentiæ tribunali collocatos major ægrarum animarum turba circumdat. Quasi verò laus foret Medicî innumerabilem videre circa se agglomeratum infirmorum exercitum, quorum ne unum quidem sanare posset. Quasi laus esset Pastoris, quòd numerosam scabiosarum ovium gregem possideret; quasi laus foret Magistri, quòd plurimis præset discipulis, quorum vix ulli ex ipsius scholâ docti evaderent.

Ex dictis convelluntur facillimè propositiones quatuor de *occasione proximâ*, præsertim *prima*, quæ est hæc. *Potest aliquandò absolvi, qui in proximâ peccandi occasione versatur, quam potest, & non vult omittere, quin imò directe, & ex proposito querit, & ei se ingerit.* Quale enim iudicium Director animarum de istius dispositione ferre potest? audiatur D. THOMAS 3. p. q. 86. art. 3. in corpore disertè, & absolutè asserens. *Peccatum mortale non potest sine verâ pœnitentiâ remitti; ad quam pertinet DESERERE PECCATUM: ergò juxta hanc veram, & inconcussam D. THOMÆ doctrinam non solum non licet proximam peccandi occasionem directe,*

directè, & ex proposito quærere, aut ei se ingerere; ut *prima* volebat Propositio, sed etiam illa est fugienda, etiamsi causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrat, ergò illicitum est illam quærere pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi: ergo est obligandus concubinarius ad ejiciendam concubinam, etiamsi hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarium &c. ad veram enim pœnitentiam pertinet deserere peccatum. Nihil hîc omninò excipitur, non causa *utilis*, aut *honestâ*, non *bonum spirituale proximi* (nam quid prodest homini, si universum mundum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur?) non *tadium*, aut afflictio animi in absentia *concubinae*. Omnia hæc refelluntur, rejiciuntur, conteruntur per illud: *Ad veram pœnitentiam pertinet deserere peccatum.*

De satisfactione, & indulgentiis.

PROPOSITIO DAMN.

I. **P**œnitens propriâ auctoritate substituere sibi alium potest, qui locò ipsius Pœnitentiam adimpleat. Est 15. Alexand.

Fundamentum hujus assertionis fuisse videtur, quòd nonnulli existimarent satisfactionem Sacramentalem ad hoc tantùm esse, ut divinæ justitiæ pro pœnis restantibus fiat satis, quòd fieri potest operâ, & merito aliorum. Sed nonnè alii, iique potiores, sunt fines *satisfactionis*? scilicet *magnoperè à peccato revocant*, ait Tridentinum sess. 14. cap. 8. *Et quasi freno quòdam pœnitentes coèrcent hæc satisfactoria Pœna: ..medentur peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus malè vivendo comparatos contrariis Virtutum actibus tollunt.* Hæc autem minimè haberentur, ubi alter pro altero Pœnitentiam adimpleret. Quam latam proindè hæc Propositio pandebat portam *laxitati*? nonnè tollebatut spiritualis infirmitatis medicamentum? sed & jam dudum docuerat D. THOMAS 3. p. q. 90. art. 2. in corpore. *Requiritur ex parte pœnitentis, quòd recompenset secundùm ARBITRIUM MINISTRI DEI, quod fit in satisfactione.*

PRO-

PROPOSITIO DAMN.

2. **I**ndulgentia concessa Regularibus, & revocata à Paulo V. hodie sunt revalidata. Est 37. Alexand.

D. THOMAS in suppl. q. 25. art. 2. in corpore. *Indulgentia simpliciter tantum valent, quantum predicantur, dummodo ex parte dantis (qui ordinariè est Pontifex) sit Autoritas : dum igitur pari pollens Autoritate illas revocat, vel revocavit, ut præstitit hanc damnando propositionem Alexander VII. confirmans revocationem Pauli V. non valent amplius tales Indulgentia.*

De casuum reservatione, approbatione Confessariorum, & Censuris.

PROPOS. DAMNATAE.

1. **M**endicantes possunt absolvere à casibus Episcopis reservatis, non obtentâ ad id Episcoporum facultate. Est 12. Alex.

2. Prælati Regulares possunt in foro conscientie absolvere quosdam seculares ab Hæresi occultâ, & ab excommunicatione propter eam incurâ. Est 4. Alexand.

3. Sententia asserens Bullam Cæne solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est; Anno 1629. 18. Julii in Consistorio sacra Congregationis Eminentissimorum Cardinalium visa, & tolerata est. Est 3. Alex.

4. Qui Beneficium Curatum habent, possunt sibi eligere Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario. Est 16. Alex.

5. Satisfacit, præcepto annuæ Confessionis, qui confitetur Regulari, Episcopo præsentato, sed ab eo injustè reprobato. Est 13. Alex.

6. Re-

6. *Regulares possunt in foro conscientia uti Privilegiis suis, quae sunt expressè revocata per Concilium Tridentinum. Est 36. Alex.*

7. *Quoad forum conscientia, reo correcto, ejusque contumaciâ cessante, cessant Censura. Est 44. Alexand.*

D. THOMAS in suppl. q. 20. art. 2. in corpore. *Potestas Ordinis quantum est de se, extendit se ad omnia peccata remittenda: sed quia ad usum hujusmodi potestatis requiritur Jurisdictio, quae à Majoribus in inferiores descendit, ideo potest. SUPERIOR ALIQUA SIBI RESERVARE, IN QUIBUS JUDICIUM INFERIORI NON COMMITTAT, alias de quolibet potest simplex Sacerdos habent Jurisdictionem absolvere... Quandoque autem est consuetudo in aliquo Episcopatu, quod ENORMIA CRIMINA AD TERROREM RESERVENTUR EPISCOPO. Nequeunt igitur Mendicantes à casibus Episcopo reservatis, si ad id obtenta non sit facultas, utpote Jurisdictione destituti absolvere.*

Eadem ratio de Jurisdictione militat quoad quatuor sequentes Propositiones, & etiam sextam, cujus condemnatione confirmatur quarundam abrogatio Jurisdictionum per aliquot olim Privilegia Regularibus concessarum, sed quae Privilegia sunt revocata per Tridentinum.

Porro circa Propositionem quintam restat hoc observandum, quod illa constituat Regularem Judicem capacitatis suae, proindeque Judicem in propriâ causâ, quod meritò damnatum est utpotè omnem tum Jurisdictionem, tum Subordinationem evertens.

Hinc etiam ruit Propositio ultima, quae Censuras concernit. Hæc ed tendit, ut si quis V. G. excommunicatus satis se existimet esse correctum, is jam se gerat in foro conscientia pro soluto à tali vinculo, adedque ut sit Judex in propriâ causâ quod quantum Ecclesiasticam & potestatem, & disciplinam enervet, quis est, qui non videat? Debet se inferior committere iudicio aliorum 22.

q. 64. art. 5. ad 2. ; ita ut ad Superiorem, qui Censuram tulit, spectet judicare, an emendatio rei talis sit, ut ille absolutionem mereatur.

De denuntiatione sollicitantium in Confessione, & Hæreticorum.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **C**onfessarius, qui in Sacramentali Confessione tribuit pœnitenti chartam postea legendam, in qua ad venerem incitat, non censetur sollicitasse in Confessione, ac proinde non est denuntiandus. Est 6. Alex.

2. Modus evadendi obligationem denuntiandæ sollicitationis est, si sollicitatus confiteatur cum sollicitante, hic potest ipsum absolvere absquè onere denuntiandi. Est 7. Alex.

3. Quamvis evidenter tibi constet Petrum esse hæreticum, non teneris denuntiare, si probare non possis. Est 5. Alex.

D. THOMAS Quodlibeto XI. q. 10. art. 1. Si esset aliquod peccatum carnale (en casus sollicitantis) seu spirituale, quod vergeret in detrimentum multitudinis, STATIM EST REVELANDUM, cum præponderet bonum commune, animarum scilicet bono fama talis Confessarii horribilem animabus stragem inferentis, & ulterius, nisi denuntietur, illaturi. Quid verò refert, sollicitetne talis sacrilegus in ipso Tribunali sacro, an verò miseræ pœnitenti chartam insinuet sollicitatricem, quam illa postea volvat?

Secunda Propositio sanam mentem ferit. Quid enim ad negotium, quod sollicitatus confiteatur cum sollicitante; seu potius sollicitanti? hic enim potest quidem illum à peccatis absolvere, sed non ab onere cujusdam mandati Ecclesiæ, scilicet ab onere denuntiandi sollicitantem.

Tertia de denuntiando hæretico, ex præfatis etiam Divi Thomæ verbis refellitur. Hæresis enim pecca-

tum spirituale est, quod maximè vergit in detrimentum multitudinis.

Sed ecce & alium locum, quò ista directè, & radicitiùs convellitur, depromptum ex 2. 2. q. 33. art. 7. in corpore. *Quadam peccata occulta sunt, quæ sunt innocuum proximatorum vel corporale, vel spirituale, puta si aliquis occultè tractet, quomodo civitas tradatur hostibus, vel si HÆRETICUS privatim homines à fide avertat, ut natum est fieri ab hujusmodi hominum genere, cum sermo eorum ut cancer serpat 2. ad Timotheum 2. Et quia ille, qui sic occultè peccat, non solum in se peccat, sed etiam in alios, oportet STATIM PROCEDERE AD DENUNTIATIONEM, ut hujusmodi nocuum impediatur.*

At, inquis, Petrum esse hæreticum probare ne queo. *Object.*

Sed nec id exigitur; quibus enim fit denuntiatio, illi non solent obligare ad probandum, sed solum ad declaranda criminis istius indicia. *Resp.*

De Paschali, & frequenti Communione.

PROPOSITIO DAMN.

I. **P**ræcepto Communionis annuæ satisficit per sacrilegam (Corporis) Domini manducationem. Est 55. Innoc.

D. THOMAS 3. p. q. 80 art. 4. ad 5. *Apostolus dicit prima ad Corinth. II. Probet autem seipsum homo, & sic de Pane illo edat, & de Calice bibat, præceptum autem Ecclesiæ est explicatio quædam, & determinatio Præcepti Divini, cum ergò per sacrilegium Præceptum Divinum non adimpleatur, sed oporteat, ut homo se per puram probet conscientiam, consequens est, nec Ecclesiastico de Communione annua fieri satis per sacrilegam Corporis Domini manducationem.*

Deindè : licet Ecclesia non possit præcipere actus purè internos (ut est communior Theologorum doctrina) potest tamen præcipere , & præcipit illos internos , qui per se cum exterioribus conjuncti sunt. Sic præceptum Ecclesiasticum de Horis Canonici recitandis non solùm ad attentionem , & devotionem exteriorè ; sed etiam ad interiorè obligat : sic & Præcepto de audiendâ Missâ non satisfacit is , qui indevotè , & ad alia voluntariè distractus illi interest : itaquè nec Præceptum Communionis Paschalis implètur per indignam Domini sumptionem externam ; sed per Dignam , Piam , Religiosam , ex internâ animi dispositione dimanantem. Atquè hoc abundè constat ex verbis , quibus Præceptum Ecclesiæ expressum est. *Omnis utriusque sexus suscipiat REVERENTER (cum præparatione scilicet interiori requisitâ) ad minus in Paschâ Eucharistiæ Sacramentum.*

PROPOSITIO DAMN.

2. **F**requens Confessio, & Communio etiam in his, qui gentiliter vivunt, est nota Prædestinationis. Est 56. Innoc.

D. THOMAS articulo præcipitato in argumento sed contrâ. *Apostolus dicit I. ad Corinth. II. Qui manducat, & bibit indignè, judicium sibi manducat, & bibit, id est, CONDEMNATIONEM. Dicit autem Glossa ibidem, quòd indignè manducat, & bibit, qui in crimine est; ergo qui est in peccato mortali (ut profectò est, qui Gentiliter vivit, id est, instar Ethnici cupiditatem suis immerfi) Si hoc Sacramentum accipiat, DAMNATIONEM ACQUIRIT. Non igitur frequens Communio (idem de crebrâ Confessione dicendum est) in Gentiliter viventibus est nota Prædestinationis.*

Hùc facit id, quod Angelicus docet 3. p. q. 80. art. 10. in corpore. *Usus, inquit, hujus Sacramenti potest considerari ex parte sumentis, in quo requiritur, ut cum magnâ devotione, & reverentiâ*

ad

ad hoc Sacramentum accedat. Et ideo si aliquis se
 quotidie (seu sæpè) ad hoc paratum inveniat,
 laudabile est, quod illud quotidie (seu crebrò) su-
 mat. . . . sed quia multoties in pluribus hominum
 multa impedimenta occurrunt propter corporis in-
 dispositionem, vel animæ: non est utile omnibus ho-
 minibus quotidie (sive frequenter) ad hoc Sacra-
 mentum accedere, SED QUOTIESCUMQUE SE AD
 ILLUD HOMO INVENERIT PRÆPARATUM. An verò
 Gentiliter vivens ad illud præparatus est? nonne
 ad tam Sanctum, tam Augustum, tam Tremen-
 dum Mysterium est omninò indispositus? Cur in
 talem, Divinam toties irritantem Patientiam, in
 aliorum terrorem justissimam Deus vindictam non
 effundit?

Sanè mirabuntur Posterì hanc, aliasque nu-
 mero centum, & decem hinc expensas Christianæ
 moralitatis corruptivas hoc ingenii Florentissimo
 Sæculò potuisse à Catholicis cudi Propositiones.
 Cusæ tamen fuerunt, sed à viris luxuriantium in-
 geniorum æstû abreptis. Utinam illi omnes ner-
 vos, vires, operam Theologia vera, sana, so-
 lida, limata, pandenti viam salutis impendif-
 sent, non tantâ ex eorum doctrinâ in animas
 Pretiosissimo Jesu Christi Sanguine redemptas in-
 undasset pernicies.

*Reflexio
 circa ha
 Proposi-
 tiones
 IIO. La-
 xiores.*

Quis existimasset post tam insignem de corrup-
 tâ moralitate à Summis Ecclesiæ Moderatoribus
 Alexandro VII. & Innocentio XI. relatum trium-
 phum, potuisse profligatam instaurari aciem, no-
 vasque prodire Propositiones?

*Prostrata
 Laxitas
 denuò re-
 crudescit.*

En paucas quidem, sed laxitate suâ memora-
 biles.

PROPOSITIONES DUÆ
LAXIORES DAMNATÆ
AB ALEXANDRO VIII.
D E C R E T U M.

Feria v. Die 24. Augusti 1690.

IN Congregatione Generali Sanctæ Romanæ , & universalis Inquisitionis habitâ in Palatio Apostolico Montis Quirinalis coram Sanctissimo D. N. ALEXANDRO Divinâ Providentiâ Papâ VIII., ac Eminentissimis, & Reverendissimis DD. S. R. E. Cardinalibus in totâ Republicâ Christianâ adversus hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus à Sanctâ Sede Apostolicâ specialiter deputatis.

*Proposi-
tiones
duæ la-
xiores
Damn.*

SANCTISSIMUS D. N. ALEXANDER Papâ VIII. non sinè magno animi sui mœrore audivit duas Theses, seu Propositiones, unam denuò, & in majorem Fidelium perniciem suscitati, alteram de novo erumpere; & cum sui Pastoralis Officii munus sit, Oves sibi creditas à noxiis pascuis avertere, & ad salutaria semper dirigere, dictarum Thesium, sive Propositionum examen pluribus in Sacrà Theologiâ Magistris, & deindè Eminentissimis, & Reverendissimis DD. Cardinalibus contrâ hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus sedulò commisit, qui pluries, & maturè discussis infrascriptis Thesis, seu Propositionibus, super unaquaque ipsarum sua suffragia Sanctitati suæ sigillatim exposuerunt.

I. Bonitas objectiva consistit in convenientiâ objecti cum naturâ rationali: Formalis verò in conformitate actûs cùm regula morum. Ad hoc sufficit, ut actus moralis tendat in finem ultimum interpretativè, HUNC HOMO NON TENETUR AMARE NEQUE IN PRINCIPIO, NEQUE IN DECURSU VITÆ SUÆ MORALIS.

2. Pec-

2. Peccatum Philosophicum, seu morale est actus humanus disconveniens naturæ rationali, & rectè rationi. Theologicum verò, & mortale est transgressio libera Divinæ legis. Philosophicum quantumvis grave in illo, qui Deum vel ignorat, vel de Deo actu non cogitat, est grave peccatum, sed non est offensa Dei, neque peccatum mortale dissolvens amicitiam Dei, neque æternâ pœnâ dignum.

Quibus peractis, Sanctissimus omnibus plenè, & maturè consideratis, primam Thesim, seu Propositionem declaravit hæreticam, & uti talem damnandam, & prohibendam esse, sicuti damnat, & prohibet sub Censuris, & pœnis contra Hæreticos, & eorum fautores in Jure expressis. Secundam Thesim, seu Propositionem declaravit scandalosam, temerariam, piarum aurium offensivam, & erroneam, & uti talem damnandam, & prohibendam esse, sicut damnat & prohibet, ita ut quicumque illam docuerit, defenderit, ediderit, aut de eâ disputaverit publicè, seu privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, ipsò factò incidat in Excommunicationem, à quâ non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quâcumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice absolvi. Insuper districtè in virtute sanctè obedientiæ, & sub interminatione Divini judicii prohibet omnibus Christi Fidelibus cujuscumque conditionis, dignitatis, ac statûs, etiam speciali, & specialissimâ notâ dignis, nè prædictam Thesim, seu Propositionem ad praxim deducant.

Loco ✠ sigilli.

Alexander Speronus S. Romanæ, & Universalis Inquisitionis Notarius.

Die 24. Augusti 1690. supradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad valvas Basilica Principis Apostolorum, Palatii S. Officii, in acie Cam-

pi Flora, ac aliis locis solitis, & consuetis Urbis
per me Franciscum Perinum SS. D. Nostri Papa, &
Sanctissima Inquisitionis Cursorem.

PROPOSITIO DAMN. DE AMORE DEI.

Bonitas objectiva consistit in convenientiâ objecti
cum naturâ rationali : formalis verò in confor-
mitate actûs cum regulâ morum. Ad hoc sufficit, ut
actus moralis tendat in finem ultimum interpreta-
tivè. Hunc homo non tenetur amare neque in prin-
cipio, neque in decursu vitæ suæ moralis.

D. THOMAS I. 2. q. 89. art 6. ad 3. Cum homo
usum rationis habere inceperit ; .. HOC EST TEM-
PUS, pro quo obligatur ex Dei præcepto affirmati-
vo, quò Dominus dicit convertimini ad me, ut
ad finem ultimum appetitionis vestræ, & ego con-
vertar ad vos, Zacharia primo.

Et certè rationi maximè consentaneum est, ut
Deus pro beneficio Creationis, in quâ summus er-
gà genus humanum ad imaginem suam conditum
amor relucet, rationi, inquam, consentaneum,
& justissimum est, ut Deus ab homine in diluculo
rationis pensionem sui dilectionis exigat, & pri-
mitias Libertatis à se creatæ, quæque est in bo-
num, & malum versatilis, per actionem bonam
sibi consecrari postulet, sicut olim in lege Moy-
saicâ præcipiebat sibi offerri omnia primogenita
animalium, & frugum terræ.

Nec vitæ moralis decursus ab obligatione Divi-
ni Amoris actus eliciendi exemptus est, ut supra
demonstravimus ad propositiones damnatas de cha-
ritate ergà Deum.

De peccato Philosophico.

Famosum PROPOSITIO DAMN.

peccatum **P**eccatum Philosophicum, seu morale, est actus
Philoso- humanus disconveniens naturæ rationali, &
phicum. rectæ rationi : Theologicum verò, & mortale est
transf.

transgressio libera Divinae legis. Philosophicum quantumvis grave in illo, qui Deum vel ignorat, vel de Deo actu non cogitat, est grave peccatum, sed non est offensiva Dei, neque peccatum mortale dissolvens amicitiam Dei, neque aeternam poenam dignum.

D. THOMAS I. 2. q. 71. art. 2. ad 4. *Quidquid est contra rationem artificiatam, est etiam contra naturam artis, quam artificiatum producitur. Lex autem aeterna comparatur ad ordinem rationis humanae, sicut ars ad artificiatum: unde ejusdem rationis est, quod peccatum sit contra Ordinem rationis humanae, & QUOD SIT CONTRA LEGEM AETERNAM: adedque dari nequit peccatum, quod rationi adversetur, id est, Philosophicum, quin hoc ipso legi aeternae refragetur, & consequenter quin sit Theologicum.*

Porro hanc in Propositione duo expendenda sunt. Primum supponit illa, dari posse ignorantiam Dei *invincibilem*, proindeque a peccato excusantem. Secundum requirit ad *Theologicè* peccandum *actua-*lem de Deo cogitationem. Primum liquet ex verbis istis, *Philosophicum, quantumvis grave in illo, qui Deum ignorat: alterum in sequentibus. Vel de Deo actu non cogitat.*

Dari non posse ignorantiam invincibilem Dei, asserit haec stupenda moles universi certatim praedicans Dei notitiam hominis esse insitam, ingentem, implantatam, infematam. *Hac est vis vera Divinitatis*, inquit Doctorum Aquila tract. 106. in Joan. *Ut creatura rationali jam ratione utenti non omnino, ac penitus possit abscondi.* Adedque nequit dari ignorantia Dei invincibilis, & consequenter inculpabilis. Hinc dicitur Psalmo 78.: *Effunde iram tuam in Gentes, quae te non noverunt; & tamen cognoscere potuerunt.* Ruit igitur peccatum *Philosophicum*, quod in praefata potissimum ignorantia fundabatur.

Ceterum fuerunt nonnulli, qui ipsum Doctorem Angelicum, hujus erroris (ut vidimus) Praedebellatorem in illius patronum vocare non sunt
veriti

Object. veriti ob illa, quæ habet 22. q. 20. art. 3. in corpore. *Si posset esse conversio ad bonum commutabile sine aversione à Deo: quamvis esset inordinata, non esset peccatum mortale.* Sed quis hic

Resp. non videat, Divum Thomam (ut alia ad textum loci opportuna præteream) loqui hypotheticè? in hypothese scilicet, quòd detur ignorantia Dei invincibilis? In tali enim suppositione peccatum non esset *Theologicum* (cum ignorantia invincibilis à peccato excuset) sed merè *Philosophicum*.

Object. Benè est, inquebant peccati Philosophici defensores: *Theologi nostri defendunt hanc Propositionem dumtaxat de peccato Philosophico, si, vel quando existentia Dei invincibiliter ignoraretur, adeoque in hypothese jam allegatâ; proinde nos Alexandrina non involvit condemnatio.*

Resp. Sed quantus hic error, & cæcitas! Certè Alexander VIII. non feriit Propositionem *conditionatam*, sed *absolutam*? non feriit phantasma, sed rem ipsam. Sic & vulmen Apostolicum non fuit vibratum in phantasma Jansenii (ut filii iniquitatis volebant) sed in hæresim Jansenianam reverà talem. En verba Alexandri VIII. *Peccatum Philosophicum quantumvis grave in illo qui Deum vel ignorat (ecce ignorantia absoluta, non conditionata) vel de eo actu non cogitat? est grave peccatum, sed non est offensa Dei &c.*

Supereft consideranda *actualis* de Deo cogitatio, quam famosi istius peccati *Philosophici* assertores ad *Theologicè* peccandum requiri sustinebant.

Sanè illam non requiri, sed verè, formaliter, & *Theologicè* peccare eum, qui de Deo actu non cogitat, luce meridianâ clariùs ex sacris patet Oraculis. *Exacerbavit Dominum peccator.* Psalm. 9. Sed cur exacerbavit? Fuitne semper in illo *actualis* de Deo cogitatio? Semperne fuit Deus in conspectu ejus alioquin non peccaturi? Minimè verò: Imò hoc ipsum ei jure merito exprobatum, & peccato vertitur, quòd de Deo non cogitarit, seu Deum oculis suis non præfixerit. *Non est Deus in inspectu ejus.* Eòdem Psalmò v. 26. Deindè

Deindè : si ad *Theologicè* peccandum semper *actualis* de Deo, aut de peccati, quod Deum infinite offendit, malitiâ cogitatio requireretur, nonnè innumeri Athei, Machiavello-politici, & consuetudinarii in criminum voraginem sinè ullâ Dei, vel malitiæ consideratione se præcipitantes à peccatis eximerentur?

Solida docet Theologia ad peccatum requiri, & sufficere, quòd quis potuerit, & debuerit de Deo cogitare, vel reflectere ad Deum, aut ad gravitatem peccati infinitam involventis malitiam; quòdque ad illa omnia non reflexerit.

Sed ecce errorem quasi suis exortum temporibus, formalissimè damnatum ab Angelico I. 2. q. 74. art. 7. ad 2. *Ratio superior*, inquit, seu mens dicitur consentire in peccatum, SIVE COGITET DE LEGE ÆTERNA (quæ Deus est) SIVE NON.

Lustratâ laxitate, perpendamus modò extremum aliud, Propositiones scilicet Rigorosiore. *Nimius Rigor. extremum*
Illæ sunt 31. ab eodem *Alexandro VIII.* damnatæ.

PROPOSITIONES 31. DAMNATÆ *Laxitati oppositum*

AB ALEXANDRO VIII.

D E C R E T U M.

Feria V. Die 7. Decembris 1690.

IN Congregatione Generali Sanctæ Romanæ, & Universalis Inquisitionis habitâ in Palatio Apostolico Montis Quirinalis, coram Sanctissimo D. N. D. Alexandro Divinâ Providentiâ Papâ VIII., ac Eminentissimis, & RR. DD. S. R. E. Cardinalibus in totâ Republicâ Christianâ contra Hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus, à Sanctâ Sede Apostolicâ specialiter deputatis.

Sanctissimus D. N. Alexander Divinâ Providentiâ Papa VIII. prædictus pro Pastoralis curâ *Propositiones 31. rigorosiores.*
Ovium à Christo Domino sibi commissâ de earum salute *res.*

salute sollicitus, ut inoffenso gradu per rectas semitas possint incedere, & pascua nimium perniciofa in pravis doctrinis exhibita vitare, unius supra triginta Propositionum examen pluribus in Sacra Theologia Magistris, & deindè eminentissimis, ac Reverendissimis DD. Cardinalibus contra hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus commisit, qui tantum negotium diligenter aggressi, eique sedulo, ac pluries incumbentes, super unaquaque ipsarum sua suffragia Sanctitati Sux sigillatim detulerunt.

Propositiones autem sunt infrascriptæ videlicet.

1. **I**N statu naturæ lapsæ ad peccatum mortale, & demeritum sufficit illa libertas, quâ voluntarium, ac liberum fuit in causâ suâ, peccato originali, & voluntate Adami peccantis.

2. Tametsi detur ignorantia invincibilis juris naturæ, hæc in statu naturæ lapsæ operantem ex ipsâ non excusat à peccato formali.

3. Non licet sequi opinionem, vel inter probabiles probabilissimam.

4. Dedit semetipsum (*Christus*) pro nobis oblationem Deo, non pro solis Electis, sed pro omnibus, & solis Fidelibus.

5. Pagani, Judæi, Hæretici, alique hujus generis nullum omninò accipiunt à Jesu Christo influxum, adedque hinc rectè inferes in illis esse voluntatem nudam, & inermem sinè omni gratiâ sufficienti.

6. Gratia sufficiens statui nostro non tam utilis, quam perniciosa est, sic ut proinde meritò possimus petere, à gratiâ sufficienti *libera nos Domine.*

7. Omnis humana actio deliberata, est Dei dilectio, vel mundi: si Dei, charitas Patris est; si mundi, concupiscentia carnis, hoc est; mala est.

8. Necessè est infidelem in omni opere peccare.

9. Reverà peccat, qui odio habet peccatum merè ob ejus turpitudinem, & disconvenientiam

cum

cum naturâ, sinè ullo ad Deum offensum respectu.

10. Intentio, quâ quis detestatur malum, & prosequitur bonum, merè ut cœlestem obtineat gloriam, non est recta, nec Deo placens.

11. Omne, quod non est ex fide Christianâ supernaturali, quæ per dilectionem operatur, peccatum est.

12. Quando in magnis peccatoribus deficit omnis amor, deficit etiam Fides, & etiamsi videantur credere, non est Fides Divina, sed humana.

13. Quisquis etiam æternæ mercedis intuitû Deo famulatur, Charitate si caruerit, vicio non caret, quoties intuitu licet Beatitudinis operatur.

14. Timor gehennæ non est supernaturalis.

15. Attritio, quæ ex gehennæ, & pœnarum metu concipitur sinè dilectione benevolentiz Dei propter se, non est bonus motus, ac supernaturalis.

16. Ordinem præmittendi satisfactionem absolutioni, induxit non politia, aut institutio Ecclesiæ, sed ipsa Christi lex, & præscriptio, naturâ rei id ipsum quodammodo dictante.

17. Per illam praxim mox absolvendi ordo Pœnitentiæ est inversus.

18. Consuetudo moderna quoad administrationem Sacramenti Pœnitentiæ, etiamsi eam plurimorum hominum sustinet Authoritas, & multi temporis diuturnitas confirmet, nihilominus ab Ecclesiâ non habetur pro usu, sed abusu.

19. Homo debet agere totâ vitâ pœnitentiam pro peccato originali.

20. Confessiones apud Religiosos factæ, pleræque vel sacrilegæ sunt, vel invalidæ.

21. Parochianus potest suspicari de Mendicantibus, qui eleëmofynis communibus vivunt, de imponendâ nimis levi, & incongruâ pœnitentiâ, seu satisfactione ob quæstum, seu lucrum subsidit temporalis.

22. Sacrilegi sunt judicandi, qui jus ad Communionem percipiendam prætendunt, antequam con-

condignam de delictis suis pœnitentiam egerint.

23. Similiter arcendi sunt à Sacrà Communionem, quibus nondum inest Amor Dei purissimus, & omnis mixtionis expers.

24. Oblatio in Templo, quæ fiebat à B. V. M. in die Purificationis suæ per duos pullos Columbarum, unum in holocaustum, & alterum pro peccatis, sufficienter testatur, quòd indiguerit purificatione, & quòd filius, qui offerebatur, etiam maculâ Matris maculatus esset secundùm verba legis.

25. Dei Patris simulacrum nefas est Christiano in Templo collocare.

26. Laus quæ defertur Mariæ, ut Mariæ, vana est.

27. Valuit aliquando Baptismus sub hâc formâ collatus, *In nomine Patris &c.* prætermisiss illis, *Ego te baptizo.*

28. Valet Baptismus collatus à Ministro, qui omnem ritum externum, formamque baptizandi observat, intus verò in corde suo apud se resolvit, *Non intendo, quod facit Ecclesia.*

29. Futilis, & toties convulsa est assertio de Pontificis Romani suprâ Concilium Oecumenicum Authoritate, atque in Fidei quæstionibus decernendis Infallibilitate.

30. Ubi quis invenerit doctrinam in Augustino clarè fundatam, illam absolutè potest tenere, & docere, non respiciendo ad ullam Pontificis Bullam.

31. Bulla Urbani VIII. *in eminenti*, est subreptitia.

Quibus Maturè consideratis, idem Sanctissimus statuit, & decrevit 31. supradictas Propositiones tanquam temerarias, scandalosas, malè sonantes, injuriosas, Hæresi proximas, Hæresim sapientes, erroneas, Schismaticas, & Hæreticas respectivè, esse damnandas, & prohibendas, sicut eas damnat, & prohibet, ita ut quicumque illas, aut conjunctim, aut divisim docuerit, defenderit, ediderit, aut de eis etiam disputativè, publicè, aut privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, ipsò factò incidat

cidat in Excommunicationem , à quâ non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quâcumque etiam Dignitate fulgente , nisi à pro tempore existente Romano Pontifice absolvi.

Insuper districtè in virtute Sanctæ obedienciæ , & sub interminatione Divini Judicii , prohibet omnibus Christi fidelibus , cujuscumque Conditionis , Dignitatis , & Statûs , etiam speciali , & specialissimâ notâ dignis , ne prædictas Opiniones , aut aliquam ipsarum ad praxim deducant.

Non intendit tamen Sanctitas Sua per hoc Decretum alias Propositiones in majori numero ultra supradictas 31. jam exhibitas , & in hoc Decreto non expressas , approbare.

Locus ✠ Sigilli.

*Alexander Speronus S. Romanae , &
Universalis Inquisitionis Not.*

Anno à Nativitate D. N. Jesu Christi M. DCXC. Indict. 13. die 20. Decemb. Pontificatûs autem SS. D. N. D. ALEXANDRI Divinâ Providentiâ Papæ VIII. Anno secundo , supradictum Decretum affixum , & publicatum fuit ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum , Palatii S. Officii , in acie Campi Floræ , ac aliis locis solitis , & consuetis Urbis per me Franc. Perinum SS. D. N. PP. & SS. Inquisitionis Cursorem.

J. Baptista de Comitibus Mag. Curs.

De Imagine Dei.

PROPOSITIO DAMN. UNICA.

D*Ei Patris simulacrum nefas est Christiano in Templo collocare. Est 25.*

D. THOMAS 22. q. 10. art. 12. in corpore. *Maximam habet Auctoritatem Ecclesiæ consuetudo , quæ semper est in omnibus amulanda. Cum igitur & sit , & ab aliquot retrò Sæculis Ecclesiæ consuetudo fuerit Dei Patris simulacrum Christiano in Templo collocare , consuetudo illa æmulanda,*
&

& retinenda est, proindèque illud nefas esse quidam perperam contendunt.

Object. At Augustinus, inquit, Libro de Fide, & Symbolo cap. 7. ait. *Simulacrum Deo nefas est Christiano in Templo collocare: an igitur per hanc Alexandrinam damnatus est Augustinus?* Minimè

Resp. verò: sic locutus est pro illius temporis * disciplina
* *Eo tem-* Augustinus, & rectè: sed non rectè pro *hiscè tem-*
pore vige- poribus nonnulli loquuntur, dum id modò nefas
bat hære esse asserunt; cum illud diversa Ecclesiæ disciplina,
sis An- & consuetudo tot jam sæculorum usu, ac praxi
thropo- & apud doctos, & indoctos, bonos, & malos,
morphita- Pastores, & Populum, in universo terrarum orbe
rum hu- recepta approbaverit. Undè istis oppono celeberrimum
manam illud ipsiusmet Divi Augustini effatum. *De-*
Deo figu- mentissima insana est, vel in dubium revocare,
ram attri- quod universa per orbem frequentat Ecclesia.

buem- Hinc solvitur & illud, quod ex antiquissimæ
tium. cujusdam Synodi Eliberitanæ Sæculò 3. in Hispaniis celebratæ Canone 36. objicitur. *Placuit picturas in Ecclesiâ esse non debere, ne quod colitur, & adoratur, in parietibus depingatur.* Fuit enim

Object.

Resp.

alia eâ tempestate Ecclesiæ disciplina angustissimis profectò accomodata temporibus, quibus periculum erat, ne Gentiles Christianis ob Dei, & Sanctorum Imaginum cultum idololatriam affricassent.

Undè hæc objectio non solùm adversùs Dei (quod tantùm aliqui voluere) sed etiam Sanctorum passim simulacra militat.

De Ignorantia, & Libertate.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **T** Ametsi detur ignorantia invincibilis juris natura, hac in statu natura lapsa operantem ex ipsâ, non excusat à peccato formali. Est 2.
2. In statu natura lapsa ad peccatum mortale, & demeritum sufficit illa libertas, quâ voluntarium ac liberum fuit in causâ, peccato originali, & voluntate Adam peccantes. Est 1.

D. THOMAS

D. THOMAS I. 2. q. 76. art. 2. in corpore. *Si ho-*
mo nesciat ea, quæ scire non potest, horum igno-
rantia invincibilis dicitur: quia studio superari non
potest, & propter hoc talis ignorantia, cum NON
 SIT VOLUNTARIA, eò quòd non est in potestate
 nostra eam repellere, non est peccatum. Ex quo pa-
 ter, quòd NULLA IGNORANTIA INVINCIBILIS EST
 PECCATUM.

Responderunt nonnulli (& in illorum respon-
 sione fundata est altera Propositio) ignorantiam
 invincibilem juris naturæ, quæ juxta illos mala
 est, & quodlibet aliud, esse voluntarium volun-
 tate *Adami peccantis, illamque sufficere ad culpam.*

Sed hæc responsio facillimè refellitur ex 2. dist.
 30. q. 1. art. 2. *Ad culpam personæ (qualis foret*
 ignorantia illa invincibilis &c.) REQUIRITUR VO-
 LUNTAS PERSONÆ, ad culpam verò naturæ (id
 est originale peccatum) non requiritur nisi volun-
 tas in naturâ illâ.

Deindè responsio illa evidentem patitur instantiam
 in motibus primo-primis, qui dimanant ex peccato
 originali, & tamen non sunt peccata, ut patet
 tum ex hac Bayanâ damnatâ: *prava desideria....*
quæ homo invitatus patitur, sunt prohibita Præcepto
non concupisces: tum ex Tridentino sess. 5. num. 5.
Concupiscentia nocere non potest non consentientibus.

Cæterùm à primâ ex hisce damnatis non solum
 remoti sunt illi, qui tenent posse dari ignorantiam
 invincibilem in præceptis juris naturæ magis re-
 conditis, sed etiam ab eâ se eximunt contrarium
 asserentes. Quod tamen illius sententiæ Patronis,
 quasi in damnatam istam inciderent, à quibusdani
 imprudenter non semel objectum fuit. Aliud est
 enim affirmare, non posse dari præfatam ignora-
 ntiam invincibilem, aliud dicere, non fore eum
 à peccato excusandum, qui operaretur, ex tali
 ignorantia invincibili, *tametsi illa daretur, quod*
 quidem illius sententiæ Defensores numquam asse-
 ruerunt. Ad veritatem tamen hi propiùs accederent,
 si aliorum Doctrinam amplecterentur sustinentium

in remotioribus juris naturæ præceptis, ignorantiam dari posse invincibilem, quam vel ipsimet licet *speculativè* oppositi, in difficiliorum tamen celebratione Contractuum in *praxi* admittant, velint, nolint, necesse est.

De probabilitate.

PROPOSITIO DAMN. UNICA.

Non licet sequi opinionem vel inter probabiles Probabilissimam. Est 3.

D. THOMAS 22. q. 60. art. 3. ad 1. In humanis actibus invenitur aliqua certitudo, non quidem sicut in demonstrativis, seu Mathematicis, sed secundum quod convenit tali materia, id est moralis certitudo: quæ profectò in nostris actibus reperitur, dum sententiam probabiliozem, atque à fortiori inter probabiles Probabilissimam amplectimur.

Quam perspicuè hanc circa materiam bina apparent extrema! Probabilismus obtrudit Probabilitatem quantumvis tenuem: Rigorismus respuit opinionem vel inter probabiles Probabilissimam. Cum Veritas; uti & Virtus consistat in medio, media hîc præsertim via ineunda est, ac sectandum illud ingeniosi Poëtæ: *inter utrumque vola*: non nimis altè: ne libertatis æstû diffluas sequens Probabilia: non nimis depressè, ne frigore scrupulosò torpescas, vel Probabilissimam amplecti reformidans. Medium moralis tenet certitudo, quæ Probabilissimæ inest sententiæ, & quæ facit, ut non sit opus opinionem sectari oppositam, quæ est tutior, esto illa aliquid etiam probabilitatis habere videatur. Vide eximium Steyaertium in Aphorismis tomo I. disp. 3. numero 14.

De Gratia sufficiente.

PROPOSITIONES DAMN.

I. **P**agani, Judæi, Heretici, aliique hujus generis nullum omninò accipiunt à Jesu Christo

Christo influxum : adeoque hinc rectè inferes, & in illis esse voluntatem nudam, & inermem sine omni gratiâ sufficienti. Est 5.

D. THOMAS in caput 12. ad Hebræos Lect. 3. *Gratia nulli deest, sed omnibus, quantum in se est, se communicat. Falsum igitur est, quòd Pagani, Judæi, Hæretici, aliique hujus generis nullum omninò accipiant à Jesu Christo influxum, ita ut omni gratiâ sufficienti sint destituti. Gratiâ certè sufficientem crebrò habent, quâ converti possent, sed illam negligentis, & concupiscentiis suis suffocant.*

2. *Gratia sufficiens statui nostro non tam utilis, quàm perniciosa est: sic, ut proinde meritò possimus petere, à Gratiâ sufficienti libera nos Domine: Est 6.*

Hæc propositio suprâ refutata est ad primam, & secundam Fausenianam, ubi dari, & utilem esse statui nostro gratiâ sufficientem, abundè demonstratum est, quæ ibi fusiùs tradita sunt, hinc breviter reperamus.

Diximus illic, quòd ista reddat voluntatem plenè, & expedite potentem ad actum salutarem in lineâ potentia, seu ex parte actûs primi: ita ut ex parte Gratia ad plenum posse nihil desit, nec plus requiratur: quamvis ut hæc Gratia actû in effectum influat, ad quem ipsa est tantùm sufficienti, Gratia efficax requiratur ita potentem ad actum applicans.

Sed & sunt alia (ut etiam suprâ observatum est) quæ sibi Gratia sufficienti vendicat, munera. Coniunctos scilicet semper habet aliquos actus, veluti illuminationem intellectus ad considerandum ea, quæ annuntiantur, vel proponuntur, & excitationem voluntatis ad concipiendum aliquod emendandæ vitæ desiderium, piâ affectionem, aliasve ad salutem dispositiones. Si enim Deus interius moveat, ac illuminet intellectum & voluntatem excitet; omninò consequens est, quòd intellectus moveatur, & illuminetur, quòdque voluntas excitetur, & sic eadem gratia, quæ V. G. ad credendum,

dum, vel diligendum est tantum sufficiens, & tamen efficax respectu actuum jam enumeratorum.

Utilitas
gratia
sufficiens
tis.

Quam temeraria igitur, & infructuosa fuit illorum vox dicentium *Gratia sufficiens statui nostro non tam utilis quam perniciosa est, sic ut proinde merito possimus petere, à gratia sufficiens libera nos Domine!* Profectò illa apprimè utilis est, licet effectum, ad quem sufficiens est, non assequatur. Utilis est, quia antelucana quædam homini inspirat desideria, utilis est, quia est quoddam adversus peccata repagulum, ita ut sine illâ homo magis peccaret: utilis est, quia per illam homo disponitur ad Gratiâ ulteriorem recipiendam: utilis est, quia est efficax (ut vidimus) respectu aliquorum motuum. Proinde non est orandus Dominus, ut à gratiâ sufficiens nos liberet, sed potius pro illâ agenda sunt ei grates, & enixius rogandus est Deus, ut ex intimis Misericordiæ suæ penetralibus nobis largiri dignetur Gratiâ efficacem, & victtricem, quâ nempe insuperabiliter, & ineluctabiliter præmoveatur, applicetur, inclinetur voluntas nostra, illique detur non solum posse, sed & actualiter rectè operari. De binâ Propositione, & præsertim de Gratiâ *sufficiens* infra redibit sermo ad Propositiones 101.

De Fide, Operibus infidelium, aliisque actibus.

PROPOSITIO DAMN.

I. **Q**uandò in magnis peccatoribus deficit omnis amor, deficit etiam Fides, & etiamsi videantur credere, non est Fides Divina, sed humana. Est 12.

D. THOMAS 22. q. 5. art. 2. ad 2. *Fides inclinât hominem ad credendum, etiamsi sit INFORMIS, id est, charitate destituta.*

Ratio quoque suffragatur. Non enim omne peccatum mortale est contrarium Fidei, nec destruit rationem formalem objecti ipsius, nempe Revelationem Divinam, atque adeò potest homo in peccato mortali;

mortali existens, proindeque extrà amorem Dei credere mysteria nostra Fidei, quia à Deo revelata sunt: datur consequenter in eo Fides *Divina*, non humana. Vide eandem 101. ad annum 1713.

PROPOS. DAMNATÆ.

2. **N**Ecesse est infidelem in omne opere peccare. Est 8.

3. Omne, quod non est ex fide Christianâ supernaturali, quæ per dilectionem operatur, peccatum est. Est 11.

4. Omnis humana actio deliberata est Dei dilectio, vel mundi: si Dei, Charitas Patris est, si mundi, concupiscentia carnis, hoc est, mala est. Est 7.

5. Reverà peccat, qui odio habet peccatum merè ob ejus turpitudinem, & disconvenientiam cum naturâ sinè ullo ad Deum offensum respectu. Est 9.

Priores istæ non sunt nisi repetitio harum Propositionum Baii. Omnia infidelium opera sunt peccata, &c. Est ipsius 25. Omnis amor creaturæ rationalis aut vitiosa est cupiditas, quâ mundus diligitur, quæ à Joanne prohibetur, aut laudabilis illa Charitas, quæ per Spiritum Sanctum in corde diffusâ Deus amatur. Est 38. Imò Baianâ, ait Steyrærtius pag. 243., hæc quarta est inconcinnior. Baiana saltem dicebat, omnem amorem creaturæ rationalis esse vel Charitatem, vel cupiditatem &c. Hæc verò idem dicit de omni humanâ actione. Vide suprâ *Baianas*, ubi omnes hæc citatæ à D. THOMA prædebentur titulò *de operibus factis sine gratia*. Vide etiam infrâ pro quintâ præcipuè, nec non & aliis, Propositiones *Quesnel*. Confer hæc simul omnia, & facillè deprehendes, ea inter se esse concatenata.

De Autoritate Pontificis.

PROPOSITIO DAMN.

I. **F**utilis, & toties convulsa est assertio de Pontificis Romani suprâ Concilium Oecumenicum

Auctoritate, atque in Fidei questionibus decernendis Infallibilitate. Est 29.

2. *Bulla Urbani VIII. in Eminentis est subreptitia. Est 31.*

D. THOMAS 22. q. 1. art. 10. in corp. *Dominus Luca 22. Petro dixit, quem Summum Pontificem constituit: ego rogavi pro te Petre, UT NON DEFICIAT FIDES TUA, & tu aliquando conversus CONFIRMA FRATRES TUOS.* Non dixit, *confirmare à fratribus tuis, illis subdere, dum in unum erunt in Concilio congregati, & inferior esto. Sed Confirma Fratres tuos: eos tibi subde, dum seorsim, dum simul sunt, nec enim fratres illi subditi esse desinunt, quantum vis simul in Concilio congregati; illis semper esto, & ubique Superior: eos confirma, moribus instrue, veritatem edoce, eos solidissimis & inconcussis, qui ut omnes Hæreses, Errores, portæque Inferi non prævaleant, imbue Doctrinis.*

Undè Dogmata, Decisiones, Resolutiones, Definitiones Conciliorum Generalium irrefragabile robur non habent, nisi à Romano confirmetur Pontifice.

Id egregiè exprimit Doctor Angelicus locò citatò. AD SOLAM AUTHORITATEM SUMMI PONTIFICIS PERTINET FINALITER (postquam omnia in Consistoriis, Congregationibus, Conciliis resoluta sunt) DETERMINARE EA QUÆ SUNT FIDEI, UT AB OMNIBUS INCONCUSSÀ FIDE TENEANTUR.

Authori- tati Pon- tificis su- cilium Generale, suffragan- tur Con- cilia OE- clesie Græca. Hoc ipsamet testantur Concilia OEcumenica. Terminatò Concilio Generali Nicenò primò adversus Arium celebrato; placuit Synodò, ut hac præ Con- omnia mitterentur ad Episcopum Romæ Sylvestrum. Confirmationem verò Patres petierunt his verbis. *Generale, Quidquid constituimus in Concilio Nicano, preca- suffragan- mur vestri oris consortio confirmetur.*

In Concilio Chalcedonenſi habito contrâ hæ- cilia OE- refim Eutychetis unam tantum in Christo post In- cumentica carnationem, naturam asserentis, confirmationem Ecclesia illius à Leone Magno hóc tenóre Patres expos- Græca. cunt. *Quadam definivimus, scientes, quia Vestra Sanctitas probatura, & CONFIRMATURA EST ea- dem.*

dem. Quæ igitur desinivimus, dignare complecti Sanctissime, ac Beatissime Pater, rogamus tuis Decretis nostrum honora iudicium. Id etiam alia præstiterunt Concilia Græca, de quibus statim in secunda parte Propositionis.

Latina Concilia vel præsentem Pontifice, eoque approbante celebrata sunt, ut patet in Lateranensibus quinque, Lugdunensibus duobus, Viennensi, Florentino; vel ab absente confirmationem acturum postularunt. Id liquet potissimum in Tridentino omnium Conciliorum medulla, in cuius fine omnes Episcopi decreverunt, ut omnium & singulorum, quæ in eo decreta, & desinita sunt, CONFIRMATIO nomine sanctæ Synodæ per Apostolicæ Sedis Legatos, & Præsidentes à Beatissimo ROMANO PONTIFICE PETATUR.

Omittere hic nequeo memorabile decretum in Lateranensi 5. editum, quod maximum Pontificis Prærogativis robur, & vim suppeditat. Penes SOLUM PONTIFICEM TAMQUAM SUPER OMNIA CONCILIA AUTHORITYATEM HABENTEM est indicendorum, transfereendorum, ac dissolvendorum plenum Jus, & Potestas.

Undè tota retrò antiquitas pro Pontificis supra Concilium unanimiter stetit.

Quò me, quò rapis, Africa, præstantissimum pro illâ argumentum tribuens! Quæstio verlabatur ipsos inter Catholicos de Hæreticorum Baptismo. Tota Africa illum esse invalidum, adeoque reiterandum summâ animorum contentione prædicabat. Quæstio effervescebat, fortissimæ pro illâ opinione depromebantur rationes, stabat acerrimè pro illâ inter alios, S. Præsul Cyprianus ratus sibi suffragari veritatem. Quis tunc tantò animorum ardore agitatam diremit controversiam? Is fuit Celeberrimus ille Pontifex Stephanus universo se torrenti intrepidè, inconcussè, irrefragabiliter opponens, validumque esse Hæreticorum Baptisma, nec ab illis baptizatos absolutè esse rebaptizandos Pontificia vi, pondere, & plenitudine Authoritatis decernens.

Item Concilia Ecclésiæ Latina.

Decretum memorabile Concilii Lateranensis 5.

Authoritas Pontificis in Stephano quoad Baptismum Hæreticorum

Pontificis
in quæ-
stionibus
Fidei di-
rimendis
Infallibi-
litas.

Secunda pars Propositionis primæ, quæ est de Pontificis in quæstionibus fidei dirimendis infallibilitate, probatur ex verbis notatu dignissimis Doctoris Augelici in suppl. quæst. 25 art. 1. *Ecclēsia universalis non potest errare, quia ille, qui in omnibus exauditus est pro suâ Reverentiâ, dixit Petro, super cuius confessione Ecclesiâ fundatâ est: Ego rogavi pro te, UT NON DEFICIAT FIDES TUA. Ecce idē non potest errare Ecclesia, quia pro Petro oravit Christus, ne deficeret fides ejus: idē igitur non deficiet fides Ecclesiæ, quia non deficiet fides Petri, idē proindē Ecclesia est infallibilis, quia Petrus, quia Romanus Pontifex successor Petri est infallibilis.*

Et certē si Romanus Pontifex, qui est Caput Ecclesiæ, non foret in decidendis fidei quæstionibus infallibilis, fuisset Synagoga felicior, quam Ecclesia, quia in illa erat unus Summus Pontifex, qui infallibiliter omnes controversias circa legem exortas dirimebat. Itaque meliùs fuisset provisum ancillæ Synagogæ, quàm Sponsæ Ecclesiæ, meliùs umbræ, quàm corpori, meliùs figuræ; quàm rei figuratæ, omniumque figuratum consummatrici, quod nullô modô dici potest. Unde pertinet ad *Authoritatem Summi Pontificis*, inquit D. Thomas art. 10. percelebri, & hîc præcitâtô, *ut ad eum majores, & difficiliore Ecclesiæ quæstiones referantur, & ratio est, quia una fides debet esse totius Ecclesiæ... quod servari non posset, nisi QUÆSTIO FIDEI DE FIDE EXORTA DETERMINETUR PER EUM, QUI TOTI ECCLESIA PRÆEST; UT SIC EJUS SENTENTIA A TOTA ECCLESIA FIRMITER TENEATUR.*

Nec dissimilia habet Gregorius Magnus Lib 4. epist. 52. *Si quam contentionem, inquit, de fidei causâ evenire contigerit, nostrâ debet sinē dubio sententiâ terminari.* Et quid ni terminetur? Ecclesia Christi annis 325. sinē Generalibus stetit inconcussa Conciliis: quis tunc enatas *Basilidis, Saturnini, Marcionis, Nicolaitarum, Gnostico- rum, Montani*; aliorumque damnavit hæreses, nonnē

Plures
hæreses à
solo pro-
strata
sunt Pon-
tificis.

nonnè existens pro tempore Romanus Pontifex ?

Sed & post œcumenica celebrari cœpta Conci-
lia, *Manichæi, Aërius, Jovinianus, Helvidius,*
Pelagius, aliique *solius* Sedis Apostolicæ autori-
tate profligati sunt. Nunquam profectò ob littera-
bitur, sed Pontificiis semper pectoribus manebit
altè impressum celeberrimum illud Divi *Augustini*
essatum, quod ille occasione damnatorum *Pelagii*
sectatorum protulit. ROMA RESCRIPTA VENERUNT,
CAUSA FINITA EST.

Celebre
dictum
Augusti-
ni.

Quid quòd & definita à Conciliis generalibus
fidei dogmata fuerunt à supremis Ecclesiæ Mode-
ratoribus ordinariè prædefinita. Non alia definivit
Ephesinum adversùs Nestorium, quàm antè *Cale-*
stinus, non alia Chalcedonense adversùs Eury-
chetem, quàm antè *Leo Magnus*, non alia VI. Sy-
nodus adversùs Monothelitas, quàm antè *Agatho*,
non alia VII. contrà Iconomarchos, quàm antè
Adrianus I. non alia VIII. contrà Photium, quàm
antè *Nicolaus I.* & *Adrianus II.*

Infallibi-
litati
Pontificis
assistunt
Concilia.

Per litteras Cælestini sibi certam sententiam,
FIDEIQUE regulam præscribi, & se non nisi Ro-
mæ DEFINITA perficere, scribunt Ephesini Patres.

Lectâ in Synodo Chalcedonensi Leonis epistolâ,
Reverendissimi Episcopi conclamaverunt. *Hac Apo-*
stolorum fides, anathema, qui non ita credit. PE-
TRUS PER LEONEM locutus est. *Suspecti subscribant*
epistola Leonis, qui non subscribit, Hæreticus est.

Patrum sextæ Synodi, visis Agathonis litteris,
notissima verba sunt. *Charta & atramentum videba-*
tur, & PER AGATHONEM PETRUS LOQUEBATUR.
PER HAS LITTERAS, inquit, *multiplicis erroris*
hæreticam sententiam depulimus.

A Concilio septimo Adriani I. Epistola habita
est VELUTI DIVINUS ORTHODOXIÆ TERMINUS,
omnibus illâ solâ recitatâ, priusquam vel Traditio
producta fuisset, vel aliud quidquam actum esset
pro controversiâ fidei dirimendâ, in has certam
voces prorumpentibus. *Tota Sacratissima Synodus*
ita credit (Sacras Imagines esse venerandas) ita
capit, ita dogmatizat. Syno-

Synodi VIII. Patres, nos, inquit, NOVAM de illo (Photio) *Judicii sententiam non ferimus, sed jam olim à Sanctissimo Papà Nicolao, & successore illius Adriano (secundo) PRONUNTIATAM, quam NEQUAQUAM POSSUMUS IMMUTARE.*

Potueruntne Concilia illustriora pro Pontificis *infallibilitate* profundere Testimonia?

Unde hæc sententia omni tempore summo fuit communiter à Theologis habita in pretio.

Favent
infallibi-
litati

Pontificis
Doctores
Lova-
nienses.

Testimo-
nium pro
illâ Jan-
senii
Iprensis.

Hos inter eminent *Lovanienses* sapientissimi *Tappèri, Driedônes, Cunèri, Jacobi Jansonii,* aliique inclyti *Veteres.*

Nec ab his diffidet famosus *Cornelius Jansenius* scribens in illud Domini ad Petrum Lucæ 22. *Confirma fratres tuos,*

Quia confirmare fratres ad officium Pastoris pertinet, & proinde perpetuum esse debet, hinc Christus juxtâ sententiam Antiquorum impetravit ei (Petro) & aliud Privilegium ad Successores propagandum, ut videlicet tamquam Caput Ecclesiæ NEC IPSE, NEC SUCCESSORES EJUS IN DOCENDA VERA FIDE DEFICERENT juxtâ illud Leonis Serm. 3. de assumptione suâ ad Pontificatum: in Petro omnium fortitudo munitur: & illud Bern. epist. 109. ad Innocentium: dignum arbitror ibi potissimum resarciri damna fidei, ubi NON POSSIT FIDES SENTIRE DEFECTUM.

Favent
& illi
Doctores
Sorbonici.

Sed nec *Sorbonici* (quamvis hodiè totius Ecclesiæ torrenti nonnulli obistere videantur) à communis assertionis defensorum catalogo eximendi sunt.

Præter *Aquinatem* illius Universitatis Solem, omnesque Antiquos, suffragatur nobis temporibus nostris vicinior Doctor percelebris *Duvalius* p. 1. q. 2. *Promissiones Christi pro Infallibilitatis Privilegio ad Romanos Pontifices Petri Successores transisse. præter paucos, DOCENT OMNES, QUOTQUOT SUNT CATHOLICI DOCTORES...* unde potest Pontifex ABSQUE SYNODO PRO SUÆ POTESTATIS MONARCHICÆ PLENITUDINE ERRORES IRRE-

FRAGABILITER DAMNARE. Atque hanc *velint*, *no-*
lint Adversarii, liquido constat VETERES Ecclesiæ
Gallicanae Proceres in Summis Pontificibus INFAL-
 LIBILITATEM semper agnovisse. Communi Cele-
 berrimorum Doctorum sententiæ non parum con-
 fert ponderis hæc præsens damnata.

Propositio *secunda* refutatione non indiget. Ideò
 scilicet Bulla Urbani VIII. in *Eminentia* à quibus-
 dam traducta est ut *subreptitia*, quia illa & con-
 firmabat Constitutiones S. Pii V., & Gregorii XIII.
 Propositionum *Baii* profligativas; & quia librum
Jansenii, cui titulus: *Augustinus Cornelii Jansenii*
Iprensis, primò prohibuerat. Illa sanè, quæ
 postmodum ab Innocentio X. & Alexandro VII.,
 atque à Clemente XI. (quem Deus diù sospitem
 Ecclesiæ conservet) in Constitutione *Vineam Do-*
mini Sabaoth adversùs librum, & doctrinam *Jan-*
senii sunt vibrata, multò majora sunt, quam ea,
 quæ continentur in præfatâ Urbani Bullâ.

De Authoritate S. Augustini.

PROPOSITIO DAMN. UNICA.

Ubi quis invenerit doctrinam in Augustino
 clarè fundatam, illam absolutè potest tenere,
 & docere non respiciendo ad ullam Pontificis Bul-
 lam. Est 30.

D. THOMAS 2. 2. q. 10. art. 12. in corpore.
 Ipsa Doctrina Catholicorum Doctorum ab ECCLE-
 SIA authoritatem habet: undè magis standum est
 AUTHORITATI ECCLESIAE, quam AUTHORITA-
 TI VEL AUGUSTINI, vel Hieronymi, vel cujus-
 cumque Doctoris.

Sed ecce ipsum Augustinum doctrinam suam
 Summi Pontificis Bonifacii sententiæ subdentem.
 Hæc (ait cap. I.) qua duabus epistolis Pelagia-
 norum istâ disputatione respondeo, ad Tuam potis-
 simùm dirigere Sanctitatem non tam discenda, quam
 EXAMINANDA, & ubi forsitan aliquod displicuerit,
 EMENDANDA constitui. Qui Augustinianam se Do-
 ctrinam lectari profitentur, hoc præclarum Au-
 gustini factum imitentur. De

De Spe, & Mercedis intuitu.

PROPOS. DAMNATÆ.

I. **Q**uisquis etiam aterna Mercedis intuitu Deo famulatur, Charitate si caruerit, vitio non caret, quoties intuitu licet Beatitudinis operatur. Est 13.

2. Intentio, quâ quis detestatur malum, & prosequitur bonum, merè ut Cœlestem obtineat Gloriam, non est recta, nec Deo placens. Est 10.

D. THOMAS 22. quæst. 17. art. 5. in corp. Cum spes habeat Deum pro objecto (in quantum est Beatitudo aterna art. 7.) Manifestum est, quod Spes est Virtus Theologica, absit autem ut quis peccet, dum merum exercet actum alicujus virtutis Theologicæ: itaque qui aterna Mercedis intuitu, proindeque spem exercens Deo famulatur, licet caruerit Charitate, vitio caret, quoties intuitu Beatitudinis operatur; adeoque nec peccat, qui detestatur malum, & prosequitur bonum, merè ut Cœlestem obtineat Gloriam; sed ejus intentio est recta, & Deo placens. Plura infra, dum agetur de Relatione operum in Deum.

De morte Christi pro omnibus.

PROPOSITIO DAMN. UNICA.

Dedit semetipsum (Christus) pro nobis oblationem, non pro solis Electis, sed pro omnibus, & solis Fidelibus. Est 4.

D. THOMAS Lect. 2. in cap. 2. prioris epist. ad Timoth. Christus est propitiatio pro peccatis nostris, pro aliquibus (electis nimirum) efficaciter, sed pro omnibus sufficienter; quia pretium Sanguinis ejus est sufficiens ad salutem OMNIUM. Nullus hinc prorsus excipitur, non Turca, non Judæus, non Scythæ, aut quilibet Infidelis extremo sub sole repostus. Pretium Sanguinis ejus est sufficiens ad salutem omnium omnino hominum conformiter ad illud Apostoli 2. ad Corinth. 5. Pro omnibus mortuus est Christus, pro omnibus scilicet, & singulis planè hominibus.

Por-

Porro quamvis hæc Propositio mitius, quam *Janseniana* 5. concepta videatur, æquè tamen hæc militat adversus citata loca, & communem Ecclesiæ sensum, quàm *ista*. Si enim *dedit semetipsum Christus oblationem pro omnibus, & SOLIS FIDELIBUS*: ergò Christus non est pro omnibus planè mortuus. Undè Ecclesia Romana per hanc damnationem iteratò declarare intendit Christum esse mortuum pro omnibus prorsus hominibus.

De B. Virgine Dei Genitrice Maria.

PROPOS. DAMNATA.

I. **O**blatio in Templo, quæ fiebat à B. V. M. in die Purificationis suæ per duos pullos columbarum, unam in Holocaustum, & alteram pro peccatis, sufficienter testatur, quòd indignetur purificatione, & quòd Filius, qui offerebatur, etiam maculâ Matris maculatus esset secundum verba Legis Est 24.

D. THOMAS 3. quæst. 37. art. 4. ad 2. Signanter *Moyfes* (qui scribit *Levit. 12.* Mulier quæ suscepto semine peperit masculum, immunda erit septem diebus) videtur fuisse locutus ad excipiendam ab immunditiâ Matrem Dei, quæ non peperit suscepto semine. Et IDEÒ patet, quòd NON OBLIGABATUR AD IMPLETIONEM ILLIUS PRÆCEPTI, SED VOLUNTARIÆ PURGATIONIS OBSERVANTIAM ADIMPLEVIT.

Refutatur 2. pars ex corpore citati articuli. *Christus*, LICET NON ESSET LEGI OBNOXIUS, voluit tamen *Circumcisionem*, & alia legis onera subire (adeòque & in Purificatione Matris offerri Sacerdoti) ad demonstrandum *Humilitatis*, & *Obedientiæ exemplum*.

PROP. DAMNATA.

2. **L**aus, quæ defertur Maria, ut *Maria*, vana est. Est 26.

D. THOMAS 3. p. q. 25. art. 5. ad 3. *Beata Virgo secundum SEIPSAM est Venerationis capax*: undè

undè ei tribuitur honos , non solùm *relative* , ut imaginibus , neque solùm ut Deo , vel Christo intimiùs conjunctæ , sed ob intrinsecas ejus in- comparabiles Qualitates , quæ omnem eloquen- tiam exhauriunt , honor ei exhibetur absolutus ; licèt quòd eas , habeat , hoc illi debeat , qui *fecit ei magna Lucæ 1 , & tanta , ut Gratia plenitudine esset Propinquissima Auctori Gratia. 3. p. q. 27. a. 5. ad 1.* Non ergò Laus , quæ defertur Mariæ , ut *Maria* , vana est.

Object.

Sed cur , ais , major hodie erga Deiparam est cultus , quam priscis illis Ecclesiæ temporibus , qui- bus Pietas fidelium erat solida , gravis , pura , casti- gata : modò à *S. Bernardi* temporibus à multis in cultu Virginis exceditur ; redeundum est itaque ad venerandam , solidamque *Antiquæ praxim* Ecclesiæ , in quâ rarior de *Deiparâ* sermo erat.

Resp.

At hæc objectio infundata est. Etenim vel ab incunabulis Ecclesiæ eluxit cultus ergà charissimam D. N. J. C. Matrem. Antiquissimus Patrum , Aposto- lis coævus , & suppar *S. Dionysius Areopagita* ejus efficacissimum sæpè implorat auxilium. *S. Irenæus* secundi sæculi decus præclarissimum Ecclesiæ Lug- dunensis Antistes Sacratissimæ virginis mirificè com- mendat obedientiam lib. 5. ad versus Hæreses c. 19. *Quemadmodum adstrictum est morte Genus huma- num per virginem , ita solvitur per Virginem , equâ lance dispositâ virginali inobedientia per Virginal- em Obedientiam.* Deindè Deiparæ tutelæ se com- mittit. Omitto SS. *Basilium* magnum , *Ephræm Sy- rum* , *Epiphanium* , *Joannem Chrysostomum* , alios- que eximios (inter Græcos) Deiparæ præcones.

Antiqui PP. Græci fuerunt cultores Deiparæ.

Item Latini.

Prodeant in medium quatuor inter *Latinos* Au- gusta Doctorum capita , totamque in Laudes Vir- ginis facundiam exerant.

Hieronymus.

Divus *Hieronymus* tom. 4. epist. 10. ad *Paulam* , & *Eustochium* hæc habet. *Beatam , & Gloriosam Virginem Mariam dignè laudare nequeo. Quoniam quidquid humanis dici potest verbis , minus est à laude*

laude ejus , quia divinis est , & Angelicis excellen-
tius prædicata , & laudata Praconis. A Pro-
phetis prænuntiata est , à Patriarchis figuris , & anig-
matibus præsignata , ab Evangelistis exhibita , &
monstrata , ab Angelo venerabiliter , atque officiosissi-
mè salutata. Talibus decebat Virginem oppignorari
muneribus , ut esset Gratiâ plena : quæ dedit cælis
Gloriam , terris Dominum , fidem gentibus , finem
vitiis , vitæ ordinem , moribus disciplinam. Cæteris
per partes præstatur , Mariæ verò simul se tota in-
fudit Gratiæ plenitudo.

Nec minùs Virginem celebrat Gregorius Magnus Gregorius
lib. 1. in 1. Regum cap. 1. Potest Montis nomine , in-
quit , Beatissima semper Virgo Maria Dei Genitrix
designari. Hac Mons quippè fuit , quæ omnem ele-
ctæ Creaturæ altitudinem Electionis suæ dignitate
transcendit. An non Mons sublimis Maria , quæ
ut Conceptionem æterni Verbi pertingeret , merito-
rum verticem super Angelorum Choros usquè ad So-
lium Deitatis evexit ?

Quid nobilitus Dei Matre ? exclamat S. Am. Ambros.
brosius lib. 2. de Virginibus. Quid splendidius eâ ,
quam splendor elegit ? Quid castius eâ , quæ cor-
pus sine corporis contagione generavit ?

Maxima sunt hæc encomia , sed altiùs sese eri. Augusti-
git Doctorum Aquila Augustinus , validissimum nus.
ejus , quod mortalibus impendit ; suffragium ,
opem , patrocinium singulariter extollens , om-
nesque ad illius cultum accendens. Sic autem
loquitur Serm. 2. de Assumpt. Non dubium est
Mariam , quæ meruit pro liberandis proferre pre-
tium , posse PLUS OMNIBUS liberatis IMPENDERE
SUFFRAGIUM. Paucis deindè interjectis , tu es ,
ait , Spes Maria unica peccatorum , per te speramus
veniam delictorum , & in te , Beatissima , nostrorum
est expectatio premiorum. An Bernardus in Ma-
riam effusissimus acriùs invocationem commenda-
vit , & urfit Deiparæ ? Itaque etiam solida , & gra-
vis Antiquitas fuit addicta venerationi Virginis
Matris.

Sed

Object.

Sed demus priscos Patres non aded fuisse *Marianos*; & hanc devotionem tantum eluxisse *Divi Bernardi* temporibus: an ided redeundum est ad *veterem suppositam* Ecclesie praxim?

Resp.

Minimè verò: tunc enim locum sibi vendicat ineluctabile argumentum ex *D. Thomà* depromptum 2. 2. q. 10. articulo 12. in corp. non semel allegato: MAXIMAM HABET AUTHORITYTEM ECCLESIE CONSUEUDO, QUE SEMPER EST IN OMNIBUS AMULANDA. Non fuerit illa consuetudo *Antiqua*, est *Moderne* consuetudo Ecclesie. Non fuerit in hoc genere Devotionis *Augustinus*, fuit in eo *Bernardus*, *Thomas Aquinas*, *Bonaventura*; aliique Sancti subsequentes, hanc Matre approbante Ecclesia Pietatem Ecclesia consuetudo semper est in omnibus amulanda. Illa non minùs *hodie*, quam *heri* est *Columna*, & *Firmamentum Veritatis*.

Quòd si à quibusdam in laudibus modò, & cultu *Virginis* exceditur, hos tamen excessus non approbat Ecclesia. Interim excusare, inquit eximius *Steyaertius*, & extenuare malim hos simplicium excessus cum *SS. Paulino*, *Hieronymo*, aliisque, quàm eosdem nimis criticè *Arguere*.

De collatione Baptismi.

PROPOS. DAMNATA.

I. **V** Aluit aliquando Baptismus sub hac formà collatus: in nomine Patris &c. Pratermissis illis ego te Baptizo. Est 27.

D. THOMAS 3. p. quæst. 66. art. 5. in corpore. Oportet quòd in forma Baptismi exprimaturs causa Baptismi: est autem ejus duplex causa. Una quidem principalis, à quâ virtutem habet, qua est *Sancta Trinitas*: alia autem instrumentalis, scilicet *Minister*, qui tradit exterius Sacramentum. Et ided oportet in forma Baptismi de utraque fieri mentionem. Minister autem tangitur, cum dicitur, EGO TE BAPTIZO. Causa autem principalis, cum dicitur, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Unde

Undè hæc est forma Baptismi, ego te Baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

Græci quidem (hæc ad 1.) ad evitandum Antiquorum errorem, qui virtutem Baptismi baptizantibus attribuebant dicentes ego sum Pauli, & ego Cepha: dicunt, Baptizetur servus Christi talis in nomine Patris &c. Quia tamen ibi exprimitur Actus exercitus per Ministrum cum invocatione Trinitatis, & etiam persona Baptizati per *τὸ* servus Christi talis, idè ab illis verum perficitur Sacramentum. Propositio autem damnata juxta quam Baptismus conferabatur sub hac tantùm forma in nomine Patris &c. Nec indicabat actum exercitum per Ministrum, nec personam Baptizati: quod neque in Latinâ, neque Græcâ unquam practicatum fuit, aut valuit Ecclesiâ.

Forma
Baptismi
apud
Græcos.

PROPOSITIO DAMNATA

2. **V**aleat Baptismus collatus à Ministro, qui omnem ritum externum, formamque Baptizandi observat, intus verò in corde suo apud se resolvit: non intendo, quod facit Ecclesia. Est 28.

D. THOMAS 3. p. q. 64. art. 8. in corpore. Respondeo dicendum, quòd quando aliquid se habet ad multa, oportet, quòd per aliquid determinetur ad unum. Ea verò, quæ in Sacramentis aguntur, possunt diversimodè agi; sicut ablutio aqua, quæ fit in Baptismo, potest ordinari & ad munditiam corporalem, & ad sanitatem corporalem, & ad ludum, & ad alia hujusmodi, & idè oportet, quòd determinetur ad unum, id est, ad Sacramentalem effectum per intentionem abluentis: internam scilicet, ita ut abluens interiùs intendat facere id, quòd facit Ecclesia.

Undè non sufficit intentio Christi, vel Ecclesiæ, ita ut satis sit seridò ritum omnem externum à Christo præscriptum adhibere (ut quidam perperam volunt) sine intentione internâ: requiritur enim (inquit S. Doctor hæc ad 1.) *ejus* (Ministri) intentio, quâ se subjiciat principali Agenti, ut scilicet

Objecto

Respo

intendat facere, quod facit Christus & Ecclesia; hoc verò nequit fieri nisi per intentionem Ministri; non enim per intentionem Ecclesia subicit se Minister ipsi Ecclesie, sed per suam, itaque requiritur interna Ministri intentio.

Object. Objicies tamen hinc *Angelicum ad 2. In verbis, quæ profert Minister, exprimitur intentio Ecclesie, quæ sufficit ad perfectionem Sacramenti: non ergo requiritur interior intentio Ministri.*

Resp. Ad hunc difficilem D. Thomæ locum placet responsio eximii *Sylvii*, quæ in hoc sita est. Sufficit intentio Ecclesie ad perfectionem Sacramenti. Id est, ad hoc sufficit intentio Ecclesie, ut habeamus *moralem* certitudinem de perfectione Sacramenti, seu de Sacramento, quòd sit nobis legitime, & valide ministratum. Juxta hanc expositionem, solutio S. Doctoris omnino respondet argumento, quod sibi opponebat, hoc autem tale erat. *Non potest homini esse nota intentio alterius. Si igitur intentio Ministri requiratur ad perfectionem Sacramenti, non posset homini ad Sacramentum accedenti esse notum, quòd Sacramentum suscepisset; & ita non posset habere certitudinem Salutis, præcipue cum quedam Sacramenta sint de necessitate Salutis, ut in primis est Baptismus.* Huic itaque argumento responderetur, per *intentionem Ecclesie* haberi *moralem* certitudinem de valore Sacramenti; adeoque tollendam esse anxietatem, quæ erat de intentione Ministri, quæ nobis nota esse nequit. *Sufficit, inquit Angelicus intentio Ecclesie ad perfectionem Sacramenti; per illam intentionem certò moraliter existimandum est, Sacramentum nobis ritè esse collatum.*

Aliter autem de perfectione Sacramenti simpliciter, & in re ipsa differendum est. Si enim adsit sola intentio Ecclesie impressa in verbis Ministri, seclusâ ejus intentione *intrinsecâ*, non confertur profectò Sacramentum. Perspicua sunt verba Divi Thomæ hinc ad 1. præcitata: *Requiratur Ministri INTENTIO, quâ se subjiciat principali Agenti, ut scilicet*

cei INTENDAT ipsemet facere , quod facit Chri-
stus , & Ecclesia.

De timore Gehennæ , & Attritione.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **T**imor gehennæ non est Supernaturalis. Est
14.

2. Attritio , qua ex gehennæ , & pœnarum me-
tu concipitur sine dilectione benevolentia Dei prop-
ter se , non est bonus motus , ac Supernaturalis.
Est 15.

D. THOMAS 3. p. q. 85. art. 5. ad 3. Motus
timoris procedit ex actu Dei convertentis cor , unde
dicitur Deut. 5. Quis det eos talem habere mentem ,
ut TIMEANT TE ? Actus autem Dei convertentis
cor sine dubio Supernaturalis est , itaque & su-
pernaturalis est timor gehennæ ex eo actu proce-
dens.

Hinc etiam sequitur , quod attritio , quæ ex
gehennæ , & pœnarum metu concipitur , fit bonus
motus. Hoc tamen specialiter probatur ex 2. 2. q. 19.
art. 4. in corpore. Timor servilis secundum suam
substantiam BONUS EST. Et suffragatur argumen-
tum sed contra. Nullum malum est à spiritu San-
cto : quia super illud Rom. 8. Non accepistis spi-
ritum servitutis , dicit Glossa. Unus Spiritus est ,
qui facit duos timores scilicet servilem , & castum ,
ergo timor servilis NON EST MALUS. De his infra
latius.

De praxi Pœnitentiæ.

PROPOSITIONES DAMN.

1. **P**er illam praxim mox absolvendi ordo Pœ-
nitentiæ est inversus. Est 17.

2. Ordinem præmittendi satisfactionem absolu-
sioni , induxit non politia , aut institutio Ecclesia ,
sed ipsa Christi lex , & præscriptio , naturâ res id
ipsum quod immo do diftante. Est 16.

3. Consuetudo moderna quoad administrationem

Pœnitentia, etiamsi eam plurimorum hominum sustentet autoritas, & multi temporis diuturnitas confirmet, nihilominus ab Ecclesiâ non habetur pro usu, sed pro abusu. Est 18.

D. THOMAS 2. 2. q. 10. art. 12. per celebri hîc non semel allegato. ECCLESIAE CONSUETUDO SEMPER EST IN OMNIBUS ÆMULANDA. Quare? quia ECCLESIA ERRARE NON POTEST, utpote à SPIRITU SANCTO *instructa* 3. p. q. 83. art. 5. fuit autem jam ab aliquot *Sæculis* Ecclesiæ *consuetudo*, quòd opera pœnalia ordinariè absolutionem non præcesserint, itaque *per illam praxim* mox absolvendi (dummodò Pœnitens aliundè sufficienter contritus appareat, ita ut de ipsius dispositione prudens possit formari iudicium) *ordo* Pœnitentiæ non est inversus.

Imò, ais, per præfatam praxim ordo Pœnitentiæ est inversus; quia ordinem præmittendi satisfactionem absolutioni induxit non politia, aut institutio Ecclesiæ, sed ipsa *Christi lex, aut præscriptio, naturâ rei id ipsum quodammodo dictante.*

Itanè verò? si res sic se habeat, ergo tot modò Sæculis erravit Ecclesia, cum invertere non possit ordinem Pœnitentiæ, aut quodlibet aliud, quod est ab *ipsomet Christo* Ecclesiæ *Funatore* præscriptum. Erga errarunt toto eo tempore & omnes passim Theologi, & tot Timorati, ac Eruditi Confessarii, qui se modernæ Ecclesiæ praxi Absolutionem satisfactioni præmittentes conformarunt. Sed neque *hoc dictat natura rei*. Ut egregiè ostendit Eximius *Steyaertius*. pag. 253.

„ Tridentini Patres, inquit, probare volentes eam
 „ partem Pœnitentiæ quæ Satisfactio dicitur, repe-
 „ tunt illius fundamentum ex S. Scripturæ perspi-
 „ cuis, ut aiunt, & illustribus exemplis, quæ probant
 „ culpam aliquando à Domino remitti, non condo-
 „ nata universâ illius pœnâ. Clarum est respici ad
 „ exemplum Davidis, cujus Dominus transtulit pec-
 „ catum reservata pœnâ, & ad aliquot similia, quæ
 „ etiam in margine notari solent *leff. 14. cap. 8.*

Ecce

Ecce locis illis omnibus Deus per Prophetarum Mi-
nisterium, aut aliter dimittit culpam, nondum
impletâ satisfactione. Et hoc ipsum etiam natura-
lissimum est, ut amicitia non differatur, etsi poena
aliqua sit adimplenda. Hoc quidem dicitur natura
rei, quemadmodum ibidem Trid. Notat, tamque
divinae Justitiae, quam *Clementiae ratio* exigit, ut
non absque satisfactione peccata post baptismum
commissa dimittantur: sed satisfactione, quæ sal-
tem *remissionem culpæ consequatur*, velut in iis
exemplis Scripturæ accidit, ad quæ se S. eadem
Synodus refert.,

Fuerit alia *Veteris Ecclesiæ* praxis prolixam abso-
lutioni satisfactionem præmittentis. Hoc tamen
non dicitur *natura rei*. Id ad *solam* spectabat *disci-
plinam*, adedque illud mutationi fuit obnoxium, uti
id genus alia. Undè qui *hodiernam Ecclesiæ disci-
plinam cum antiquâ comparans*, *hodiernam improbaret*
jam multis Saculis ab Ecclesiâ probatam, eamque
antiquâ commutare vellet, is graviter erraret. *Quis*
*hodie contendere aufit E. G. Baptismum esse conse-
rendum triplici immersione, quod olim sic conferrî*
solitus sit? aut *fideles Laicos sub utraq; specie*
communicare debere, quia pridem sic communicare
etiam ex præcepto Ecclesiæ consueverunt? sanè *Ec-
clesiæ Moderna eadem est cum Antiquâ: utriusque*
*proinde praxis, & consuetudo parem obtinet Au-
thoritatem, id est, longè, maximam.* Ita *Eximius*
du Jardin in *Præclaro* suo *Opusculo de officio Sa-
cerdotis quâ judicis, quâ medici pag. 134.*

*Quare consuetudo Ecclesiæ, hoc repeto cum An-
gelico, semper est in omnibus amulunda.*

Hinc & consuetudo moderna quoad administra-
tionem Pœnitentiæ, quam plurimorum hominum
sustentat autoritas, & multi temporis diuturnitas
confirmat, habetur ab Ecclesiâ *pro usu, non abusu*,
ut Tertia volebat propositio, pro usu, inquam, cui
*se Pii, & docti animarum directores tutò confor-
mare possunt. Vide iterum infra Quesnel.*

PROPOSIT. DAMN.

4. **H**omo debet agere totâ vitâ Pœnitentiam pro peccato originali. Est 19.

D. THOMAS in suppl. q. 1. art. 2. in corp. *Contritio est dolor respiciens, & quodammodo diminuens voluntatis duriciem: & ideo solum de illis peccatis potest esse, quæ ex duritiâ nostrâ voluntatis in nos proveniunt, & quia peccatum originale nostrâ voluntate non est inductum, sed ex vitiatâ naturâ origine contractum, ideo de ipso non potest esse contritio; proindèque à fortiori non debet homo pro eo agere totâ vitâ Pœnitentiam.*

Deindè: cum per Baptismum aliquis incorporetur passioni Christi, & passio Christi sit sufficiens satisfactio pro omnibus peccatis omnium hominum, ideo ille, qui Baptizatur, liberatur à reatu totius pœnæ sibi debita pro peccatis, ac si ipse sufficienter satisfecisset pro omnibus peccatis suis. 3. p. q. 69. art. 2. in corp. si itaque pro peccatis personalibus vel gravissimis antè Baptismum commissis nullam Baptizatus debeat pœnam etiam ad horam, ob rationem prædictam passionis Christi sustinere, debebitne homo pro peccato originali non voluntate personæ, seu propriâ, sed alienâ commisso, sibi que in Baptismo virtute passionis Christi condonato, non ad horam, verùm toto quoque vitæ tempore Pœnitentiam peragere?

De administratione Pœnitentiæ exercita à Religiosis.

PROPOS. DAMNATÆ.

1. **C**onfessiones apud Religiosos facta pleræque vel sacrilegæ sunt, vel invalida. Est 20.

2. Parochianus potest suspicari de Mendicantibus, qui eleemosynis communibus vivunt, de imponenda nimis levi, & incongruâ Pœnitentiâ, seu Satisfactione ob quæstum, seu lacrum subsidii temporalis. Est 21.

* Saculo
13.

D. THOMAS olim Guilielmi de Sancto Amore *
Religiosorum impugnatoris profligator, has etiam
binas

binas Propositiones Religiosis impactas suis in Scriptis prædammavit. Id ex illis demonstramus hoc formatò discursû.

Si Confessiones apud Religiosos legitimè approbatas factæ pleræque sacrilegæ essent, aut invalidæ, vel hoc proveniret ex eo, quòd Confessiones factæ sint Religiosis *quà talibus*, vel ex hoc, quòd illorum praxis in excipiendis Confessionibus passim non valeat, vel ex eo, quòd illi sibi confitentibus nimis levem, & incongruam Pœnitentiam imponant ob quæstum, & subsidium lucri temporalis, ut *secunda* habet Propositio, sed nihil ex his dici potest, ergo Confessiones apud Religiosos factæ pleræque nec sacrilegæ sunt, nec invalidæ. Minor probatur pro prima parte ex 2. 2. q. 186. art. 1. ad 2. *Religiosi dicuntur, qui sunt in statu perfectionis*: status autem perfectionis non consistit cum sacrilegiis; itaque Confessiones factæ Religiosis *quà talibus* non sunt sacrilegæ, ex parte scilicet Religiosorum Confessiones excipientium. Hinc etiam probata manet *secunda*, & *tertia* pars minoris. Non enim illorum passim praxis improbanda est, qui sunt in statu perfectionis; nec de talibus sinè suspicione temerariâ præsumendum est, quòd lucrum temporale suæ, aliorumque saluti præferant. Quòd si qui reperiantur Muneris sui prævaricatores, eorum culpa non est in Religiosos indefinitely refundenda.

Huc accedit, quòd si Confessiones illæ pleræque vel sacrilegæ, vel invalidæ forent, ipsamet Ecclesia esset arguenda, quæ & *Religiones instituit ad Confessiones audendum*. 2. 2. q. 188. art. 4. ad 2. & Religiosorum praxim in administratione Pœnitentiæ passim approbat. Sint nonnulli laxiores, aut à sanâ Majorum doctrinâ degeneres; hoc integro rursùs *Corpori* non est adscribendum.

Sed ne loqui videar *pro domo meâ*, legatur Religiosis patrocians non Religiosus, sed Ecclesiasticus Sæcularis Reverendissimus *Steyertius* paginâ mihi 257.

Religiosi, præsertim Mendicantes tam norabile
 corpus constituunt in Ecclesiâ, ut post Ecclesiam
 ipsam non sit aliquod latius se extendens, ma-
 gisque sibi cohærens. Quò fit, ut nullus error ma-
 gis dedecorare posset Ecclesiam, quam qui Reli-
 giosis Ordinibus in fide vel Religione, adedque
 Sacramentorum administratione accideret. Quid
 enim, si Copiæ Auxiliares missæ per universam il-
 lam castrorum aciem ordinatam, à fide magni
 Imperatoris defecerint, animum inimicum induerint;
 impugnentque quâ verbis, quâ factis, eam
 quam propugnare eos oportuerat, Civitatem in
 monte positam? Talemne nobis imaginari licet
 Ecclesiam? Quid si verò illi ostendere possint,
 secum sentire & praticare Pastores ordinarios
 per orbem universum, exceptis in parvâ terrarum
 parte pauculis, quin & ipsam Ecclesiam Rom.
 cæterarum Matrem & Magistram? Itaque valdè
 ut minimùm temerarium est, velle cum articulo
 hoc damnato, Confessiones apud Religiosos fa-
 ctas, ità invalidas esse aut sacrilegas. Cæterùm
 ipsimet quoquè facilè admitturi sunt, inter tot
 suos Confessarios, plures esse, non minùs quam
 inter Sæculares, qui Sacramentum hoc non satis
 dignè, nec ex mente Ecclesiæ administrant. *Ita-
 cas intra muros peccatur & extra.*

De S. Communione.

PROPOS. DAMNATÆ.

1. **S**acrilegi sunt, qui jus ad Communionem
 percipiendam prætendunt, antequam condi-
 gnam de delictis suis Pœnitentiã egerint. Est 22.
2. Similiter arcendi sunt à S. Communionem, qui-
 bus nondã inest amor Dei purissimus, & omnis
 mixtionis expers. Est 23.

D. THOMAS 2. 2. q. 10. art. 12. celeberrimo jam
 aliquoties citato. *Ecclesiæ consuetudo semper est in
 omnibus amanda: Est autem Ecclesiæ moderna
 consuetudo (quidquid sit de veteris disciplina jam*
 p11.

pridem abolita) quòd Communio non differatur, donec quis condignam egerit de delictis suis pœnitentiam, seu satisfactionem; sic itaque sacrilegi non sunt, qui ante talem satisfactionem peractam, jus ad Communionem percipiendam prætendunt.

Secundam Propositionem mirum est potuisse à quopiam sustineri. Ergòne à Sacrà mensâ arcendi sunt, quibus nondum inest amor Dei *purissimus*, & omnis *mixtionis expertus*? Quis est, cui constet talem sibi inesse amorem? Quis est, qui non timeat, ne quid terreni in animam pulvisculi pro humanâ certè fragillitate irreperit? Ideòne ab epulo abstinendum est Eucharistico? Minimè verò: imò per se loquendo laudabilius est ad Sanctam mensam accedere ex amore, quam abstinere ex timore; Amor enim & spes, ad quæ semper Scriptura nos provocat, meritò præferuntur timori. Sed audiatur Angelicus divinissimè hanc circà materiam discurrens 3. p. q. 80. art. 10. ad 3. *Reverentia hujus Sacramenti habet timorem amori conjunctum: ex amore enim provocatur desiderium sumendi, ex timore autem (nè quis satis dignè ob terreni affectûs, quem ex irpare conatur, reliquias, hoc Sacramentum sumat) consurgit humilitas reverendi... Faciat autem unusquisque, quod secundum fidem suam piè credit esse faciendum. Neque enim litigaverunt inter se Zacchæus, & Centurio, cum alter eorum gaudens suscepit Dominum: alter dixit, non sum dignus, ut intres sub tectum meum; ambo Salvatorem honorificantes, quamvis non unò modò: AMOR ENIM ET SPES, AD QUÆ SEMPER SCRIPTURA NOS PROVOCAT, PRÆFERUNTUR TIMORI: undè & cum Petrus dixisset; *exi à me Domine, quia homo peccator sum; respondit Jesus, NOLI TIMERE.**

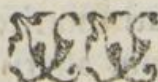
Quid quòd per frequentem hujus Sacramenti sumptionem à peccati mortiferi veneno præservamur, ut egregiè iterum asserit Aquinas q. 79. art. 6. in corp. *Peccatum, inquit, est quedam spiritalis mors animæ. Undè hòc modò præservatur*
ali-

aliquis à peccato futuro, quò præservatur corpus à morte futurâ. Quod quidem fit dupliciter. Uno modo, in quantum natura hominis interiùs roboratur contra interiora corruptiva: & sic præservatur à morte per cibum, & medicinam. Alio modo per hoc, quod munitur contra exteriores impugnationes, & sic præservatur per arma, quibus munitur corpus. Utroque autem modo hoc Sacramentum præservat à peccato. Nam primò quidem per hoc, quod Christo conjungit (eisi quædam essent terrenæ in anima labeculæ, quæ non impediunt effectum hujus Sacramenti. art. 8. in corp.) per gratiam roborat spirituales vitam hominis, tamquam spiritualis cibus, & spiritualis medicina secundum illud Psalm. 103. Panis cor hominis confirmat: alio modo, in quantum est quoddam signum passionis Christi, per quam victi sunt demones, repellit omnem demonum impugnationem. Undè Chrys. dicit super Joan. * Ut leones flammam spirantes, sic ab illâ mensâ discedimus terribiles effecti diabolo.

* Hom.
45. in
Joan.

Reflexio
circa hanc
Proposi-
tionem.

Cæterum non possum hîc non suspicere Ecclesiam Dei à Spiritu Sancto semper directam. Illa sic unum proscripsit extremum, ut non labatur in aliud. Confixit propositionem illam, quæ approbabat frequentem Communionem gentiliter viventium, adedque vel peccatis mortalibus actu infectorum, vel illa non vitantium. Non tamen arcet (ut hac volebat) à Sacrà Communionè illos, quibus nondum inest amor Dei purissimus, id est, eos, qui non sunt sibi conscii peccati mortalis, sed illud omni studio declinant, licet non sint puri omninò à venialibus. Vera Dei Ecclesia amplectitur Veritatem, quæ semper fuit, est, & erit in medio.

PROPOSITIONES 67. MICHAELIS DE MOLINOS DAMNATAE

AB INNOCENTIO XI.

Prologus.

HOc anno in ipsâ urbe Româ , intimis in illius visceribus suscitata est fœdissima animarum pestis, renovatis *Gnosticorum* spurcitiis, sed spiritualitatis, & sanctitatis fucô occultatis. Pontifex sub initium adduci non potuit, ut luem, cum non apparêret, compesceret, at tandem larvâ fictæ sanctimonix detractâ, illa detecta, & profligata fuit *Urbe*, & *Orbe* nefandissima dogmata execrantibus.

Illorum author fuit *Michaël de Molinos* natione Hispanus ex Arragonia oriundus, professione Presbyter. Hæresim inchoavit à seductione plurimum foeminarum adumbratâ Pietate allectarum. Summa illius doctrinæ in hoc consistebat; quòd homo deberet per potentiarum suarum annihilationem se unire Deo, atque ita manere in quiete (hinc istius commenti sequacibus inditum nomen *Quietistarum*) quòdque illa in quiete, non esset habenda ratio tentationum, nec curandum, quid corpus ageret. Campus hinc latissimus carnis voluptatibus pandebatur, & infinitorum sentina criminum etiam naturæ adversantium scaturiebat. Dum horrendas *Gnosticorum* instaurat libidines, hoc illos superabat, quòd ex ipsis Sanctorum exemplis (ut videre est in propositionibus *) inaudito genere blasphemix patrocinium sibi accerteret. Carceri mancipatus fuit annum sexagesimum, fluxerant autem anni 22., quibus suos Romæ errores disseminabat. Illius affabilitas, comitas, naturalis eloquentia, externa morum compositio, larvata pietas ita sibi Urbem devinxerant,

Anno
1688.

Vita Michaelis de Molinos.

* 49. C. ubi in fanda, qua laudat, adscribit Jobo, Davidi, Jeremia, sanctis.

ut

ut omnium oculos in se converteret, & à multis etiam instar Sancti coleretur. Tandem, Deo disponente, captus, & productus fuit habitum poenitentiae indutus in Theatrum in Ecclesiâ *Sancta Maria* super *Minervam* erectum. Praesentes aderant omnes S. R. E. Cardinales, plures Episcopi, & confertissima populi multitudo. Cum propositiones legerentur, populus effusissimis vocibus, enormia audiens crimina conclamabat. *Damnetur ad ignem; ad ignem.* Visum tamen fuit promeritas flammam in perpetuum commutare carcerem. Falsus est, inter alia, dum publicè illic errores abjuraret, se 12. annorum spatio non fuisse confessum, cum tamen indies Celebrare non desisteret. Repertæ sunt in illius scriniis 12. mille litteræ, ex quibus ejus Sectatores innotuerunt. Obiit ab aliquot annis in vinculis; ut fertur, Poenitens.

Omnes Porro omnes propositiones propter earum ob-
*propositio-*scenitatem nec licet, nec libet discutere. Viden-
*nes redu-*tur tamen reduci ad quatuor principaliores, è qui-
cuntur ad bus aliæ profluunt, vel in quibus illæ fundantur.
4. princi- *Prima* concernit fictitiam illam quietem. *Secunda*
palsiores. rejicit omnes mortificationes ad reprimendas ten-
 tationes etiam gravissimas. *Tertia* has inter mor-
 tificationes, seu remedia ad carnem edomandam
 ordinata respuit *Orationem*. *Quarta* asserit sufficere
 resistentiam tentationibus *negativam*: quamvis tota
Molinos intentio, & scopus ed collimet, ut sub
 specie spiritualis vitæ consensus eis præbeatur *po-*
sitivus. Hunc in finem dicit non esse observanda
 Mandata Dei. Et in cumulum impietatis asseverat
 tales actiones non debere pandi in Confessione.
 Sanè docet ea, quæ practicabat non confessus in-
 trà duodecim annorum intervallum. Sic

Propositio prima.

Activitas naturalis est *Gratia* inimica; impe-
 ditque Dei operationes, & veram perfectio-
 nem, quia Deus operari vult in nobis sine nobis.
 Est 4. inter 67.

D. THOMAS 1. p. quæst. 105. art. 5. in corpo. *Refellere. Intelligentum est sic Deum operari in rebus, tur ficta quod tamen ipsa res PROPRIAM HABEANT OPERA- quies. TIONEM.* Non igitur Deus vult operari in nobis *sinè nobis,* ita ut simus velut Corpus exanime, sed homo est causa efficiens, & principium activum, unde absit ab homine inactio ista, & falsa *quies.* Vita nostra hîc dicitur OPERATIO, cui Homo principaliter intendit. 2. 2. q. 180. art. 3.

Cæterùm per illam quietem Molinos assererat perveniri posse ad statum impeccabilitatis, non solum quoad peccata mortalia, sed etiam venialia, (ut habet Propositione 57.) : qui quidem error ipsissimum est delirium Beguardorum, & Beguinorum. Refellitur autem error ab Angelico 3. p. q. 79. art. 4. ad 2. *Vitam istam Sancti non ducunt sinè venialibus.* Si hîc Sancti non vivant sinè venialibus; an sinè illis posse se vivere jactitet Molinos? sed profectò non solum ille peccata non vitat venialia? sed gravissima etiam intendit patrare mortalia. Atque ut faciliùs illa committantur, omnes vult eliminatas Mortificationes, quibus velut repagulò carnis concupiscentia coercetur. Hinc

Propositio secunda.

CRUX voluntaria Mortificationum pondus est in- *Mortifi-*
 fructuosum, & ideo dimittenda. Est 38 *catio ad-*
 D. THOMAS 2. 2. quæst. 189. art. 1. in corpore. *hibenda*
Per Jejunium, Vigilias, & alia hujusmodi retrahitur est ad car-
 homo à peccatis luxuria, & à quibuscumque aliis *nem edo-*
 peccatis. Non igitur Mortificationes sunt pondus in- *mandam.*
 fructuosum. Sunt certè utiles, utpotè carnem in
 officio continentes, & rebellem refrænantes appetitum, qui vel Sanctissimos laceffit.

Videor mihi vidère magnum illum Apostolum, illud Sanctitatis prodigium, Vas electionis, raptum in tertium Cælum, Divinum illum Paulum nihilominus carnis stimulis exagitatam, & apud se ingeminantem. *Infelix ego homo, quis me liberabis*

de corpore mortis hujus ? Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae, & captivantem me in lege peccati, quæ est in membris meis ad Rom. 7.

Quid facit ille ? castigat, affligit, macerat, reluctans sibi corpus substernit Spiritui. Castigo, inquit, corpus meum, & in servitutem redigo: nè forte cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar. 1. ad Corinth. 9. undè ad Rom. 8. Si secundum carnem, ait, vixeritis, moriemini, si autem Spiritu facta carnis MORTIFICAVERITIS, vivetis. Apostoli debuiſſet premere vestigia Molinos.

Porrò horret animus ad abominanda, quæ habet ille Propositione 47. Per illas scæditates, quas illic appellat violentias satanæ, Anima fit magis illuminata in viâ internâ, seu contemplativâ. E contra ait Angelicus 2. 2. q. 180. art. 2. ad 3. Castitas maximè reddit hominem aptum ad Contemplationem; delectationes autem venereæ maximè lumen rationis in quo consistit vita Contemplativa, OBSCURANT.

Propositio Tertia.

QUæ Divina voluntati resignatus est, non convenit, ut à Deo rem aliquam petat &c. Est 14. D. THOMAS 2. 2. quæst. 83. art. 5. In Argumento sed contra. Dominus docuit discipulos determinatè quædam petere; conveniens ergo est, ut homo à Deo rem aliquam petat.

Sed quænam præcipuè petenda sunt? ea sanè, quæ continentur in petitionibus orationis Dominicæ. Ibidem: in illis autem, inter alia Deum precamur, ut n: nos inducat in tentationem, per quod petimus, ait S. Doctor, ut à tentatione non vincamur. Quàm efficax igitur præsidium adversus carnis insultus est Oratio, præsertim Dominica? hinc fuit funditus propositio 34. quæ illam recitationem amovère molitur.

Item Oratio
110.

Propositio quarta.

Tradito Deo libero arbitrio, & eidem re-
 lictâ curâ, & cogitatione animæ nostræ, non
 est amplius habenda ratio tentationum, nec eis alia
 resistentia fieri debet, nisi NEGATIVA, nullâ ad-
 hibitâ industriâ, & si natura commovetur, oportet
 sinere, ut commoveatur, quia est natura. Est 17.

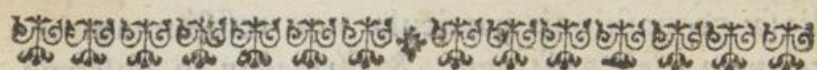
D. THOMAS I. 2. q. 74. art. 6. in corpore. *Deficit* Non suffi-
 ratio in directione passionem, quando NON REPRIMIT res-
 MIT ILLICITUM PASSIONIS MOTUM. Non ergo stentia
 sufficit resistentia negativa, sed requiritur positiva, negativa.
 per quam scilicet reprimamus illicitum passionis
 motum. Et art. 8. ad 1. *Actus inferiorum virium,*
 & etiam exteriorum membrorum, possunt esse peccata
 mortalia, secundum quod DEFICIT ORDINATIO
 SUPERIORIS RATIONIS.

Sed quid hisce immoramur? sanè ultimæ propo-
 sitionis particulæ non resistentiam ne-
 gativam, sed positivum, & formalem in obscœna
 comprehendunt consensum, Deo certè mirò, sed
 semper iustò iudiciò plente mirabiles cecitates (ver-
 ba sunt Augustini) *super illicitas cupiditates.* Cæ- *Cacitas*
 terùm has inter Cæcitates ea non minima, sed *admirabi-*
 maxima est, quòd *Molinos* prætextu *quietis istius,* *lis Moli-*
 quam impiè vocat *Unionem cum Deo,* asserat nec *nos asse-*
 esse observanda mandata Dei contrà illud 1. Joan 5. *rentis,*
Hac est charitas Dei, ut mandata ejus custodiamus, non esse
 nec esse exercendas virtutes, nec instituen- *observan-*
 dam esse Confessionem, quibus abominationibus, *da Deo*
 quæ de se refutantur, illius propositiones refertæ *præcepta.*
 sunt.

Hoc anno 24. Augusti damnatæ sunt ab *Alex- Anno*
andro VIII. Propositiones 2. laxiores, & 7. Decem- *1690.*
 bris 31. rigidiores, de quibus vide supra imme-
 diatè antè *Molinosticas.* Iflas hisce præposuimus
 non secuti ordinem temporis, quo damnatæ sunt, ut
 perniciosa Laxitas, & immoderatus Rigor tanquam
 duo opposita magis inter se elucescerent.

Anno 1699. Progrediamur modò ad annum 1699, quò pro-
scriptæ sunt ab Innocentio XII. propositiones 23.

Admiran- Author earum fuit vir cum Doctrina, tum vitæ
da submis- Integritate, præsertim verò promptâ, ingenuâ,
sio Autho- candidâ, & omnes eam explicandi terminos lu-
ris propo- pergrelsâ, quâ Apostolicæ sententiæ acquievit, Hu-
sitionum militate celeberrimus. Statim conscendit cathe-
23. dram vir Illustrissimus ad populum imitatus Ca-
relos Borromaos, Salesios, aliosque Sanctos Anti-
stites de more dicturus. Auditorio sub obedientiâ
prohibet, ne quis librum suum Romæ condemnatum
vel legat, vel penès se retineat. Nullus fuit, qui
eximiam incomparabilis Pastoris sui submissionem
non suspexerit; omnibus certatim subditis & la-
crymis, & singultibus expressis. Undè felix quo-
dammodò error appellari potest, qui tam singula-
rem ad stuporem, & ædificationem totius universi
nactus est illius Retractorem.

C O N S T I T U T I O

SS. D. N. INNOCENTII XII.

A D V E R S U S

Librum, *les Maximes des Saints &c.*

E T

XXIII. Propositiones ex eo desumptas.

INNOCENTIUS PAPA XII.

Ad perpetuam rei memoriam.

C Ausâ brevitatis, omisso præambulo, propo-
sitiones tantùm pandimus more solito per D.
Thomam refellendas.

I. Datur habitualis status amoris Dei, qui est
Charitas pura, & sinè ullâ admixtione motivi
proprii interesse. Neque timor pœnarum, neque
desi:

desiderium remunerationum habent amplius in eo partem. Non amatur amplius Deus propter meritum, neque propter perfectionem, neque propter felicitatem in eo amando inveniendam.

2. In statu vitæ contemplativæ, sive unitivæ, amittitur omne motivum interessatum timoris, & spei.

3. Id quod est essentialiale in directione animæ, est non aliud facere, quam sequi pedetentim gratiam cum infinitâ patientiâ, præcautione & subtilitate. Oportet se intrâ hos limites continere, ut sinatur Deus agere, & numquam ad purum amorem ducere, nisi quandò Deus per unctionem interiorem incipit aperire cor huic verbo, quod aded durum est animabus adhuc sibi met affixis, & aded potest illos scandalizare, aut in perturbationem conjicere.

4. In statu sanctæ indifferentiæ Anima non habet amplius desideria voluntaria, & deliberata propter suum interesse, exceptis iis occasionibus, in quibus toti suæ gratiæ fideliter non cooperatur.

5. In eodem statu sanctæ indifferentiæ nihil nobis, omnia Deo volumus. Nihil volumus ut simus perfecti & beati propter interesse proprium, sed omnem perfectionem, ac beatitudinem volumus, in quantum Deo placet efficere, ut velimus res istas impressione suæ gratiæ.

6. In hoc sanctæ indifferentiæ statu nolumus amplius salutem, ut salutem propriam, ut liberationem æternam, ut mercedem nostrorum meritorum, ut nostrum interesse omnium maximum; sed eam volumus voluntate plenâ, ut gloriam & beneplacitum Dei, ut rem quam ipse vult, & quam nos vult velle propter ipsum.

7. Derelictio non est nisi abnegatio, seu sui-ipsius renuntiatio, quam Jesus Christus à nobis in Evangelio requirit, postquam externa omnia reliquerimus. Ista nostri ipsorum abnegatio non est, nisi quoad interesse proprium. . . Extremæ probationes, in quibus hæc abnegatio, seu sui-ipsius de-

reluctio exerceri debet, sunt tentationes, quibus Deus æmulator vult purgare amorem, nullum ei ostendendo perfugium, neque ullam spem quoad suum interesse proprium, etiam æternum.

8. Omnia Sacrificia, quæ fieri solent ab animabus quàm maximè desinteressatis circa earum æternam beatitudinem, sunt conditionalia. . . . Sed hoc Sacrificium non potest esse absolutum in statu ordinario. In uno extremarum probationum casu hoc Sacrificium fit aliquo modo absolutum.

9. In extremis probationibus potest animæ invincibiliter persuasum esse persuasione reflexâ, & quæ non est intimus conscientiæ fundus, se justè reprobata esse à Deo.

10. Tunc anima diversa à semetipsa expirat cum Christo in Cruce, dicens: Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? In hac involuntariâ impressione desperationis conficit Sacrificium absolutum sui interesse proprii quoad æternitatem.

11. In hoc statu anima amittit omnem spem sui proprii interesse, sed numquam amittit in parte superiori, id est, in suis actibus directis & intimis spem perfectam, quæ est desiderium desinteressatum promissionum.

12. Director tunc potest huic animæ permittere, ut simpliciter acquiescat jacturæ sui proprii interesse, & justæ condemnationis, quam sibi à Deo indictam credit.

13. Inferior Christi pars in Cruce non communicavit Superiori, suas involuntarias perturbaciones.

14. In extremis probationibus pro purificatione amoris fit quædam separatio partis superioris animæ ab inferiori. . . . In istâ separatione actus partis inferioris manant ex omninò cæcâ & involuntariâ perturbatione; nam totum quod est voluntarium & intellectuale, est partis Superioris.

15. Meditatio constat discursivis actibus, qui à se invicem facilè distinguuntur. . . . Ista compositio actuum decursivorum, & reflexorum est propria exercitio amoris interessati.

16. Datur status contemplationis adeò sublimis, adeòque perfectæ, ut fiat habitualis, ità ut quoties anima actu orat, sua Oratio sit contemplativa, non discursiva. Tunc non ampliùs indiget redire ad Meditationem, ejusque actus methodicos.

17. Animæ Contemplativæ privantur intuitu distincto, sensibili, & reflexo Jesu Christi duobus temporibus diversis. Primò in fervore nascente earum contemplationis: Secundò, animam Amittit intuitum Jesu Christi in extremis probationibus.

18. In statu... passivo exercentur omnes virtutes distinctæ, non cogitando quòd sint virtutes. In quolibet momento aliud non cogitatur, quàm facere id, quod Deus vult, & amor Zelotypus simul efficit, ne quis sibi virtutem velit, nec unquam si adeò virtute præditus, quàm cum virtuti ampliùs affixus non est.

19. Potest dici in hoc sensu, quòd anima passiva, & desinteressata nec ipsum amorem vult ampliùs, quatenùs est sua perfectio, & sua felicitas, sed solùm quatenùs est id, quod Deus à nobis vult.

20. In confitendo debent animæ transformatæ sua peccata detestari, & condemnare se, & desiderare remissionem suorum peccatorum, non ut propriam purificationem, & liberationem, sed ut rem quam Deus vult, & vult nos velle propter suam gloriam.

21. Sancti Mystici excluderunt à statu animarum transformatarum exercitationes virtutum.

22. Quamvis hæc doctrina (*de amore puro*) esset pura, & simplex perfectio Evangelica in universâ traditione designata, antiqui Pastores non proponebant passim multitudini justorum, nisi exercitia amoris interessati eorum gratiæ proportio-
nata.

23. Purus amor ipse solus constituit totam vitam interiorem, & tunc evadit unicum principium, & unicum motivum omnium actuum, qui deliberati, & meritorii sunt.

Non intendimus tamen per expressam Propositionum hujusmodi reprobationem alia in eodem libro contenta ullatenus approbare... Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XII. Martii M.DC.XCIX. Pontificatus nostri Anno octavo.

J. F. Card. Albanus *

*Qui modo est Pontifex feliciter regnans.

Propositiones 1. 2. 3. 4. 5. 6. & vigesima tertia.

D. THOMAS 1. 2. q. 65. art. 4. & 5. in corpore. *Fides, & Spes possunt quidem esse sine charitate: at charitas sine fide & spe (in statu viæ) nullo modo esse potest.* Dari igitur nequit habitualis status amoris Dei, qui est charitas pura, & sine ullâ admixtione motivi proprii interesse, in quo nec timor pœnarum, nec desiderium remunerationum habeant ampliùs partem, in quo non ametur ampliùs Deus propter felicitatem in eo amando inveniendam. Talis enim charitas pura sine ullâ admixtione proprii interesse, & per quam charitatem neque homo desideret remunerationem, neque Deum amet propter felicitatem suam, tollit rationem spei, quæ directe PROPRIUM BONUM RESPICIT 2. 2. q. 17. art. 3. adedque remunerationem, proprium interesse, & felicitatem suam. Unde iterum Angelicus ejusdem quæstionis art. 2. ad 2. *Spes, inquit, principaliter respicit beatitudinem aeternam scilicet ut sibi obventuram.*

Hinc & ruit Propositio secunda, & simul refellitur status *indifferentia*, de quo in aliis fit mentio. Oportet enim ut homo positive velit salutem ut *bonum proprium* (sicut vidimus ex D. Thoma) adedque ut *propriam salutem*, ut liberationem suam *aeternam*, ut *suum interesse* omnium maximum.

Unde *purus amor ipse solus* (de quo Propositio 23) non constituit totam vitam interiorem: cum etiam aliis virtutibus Theologicis dare locum oporteat, proindèque & *spei*, quæ aufertur, si *Beatitudinem* non respiciamus, ut *interesse proprium*. *Charitas quidem attingit Deum, ut in ipso sistat, non ut*

ex eo aliquid nobis proveniat 2. 2. q. 23. art. 6. Atque ita tendit in Deum sine ullo intuitu ad mercedem aeternam; attamen talem intuitum charitas non excludit, sed illum per spem elicitem perficit, sicut perficit actus reliquarum virtutum, ut illarum omnium mater, radix, & forma, unde etiam spes per charitatem formatur, & perfectionem virtutis acquirit. 1. 2. q. 62. a. 4. & adveniente charitate spes perfectior redditur, quia de amicis maxime speramus 2. 2. q. 17. a. 8. Et consequenter quod perfectior est charitas, eò perfectior spes evadit: adedque excellens etiam amor compatitur spem, proindeque solus amor non constituit totam vitam interiorem.

Propositiones 7. 8. 9. 10. 11. & 12.

D. THOMAS loco citato. *Spes directe proprium bonum (adedque suum interesse) respicit.* Unde renuntiatio & abnegatio, de qua Jesus Christus in Evangelio, non recte per Propositionem septimam ponitur in ea, qua postquam externa omnia reliquerimus, renuntiemus quoque spei nostri interesse proprii etiam aeterni, qui enim isti renuntiaret, spei absolute renuntiaret, eamque amitteret.

Hinc nec est spes vera, si sit desiderium deinteressatum promissionum (de quo agit Propositio 11.) nec anima potest conficere sacrificium absolutum sui interesse proprii quoad aeternitatem, ut habet Propositio 8. & 10.

Et quia persuasio reprobationis spei contrariatur, non potest animae umquam invincibiliter persuasum esse persuasione reflexa, se juste reprobata esse, à Deo; quemadmodum habet assertio nona. Imò si alicui talis revelatio (de reprobatione) fieret, deberet intelligi non secundum modum Prophetiae praedestinationis, vel praescientiae, sed per modum Prophetiae comminationis, qua intelligitur supposita conditione meritorum. De Verit. q. 23. art. 8. ad 2.

Proinde Director (positio est 12.) non potest tali animae permittere, ut simpliciter acquiescat jacturae sui interesse, & iusta condemnationis.

Propositiones 13. & 14.

D. THOMAS 1. 2. q. 74. art. 3. ad 2. *Ratio etiam deficit in directione passionum interiorum, quando non reprimit illicitum passionis motum. Et actus inferiorum virium, & etiam exteriorum membrorum possunt esse peccata..... secundum quod deficit ordinatio superioris rationis. Ibid. a. 8. ad 1. Undè in purificatione amoris etiam in animâ probatâ, nunquam exemplo Christi, ut malè vult Author, ea fit separatio partis superioris animæ ab inferiori, ut actus partis inferioris manent ex omnino cæca, & involuntaria perturbatione; in quibus pars superior partem non habeat, adeoque qui illi sine peccato esse videri possint. Ratio superior debet invigilare actibus virium inferiorum, illique imputantur harum defectus, si ejus ordinatio, directio, seu moderamen deficiat.*

Undè ex tali systemate, ex communicatione illa utramque inter partem interrupta, videntur nonnulla dimanare periculosa dogmata invito hæud dubiè Authore integerrimo.

Propositiones 15. 16. & 17.

D. THOMAS licet Doctor maximè contemplativus, ità ut interdum diu oraret, imò sæpiùs cubiti altitudine à terrâ sublatus cerneretur*, 2. 2. q. 181. a. 4. ad 3. *Ex corporis gravitate, inquit, retrahimur ab altitudine contemplationis. Undè subdit Gregor. Hom. 15. in Ezech. Quòd ipsâ suâ infirmitate ab immensitate tanta Celsitudinis animus in semetipso relabatur. Quì dabitur igitur status contemplationis adeò sublimis, adeoque perfectæ, ut fiat habitualis, ità ut quoties anima actu orat, sua oratio sit contemplativa? Imo quia pondere infirmitatis humane deprimitur anima ad inferiora, ideo contingit, inquit Angelicus 2. 2. q. 83. a. 13. ad 2. Quòd quando mens orantis ascendit in Deum per contemplationem, subito evagetur.*

* In ejus
Officio.

Propositione 17. animabus ejusmodi contemplativis, in casu non uno adimitur intuitus distinctus, sensibilis, & reflexus Jesu Christi tanquam

quam fortè non satis sublimis , eò quòd sit sensibilis. Aliter *D. Thomas* discurret 2. 2. q. 82. a. 3. ad 2. *Sicut mens humana indiget manudictione ad cognitionem Divinorum : ita ad dilectionem ducitur per aliqua sensibilia nobis nota : inter quæ præcipuum est Humanitas Christi.....* Et idè quæ pertinent ad Christi humanitatem , maxime devotionem excitant ; Quidni & contemplationis materiam , & objectum subministrant ? Hæc viâ contemplationis à tanto Doctore traditâ tutius gradimur. Tradidit autem ille & modum meditandi 2. 2. q. 18c. a. 3. in quo varios illius actus discursivos (de quo *Propositio 15.*) animabus etiam perfectis competentes more suo admirabiliter explanat.

Propositiones 18. 19. 20. 21. & 22.

D. THOMAS quatuor hæc priores *Propositiones* , quibus removetur à dicto statu contemplationis , seu passivo studium omne virtutum ut *virtutes* sunt , ut *perfectio* , vel *liberatio nostra* sunt , adèdque quæ sunt ejusdem spiritûs cum sex primis , & vigesimâ tertiâ , refellit iisdem verbis jam bis allegatis. *Spes directe proprium bonum respicit* , ergo homo vult virtutem sibi , perfectionem suam , felicitatem suam , liberationem suam , præsertim cum quilibet teneatur vitare damnationem in 3. ad An. nib. q. 25. a. 2. ; adèdque omni studio collimare ad liberationem suam.

Propositio 22. quæstio facti est tendens ad hoc , quòd antiqui Pastores non proponerent passim multitudini Justorum , nisi exercitia amoris interessati eorum gratiæ proportionata. Quasi hoc perversissimo sæculo majorem gratiam plures habeant , quibus doctrina de amore puro proponi queat.

Sæculum decimum-octavum.

Carolo Secundo Hispaniarum Rege , clementissimo nostro Principe 1. Novembris 1700. *Sæculum*
 è vivis erepto , Sæculum hoc luctuosissimam faciem induit. Mars ubique extremas vires exeruit. Nulla Europæ portio dirum potuit declinare in-

celandum. Sanguis undiquè tot per annos , ad
 cruentissima spectacula horrente , fiente , ululante
 Europâ , terrâ , marique uberrimè effusus illud
 nequivit extinguere. Flamma credebatur perpetua ,
 nutrimentum ei suppeditantibus animis in mutuam
 perniciem conjuratis. Tandem placuit miseranti
 Numini , *quod immutat cor Principum Job. 12.* ;
 corda bellantium Regum inflectere , & immane
 sistere incendium , pace *Rastadii* compositâ , &
 in *Badensi* congressu confirmatâ.

an. 1713. Dum hæc geruntur ; proscriptæ sunt à Clemente
 XI. felicissimi Regiminis 8 Septembris 1713. Pro-
 positiones 101. excerptæ ex Libro Gallico idiomate
 impresso , & in plures tomos distributo , sub titulo
Le Nouveau Testament.

Author illius est *P. Quesnel* per varias , tum in
 101. P. Galliâ , tum in Belgio commotas procellas fa-
 mosus.

Liber cum primo aspectu legentes specie quadam
 pietatis illiciat , plurium vertebatur in manibus.
 Arridebant molliti sermones , diffusa unctio ,
 emendatior lingua Gallica ; sed sub splendido Pie-
 tatis apparatu prava occultabantur dogmata , jam
 olim in *Baio* & *Jansenio* damnata. Atque idè
 scilicet quod vulnus intus latèret , summa istius
 libri perniciès potissimum progrediebatur , & in-
 valescebat : undè velut improba sanies , nonnisi
 sectò ulcere foras potuit erumpere. Itaque sectum
 est ulcus. Liber fuit diligentissimè discussus. Ex
 eo prorupère non unus , aut alter , sed plurimi ,
 & pridem proscripti , & novè etiam adinventi er-
 rores. Noxia zizaniorum semina è medio tritici ,
 quò tegebantur , educta omnium oculis à Ponti-
 fice exposita sunt.

En modò Constitutionem Pontificiam unâ cum
 Propositionibus 101. per eam profligatis.

Porò visum est (quod non existimamus inu-
 tile) ad singulas designare loca , ex quibus illæ
 extractæ sunt.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

*Universis Christi fidelibus salutem ;
& Apostolicam Benedictionem.*

UNigenitus Dei filius pro nostrâ , & totius *Constitu-*
Mundi salute filius hominis factus, dum *tio Cle-*
Discipulos suos doctrinâ veritatis instrueret, uni-*mentis XI.*
versamque Ecclesiam suam in Apostolis erudiret, *illas dam-*
præsentiâ disponens, & futura prospiciens, præ-*nans,*
claro, ac saluberrimo documento Nos admonuit,
ut attenderemus à falsis Prophetis, qui veniunt
ad Nos in vestimentis Ovium ; quorum nomine
potissimum demonstrantur Magistri illi mendaces,
& in deceptiones illusores, qui splendidâ pietatis
specie prava dogmata latenter insinuantes, intro-
ducunt sectas perditionis sub imagine Sanctitatis ;
utque facilius incautis obrepant, quasi deponentes
lupinam pellem, & sese Divinæ Legis sententiis,
velut quibusdam Ovium velleribus obvolventes,
Sanctarum Scripturarum, adedque etiam ipsius
novi Testamenti verbis, quæ multipliciter in
suam, aliorumque perditionem depravant, nequi-
ter abutuntur : antiqui scilicet, à quo progeniti
sunt, mendacii Parentis exemplo, ac magisterio
edocti, nullam omnino esse ad fallendum expe-
ditorem viam, quàm ut ubi nefarii erroris sub-
introducitur fraudolentia, ibi Divinorum verborum
prætendatur auctoritas.

His nos verè Divinis monitis instructi, ubi pri-
mum, non sine intimâ cordis nostri amaritudine,
accepimus, Librum quemdam Gallico idiomate
olim impressum, & in plures Tomos distributum,
sub titulo *Le Nouveau Testament en Francois, avec
des reflexions morales sur chaque verset &c. A Paris*

1699.

1699. ; Aliter verò -- *Abregé de la morale de l'Evangile, des Actes des Apôtres, des Epîtres de S. Paul, des Epîtres Canoniques, & de l'Apocalypse, ou Pensées Chrétienne sur le Texte de ces Livres Sacrez, &c. A Paris 1693., & 1694.,* tametsi aliàs à Nobis damnatum, ac reverà Catholicis veritatibus pravaram doctrinarum mendacia multifariam permiscentem, adhuc tamen tamquam ab omni errore immunem, à pluribus haberi, Christi fidelium manibus passim obtrudi, ac nonnullorum nova semper tentantium consiliò, & operà studiosè timis quaquaversùm disseminari, etiam Latine redditum, ut perniciosæ institutionis contagium, si fieri possit, pertranscat de gente in gentem, & de Regno ad populum alterum: versutis hujusmodi reductionibus, atque fallaciis creditum Nobis Dominicum Gregem in viam perditionis sensim abduci summoperè doluimus: adedque Pastoralis non minùs curæ nostræ stimulis, quàm frequentibus Orthodoxæ Fidei Zelatorum querelis, maximè verò complurium Venerabilium Fratrum, præsertim Galliæ Episcoporum, litteris, ac precibus excitati, gliscenti morbo, qui etiam aliquandò posset in deteriora quæque prouere, validiori aliquo remedio obviam ire decrevimus.

Et quidem ad ipsam ingruentis mali causam providæ nostræ considerationis intuitum convergentes, perspicuè novimus summam hujusmodi Libri perniciem ided potissimum progredi, & invalescere, quòd eadem intus lateat, & velut improba sanies, nonnisi secto ulcere foras erumpat; cùm Liber ipse primo aspectu legentes specie quadam pietatis illiciat: molliti enim sunt sermones ejus super oleum: sed ipsi sunt jacula, & quidem intentò arcu ità ad nocendum parata, ut sagittent in obscuro rectos corde. Nihil propterea opportunius, aut salubrius præstari à Nobis posse arbitrati sumus, quàm si fallacem Libri doctrinam generatim solummodo à Nobis hætenùs indicatam, pluribus singillatim ex eo excerptis Propositionibus, distin-

ctius,

tius, & apertius explicaremus, atque universis
 Christi fidelibus noxia Zizaniorum semina è medio
 Triticis, quæ tegebantur, educta, velut ob oculos
 exponeremus. Ità nimirum denudatis, & quasi in
 propatulo, positis, non uno quidem, aut altero, sed
 plurimis, gravissimisque, tum pridem damnatis,
 tum etiam novè adinventis erroribus, planè con-
 fidimus, benedicente Domino, fore ut omnes tan-
 dem apertæ jam, manifestæque veritati cedere
 compellantur.

Id ipsum maximè è re Catholicâ futurum, &
 sedandis præsertim in florentissimo Galliæ Regno
 exortis ingeniorum variè opinantium, jamque in
 acerbiores scissuras protendentium dissidiis apprimè
 proficuum: Conscientiarum denique tranquillitati
 perutile, & propemodum necessarium, non modò
 præfati Episcopi, sed & ipse in primis Charissimus in
 Christo Filius noster Ludovicus Francorum Rex
 Christianissimus, cujus eximium in tuendâ Ca-
 tholicæ Fidei puritate, extirpandisque erroribus
 zelum satis laudare non possumus, sæpius Nobis
 est contestatus; repetitis propterea verè piis, &
 Christianissimò Rege dignis officiis, atque arden-
 tibus votis à nobis efflagitans, ut instanti anima-
 rum necessitati prolata quantoties Apostolici cen-
 surâ Judicii consuleremus.

Hinc adspirante Domino, ejusque cœlesti ope
 confisi, salutare opus sedulo, diligentèrque, ut
 rei magnitudo postulabat, aggressi sumus; ac plu-
 rimas ex prædicto libro, juxta supra recensitas
 respectivè editiones, fideliter extractas; & tum
 Gallico, tum Latino idiomate expressas Proposi-
 tiones à compluribus in Sacrà Theologiâ Magi-
 stris, primò quidem coram duobus ex venerabi-
 libus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ
 Cardinalibus accuratè discuti: deinde verò coram
 Nobis, abhibitò etiam aliorum plurium Cardina-
 lium consiliò, quàm maximâ diligentiam, ac matu-
 ritate; singularum insuper Propositionum cum ipso-
 met Libri textu exactissimè factâ collatione, plu-
 ries

ries iteratis Congregationibus expendi, & examinari mandavimus. Hujusmodi autem Propositiones sunt, quæ sequuntur, videlicet.

Luc. 16. 3 1. **Q**uid aliud remanet animæ, quæ Deum, atque ipsius gratiam amisit, nisi peccatum, & peccati consecutiones, superba

ed. 1693.
1699.

paupertas, & segnis indigentia, hoc est generalis impotentia ad laborem, ad orationem & ad omne opus bonum?

Joan. 15. 2. Jesu Christi gratia, principium efficax boni cujuscumque generis, necessaria est ad omne opus bonum; absque illâ non solum nihil fit, sed nec fieri potest.

5. edit.
1693.

Act. 16. 3. In vanum, Domine, præcipis, si tu ipse non das quod præcipis.

10. edit.

1693.

1699.

Marc. 9. 4. Ità Domine; Omniaabilia sunt ei, cui omniaabilia facis, eadem operando in illo.

22. edit.

1693.

1699.

Rom. 9. 5. Quandò Deus non emollit cor per interiorum unctiorem gratiæ suæ, exhortationes & gratiæ exteriores non inserviunt, nisi ad illud magis obdurandum.

28. edit.

1693.

1699.

Rom. 11. 6. Discrimen inter fœdus Judaicum, & Christianum est, quod in illo Deus exigit fugam peccati, & implementum legis à peccatore, relinquendo illum in suâ impotentiâ: in isto verò Deus peccatori dat, quod jubet, illum suâ gratiâ purificando.

Hebr. 8. 7.

edit.

1693.

1699.

7. Quæ utilitas pro homine in veteri fœdere, in quo Deus illum reliquit ejus propriæ infirmitati, imponendo ipsi suam legem? Quæ verò felicitas non est admitti ad fœdus, in quo Deus nobis donat, quod perit à nobis?

Hebr. 8.

10. edit.

1693.

1699.

8. Nos non pertinemus ad novum fœdus, nisi in quantum participes sumus ipsius novæ gratiæ, quæ operatur in nobis id, quod Deus nobis præcipit.

9. Gra

9. Gratia Christi est gratia suprema, finè quâ *Cor. 12.*
confiteri Christum numquam possumus, & cum 3. edit.
quâ numquam illum abnegamus. 1693.
10. Gratia est operatio manûs Omnipotentis *Matt. 20.*
Dei, quam nihil impedire potest aut retardare. 34. edit.
1693.
1699.
11. Gratia non est aliud quàm voluntas Omni- *Marc. 2.*
potentis Dei, jubentis, & facientis quod jubet. 11. edit.
1693.
1699.
12. Quando Deus vult salvare animam, quo- *Marc. 2.*
cumque tempore, quocumque loco effectus indu- 11. edit.
bitabilis sequitur voluntatem Dei. 1693.
1699.
13. Quando Deus vult animam salvam facere, *Luc. 5. 13*
& eam tangit interiori gratiæ suæ manû, nulla *ed. 1693.*
voluntas humana ei resistit.
14. Quantumcumque remotus à salute fit peccator *Marc. 5.*
obstinatus, quando Jesus se ei videndum exhibet 6. 7. edit.
lumine salutari suæ gratiæ, oportet ut se dedat, 1693.
accurrat, sese humiliet, & adoret Salvatorem suum.
15. Quando Deus mandatum suum, & suam *Luc. 9. 60*
æternam locutionem comitatur unctione sui Spi- *ed. 1693.*
ritûs, & interiori vi gratiæ suæ, operatur illa in 1699.
corde obedientiam, quam petit.
16. Nullæ sunt illecebræ, quæ non cedant ille- *Act. 8. 12.*
cebris gratiæ, quia nihil resistit Omnipotenti. *ed. 1693.*
1699.
17. Gratia est vox illa Patris, quæ homines *Joan. 6.*
interiùs docet, hæc eos venire facit ad Jesum Chri- 45. edit.
stum; quicumque ad eum non venit, postquam 1693.
audivit vocem exteriorem Filii, nullatenùs est 1699.
doctus à Patre.
18. Semen verbi, quod manus Dei irrigat, *Act. 11. 21*
semper affert fructum suum. *ed. 1693.*
1699.
19. Dei Gratia nihil aliud est, quàm ejus om- *Rom. 14. 4*
nipotens voluntas: hæc est idea, quam Deus ipse *ed. 1693.*
nobis tradit in omnibus suis Scripturis.

- Marc. 4.* 20. Vera Gratia idea est, quod Deus vult sibi
39. edit. à nobis obediri, & obeditur; imperat, & omnia
1693. sunt; loquitur tamquam Dominus, & omnia sibi
1699. submissa sunt.
- 2. Cor. 5.* 21. Gratia Jesu Christi est Gratia fortis, potens,
21. edit. suprema, invincibilis, utpote quæ est operatio
1693. voluntatis Omnipotentis, sequela, & imitatio ope-
 rationis Dei incarnantis, & resuscitantis Filium
 suum.
- Luc. 1. 38.* 22. Concordia omnipotens operationis Dei in
ed. 1693. corde hominis, cum libero ipsius voluntatis con-
1699. sensu, demonstratur illico nobis in Incarnatione,
 veluti fonte, atque Archetypo omnium aliarum
 operationum misericordiae & gratiae, quæ omnes
 ita gratuitaæ atque ita dependentes à Deo sunt,
 sicut ipsa originalis operatio.
- Rom. 4.* 23. Deus ipse nobis ideam tradidit omnipo-
17. edit. tentis operationis suæ, eam significans per illam,
1693. quâ Creaturas è nihilo producit, & mortuis reddit
1699. vitam.
- Luc. 7. 7.* 24. Justa idea, quam Centurio habet de Om-
ed. 1693. nipotentia Dei, & Jesu Christi in sanandis cor-
1699. poribus solo motu suæ voluntatis, est imago ideæ,
 quæ haberi debet de omnipotentia suæ gratiæ in
 sanandis animabus à cupiditate.
- Luc. 18.* 25. Deus illuminat animam, & eam sanat æquè
42. edit. accorpus, solâ suâ voluntate; jubet, & ipsi ob-
1693. temperatur.
1699.
- Luc. 8. 48.* 26. Nullæ dantur gratiæ, nisi per Fidem.
ed. 1693.
1699.
- 2. Petr. 1.* 27. Fides est prima gratia, & fons omnium
3. edit. aliarum.
1693.
1699.
- Marc. 11.* 28. Prima gratia, quam Deus concedit Pecca-
25. edit. tori, est peccatorum remissio.
1693.
1699.

29. Extra Ecclesiam nulla conceditur gratia. *Luc. 10.*
35. 36.
ed. 1693.
1699.
30. Omnes, quos Deus vult salvare per Christum, salvantur infallibiliter. *Joan. 6.*
40. *edit.*
1693.
1699.
31. Desideria Christi semper habent suum effectum; pacem intimo cordium infert, quando eis illam operatur. *Joan. 20.*
19. *edit.*
1693.
1699.
32. Jesus Christus se morti tradidit ad liberandum pro semper suo sanguine Primogenitos, id est Electos, de manu Angeli exterminatoris. *Gal. 4. 4.*
5. 6. 7. *ed.*
1693.
1699.
33. Proh quantum oportet bonis terrenis; & sibi metipsum renuntiavit, ad hoc ut quis fiduciam habeat sibi, ut ita dicam, appropriandi Christum Jesum, ejus amorem, mortem, & mysteria, ut facit Sanctus Paulus dicens: Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. *Gal. 2.*
20. *edit.*
1693.
1699.
34. Gratia Adami non producebat nisi merita humana. *2. Cor. 5.*
21. *edit.*
1693.
35. Gratia Adami est sequela creationis, & erat debita naturæ sanæ, & integræ. *2. Cor. 5.*
21. *edit.*
1693.
1699.
36. Differentia essentialis inter gratiam Adami, & statum innocentie, ac gratiam Christianam est, quod primam unusquisque in propria personâ recepit: ista verò non recipitur, nisi in personâ Jesu Christi resuscitati, cui nos uniti sumus. *Rom. 7. 4.*
ed. 1693.
1699.
37. Gratia Adami, sanctificando illum in semetipso, erat illi proportionata: Gratia Christiana nos sanctificando in Jesu Christo, est omnipotens & digna Filio Dei. *Ephes. 1.*
6. *edit.*
1693.
1699.
38. Peccator non est liber, nisi ad malum finem gratiâ Liberatoris. *Luc. 8. 29.*
ed. 1693.
1699.
39. Volun. 1699.

Matt. 20. 39. Voluntas, quam gratia non prævenit, nihil
 3. 4. *edit.* habet luminis, nisi ad aberrandum; ardoris, nisi
 1693. ad se præcipitandum; virium, nisi ad se vulneran-
 1699. dum; est capax omnis mali, & incapax ad omne bo-
 num.

2. Thes. 3. 40. Sinè gratia nihil amare possumus, nisi ad no-
 18. *edit.* stram condemnationem.
 1693.

Rom. 1. 41. Omnis cognitio Dei, etiam naturalis, etiam
 19. *edit.* in Philosophis Ethnicis, non potest venire, nisi à Deo,
 1693. & sinè gratiâ non producit, nisi præsumptionem, va-
 1699. nitatem, & oppositionem ad ipsum Deum, loco affe-
 ctuum adorationis, gratitudinis, & amoris.

Act. 11. 9. 42. Sola gratia Christi reddit hominem aptum
ed. 1693. ad Sacrificium Fidei; sinè hoc nihil nisi impuri-
 1699. tas; nihil nisi indignitas.

Rom. 6. 2. 43. Primus effectus gratiæ baptismalis est facere,
ed. 1699. ut moriamur peccato; aded ut spiritus, cor, sensus
 non habeant plus vitæ pro peccato, quàm homo
 mortuus habeat pro rebus Mundi.

Joan. 5. 44. Non sunt nisi duo amores, unde volitiones,
 29. *edit.* & actiones omnes nostræ nascuntur; Amor Dei, qui
 1693. omnia agit propter Deum; quemque Deus remune-
 1699. ratur; & Amor, quo nos ipsos, ac Mundum diligi-
 mus, qui quod ad Deum referendum est, non refert,
 & propter hoc ipsum fit malus.

Luc. 15. 45. Amore Dei in corde Peccatorum non ampliùs
 13. *edit.* regnante, necesse est, ut in eo carnalis regnet cupi-
 1693. ditas, omnesque actiones eius corrumpat.

Matt. 5. 46. Cupiditas, aut Charitas, usum sensuum
 28. *edit.* bonum, vel malum faciunt.
 1693.

Matt. 23. 47. Obedientia legis profluere debet ex fontè; &
 26. *edit.* hic fons est Charitas. Quando Dei amor est illius
 1693. principium interius, & Dei gloria ejus finis, tunc
 purum est, quod apparet exterius; alioquin non est,
 nisi hypocrisis, aut falsa justitia.

Ephes. 5. 8 48. Quid aliud esse possumus, nisi tenebræ, nisi
ed. 1693. aberratio, & nisi peccatum sinè fidei lumine, sinè
 1699. Christo, & sinè Charitate? 49. Ut

49. Ut nullum peccatum est sine amore nostri, *Marc. 7.*
ita nullum est opus bonum sine amore Dei. 22. 23. edit.

1693.

1699.

50. Frustra clamamus ad Deum, Pater mi: si
Spiritus Charitatis non est ille, qui clamat. *Rom. 8.*

15. edit.

1693.

1699.

51. Fides justificat, quando operatur; sed ipsa
non operatur, nisi per Charitatem. *Act. 13.*

39. edit.

1693.

1699.

52. Omnia alia salutis media continentur in fide,
tanquam in suo germine, & semine; Sed hæc fides
non est absque amore, & fiducia. *Act. 10.*

43. edit.

1693.

1699.

53. Sola Charitas Christiano modo facit (actio-
nes Christianas) per relationem ad Deum, &
Jesum Christum. *Coloss. 3.*

14. edit.

1693.

1699.

54. Sole Charitas est, quæ Deo loquitur, eam
solam Deus audit. *1. Cor.*

13. edit.

1693.

1699.

55. Deus non coronat, nisi Charitatem; qui
currit ex alio impulsu, & ex alio motivo, in vanum
currit. *1. Cor. 9.*

24. edit.

1693.

1699.

56. Deus non remunerat nisi Charitatem, quo-
niam charitas sola Deum honorat. *Matt. 25.*

36. edit.

1693.

1699.

57. Totum deest Peccatori, quando ei deest spes,
& non est spes in Deo, ubi non est amor Dei. *Matt. 27.*

5. edit.

1693.

1699.

58. Nec Deus est, nec Religio, ubi non est
Charitas. *1. Joan.*

4. 8. edit.

1693.

1699.

- Joan. 10.* 59. Oratio impiorum est novum peccatum, &
25. edit. quod Deus illis concedit, est novum in eos judi-
1693. cium.
- Matt. 27.* 60. Si solus supplicii timor animat pœnitentiam,
5. edit. quod hæc est magis violenta, eò magis ducit ad de-
1693. sperationem.
- 1699.*
- Luc. 20.* 61. Timor non nisi manum cohibet, cor autem
19. edit. tamdiù peccato addicitur, quamdiù ab amore justitiæ
1693. non ducitur.
- 1699.*
- Matt. 21.* 62. Qui à malo non abstinet, nisi timore pœnæ,
46. edit. illud committit in corde suo, & jam est Reus coram
1693. Deo.
- 1699.*
- Rom. 6.* 63. Baptizatus adhuc est sub lege sicut Judæus,
14. edit. si legem non adimpleat, aut adimpleat ex solo
1693. timore.
- 1699.*
- Gal. 5. 18.* 64. Sub maledicto legis numquam fit bonum,
ed. 1693. quia peccatur sive faciendo malum, sive illud non
1699. nisi ob timorem evitando.
- Marc. 12.* 65. Moyses, Prophete, Sacerdotes, & Docto-
19. edit. res legis mortui sunt, absque eo quod ullum Deo
1693. dederint filium, cum non effecerint nisi mancipia
1699. per timorem.
- Hebr. 12.* 66. Qui vult Deo appropinquare, nec debet ad
10. edit. ipsum venire cum brutalibus passionibus, neque ad-
1693. duci per instinctum naturalem, aut per timorem
 sicuti Bestiæ, sed per fidem, & per amorem sicuti
 filii.
- Luc. 19.* 67. Timor servilis non sibi representat Deum,
21. edit. nisi ut Dominum durum, imperiosum, injustum,
1699. intractabilem.
- Act. 2. 21.* 68. Dei Bonitas abbreviavit viam salutis clau-
ed. 1693. dendo totum in Fide, & precibus.
- 1699.*
- Marc. 9.* 69. Fides, usus, augmentum, & præmium
22. edit. Fidei, totum est donum puræ liberalitatis Dei.
- 1693.*
- 1699.*

70. Numquam Deus affligit innocentes, & afflictiones semper serviunt, vel ad puniendum peccatum, vel ad purificandum Peccatorem. *Joan. 9. 5. edit. 1693.*

71. Homo ob sui conservationem potest sese dispensare ab ea lege, quam Deus condidit propter ejus utilitatem. *Marc. 2. 28. edit. 1693.*

72. Nota Ecclesiæ Christianæ est, quod sit Catholica, comprehendens & omnes Angelos Cæli, & omnes Electos, & justos terræ, & omnium Sæculorum. *Hebr. 12. 22. 23. 24. ea 1693.*

73. Quid est Ecclesia, nisi cœtus Filiorum Dei, manentium in ejus sinu, adoptatorum in Christo, subsistentium in ejus personâ, redemptorum ejus sanguine, viventium ejus spiritu, agentium per ejus gratiam, & expectantium gratiam futuri sæculi. *2 Thess. 1. 2. edit. 1693.*

74. Ecclesia, sive integer Christus Incarnatum Verbum habet ut Caput, omnes verò Sanctos ut membra. *1. Tim. 3. 6. edit. 1693.*

75. Ecclesia est unus solus homo; compositus ex pluribus membris, quorum Christus est Caput, vita, subsistentia & persona; Unus solus Christus, compositus ex pluribus Sanctis, quorum est Sanctificator. *Ephes. 12. 14. 15. 16. ed. 1693. 1699.*

76. Nihil spatiosus Ecclesiâ Dei, quia omnes Electi, & justi omnium sæculorum illam componunt. *Ephes. 2. 22. edit. 1693. 1699.*

77. Qui non ducit vitam dignam Filio Dei, & membro Christi, cessat interiùs habere Deum pro Patre, & Christum pro Capite. *1. Joan. 2. 22. edit. 1693.*

78. Separatur quis à populo Electo, cujus figura fuit populus Judaicus, & caput est Jesus Christus, tam non vivendo secundùm Evangelium, quàm non credendo Evangelio. *Act. 3. 23. ed. 1693. 1699.*

79. Utile, & necessarium est omni tempore, omni loco, & omni personarum generi studere, & cognoscere spiritum, Pietatem, & Mysteria Sacræ Scripturæ. *1. Cor. 14. 5. edit. 1693. 1699.*

- Act. 8. 28* 80. Lectio Sacrae Scripturae est pro omnibus.
ed. 1693.
 1699.
- Act. 8. 31.* 81. Obscuritas Sancti Verbi Dei non est Laicis
ed. 1693. ratio dispensandi se ipsos ab ejus lectione.
 1699.
- Act. 15. 21.* 82. Dies Dominicus à Christianis debet sanctifi-
edit. ficari lectionibus pietatis, & super omnia Sancta-
 1693. rum Scripturarum. Damnosum est velle Christia-
 1699. num ab hac lectione retrahere.
- Joan. 4. 26.* 83. Est illusio sibi persuadere, quod notitia My-
edit. steriorum Religionis non debeat communicari fœ-
 1693. minis lectione Sacrorum librorum. Non ex fœ-
 1699. minatum simplicitate, sed ex superba Virorum
 scientiâ ortus est Scripturarum abusus, & natae
 sunt hæreses.
- Matt. 5. 2* 84. Abripere è Christianorum manibus novum
ed. 1693. Testamentum, seu eis illud clausum tenere, au-
 1699. ferendo eis modum illud intelligendi, est illis
 Christi os obturare.
- Luc. 11. 33.* 85. Interdicere Christianis lectionem Sacrae
edit. Scripturae, præsertim Evangelii, est interdicere
 1693. usum luminis filijs lucis, & facere ut patiantur
 speciem quamdam excommunicationis.
- 1. Cor. 14. 16.* 86. Eripere simplici Populo hoc solatium, jun-
edit. gendi vocem suam voci totius Ecclesiae, est usus
 1693. contrarius praxi Apostolicæ, & intentioni Dei.
 1699.
- Act. 9. 9.* 87. Modus plenus sapientiâ, lumine, & Cha-
ed. 1693. ritate, est dare animabus tempus portandi cum
 1699. humilitate, & sentiendi statum peccati, petendi
 spiritum poenitentiae, & contritionis, & incipiendi,
 ad minus, satisfacere justitiæ Dei, antequam re-
 concilientur.
- Luc. 17. 11. 12.* 88. Ignoramus quid sit peccatum, & vera poe-
ed. 1693. nitentiâ, quando volumus statim restitui possessio-
 1699. nibus illorum, quibus nos peccatum spolia-
 vic, & detrectamus separationis istius ferre con-
 fusionem.

89. Quartus decimus gradus conversionis peccatoris est, quod, cum sit jam reconciliatus, habet jus assistendi Sacrificio Ecclesiæ. *Luc. 15. 23. edit. 1693.*
90. Ecclesia auctoritatem excommunicandi habet, ut eam exerceat per primos Pastores de consensu, saltem præsumpto, totius corporis. *Matt. 18. 17. edit. 1693. 1699.*
91. Excommunicationis iniustæ metus numquam debet nos impedire ab implendo debito nostro: numquam eximus ab Ecclesiâ, etiam quando hominum nequitia videmur ab eâ expulsi, quando Deo, Jesu Christo, atque ipsi Ecclesiæ per Charitatem affixi sumus. *Joan. 9. 22. 23. ed. 1693. 1699.*
92. Pati potius in pace excommunicationem, & anathema injustum, quam prodere veritatem, est imitari Sanctum Paulum: tantum abest, ut sit erigere se contra Auctoritatem, aut scindere unitatem. *Rom. 9. 3. ed. 1693. 1699.*
93. Jesus quandòque sanat vulnera, quæ præceps Primorum Pastorum festinatio infligit sine ipsius mandato; Jesus restituit, quod ipsi inconsiderato zelo rescindunt. *Joan. 18. 11. edit. 1693. 1699.*
94. Nihil pejorem de Ecclesiâ opinionem ingerit ejus inimicis, quam videre illic dominatum exerceri supra fidem fidelium, & fovèri divisiones propter res, quæ nec fidem lædunt, nec mores. *Rom. 14. 16. edit. 1693. 1699.*
95. Veritates eò devenerunt, ut sint lingua quasi peregrina plerisque Christianis, & modus eas prædicandi est veluti idioma incognitum: adeò remotus est à simplicitate Apostolorum, & supra communem captum fidelium; neque satis advertitur, quòd hic defectus sit unum ex signis maxime sensibilibus senectutis Ecclesiæ, & iræ Dei in Filios suos. *1. Cor. 14. 21. edit. 1699.*
96. Deus permittit, ut omnes Potestates sint contrariæ Prædicatoribus veritatis, ut ejus victoria attribui non possit, nisi Divinæ gratiæ. *Act. 17. 8. ed. 1693. 1699.*
97. Nimis sæpè contingit membra illa, quæ magis sanctè, ac magis strictè unita Ecclesiæ sunt. *Act. 4. 11. ed. 1699.*

sunt, respici, atque tractari tamquam indigna, ut sint in Ecclesia, vel tanquam ab eâ separata; sed justus vivit ex fide, & non ex opinione hominum.

Luc. 22.
37 edit.
1693.
1699. 98. Status persecutionis & pœnarum, quas quis tolerat tamquam hæreticus, flagitiosus, & impius, ultima plerumque probatio est, & maximè meritoria, utpote quæ facit hominem magis conformem Jesu Christo.

2. Cor. 2.
16. edit.
1693.
1699. 99. Pervicacia, præventio, obstinatio in nolendo, aut aliquid examinare, aut agnoscere se fuisse deceptum, mutant quotidie quoad multos in odorem mortis id, quod Deus in suâ Ecclesia posuit, ut in ea esset odor vitæ, V. G. bonos libros, instructiones, sancta exempla &c.

Joan. 16.
2. edit.
1693.
1699. 100. Tempus deplorabile, quo creditur honorari Deus, persequendo veritatem, ejusque discipulos. Tempus hoc advenit.... Haberi & tractari à Religionis Ministris, tamquam impium & indignum omni commercio cum Deo, tamquam membrum putridum capax corrupendi omnia in societate Sanctorum, est hominibus piis morte corporis mors terribilior. Frustra quis sibi blanditur de suarum intentionum puritate, & zelo quodam Religionis, persequendo flammâ ferroque viros probos, si propria passione est excæcatus, aut abreptus alienâ, propterea quod nihil vult examinare. Frequenter credimus sacrificare Deo impium, & sacrificamus diabolo Dei servum.

Matth. 5.
37. edit.
1693.
1699. 101. Nihil spiritui Dei, & doctrinæ Jesu Christi magis opponitur, quam communia facere juramenta in Ecclesiâ, quia hoc est multiplicare occasiones pejerandi, laqueos tendere infirmis, & idiotis, & efficere, ut nomen, & veritas Dei aliquando deserviant consilio impiorum.

Auditis itaque tum voce, tum scripto Nobis exhibitis præfatorum Cardinalium, aliorumque Theologorum suffragiis, Divinique in primis luminis, privatis ad eum finem, publicisque etiam indictis precibus, implorato præsidio; omnes & singulas
Pro-

Propositiones præinsertas ; tanquam falsas , captio-
 sas , malè sonantes , piarum aurium offensivas ,
 scandalosas , perniciosas , temerarias , Ecclesiæ , &
 ejus praxi injurias , neque in Ecclesiam solùm ,
 sed etiam in Potestates sæculi contumeliosas , sedi-
 tiosas , impias , blasphemias , suspectas de hæresi ,
 ac hæresim ipsam sapientes , nec non hæreticis ,
 & hæresibus , ac etiam schismati faventes , erro-
 neas , hæresi proximas , pluriès damnatas , ac de-
 mùm etiam hæreticas , variasque hæreses , & po-
 tissimùm illas , quæ in famosis Jansenii Proposi-
 tionibus , & quidem in eo sensu , in quo hæc dam-
 natae fuerunt , acceptis , continentur , manifestè
 innovantes , respectivè , hæc nostrâ perpetuò va-
 litorâ Constitutione declaramus , damnamus , &
 reprobamus .

Mandantes omnibus utriusque sexus Christi Fi-
 delibus , ne de dictis Propositionibus sentire , do-
 cère , prædicare aliter præsumant , quàm in hac
 eadem nostra Constitutione continentur ; ita ut qui-
 cumque illas , vel illarum aliquam conjunctim ,
 vel divisim docuerit , defenderit , ediderit , aut
 de eis , etiam disputativè , publicè aut privatim
 tractaverit , nisi forsitan impugnando , Ecclesiasticis
 Censuris , aliisque contra similia perpetrantes à jure
 statutis pœnis ipso facto , absque alia declaratione
 subiaceat .

Cæterum per expressam præfatarum Propositio-
 num reprobationem alia in eodem libro contenta
 nullatenùs approbare intendimus ; cum præsertim
 in decursu examinis complures alias in eo depre-
 henderit Propositiones illis , quæ , ut suprâ ,
 damnatae fuerunt , consimiles , & affines , iisdem-
 que erroribus imbutas : nec sanè paucas sub ima-
 ginario quodam , veluti grassantis hodie persecu-
 tionis obtentu , inobedientiam , & petviciam
 nutrientes , easque falso Christianæ patientiæ no-
 mine prædicantes ; quas propterea singulatim re-
 censere , & nimis longum esse duximus , & mi-
 nimè decessarium ; ac demùm , quod intolerabi-

Ius est, Sacrum ipsum novi Testamenti Textum damnabiliter vitiatum compererimus, & alteri dudum reprobatae versioni Gallicae Montensi in multis conformem: à vulgata verò editione, quæ tot sæculorum usu in Ecclesiâ probata est, atque ab Orthodoxis omnibus pro authentica haberi debet, multipliciter discrepantem, & aberrantem, pluresque in alienos, exoticos, ac sæpè noxios sensus, non sinè maximâ pei veritate detortum.

Eundem propterea Librum, utpote per dulces sermones, & benedictiones, ut Apostolus loquitur, hoc est, sub falsa piæ institutionis imagine, seducendis innocentium cordibus longè accommodatum, siquæ præmissis, siquæ alio quovis titulo inscriptum, ubicumque, & quocumque alio idiomate, seu quavis editione, aut versione hætenus impressum, aut impostèrum (quod absit) imprimendum, auctoritate Apostolicâ tenore præsentium iterum prohibemus, ac similiter damnamus; quemadmodum etiam alios omnes, & singulos in ejus defensionem tam scripto, quam typis editos, seu forsan (quod Deus avertat) edendos libros, seu libellos, eorumque lectionem, descriptionem, retentionem, & usum omnibus, & singulis Christi fidelibus sub pœnâ excommunicationis per contra facientes ipso facto incurrenda, prohibemus pariter, & interdiciamus.

Præcipimus insuper Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, aliisque locorum Ordinariis; nec non hæreticæ pravitatis Inquisitoribus, ut contradictores, & rebelles quoscumque per Censuras, & pœnas præfatas, aliaque Juris & facti remedia, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio, omnino coërceant, & compellant.

Volumus autem, ut earundem præsentium transcriptis, etiam impressis, manû alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillò personæ in dignitate Ecclesiasticâ constitutæ munitis eadem fides prorsus adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, damnationis, mandati, prohibitionis, & interdictionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo decimo tertio sexto Idus Septembris, Pontificatus Nostri Anno Decimo tertio, I. Card. Prodatarius.

F. Oliverius.

Visa de Curia L. Sergardus.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

L. Martinettus.

Anno à Nativitate Domini nostri Jesu Christi Millesimo septingentesimo decimo tertio, Indictione sextâ, die verò decimâ Septembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri Domini Clementis Divina Providentia Papa XI. Anno decimo tertio supradictæ Litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Ecclesiæ Lateranens., & Basilicæ Principis Apostolorum, Cancellariæ Apostolicæ, Curia Generalis in Monte Citorio, in acie Campi Floræ, ac in aliis locis solitis, & consuetis Urbis per me Petrum Romulatum Apostolicam Cursorem.

Antonius Placentinus Magister Cursorum.

Vix hæc Constitutio in Lucem prodierat, quin plures exclamarint prostratam esse à Clemente Græciam ab Intrinseco efficacem, seu Victricem.

Libelli ubique sparsi contenderunt in materiâ de gratiâ actum esse de Doctrinâ SS. Augustini & Thomæ, actum esse de Scholâ Thomisticâ; atque huc collimasse les Censeurs remplis des Idées de Molinisme, & du Sfondératisme, & Livrées à une basse, & indigne Scolastique bien différente DE CELLE DE St. THOMAS.

Scilicet

Scilicet Authores Libellorum ad extremas redacti angustias sub S. Thomæ pallio, tanquam sub alis sed frustra cupiunt Latitare.

Non est
damnata
per hanc
novissi-
mam Con-
stitutionem gra-
tia per se
efficax.

Sanè non est damnata, non est tacta per hujus constitutionem Pontificis, nec per ulla Antecessorum decreta *Gratia per se efficax*. Notissimum est Theologis, quot certatim præconia supremi Ecclesiæ Moderatores (quos inter recensentur *Innocentius X.*, & *Alexander VII.* Jansenismi profligatores) notissimum est, inquam, quot illi præconia tribuerint doctrinæ SS. Augustini, & Thomæ acerrimorum gratiæ *per se efficax*, victricis, triumphatricis propugnatorum. Non est actum de Scholâ Thomisticâ. Vidimus è contra superius post Propositionem 5. Jansenii pag. 77. Patrem Annatum Molinistarum sui temporis ducem, hunc uni ex operibus suis titulum præfixisse. *Jansenius à Thomistis gratiæ per se efficax defensoribus damnatus*: quod in toto libro invictè demonstrat.

Nonnè & P. Stephanus Deschamps Jansenistarum malleus lib. 2. de hæresi Jansenianâ disp. 6. cap. 9. hæc pro Dominicanis scribit? *Glorientur licet Janseniani tot se nuperi dogmatis habere Patronos, quot physica prædeterminationis, seu gratiæ de se efficax, defensores existunt; verè tamen mihi videor esse dicturus, nullos huic doctrinæ insensiores reperiri, quam qui post natam Calvinii hæresim ex D. Dominici Ordine majoris eruditionis, & ingenii laude floruerunt.* Notet hæc *Libertus Gratianus*, qui nuper effugiit; *quod doctrina de gratiâ efficax sit merum Lutheri, & Calvinii commentum.*

Non est igitur quod gratiæ efficaci timeamus, uti illam non *Innocentius*, non *Alexander*, ita nec *Clemens* ferit.

Hoc postremùm Ilquet etiam ex eo, quod nuperimè Romæ contigit, ubi Theses quædam publicæ sustinentes efficacem Thomistarum *Gratiâ* in *Quesnellianis* de *Gratiâ* tractantibus esse à *Clemente* damnatam, fuerunt prohibitæ, nostris interim & PP. Augustinianis de mandato Reverendiss.

diffimotum Generalium in Urbe oppositum publicæ
disputationi summo cum applausu exponentibus,
Non ignorant etiam litterati, quî eodem gratia
efficax in famosis Congregationibus de auxiliis
sub Clemente VIII., & Paulo V. celebratis consul-
torum eam in rem à S. Sede deputatorum iudicio
triumphavit: ut invictè demonstrant sincera acta
ipsarum Congregationum nuper in lucem edita,
ac deinde adversus quandam adversæ partis histo-
riam asserta fortiter & vindicata.

Porro Propositiones Quesnel concernentes mate-
riam de gratiâ, loquuntur (quod accuratè adver-
tendum) indefinitè: Propositio autem indefinita
æquivaleret universali: proindè, dum dicit Ques-
nel, Gratia Jesu Christi... est suprema, invin-
cibilis... Gratiam nihil impedire potest, aut re-
tardare. Nulla voluntas humana ei resistit &c.;
hoc idem est, ac si diceret, OMNIS Gratia Jesu
Christi est suprema.. invincibilis. OMNEM gratiam
nihil impedire potest, aut retardare OMNI gratiâ
nulla voluntas humana resistit. Seu nulla est gratia,
cui voluntas humana resistit, quod sanè falsum
est, ac iustissimè tum in secundâ Jansenianâ, quæ
est hæc; Gratia interiori in statu nature lapsæ
numquam resistitur, tum in hisce Propositionibus
confixum. Omnem Jansenius in suo Augustino
operam, laborem, studium, nervos, & vires in
soliis gratiæ efficacis assertionem intendit. Hinc
crebrò repetit. Omnis Christi gratia est efficax;
numquam illa suo caret effectu: semper affert fru-
ctum suum. Sed & ista relucet in Propositioni-
bus Quesnel. Atque HOC EST, quod in istis
præsens damnavit Pontificis Constitutio, scilicet,
quod OMNIS gratia Christi sit efficax, suprema, in-
vincibilis; quod numquam illa suo careat effectu,
quod semper afferat fructum suum, quod nulla
voluntas humana ei resistat &c. Proindèque nulla
detur gratia sufficiens.

Desinant igitur adversarii efficacem Thomistarum
gratiam condemnatione Pontificiâ involvere. Ec-
clesiæ

Non placuit
gratia
nilla est
Christi dicit
irrefragan-
bilis (Scola
Scolasticorum)
gratia ab
infinito
offert.
aliogitur
per tam
tollitur.
libet
adrogant
miseriam

clixæ perspectum est, Thomistas, præter *efficacem*,
admittere, & omnibus viribus propugnare gra-
tiam Christi verè *sufficientem*, gratiam, quæ suo
careat effectu, quæ non semper asserat fructum
suum, gratiam, cui voluntas humana resistat.

Errorem non amplectitur Schola tot laboribus
exantlatis pro Ecclesiâ, tot meritis, tot relatis de
falsitate triumphis conspicua.

Progrediamur modo ad ipsas Propositiones.

Pro majori claritate, & ordine eas partiemur
in varias materias. 1. Agemus de efficaciâ gratiæ.
2. De operibus factis sinè gratiâ. 3. De gratiâ
Adami. 4. De virtutibus Theologicis. 5. De mor-
te Christi. 6. De Ecclesiâ. 7. De Lege veteri,
& novâ. 8. De Timore, & amore. 9. De affli-
ctione Innocentis. 10. De dispensatione à Lege.
11. De administratione Pœnitentiæ. 12. De ex-
communicatione, & persecuione. 13. De lectio-
ne Scripturæ Sacræ, &c. 14. De Juramento.
15. De relatione operum in Deum.

Dividemus Propositiones in numeros 101. toti-
dem Propositionibus correspondentes.

De efficacia Gratix.

*Efficacia
gratiæ.*

I. **G**ratia Christi est Gratia suprema, sinè
quâ confiteri Christum numquam possumus,
& cum quâ numquam illum abnegamus. Est Pro-
positio 9.

Itaque sinè gratiâ efficaci (quæ hic vocatur
suprema) Christum confiteri numquam possumus.
Hoc falsum est: & instaurat Propositionem famosi
Arnaldi, quòd scilicet Petrus defectu gratiæ effi-
caciis Christum confiteri non potuerit. Potuit enim
Christum confiteri per gratiam sufficientem, quæ Pe-
tro non defuit. Porro assertio Quesnel ed collimat,
quòd sicut Petrus gratiâ privatus efficaci non potuit
trinam negationem, ita nec alius quilibet posset
eodem orbatu auxilio peccatum aliud quoddam
mortale evitare. Sanè illud evitare possumus per
gratiam sufficientem; licet ut actu eviteretur, requi-
ratur

ratur gratia efficax. Vide suprà 1. & 2. *Janseniana*, atque illuc varia loca SS. *Augustini* & *Thomae* veritati patrocinantia.

Porro hic non admitti aliam veram Christi gratiam, quam efficacem, patet ex verbis illis: cum quâ nunquam illum abnegamus. Etenim cum gratiâ efficaci nunquam Christum abnegamus.

2. Gratia est operatio manus omnipotentis Dei, quam nihil impedire potest, aut retardare. Est 10.

Omnia Gratia (est enim propositio indefinita æquivalens universali, quod serid, ac universaliter hæc in materiâ est observandum) est operatio manus omnipotentis Dei, facientis potentiam in brachio suo Lucæ 1., seu, omnia gratia est efficax; quam nihil impedire potest, aut retardare.

Gratia quidem efficax de facto non impeditur, aut retardatur, illi non resistitur; hæc enim ideo tribuitur, ut cordis duritia primitus auferatur. S. Augustinus lib. de Prædest. Sanctorum cap. 8. Illa tamen potest impediri, aut retardari, illi potest resisti. Contrarium damnatum fuit in *Jansenio Propositione 4.* Sic verò D. THOMAS quodlibeto 1. art. 1. ad 1. Deus omnia movet secundum modum eorum, & ideo Divina motio à quibusdam participatur cum necessitate, à naturâ rationali cum libertate, propter hoc, quod virtus rationalis se habet ad opposita: & ideo sic Deus movet mentem humanam ad bonum, (id non fit nisi per gratiam) QUOD POSSIT HUIC MOTIONI RESISTERE.

3. Gratia non est aliud, quam voluntas omnipotentis Dei, jubentis, & facientis quod jubet. Est 11.

Idem, quod prius: omnia gratia est efficax: igitur nulla est, cui resistitur. Est secunda *Janseniana*.

Sic autem D. THOMAS. Lect. 1. in cap. 12. prioris ad Corinth. Potest homo peccatum facere ex defectu voluntatis humane, qua Spiritui Sancto RESISTIT secundum illud Act. 7. Vos autem Spiritui Sancto resistitis.

4. Quam

4. Quando Deus vult animam salvam facere; & eam tangit interiori gratia suae manû; nullâ voluntas humana ei resistit. Est 13.

3. Janseniana talis erat. Interiori gratiâ in statu naturæ lapsæ numquam resistitur. Si gratiæ interiori numquam resistatur; ergo gratia interior sive oblata, sive habita ab homine, numquam repellitur, numquam in vacuum recipitur, sed suum semper producit effectum: unde iterum nullâ datur gratia inefficax, sufficiens, seu tantummodo dans posse.

5. Quantumcumque remotus à salute sit peccator, obstinatus, quando Jesus es se videndum exhibet lumine salutari suae gratiæ, oportet ut se dedat, accurrat, se humiliet, & adoret Salvatorem suum. Est 14.

Itaque necessarium est, ut peccator obstinatus miserantis Dei gratiæ reluctantem subdat voluntatem. Non igitur rursus potest Divinæ gratiæ resistere.

Habet quidem Deus, inquit Augustinus Libro de corrept. & gratiâ, humanorum corium, quò placuerit, inclinandorum omnipotentissimam potestatem: sed Deus, ait suprà D. THOMAS fidelissimus ejus interpres, sic movet mentem humanam ad bonum, quòd possit huic motioni resistere. Et q. 6. de malo ad 3. Deus movet quidem voluntatem immutabiliter propter efficaciam virtutis moventis, quæ deficere non potest, sed propter naturam voluntatis motæ, quæ indifferenter se habet ad multa, non inducitur necessitas, sed manet libertas, quæ sanè tollitur, si homo necessario Divinæ se gratiæ substernat.

6. Quando Deus mandatum suum, & suam externam locutionem comitatur unctiōe sui Spiritûs, & interiori vi gratiæ suæ, operatur illa in corde obedientiam, quam petit. Est 15.

Si Deus igitur interiori vi gratiæ suæ operetur semper obedientiam, quam petit; ergo gratia interior numquam suo privatur effectu, ergo numquam ei resistitur.

7. Nul-

7. *Nulla sunt illecebra, quæ non cedant illecebris gratiæ, quia nihil resistit Omnipotenti.* Est 16.

Nulla ierùm gratiæ, quæ non producat effectum. Quis igitur verum est illud Act. 7. *Vos autem Spiritui Sancto resistitis?* & istud: *exhortamur vos, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis?* certè hoc dici non posset, si non quandòque in vanum gratia Dei reciperetur. Undè rectè D. THOMAS I. p. 9. 62. art. 3. ad 2. *Aliquis habens gratiam potest eam NON UTI, ET PECCARE.*

8. *Gratiæ est vox illa Patris, quæ homines interiorius docet: hæc eos venire facit ad Jesum Christum, quicumque ad eum non venit, postquam audivit vocem exteriorum Filii, nullatenus est Doctus à Patre.* Est 17.

En quicumque non venit ad Jesum Christum; nullatenus ille est doctus a Patre. Nullam is habet gratiam. Etenim præter *efficacem* (quæ venitur ad Christum) nullam aliam Christi gratiam agnoscit *Quesnel*. Sed hoc jam aliquoties refutatum est. Ultra *efficacem* enim datur & *gratiæ sufficiens*: qui hæc instructus est, is verè est doctus à Patre. Per hanc intellectus antea involutus tenebris, illuminatus est ad considerandum ea, quæ annuntiantur, vel proponuntur. Per hanc excitata est voluntas ad concipiendum aliquod emendandæ vitæ desiderium, piam affectionem, aliosque motus salutes. Per hanc homo disponitur ad gratiam ulteriorem recipiendam. Undè enixè & ferventer rogare debet *Patrem misericordiarum* 2. Corinth. 1., ut Divinæ complementum doctrinæ, gratiam, inquam, efficacem, & victricem sibi largiri dignetur, quæ actualiter ad Christum veniat, fortiterque, & suaviter trahatur.

9. *Semen verbi, quod manus Dei irrigat, semper affert fructum suum.* Est 18.

D. Augustinus enarratione in Psalm. 124. *Cor eorum, inquit, FIT DURUM ADVERSUS IMBREM DIVINÆ GRATIÆ, NE FRUCTUM FERAT.* Semen igitur verbi; quod etiam manus Dei, seu gratia irrigat,

non semper affert fructum suum. Quoties ei voluntas humana non resistit! quoties impedit, ne divina pluvia cor emolliat! Damnata propositio coincidit cum 2. *Jansenianâ*.

10. *Dei gratia nihil aliud est, quam ejus omnipotens voluntas: hæc est idea, quam Deus ipse nobis tradit in omnibus suis Scripturis. Est 19.*

Ergone solam gratiam efficacem (quæ per divinam omnipotentiam exprimitur) Deus nobis tradidit in omnibus suis Scripturis? Sanè Deus, qui dixit Ezech. 36. *faciam, ut in præceptis meis ambuletis, & mandata mea custodiatis: voluntati ejus quis resistit?* ad Rom. 9. *Qui dixit: Deus est, qui operatur in nobis velle, & perficere secundum suam voluntatem* ad Philipp. 2. 3. *qui dixit Psalm. 58. Misericordia ejus præveniet me...* qui dixit Joan. 6. *Nemo venit ad me, nisi Pater meus traxerit eum, quæ omnia intelliguntur de gratiâ efficaci; Deus inquam, dixit etiam Act. 7. Vos autem Spiritui Sancto resistitis. Exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. 2. ad Corinth. 6. Dixit etiam ad Thessal. 5. Spiritum nolite extinguere, & ad Hæbræos 12. Contemplantes, ne quis desit gratia Dei. Ecce igitur gratiam quoque sufficientem, seu gratiam, cui resistitur &c. in Scripturis traditam.*

11. *Vera gratia idea est, quod Deus vult sibi à nobis obediri, & obeditur; imperat, & omnia fiunt, loquitur tamquam Dominus, & omnia sibi submissa sunt. Est 20.*

Itaque vera gratiæ (intellige omnis gratiæ, cum sit propositio indefinita) vera gratiæ idea est, quod Deus vult sibi à nobis obediri, & obeditur. An profectò Deo obeditur, dum Spiritus Sancto resistitur? Act. 7.

12. *Gratia Jesu Christi est gratia fortis, potens, suprema, invincibilis, utpote quæ est operatio voluntatis Omnipotentis, sequela & imitatio operationis Dei Incarnantis, & Resuscitantis filium suum. Est 21.*

Ut ergo operatio Dei Incarnantis, & Resuscitantis filium suum omni sinè dubio resistentiâ est superior; ita *omnis* gratia Jesu Christi utpotè juxtâ Quæsnel semper *fortis, potens, suprema, invincibilis*, quia est operatio voluntatis, & imitatio prædictæ operationis de Deo incarnante &c. Cunctam superat, frangit, elidit resistentiâ. Proinde *gratia interiori nunquam resistitur.*

13. *Concordia omnipotentis operationis Dei in corde hominis cum libero ipsius voluntatis consensu, demonstratur illico nobis in Incarnatione, veluti fonte, atque archetypo omnium aliarum operationum misericordia, & gratia, qua omnes ita gratuita, atque dependentes à Deo sunt, sicut ipsa originalis operatio.* Est 22.

Sanè sicut natura humana Christi tantùm passivè se habuit ad actionem Dei illam cum verbo unienis, ita liberum arbitrium, juxtâ *Propositionem* se habet ad omnipotentem operationem Dei in corde hominis, seu ad gratiam. Egregia liberè arbitrii cum gratiâ concordia. Jam dudum Tridentina Synodus sess. 6. de justificatione canone 4. pronuntiarat: *Si quis dixerit liberum hominis arbitrium merè passivè se habere, anathema sit: & D. THOMAS I. p. q. 105. art. 5. in corp. dixerat. Sic intelligendum est Deum operari in rebus, quòd tamen ipsa res PROPRIAM HABEANT OPERATIONEM.* Hoc confirmatur tum articulo 4. ad 3. ubi dicitur. *Per hoc, quod voluntas movetur ab alio, non excluditur, quin moveatur ex se: tum quæst. de veritate a. 1. ad 5. Aliquid potest esse ita ab alio motum, quòd tamen seipsum moveat, & ita est de mente humana mota à Deo per Gratiam.* Vide etiam numerum 15.

14. *Deus ipse nobis ideam tradidit omnipotentis operationis suæ gratia, eam significans per illam, quâ Creaturas è nihilo producit & mortuis reddit vitam.* Est 23. De hac illico.

15. *Iusta idea, quam Centurio habet de omnipotentia Dei, & Jesu Christi in sanandis corporibus*

solo motu sua voluntatis, est imago idea, qua haberi debet de omnipotentia sua gratia in sanandis animabus à cupiditate. Est 24.

Hæc assertio, uñ & *precedens* (illis quoque annumerari potest *Propositio* numero 13.) istæ, inquam, *Positiones* eò tendunt, quòd *gratia interiori numquam resistatur*. Non resistit humana Christi natura Deo verbum sibi *Hypostaticè* unienti: nec resistit creatura Deo, dum è nihilo eruitur; nec mortuus, dum vitæ redditur, nec resistebant corpora, quæ solo nutu voluntatis Christi sanabantur.

16. *Deus illuminat animam, & eam sanat aquè, ac corpus solâ suâ voluntate, jubet, & ipsi obtemperatur. Est 25.*

Idem quod statim: confer potissimum hæc verba: *jubet, & ipsi obtemperatur*, cum hisce aliquoties citatis *Act. 7. Vos autem Spiritui Sancto resistitis. Dum Deo resistitur, non ei obtemperatur.*

17. *Jesu Christi gratia, principium efficax boni cujuscumque generis necessaria est ad omne opus bonum; absque illa non solum nihil fit, sed nec fieri potest. Est 26.*

Hæc *Propositio* est affinis *nona* superius expentæ: *gratia Christi est gratia suprema, sine quâ Christum confiteri nunquam possumus, &c.* Illa renovabat assertionem *Arnaldi*, quòd scilicet Petrus defectu gratiæ efficacis Christum confiteri non potuerit. Hæc verò longius progressa universaliter asserit: *absque illâ efficaci gratiâ, (ut præmiserat) non solum nihil fit, sed nec fieri potest.* Quod certè falsum est: licet enim sine gratia efficaci non fiat opus bonum (meritorium) illud tamen fieri potest sine illâ per gratiam SUFFICIENTEM.

18. *In vanum, Domine, precipis, si tu ipse non das, quod precipis. Est Propositio 3.*

Igitur juxta illud *Principium: absque gratiâ efficaci nihil fieri potest: non est nisi gratia efficax, quæ reddit mandata Dei possibile: itaque mandata sunt illis impossibilia, qui non habent gratiam efficacem.*

Et sic in *vanum* Dominus præcipit, si non dat ipse *gratiam efficacem*, quæ Præcepta adimpleri possint. Quid aliud continet Janseniana Propositio: *aliqua Dei Præcepta hominibus justis, volentibus, & conantibus, secundum præsentem, quas habent vires, sunt impossibilia?* contendit hæc, uti & *Quesnel*; non dari gratiam, nisi *efficacem*, & absque illâ hominem nec posse bonum operari, nec evitare peccatum. Itaque justus, dum peccat; gratiam Christi non habet, quâ possit non peccare. Si autem gratiam, quâ possit non peccare, non habeat, ergo non peccare est ei impossibile: ac proinde *aliqua Dei præcepta justo conanti, & volenti, secundum præsentem, quas habet vires, sunt impossibilia*. Ecce quanta videatur esse utramque inter Propositionem connexio. Sanè & sunt possibile præcepta justo gratiâ *sufficiens* instructo, nec in *vanum* Dominus præcipit ei; qui tantum *sufficiens* habet auxilium: cum eo quis absolutè potest adimplere mandatum. Undè Deus non præcipit impossibilia. *Illud, quod præcipit Deus, non est impossibile homini ad servandum.* D. Thomas q. 24. de veritate art. 14. ad 1.

19. *Ita, Domine; omnia possibile sunt ei, cui omnia possibile facis, eadem operando in illo.* Est 4.

Scilicet, Domine, omnia possibile sunt ei, cui omnia possibile facis per gratiam *efficacem*, & non aliter secundum Authoris principia.

20. *Quando Deus non emollit cor per interiorum unctiorem gratiæ suæ, exhortationes, & gratiæ exteriores non inserviunt, nisi ad illud magis obdurandum.* Est 5.

Itaque finè interiori unctiõne gratiæ *efficacis* (non enim datur hic alia) exhortationes, & gratiæ exteriores nihil juvant. *Nisi Dominus, (ita libelli sparsi) ædificaverit domum, in vanum laboraverunt, qui ædificant eam.* Psal. 126. Sanè Dominus ædificat etiam domum per gratiam *sufficientem*; imo per illam ordinariè Spirituale animæ ædificium inchoatur. Illa intus monet, illa intel-

lectum illustrat, ut consideret ea, quæ annuntiantur, vel proponuntur; illa voluntatem excitat ad vitæ emendandæ desiderium; illa pias ei cogitationes inserit, aliasque ad salutem dispositiones. *Dominus*, inquit Augustinus enarratione in Psalmum præfactum, *intus monet, ipse terret, ipse intellectum aperit*. Falsum igitur est, sinè gratiâ efficaci non prodesse gratias exteriores, & quod pejus est, per illas cor magis obdurari. Si abesset omnino & *sufficiens*, tunc *in vanum laborarent adificantes domum*, frustrâ sudarent præcones, & Ministri Verbi Dei. E contra quòd quis ad illos accedat, ordinariè signum est, eum ad hoc interiùs moveri per gratiam istam *postremam*; quæ antelucana quædam homini inspirat salutis desideria.

Ut verò omnino pateat, quod *Quesnel* non admitrat nisi gratiam *efficacem*, liquet ex his, quæ nonnulli pro eo scripserunt magnum in illius favorem citantes Augustinum. *Ceux qui objecteroient au P. Q. qu'il ne reconnoit d'autre Grace, que celle qui a son effet, s'adressent à S. Augustin, puis qu'il définit la Grace de la même manière.*

Itanè? Eodem modo, quo *Quesnel*, Gratiam definit Augustinus? non admittit S. Doctor aliam, quam illam, quæ suum semper infert effectum, & quam *efficacem* ab intrinseco appellamus? hanc quidem plurimis in locis allegavit; explicuit, & pro aris, ac focus propugnavit Augustinus; sed & tueri non desit aliam, quæ effectû suo privatur, seu cui voluntas humana resistit.

De efficaci sic discurret Lib. de Prædestinat. *Loca Au. Sanctorum cap. 8. Hac gratia à nullo duro corde gustini pro respuitur, quia idèò datur, ut cordis duritia prius auferatur. Et lib. de corrept. & gratiâ. Deus Gratta efficiaci. habet cordium inclinandorum omnipotentissimam potestatem. Item epist. 21. ad Vitalem. Deus omnipotentissimâ facilitate convertit, ac volentes ex nolentibus facit. Lib. etiam de Gratiâ Christi. Legant, inquit, atque intelligant, intueantur, ac fateantur, interna, atque occulta, mirabilia, atque*

neque ineffabili potestate operari Deum in cordibus
hominum bonas voluntates. Ad stipulatur his omnibus
locus celeberrimus lib. de gratia & libero arbitrio
cap. 16. Certum est nos velle, dum volumus: cer-
tum est nos facere, dum facimus; sed ille FACIT, UT
FACIAMUS PRÆBENDO VIRES EFFICACISSIMAS VO-
LUNTATI. Denique Lib. de corrept. & Gratia cap. 12.
Subventum est ergo infirmitati voluntatis humana,
ut Divinâ Gratia indeclinabiliter, & insuperabiliter
ageretur. Atque in hoc sensu gratia efficax dicit
Augustinus ejusdem libri cap. 14. Deo volenti sal-
vum facere nullum humanum resistit arbitrium.

Videamus modò ab Augustino assertam gratiam, *Locus Au-*
cui voluntas humana reluctatur. Enarratione in *gustini*
Psalmum 124. Cor eorum (peccatorum) conge- *pro gratia*
lascit, inquit, adversus Deum, ET FIT DURUM AD- *sufficienti*
VERSUS IMBREM GRATIÆ SUÆ, NE FRUCTUM FE- *seu eâ, cui*
RAT. In Psal. etiam 63. eandem comparisonem *resistitur.*
pluviae cadentis in agrum spinosum, quâ gratiam
inefficacem, seu effectum carentem designet, ele-
ganter adhibet. Quod pluit in agrum uberem dulce
est, & quod pluit in agrum spinosum, dulce est:
Numquid pluviam accusas, quòd spinas generet?
Nonne erit pluvia illa testis in iudicio, & dicet:
Ego dulcis super omnia veni? Tu ergò quid pro-
feras, vide: profers frumentum, spera horreum,
profers spinas, ignem spera. Deindè Lib. 1. de
peccatorum meritis, loquens de concupiscentiâ
in baptizato superstite, habet, ait, cum quâ pug-
net, eamque adjuvante Deo superet, SI NON IN
VACUUM gratiam ejus suscepit, si reprobas esse no-
luerit. Hinc Lib. 83. quæst. c 61. infert, eos qui Deo
vocanti non obediunt, sibi debere tribuere, quòd
non veniant, quia scilicet Deo resistunt. Ad
illam cœnam in Evangelio preparatam nec omnes,
qui vocati sunt, venire voluerunt, nec illi qui
venerunt, venire possent, nisi vocarentur. Itaque
neque illi debent tribuere sibi, qui venerunt,
neque illi qui venire noluerunt, debent alteri tri-
buere, sed tantum sibi, perversæ suæ voluntati,

ut enim venirent, in eorum erat potestate. Confirmatur hoc ex libro 50. Homiliarum Homilia 12. ubi sic disserit Antistes Hipponensis. *Cum per Dei adiutorium in manu tuâ sit, utrum consentias diabolo; quare non magis Deo, quam ipsi obtemperare deliberas?* In potestate tuâ est, consentire diabolo, in potestate tuâ Deo obsequi. Cur Deo non obtemperas? En gratiam, quæ suo privatur effectu. His adde cap. 8. lib. 2. de Symbolo ad Catechumenos, ubi Augustinus inducit Christum ad tortores, & crucifixores suos sic loquentem. *Videte vulnera, qua inflixistis, agnoscite id latius, quod pupugistis, quoniam per vos, & propter vos apertum est, nec tamen INTRARE VOLUISTIS.* Voluntas erat gratiæ, quæ ex vulneribus ejus profudit, resistens, retinens, repugnans. Accedit famulum adiutorium quo, & sine quo, seu possibilitatis. Infinitus sim, si omnia huc spectantia testimonia in medium proferam, quare aliis supersedeo.

Porro quòd D. THOMAS admittat gratiam, cui resistitur; patet ex antedictis, præsertim ad Propositionem 11., quæ est numero 3.

Gratia illa vocatur passim *sufficiens*: sufficientis autem fit mentio pluribus in locis. Primò quidem lect. 2. ad Ephes. 3., ubi ait: *Auxilium duplex est, unum quidem facultas exequendi (en gratia sufficiens, dat hæc enim facultatem, seu potentiam expeditam exequendi) aliud ipsa operatio, sive actualitas*: en gratia efficax, hæc enim facit, ut homo statim in actum prorumpat. Deinde 1. 2. q. 113. art. 10. in corpore articuli. *Est communis, & consuetus cursus justificationis, ut Deo movente interiorius animam, homo convertatur ad Deum, primò quidem conversatione imperfecta per gratiam sufficientem, et postmodum ad perfectam deveniat per gratiam efficacem.* Et art. 7. in corpore. *Deus facit dispositionem sufficientem ad susceptionem gratiæ efficacis, quandoque quidem subito, quandoque autem paulatim, ac successivè; ita ut longa interdum sit illustrationum*

Agit 161 p.
Thomas de
gratia cooperationis,
non autem de
pulsionibus;
adrogand illa
omni auctoritas
non valet quod
ad rom: n. qm
scilicet omni
gratia cooperationis
est efficax.

Disputatur autem an deus aliqua
gratia pulsiones, nisi non possit
colligi etc.

& excitationum (quæ sub gratiâ sufficienti continentur) series. Quandoquæ verò non sunt illæ illustrationes, aut excitationes, Deo tam vehementer animam movente per gratiam efficacem, ut statim quandam perfectionem iustitiæ assequatur, sicut fuit in conversione Pauli. Præcitato articulo 10. circa hæc verò notandum est, auxilia sufficientia ita inter se ordinariè connecti, ut nisi hic veluti cursus intercipiatur, qui primum auxilium recipit, habiturus sit sequentia, nisi ipse ea intercipiat, ac sistat, & suâ culpâ obicem ponat. Aliquis dicitur extinguere Spiritum Sanctum, seu gratiam privare effectu, cum aliquis bonus motus in ipso surgit, & IPSE IMPEDIT. Lect. 2. in cap. 1. Prioris ad Thessal.

Opera sine Gratia.

21. **Q**uid aliud remanet anima, qua Deum, Opera facta atque ipsius gratiam amisit, nisi peccatum, & sine peccati consecutione, superba pauper-gratia, & segnis indigentia, hoc est generalis impotentia ad liborem, ad orationem, & ad omne opus bonum? Eccl. 1.

D. THOMAS 2. 2. q. 10. art. 4. in corpore. Peccatorem mortale tollit gratiam gratum facientem, non autem totaliter corrumpit bonum naturæ. Unde peccatores BONA OPERA, AD QUÆ SUFFICIT BONUM NATURÆ, seu opera moraliter bona OPERARI POSSUNT. Non igitur in peccatore remanet generalis impotentia ad omne opus bonum, scilicet morale.

22. Peccator non est liber nisi ad malum sine gratiâ Liberatoris. Est 38.

Sic autem Basiana 27. liberum arbitrium sine Dei adiutorio non nisi ad peccandum valet.

D. THOMAS q. 24. de veritate art. 4. Bonum, quod est supra naturam, constat liberum arbitrium non posse sine gratiâ, quia per huiusmodi bonum homo vitam æternam meretur, constat autem, quod sine gratia homo mereri non potest. Illud autem

bonum, quod est natura proportionatum, potest homo per liberum arbitrium explere. Peccator autem per peccatum non amisit liberum arbitrium. Unde ille potest sine gratia bonum naturae humanae proportionatum explere. Falsum igitur est, quod peccator non sit liber nisi ad malum sine gratia Liberatoris.

23. *Voluntas, quam gratia non praevenit, nihil habet luminis nisi ad aberrandum, ardoris, nisi ad se precipitandum, virium, nisi ad se vulnerandum; est capax omnis mali, & incapax ad omne bonum.* Est 39.

D. THOMAS loco citato ad Propositionem penultimam. *Peccatum non totaliter corrumpit bonum naturae.* Cur igitur peccator est capax omnis mali, & incapax ad omne bonum? Audiatur Augustinus, qui de Spirit. & Littera haec scribit. *Sicut non impediunt à vitâ aeternâ justum quadam peccata venialia, sine quibus haec vita non ducitur; sic ad salutem aeternam nihil proficiunt aliqua bona opera (moraliter), SINE QUIBUS DIFFICILLIME VITA CUJUSLIBET HOMINIS PESSIMI INVENITUR. Neque enim malus OMNINO POTEST ESSE MALUS,* ait Chrysostr. Homilia 67. ad Populum Antiochenum, *sed evenit, ut & ALIQUID HABEAT BONI.*

24. *Sine gratia nihil amare possumus, nisi ad nostram condemnationem.* Est 40.

D. THOMAS I. 2. q. 109. art. 5. in corp. *Homo sine gratia potest facere opera perducentia ad bonum aliquod homini connaturale, . . . sicut habere amicum, & alia hujusmodi.* Amare igitur potest, potest colere, revereri, sustentare parentes sine gratia; potest amare & Principem, & Patriam, potest innocentes, viduas, pupillos defendere. Absit hic peccatum, absit condemnatio.

25. *Omnis cognitio Dei etiam naturalis, etiam in Philosophis ethnicis non potest venire nisi à Deo; & sine gratia non producit nisi presumptionem, vanitatem, & oppositionem ad ipsum Deum, loco affectuum Adorationis, Gratiitudinis, & Amoris.* Est 41. D. THO.

D. THOMAS 1. p. q. 2. art. 2. ad 1. *Deum esse, & alia hujusmodi, quæ per rationem naturalem nota possunt esse de Deo, ut dicitur Rom. 1. non sunt articuli fidei, sed præambula ad articulos. Itaque cognitio Dei, ut Authoris naturalis non debet venire à Deo id est Dei gratia: aliud est de notitiâ Dei, ut Authoris supernaturalis, quæ ad fidem spectat, fides autem non est nisi à gratiâ Dei. Sed cur cognitio Dei naturalis non producit sine gratiâ nisi præsumptionem, vanitatem, & oppositionem ad ipsum Deum? quia scilicet, juxta præfixa principia, omne opus, cognitio, intelligentia sine fide, est peccatum. Sed hoc ex antedictis refutatum est, & ulteriùs refelletur.*

26. *Sola gratia Christi reddit hominem aptum ad Sacrificium fidei; sinè hoc nihil nisi impuritas, nihil nisi indignitas. Est 42.*

D. THOMAS 2. 2. q. 10 art. 4. in corp. *Cum infidelitas sit quoddam peccatum mortale, infideles quidem gratiâ carent: remanet tamen in EIS ALIQUOD BONUM NATURÆ. Undè manifestum est, quòd Infideles non possunt operari bona opera, quæ sunt ex gratiâ, scilicet opera meritoria: tamen bona opera, ad quæ sufficit bonum nature, seu opera moraliter bona operari possunt. Unde non oportet, QUOD IN OMNI SUO OPERE PECCENT. Igitur sinè Sacrificio fidei, non omnia sunt impuritas, indignitas, & ut infra dicitur, tenebræ aberratio, & peccatum. Quid aliud dixit hæc Bajana 25. omnia Infidelium opera sunt peccata? Quid aliud Alexandrina VIII. necesse est Infidelem in omni opere peccare?*

Sed audiatur & Augustinus libro de Spiritu, & litterâ cap. 27. & 28. *Etiam impiorum, nec Deum veraciter, justèque colentium quadam tamen facta vel novimus, vel legimus, vel audivimus, quæ secundum Justitiæ regulam non solum vituperare non possumus, verùm etiam meritò, rectèque laudamus. Ratio in promptu est. Quia non usque adeò (prosequitur magnus Aurelius) in animâ humanâ Imago Dei terrenorum affectuum labe detrita est,*

ut nulla in ea velut lineamenta extrema reman-
serint, unde merito dici potest, etiam in ipsâ impie-
tate vite suæ FACERE ILLOS ALIQUA LEGIS, VEL
SAPERE.

Varia In-
fidelium
opera
laudan-
tur in
scripturis.

Sacræ etiam litteræ multorum opera laudant,
qui Deum verum non agnoverunt. Sic legimus
laudari Cyrum, & Darium Reges, quòd templum
Jerosolymitanum instaurari curarint, captivitatem-
que Populi Judaici laxari mandaverint. I. Esdræ
I. & 6. Laudatus est etiam Assuerus Rex, quia
evecto Mardocheo, & Aman justâ vindictâ affecto,
Judæos iniquâ internecione liberavit Esther 6. 7.
& 8. Commendatur quoque Nabuchodonosor, quod
cum perfido perjuroque Sedecia locutus sit iudicium
4. Regum 25. Actorum etiam ultimò, barbarorum
Apostolo Paulo, sociisque non modicam humanita-
tem præstantium hospitalitas celebratur. Sed an &
peccavit Pharæo Gen. 12., an peccavit Abimelech
20, reddente Saram Abrahamæ, & ei salvum con-
ductum præbentes, ac munera largientes? an
peccarunt obstetrices, quæ timuerunt Deum Exodi
1. ? Itaque ruit illud, *Sinè Sacrificio Fidei nihil*
nisi indignitas, tenebræ, aberratio, & peccatum.

27. *Non sunt nisi duo amores, unde volitiones,*
& actiones omnes nostra nascuntur; Amor Dei, qui
omnia agit propter Deum, quemque Deus remunera-
tur; & amor, quo nos ipsos, ac mundum diligimus,
qui quod ad Deum referendum est, non refert,
& propter hoc ipsum fit malus. Est 44.

Sic verò Baiana 38. *Omnis amor creaturae ratio-*
nalis aut vitiosa est cupiditas, quâ mundus dili-
gitur, quæ à Joanne prohibetur, aut laudabilis
illa charitas, quâ per Spiritum Sanctum in corde
diffusâ Deus amatur. Affinis est & isti Alexan-
drina 7. Omnis humana actio deliberata est Dei
dilectio, vel mundi: Si Dei, charitas Patris est,
Si mundi, concupiscentia carnis, hoc est, mala est.

Refellitur verò Propositio, quòd duos inter
amores Dei, & mundi mediet amor boni honesti.
Non enim peccatum totaliter corrumpit bonum na-
turæ;

tura, ut suprâ D. THOMAS 2. 2. q. 10. art. 4. per amorem illum peccator expers amoris Dei potest elicere actus moraliter bonos, ut diligere, & honorare parentes, eleëmofynam largiri indigentibus; aliaque præstare hujusmodi. Reliquæ particulæ: *Qui quod ad Deum referendum est, non refert, & propter hoc ipsum fit malus: infrâ in fine opusculi discutientur.*

28. *Amore Dei in corde peccatorum non amplius regnante, necesse est, ut in eo carnalis regnet cupiditas, omnesque actiones ejus corrumpat. Est 45.*

Videtur hæc renovare *Baianas* istas. *Omne quod agit peccator, vel servus peccati, peccatum est. 35. In omnibus suis actibus peccator servit dominantî cupiditati. 40.*

Convellitur Propositio eâdem ratione D. THOMÆ.

Non ita profecto peccatum dominatur, ut nulla omnino actio ab ejus vinculis sit immunis.

Juxta assertionem istam non solum metus gehennæ in peccatore, sed & alii actus justificationem præcedentes, qui proinde non proveniunt ab amore illo prædominante, forent peccata, quod damnavit Concilium Tridentinum sess. 6. Canone 7. & 8. *Si quis dixerit Gehenna metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, peccatum esse, anathema sit. Si quis dixerit opera omnia, quæ antè justificationem fiunt, verè esse peccata, anathema sit.*

29. *Cupiditas, aut Charitas usum sensuum bonum, vel malum faciunt. Est 46.*

Si sola charitas usum sensum bonum faciat, peccabit igitur ille, qui oculos, ne in periculosum ferantur objectum; ex timore inferni refrænât: peccabit, qui expers gratiæ cibô, & potû modicè utitur, ubi tamen talis ordinate agit ad sustentationem sui corporis. D. THOMAS I. 2. q. 18. a 9. ad 3.

Porro frustra hîc allegantur hæ, similesve auctoritates Augustini. *Sinè amore Creatoris nullus quisquam bonè utitur Creataris.* Object.

Pec-

Resp.

Peccator quidem numquam meritorie utitur Creaturis, caret enim gratiâ, qua est principium cujuslibet operis MERITORII. D. THOMAS I. 2. q. 114. art. 5. potest tamen facere aliquod opus de genere bonorum moralium 2. 2. q. 10. a. 4. ad 3. Proinde bene moraliter sine amore Creatoris potest ille uti Creaturis.

30. Obedientia legis debet profluere ex fonte, & hic fons est charitas. Quando Dei amor est illius Principium interius, & Dei Gloria ejus finis, tunc purum est, quod apparet exterius; alioquin non est nisi Hypocrisis, aut falsa Justitia. Est 47.

Concordat hæc cum Baianâ 16. Non est vera legis obedientia, qua non fit ex Charitate. Sanè legi V. G. de honorandis parentibus, de reddendo cuique quod suum est, verè obeditur etiam ab eo, qui charitate, seu gratiâ caret.

Sed videatur D. THOMAS I. 2. q. 65. art. 2. quærit ibidem S. Doctor: an virtutes morales possint esse sine charitate? quæstio est eadem, quæ hic movetur: quæsitio sic respondet Angelicus in corpore. Virtutes morales prout sunt operative boni in ordine ad finem, qui non excedit facultatem naturalem hominis.... possunt esse SINE CHARITATE Ruit igitur illud. Sine charitate, seu gratiâ nihil est nisi Hypocrisis, nisi falsa justitia.

Aliud, quod ex hac Propositione erui videtur, est hoc, quod scilicet sit Hypocrisis, dum quis ex metu gehennæ, & nondum ex charitate detestatur peccatum, quod est proscriptum in Lutero per Tridentinum.

31. Quid aliud esse possumus, nisi tenebra, nisi aberratio, & nisi peccatum sine fidei lumine, sine Christo, & sine charitate? Est 48.

Igitur omnia infidelium & peccatorum opera sunt peccata. Quod est Baianismus. Nullanè ergò in talibus residua est scintilla boni honesti? Vide suprâ num. 26. Authoritatem SS. Augustini & Thomæ.

32. Ut nullum est peccatum sine amore nostri, ita nullum est opus bonum sine amore Dei. Est 49.

Ve-

Verum quidem est, nullum est peccatum, (intellige mortale) sine amore nostri: peccans enim immortaliter constituit ultimum finem in creaturâ, quæ est ipse peccans. *Finis ultimus in amore commutabilium bonorum est ipse homo, propter quem omnia alia querit peccator.* D. THOMAS in 4. dist. 42. q. 2. a. 1. Non tamen sequitur: *ita nullum est opus bonum sine amore Dei.* Utrumque enim inter amorem mediat amor *boni honesti*, qui per peccatum mortale non extinguatur: per illum potest ille prorumpere in actus moraliter bonos.

Porro incassum hæc in materiâ citantur illa verba *Object.* Orationis post Dominicam primam Trinitatis. *Deus sine quo nihil est validum, nihil sanctum.*

Sine Deo enim sine amore ipsius nihil est *San- Resp.* ctum; nullum est opus bonum *meritorium*, secus verò opus bonum *morale*. Vide D. THOMAM num. 26. & 29.

33. *Oratio Impiorum est novum peccatum, & quod Deus illis concedit, est novum in eos iudicium.* Est 9.

D. THOMAS 2. 2. q. 83. art. 16. ad 2. *Peccator non potest pie orare: quasi ejus oratio ex habitu virtutis informetur. Potest tamen ejus oratio esse pia quantum ad hoc, quod petit aliquid ad pietatem pertinens: sicut ille, qui non habet habitum justitia, potest aliquid justum velle: & quamvis ejus oratio non sit meritoria, potest tamen esse impetrativa.* Unde Augustinus dicit supra Joannem. * *Si peccatores non exaudiret Deus, frustra* * *Tract.* *Publicanus dixisset, Domine, Propitius esto mihi* 44. *in* *peccatori.* Si oratio peccatoris possit esse pia, si *Joan.* peccatores Deus exaudiat (scilicet ex misericordiâ) oratio igitur *Impiorum*, seu peccatorum non est novum peccatum, nec quod Deus illis concedit, est novum in eos iudicium.

De Gratia Adami.

34. *Gratia Adami est sequela creationis, & Gratia erat debita nature sana, & integra.* Est 35. *Adami* *Adami quidem fuit creatus in gratiâ* (D. THO-

MAS I. p. q. 95. art. 1.) Sed ex hoc ipso eruitur, quod gratia Adami non esset debita naturæ, licet sanæ, & integræ. Gratia enim non debetur, sed gratis confertur, alioquin gratia jam non esset gratia ad Rom 11. Unde gratia etiam sanitatis semper est gratuitum Dei donum excedens proportionem naturæ creatæ. I. 2. q. 114. a. 2. in corp. Vide supra pag. 15. Propositionem Bay 23, & 79. sed potissimum 26, quæ est hæc. *Integritas prima creationis non facit INDEBITA naturæ exaltatio, sed naturalis ejus conditio.*

35. *Gratia Adami non producebat nisi merita humana.* Est 34.

Gratia itaque Adami non erat donum supernaturale, sed Naturale humanis meritis producendis destinatum. Aliter D. THOMAS loco citato. *Gratia est Dei donum excedens proportionem naturæ creatæ.* Et I. 2. q. 109. a. 2. in corp. *Virtute Gratuitâ superadditâ virtuti naturæ indiget homo in statu naturæ integræ. ad operandum, BONUM SUPERNATURALE.* Non igitur Gratiâ Adami ad opera, seu merita naturalia, aut humana ordinabatur.

36. *Differentia essentialis inter gratiam Adami, & statum Innocentiæ, ac gratiam Christianam est, quod primam unusquisque in propriâ personâ accepisset, ista verò non recipitur, nisi in Personâ Jesu Christi resuscitati, cui nos uniti sumus.* Est etiam propositio 36.

Gratia ergò Christiana si non recipiatur in propriâ personâ, sed tantum in Personâ Jesu Christi, gratia illa, quæ certè est Sanctificans, & habitualis, de illâ enim agit Propositio, non est justitia inhærens: quod, invito sanè Quesnel, accedere videtur ad dogma Calvinî quantum ad famosam justitiam *Imputativam*: quâ peccata remittuntur imputatione justitiæ Christi sinè ullâ justitiâ inhærente, seu infusione gratiæ. Hoc dogma jam dudum proscripserat Tridentinum sess. 6. canone II. *Si quis dixerit homines justificari vel solâ imputatione justitiæ Christi, vel solâ peccatorum remissione*

missione exclusâ gratiâ, & charitate, quæ in cordibus eorum per Spiritum Sanctum diffundatur, atque illis INHÆREAT. , Anathema sit. Illud & Prædebellat D. THOMAS I. 2. q. 113 a. 2 ad 2. hoc, quod est Deum non imputare homini peccatum; Importat QUEMDAM EFFECTUM IN IPSO; gratiam scilicet ei inhærentem. Non possit, inquit in corp. intelligi remissio culpa. si non adesset infusio gratiæ. Itaque gratia Christiana recipitur in ipsâ Personâ, quæ justificatur.

37. Gratia Adami sanctificando illum in semetipso, erat illi proportionata: gratia Christiana nos sanctificando in Jesu Christo, est omnipotens, & digna Filio Dei. Est etiam Propositio 37.

Verba illa: gratia Adami sanctificando illum in semetipso. . . : gratia Christiana nos sanctificando in Jesu Christo, scilicet in Personâ ipsius, non in personâ nostrâ propriâ; continent errorem præcedentem. Complectitur & propositio per rō Omnipotens, ideam gratiæ semper efficacis, seu victricis suum semper inferentis effectum. Quod jam læpius refutatum est.

De Virtutibus Theologicis.

38. **N**ulla dantur gratiæ, nisi per fidem. Est 26. Virtutes Nulla itaque datur gratia infidelibus, qui Theologiæ sunt expertes fidei, nulla eis gratia datur, ut convertantur ad fidem. Aliter D. THOMAS in cap. 2. ad Hebræos lect. 3. Gratia nulli deest (proinde nec infidelibus) sed omnibus quantum in se est, se communicat. Et D. Augustinus libro de dono perseverantiæ cap. 20. Utiq; predicavi non solum aversus à rectâ fide, sed adversus etiam rectæ fidei Deum suâ gratiâ ad eam convertere voluntates. Vide Alexandrinam 5. Pagani, & Judæi nullum omnino accipiunt à Jesu Christo influxum.

39. Fides est prima gratia, & fons omnium aliarum Est 27.

Nulla est ergo gratia ante fidem, nulla est gratia, quâ quis trahatur ad fidem. Idem quod statim.

40. Extræ

40. *Extra Ecclesiam nulla conceditur gratia.* Est 29

Si illa propositio vera foret, nunquam Infideles possent intrare in Ecclesiam; non enim intratur in Ecclesiam, non capessitur Fides nisi ex gratiâ, inquit D. THOMAS 2. q. 6. a. 1. *Cum homo Assentiendo his, quæ sunt fidei, elevetur supra suam naturam, oportet, quòd hoc insit ei ex Principio supernaturali interius movente, quod est Deus per gratiam: ... unâ dicitur ad Ephes. 2. Gratiâ estis salvati per fidem, & non ex vobis, ne quis gloriatur: donum enim Dei est.* Si fides, si ingressus in Ecclesiam sit donum Dei, seu gratia, itaque extra Ecclesiam conceditur gratia.

41. *Prima gratia, quam Deus concedit peccatori, est peccatorum remissio.* Est 28.

Nulla igitur est gratia antè justificationem, nullus actus supernaturalis, qui illam & præcedat, & ad eam disponat, nulla gratia, quæ viam sternat ad Pœnitentiam.

Quam egregiè hoc prædebellat D. THOMAS 3. p. q. 85. art. 5. ? *Quantum ad actus (quibus ad Pœnitentiam disponimur) illorum actuum primum Principium est Dei operatio convertentis cor secundum illud Toben. ult. : Convertite nos Domine ad te, & convertemur. Secundus actus est motus fidei. Tertius, est motus timoris servulis, quò quis timore suppliciorum à peccatis retrahitur. Quartus actus est motus spei, quò quis subspe veniæ consequendæ assumit propositum emendandi. Tandem, aliis actibus recensitis, sequitur pœnitentia, seu remissio peccati. REMISSIO PECCATORUM EST FINIS IN JUSTIFICATIONE IMPII : dicitur enim Isai. 27. iste est omnis fructus, ut auferatur peccatum ejus. I. 2. q. 113. a. 6. non ergo prima gratia, quam Deus concedit peccatori, est peccatorum remissio: est potius terminus tot gratiarum, quæ se præcedunt.*

His adde verba Tridentini docentis sess. 14. c. 4. *Contritionem imperfectam, quæ ex Gehenna, & pœnarum metu communiter concipitur, Donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsu non adhuc*
quis:

quidem inhabitantis, sed tantum moventes; quò
penitens adjutus viam sibi ad justitiam parat. Non
itaque remissio peccati est iterum prima gratia,
quam Deus largitur peccatori.

42. Frustra clamamus ad Deum, Pater mi, sed
spiritus charitatis non est ille, qui clamat. Est 50.

Frustra itaque clamat ad Deum peccator timore
gehennæ percussus, Pater mi, te timeo tremendam
Judicem, ignosce mihi. Frustra, inquam, clamat, si
nondum sit in eo charitas. Sanè timor procedit ex
actu convertentis cor, inquit D. THOMAS loco præ-
citato: unde dicitur Deut. 5. Quis det eos talem ha-
bère mentem, ut timeant te? si magnum sit, si Dei
donum sit talem habère mentem, ut timeamus
Dominum, non frustra clamat peccator ille, Pa-
ter mi, te timeo formidandum judicem, etiamsi
nondum sit in eo spiritus Charitatis, qui clamat.

43. Fides justificat, quando operatur; sed ipsa
non operatur, nisi per charitatem. Est 51.

Si fides non operetur, nisi per Charitatem, igitur
1. fides nihil operatur ad conversionem pecca-
toris, in quo nondum est Charitas: ubi tamen
dixit D. THOMAS eodem articulo, quòd in justi-
ficatione secundus actus ad illam disponens sit mo-
tus Fidei. 2. Sequitur fidem non operari in Justis
per alias Virtutes, quod est erroneum.

Porro frustra hic in defensionem Propositionis *Object.*
allegantur verba hæc Apostoli ad Galatas 5. in
Christo Jesu neque Circumcisio aliquid valet, neque
Præputium: sed fides, qua per charitatem operatur.

Non dicit Apostolus, fides, qua non nisi, seu qua *Resp.*
per SOLAM charitatem operatur. Sensus ergo Apo-
stoli est, quòd fides per charitatem tanquam per
suam formam, utpote Reginam virtutum Theolo-
gicarum operetur (2. 2. q. 23. a. 6. ad 2.) non verò
quòd non operetur nisi per charitatem ob rationes
statim hic sub initium adductas.

44. Omnia alia salutis media continentur in
Fide tanquam in suo germine, & semine; sed hæc
Fides non est absque amore, & fiducia. Est 52.

B

D. THOMAS

D. THOMAS 1. 2. q. 65. a. 4. in corp. *Fides potest ESSE SINE CHARITATE.* Undè *fides inclinatur hominem ad credendum, etiamsi sit informis, id est, charitate destituta* 2. 2. q. 5. a. 2. ad 2.

Hæc damnata appropinquare videtur *Alexandrina* 12. *Quando in magnis peccatoribus deficit omnis amor, deficit etiam fides.*

45. *Sola Charitas est, qua Deo loquitur, eam solam Deus audit.* Est 54.

Nonnè igitur Deo loqui possumus per fidem, aut spem? solane Charitas est virtus Theologica? solane Deum habet pro objecto? inter virtutes Theologicas, fateor, illa est *Potior*, qua magis Deum attingit, (D. THOMAS 2. 2. q. 23. art. 6.) *fides autem, & spes attingunt Deum secundum quod ex ipso provenit nobis vel cognitio veri, vel adeptio boni. Sed Charitas attingit ipsum Deum, ut in ipso sistat, non ut ex eo aliquid nobis proveniat. Et ideò charitas est excellentior fide, & spe, & per consequens omnibus aliis virtutibus. At licet charitas sit excellentior, an ideò cæteras destruit virtutes? an illæ, quamvis hæc magis, seu propinquius Deum attingat, eum quoque non attingunt? an idcirco istæ sunt elingues? vide etiam supra Propositionem 50. num. 42.*

46. *Deus non coronat nisi charitatem; qui currit ex alio impulsu, & ex alio motivo, in vanum currit.* Est 55.

Sanè Deus coronat omnes virtutes supernaturales, nec in vanum currit, qui ex metu gehennæ in virtute proficit, vel ex eodem motivo inescantem studet carnis voluptatem declinare. *Timor Dei*, inquit D. THOMAS 2. 2. q. 54. a. 2. ad 2. *operatur ad vitiationem peccati.* An etiam in vanum currebat David, dùm toties ingeminabat illud: *Confige timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui?* An in vanum currit ille, qui per actus justificationem præcedentes se ad illam disponit?

47. *Deus non remunerat nisi Charitatem, quoniam charitas sola Deum honorat.* Est 56.

Si sola Charitas Deum honoret, itaque Deus non honoratur per fidem, spem, humilitatem, membrorum, seu carnis refractionem, obedientiam erga Superiores, justitiam, aliasve virtutes. Deus tamen honoratur per quolibet actus bonos. Est autem virtus bonus habitus, & boni operativus. D. THOMAS 1. 2. q. 55. art. 3. Proindeque Deus per recensitas, aliasque virtutes honoratur, & non per solam charitatem.

48. Totum deest peccatori, quando ei deest spes, & non est spes in Deo, ubi non est amor Dei. Est 57.

D. THOMAS 1. 2. q. 65. art. 4. SPES POTEST ESSE SINE CHARITATE. Non valet igitur. Non est spes in Deo, ubi non est amor Dei.

At ais; Augustinus dicit in Enchiridio: Spes sine amore esse non potest. Object:

Sed sensus communis Theologorum est, Augustinum illic loqui de spe formata, quæ non est sine amore: secus verò de spe informi. Sic & superius vidimus num. 44. fidem, scilicet informem posse esse sine charitate. Unde etiam spes est in Deo (nempe informis) ubi non est amor Dei. Resp.

Nec totum deest peccatori, quando ei deest spes. in eò namque potest esse fides superstes. Audiatur hic rursus S. Doctor in eodem articulo. Super *Matth. 1. dicitur in glossa* * quod fides generat * *Interli:* spes, spes verò charitatem; sed generans est prius *neari.* generato, & potest esse sine eo. Ergo FIDES POTEST ESSE SINE SPE, & spes sine Charitate.

49. Nec Deus est, nec Religio, ubi non est Charitas. Est 58.

Igitur cum Charitate amittitur & fides. Non sic D. THOMAS 2. 2. q. 5. a. 2. Fides inclinatur hominem ad credendum... etiamsi sit informis, seu privatâ charitate. Hæc Propositio accedit ad Alexandrinam 12. Quando in magnis peccatoribus deficit omnis amor, deficit etiam fides &c.

R 2

Quid

Object.

Quid ergò, inquis, ad hæc verba 1. Joan. 4
*Qui non diligit, non novit Deum, quoniam Deus
charitas est.*

Resp.

At cuilibet obvium est, qui non diligit Deum,
non nosse Deum; id est, non habere amicitiam
cum Deo; quis verò ante hæc positiones un-
quam asseruit, quòd Joannes velit ab eo, qui non
diligit, amitti *simpliciter Notitiam, seu fidem
de Deo?*

Erroneum est etiam, quòd non sit Religio, ubi
non est charitas, nonnè peccator potest Deo sacri-
ficare? nonnè illum adorare, laudare, orare, alio-
ve Religionis actus exercere? non poterit, juxta
hanc Propositionem. *Oratio impiorum est novum
peccatum.* Unde peccator sine novo peccato nec
Deo sacrificare, nec illum adorare, vel alios Re-
ligionis actus elicere poterit. Sinè charitate, juxta
præsupposita principia, omnia sunt peccata. *Quid
aliud esse possumus, nisi tenebra, nisi aberratio, &
nisi peccatum... sine charitate?* Vide superiùs nu-
merum 48. uti & 47. & 44.

50. *Primus effectus gratiæ baptismalis est facere,
ut moriamur peccato; adeò ut Spiritus, cor, sensus
non habeant plus vitæ pro peccato, quàm homo mor-
tuus habeat pro rebus mundi.* Est 43.

Si baptismus id efficiat, ut Spiritus, cor sensus
non habeant plus vitæ pro peccato, quàm homo
mortuus habeat pro rebus mundi, profecto homo
itâ deberet esse constitutus, ut nullum omninò
conflictum passionum sentiret, & sic propriè non
darentur justis, nisi pueri baptizati, qui sunt ex-
pertes omnis passionis. Sed nonnè, inter alios,
Paulus fuit justus? Quàm grave tamen passionum
certamen ille sustinuit? homo mortuus, seu cadaver
nihil omninò sentit: an nihil sentiebat Apostolus,
dum tories in hæc verba prorupit. *Video aliam le-
gem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ,
& captivantem in lege peccati?* Quoties stimulis
carnis exagitatus, provocatus, circumdatus non
exclamavit, *quis me liberabit de corpore mortis
hujus?*

hujus? Solve me, Domine, hujus vitæ vinculis, ut non amplius experiar stimulum carnis, Angelum satanae, qui me toties colaphizat, & vel orantem, ingemiscentem, plorantem, prædicantem, ninerantem, laborantem impetit, irritat, conglomeratis viribus oppugnat, & nisi gratia Divina violentos impetus reunderet, expugnaret. Scilicet per baptismum non tollitur fomes peccati, sed ille remanet, ut homo contra concupiscentiam pugnans victoriæ coronam accipiat. Unde super illud Rom. 6. ut destruat. corpus peccati, dicit Glossa * *Est Augustinus l. 1. post baptismum vixerit homo in carne, habet concupiscentiam, cum quâ pugnet, eamque adjuvante Deo de Bapt. superet. In cuius figuram dicitur Judic. 3. Hæ sunt parvulgentes, quas Dominus dereliquit, ut erudiret in eis. 39. Israël, & postea ad discerent filii eorum certare cum hostibus, & habere consuetudinem præliandi.*

D. THOMAS 3. p. q. 69. a. 3. in corp.

51. Dei bonitas abbreviavit viam salutis claudendo totum in fide, & precibus. Est 68.

Si via salutis claudatur, seu consistat tota in fide & precibus, igitur non requiruntur ad salutem bona opera, quod est dogma Calvini jam dudum à D. THOMA prædebellatum 3. p. q. 8. a. 3. ad 2. Fides sine operibus mortua est, ut dicitur Jacobi 2. Sed hanc consequentiam vel non prævidit Quesnel, vel illa certè, ipso invito, ex Propositione deducitur.

52. Fides, usus, augmentum, & Præmium fides, totum est donum puræ liberalitatis Dei. Est 69.

Videtur hæc accedere ad Baianam istam. In redemptis per gratiam Christi nullum invenitur meritum, quod non sit gratis indigno collatum.

Colligitur ex Propositione, quod præmium fidei, quod est vita æterna, si totum sit donum puræ liberalitatis Dei, non tribuatur nobis ex justitiâ, ex quo ulterius sequitur, hominem per bona opera nihil posse mereri, quæ refellit D. THOMAS 1. 2. q. 114. a. 3. Vita æterna redditur à Deo secundum iudicium JUSTITIÆ, secundum illud 2. ad

Timoth. 4. In reliquo reposita est mihi CORONA JUSTITIÆ, quam reddit mihi Dominus in illâ die justus Judex. Et ibidem. Si loquamur de opere, secundum quod procedit ex gratiâ Spiritûs Sancti, sic est meritorium vitæ ATERNÆ EX CONDIGNO.

Object.

At ais ex Augustino: Deus dum nostra opera bona coronat, sua dona coronat.

Resp.

Id verum est; sed dona Dei non tollunt nostra merita: è contrâ tanta est Dei ergâ omnes homines bonitas, ut eorum velit esse merita, quæ sunt ipsius dono. Concil. Trid. sess. 6. cap. 16. Undè ejusdem sessionis Canone 32. additur. Si quis dixerit, hominis justificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona justificati ipsius MERITA: aut ipsum non verè MERERI AUGMENTUM GRATIÆ, & ipsius vitæ aternæ consecutionem, anathema sit.

De morte Christi pro omnibus.

Mors Christi pro omnibus.

53. *J*esus Christus se morti tradidit ad liberandum pro semper suo sanguine primogenitos, id est, electos, de manu Angeli exterminatoris. Est 32.

Accedit hæc ad Alexandrinam 4. Dedit semetipsum redemptionem pro omnibus, & solis fidelibus. Imò ubi illa ad omnes fideles (quos inter non omnes sunt electi) redemptionem extendit, hæc eam ad solos Electos, seu Prædestinatos videtur coarctare. Non sic D. THOMAS lect. 1. ad Corinth. Sanguis Christi est propitiatio pro peccatis nostris. & pretium sanguinis ejus est sufficiens ad salutem OMNIUM. Et 3. p. q. 8. a. 3. Dicitur 1. Joan. 2. Ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris tantum, sed etiam PRO TOTIUS MUNDI. Deinde 1. Timoth. 4. Christus est Salvator OMNIUM HOMINUM. Præverat & Apostolus tum ad Hebræos 2. Videmus Jesum propter passionem mortis, gloriâ, & honore coronatum, ut PRO OMNIBUS GUSTARET MORTEM: Tum 2. ad Corinth. 5. PRO OMNIBUS MORTUUS EST CHRISTUS. Nullus hinc omninè

omnino excipitur, non REPROBUS, non infidelis, non Scytha, non Barbarus. Pro omnibus omnino, pro aeterna omnium salute mortuus est Christus. Vide superius pag. 70., 71., & 188.

54. *Prob! quantum oportet bonis terrenis, & sibi metipso renuntiasse, ad hoc, ut quis fiduciam habeat sibi, ut ita dicam, appropriandi Christum Jesum, ejus amorem, mortem, & Mysteria, ut facit Sanctus Paulus dicens: Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Est 33.*

Ad solenne igitur Sanctos, & in bonorum terrenorum repudiatione Sanctum Paulum imitantes spectat sibi appropriare, ut ita dicam, Jesum Christum, ejus amorem, mortem, & Mysteria? an illis tantum cum Apostolo exclamare licet, *Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me?* Interim Ecclesia unumquemque, gravissimum etiam peccatorem obligat, ut hæc verba Symboli Constantinopolitani tam dulcia, tam pia, tantum solatii spirantia sibi applicet. QUI PROPTER NOS HOMINES, ET PROPTER NOSTRAM SALUTEM DESCENDIT DE CÆLIS. Non ait Ecclesia, propter nos *Prædestinatos*, nos *Iustos*, nos *à bonis terrenis, & à nobismetipsis avulsos*, sed PROPTER NOS HOMINES, ut & significet Christum ad singulos prorsus homines redimendos passum esse, & ut *quilibet hominum in individuo* Christum ut suam credat, agnoscat, adoret, veneretur, inclamet *Redemptorem*. Vide etiam D. THOMAM locis præcitaris.

55. *Desideria Christi semper habent suum effectum, pacem intimo cordium infert, quando eis illam optat. Est 31.*

Si desideria Christi suum semper habeant effectum, non igitur verè desideravit salutem æternam eorum qui pereunt (in hypothesi enim desiderii semper efficacis omnes salvarentur) sed tantum desideravit salutem eorum, qui salvantur. Christus tamen verè, & sincerè VULT OMNES HOMINES SALVOS FIERI I. ad Timotheum 2. Qui pereunt, hoc isti suæ perversæ impudent volunt.

rati. Id patet ex D. THOMAS 3. dist. 20. q. 1. a. 1. q. 1. ad 2. *Quod omnes homines non reparantur, seu salvantur, non est ex insufficientiâ medicina reparantis, sed ex defectu eorum, qui reparationis effectum IN SEIPSIS IMPEDIUNT per peccata sua, ut liquet ex verbis sequentibus D. Angelici scribentis in illud Matth. 26. Qui pro multis effundetur &c. Si consideremus, inquit, effectum passionis, non habet effectum nisi in his, qui salvantur, ET HOC EX CULPÂ HOMINUM.*

Porrò quòd desideria Christi suum non semper habeant effectum, id perspicuum est inter alia ex Matth. 23. *Quoties volui congregare filios tuos, & noluisti!* Vides hîc desiderium, seu voluntatem Christi: VOLUI: sed effectum suo frustratam per reluctantem peccatoris voluntatem, ET NOLUISTI.

56. *Omnes, quos Deus vult salvare per Christum, salvantur infallibiliter. Est 30.*

Si omnes, quos Deus vult salvare per Christum, salvantur infallibiliter, evidenter sequitur juxtâ precedentis propositionis fundamenta, quòd Deus non velit salutem eorum, qui pereunt, alioquin, cum voluntas Dei secundum *Quesnel*, semper suum habeat effectum, seu sit infallibilis; omnes omninò salvarentur: hoc igitur posito, quòd Deus non velit salutem eorum, qui pereunt; Deus etiam non vult omnes homines salvos fieri, quod repugnat Apostolo numerò præcedenti.

57. *Quando Deus vult salvare animam, quocumque tempore, quocumque loco effectus indubitabilis sequitur voluntatum Dei. Est 12.*

Idem quod priùs. Cum effectus indubitabilis sequatur voluntatem Dei, cum illa semper sit infallibilis, semper suum adferat effectum, non vult Deus consequenter salutem cuiusquam, qui perit.

Object.

At, inquit Author Propositionum, dicitur Joan. 4. *Oves... non peribunt in æternum, nec rapiet eas quisquam de manu meâ.* Itaque omnes, quos Deus vult salvare per Christum, salvantur infallibiliter, & quando Deus vult salvare animam, effectus indubi-

dubitabilis sequitur voluntatem Dei. Id verum est de voluntate Dei absolutâ, & efficaci; quæ semper, & infallibiliter suum habet effectum. Et in Resp. tali sensu inquit D. THOMAS 1. p. q. 19. art. 6. *Impossibile est, quòd Divina voluntas suum effectum non consequatur.* Juxtâ talem verò voluntatem intelliguntur verba ista Joan. 4. *Oves non peribunt in aeternum, nec rapiet eas quisquam de manu meâ.* Secùs dicendum est de voluntate antecedente, ut loquuntur, & inefficaci, quæ tamen vera & sincera voluntas in Deo est, & quæ vult omnes homines salvos fieri. Propositiones autem istæ nihil meminerunt de voluntate efficaci, seu absoluta.

Cæterùm nihil ex hâc damnatâ, vel præcedenti Constituta eruitur adversùs Prædestinationem gratuitam, quæ non est preparatio beneficiorum Dei, quæ certissime, tangit liberantur, quicumque liberantur: & quæ certissime prædestinè, ET INFALLIBILITER consequitur suum effectum D. THOMAS 1. p. q. 23. art. 6. in corp.

gratuitam
* Est Augustini.

De Ecclesia.

58. **N**ota Ecclesia Christiana est, quòd sit Catholica, comprehendens & omnes Angelos Cæli, & omnes electos, & justos terra, & omnium seculorum. Est 72.

Ergòne insignis illa nota Ecclesiæ, quòd scilicet sit Catholica, coarctatur ad electos, & justos? Cur non comprehendit & injustos, seu peccatores? Ecclesia apud omnes Theologos semper constitit ex omnibus Fidelibus. Ecclesia est congregatio Fidelium. D. THOMAS 3. p. q. 8. a. 4. ad 2. Inter illos verò & sunt justi & injusti. Hanc in rem adducit Angelicus variis in locis parabolam istam Matthæi 13. *Simile est regnum Cælorum sagena missa in mare, & ex OMNI genere piscium congreganti.*

59. Quid est Ecclesia, nisi cætus filiorum Dei, manentium in ejus sinu, adoptatorum in Christo, subsistentium in ejus persona, redemptorum ejus facta.

sanguine, viventiam ejus spiritu, agentium per ejus gratiam, & expectantium gratiam futuri saeculi? Est 73.

Si Ecclesia illos tantum contineat, legitur in eam locum non tenent peccatores: Isti enim non vivunt spiritu Dei, nec agunt per ejus gratiam. Sane, praeter celebrem similitudinem de bonis & malis piscibus, SS. Patres & Theologi, ut exprimerent Ecclesiam componi ex bonis, & malis, illam passim appellarunt *aream*, in qua sunt *grana* & *paleae*, *agrum*, in quo sunt *frumenta*, & *zizania*, *convivium*, in quo sunt *boni*, & *malis* dilcumbentes, *ovile*, in quo sunt *oves*, & *hoedi*.

60. *Ecclesia, sive integer Christus, incarnatum verbum habet, ut Caput, omnes vero Sanctos, ut membra. Est 74.* Itaque peccatores non sunt membra Christi, proindeque nec Ecclesiae. Vide numerum 62.

61. *Ecclesia est unus solus homo, compositus ex pluribus membris, quorum Christus est caput, vita, subsistentia, & persona; unus solus Christus compositus ex pluribus Sanctis, quorum est Sanctificator. Est 75.*

Si Ecclesia sit unus solus Christus compositus ex pluribus Sanctis, quorum est Sanctificator; ergo rursus injusti non componunt Ecclesiam.

62. *Qui non ducit vitam dignam Filio Dei, & membro Christi, cessat interiùs habere Deum pro Patre, & Christum pro capite. Est 77.*

D. THOMAS 3. p. q. 8. a. 3. O. *Christus primò, & principaliter est caput eorum, qui sibi actu uniuntur per gloriam: secundo eorum, qui actu uniuntur sibi per charitatem. Tertio eorum, qui actu uniuntur sibi PER FIDEM, scilicet expertem charitatis. Igitur qui non ducit vitam dignam Filio Dei, seu qui non est in gratiâ, aut charitate, dummodò sit in eo Fides, non cessat tamen habere interiùs Christum pro capite.*

Object.

At inquis, D. Thomas ad 2. dicit, qui subduntur peccatis mortalibus, non sunt membra Christi actualiter, adeoque Christus non est illorum caput.

Non

Non sunt illi , fateor , membra per actualem *Resp.* unionem charitatis , ut perspicuum est ex verbis allegatis in corpore ; sunt tamen membra Christi per *Fidem* , ut liquet tum ex eodem loco , tum ad 2. *Percipiunt tales (peccatores) à Christo quemdam actum vite , qui est CREDERE.*

63. *Separatur quis à populo electo , cujus figura fuit populus Judaicus , & caput est Jesus Christus , tam non vivendo secundum Evangelium , quam non credendo Evangelio. Est 78.*

Separatur quidem aliquis à populo electo , cujus caput est Christus , non vivendo secundum *Evangelium* : in quantum non communicat cum populo isto per gratiam : datur enim communio Sanctorum , seu justorum in bonis operibus , quorum radix est *gratia* : non tamen est ab eo , nec à Christo totaliter avulsus ; quatenus etiamnum fidem Evangelii retinet. Undè per illam *Capiti* , membrisque suis conjungitur. *Christus est caput eorum , qui sibi actu uniuntur PER FIDEM. D. THOMAS* loco citato.

Cæterum in hâc binâ Propositione observandum est , quòd si peccatores desinant esse membra Jesu Christi , seu illum habere pro Capite , quod tunc inquam , peccatores non sint etiam membra Ecclesiæ. Id si ita sese habeat ; quàm vereor , ne dum peccatoribus Ecclesia occluditur , omnis deniquè eisdem obferetur authoritas. Etenim facile est , ut quibus membri denegas honorem , deneges & à capite influxum , & asseras neminem particularis , aut universalis Ecclesiæ caput esse posse , qui nullius Ecclesiæ pars est , vel membrum. Quòd utròque posito , malorum & vacillabit authoritas , & jurisdictio , ac tandem de totius ministerii , & Hierarchiæ dubitabitur exercitio. Consequentias istas inficiabitur *Quesnel* , & meritò quidem. Non defuerunt tamen , qui admiserunt , & eas ex positis principiis legitimè deduci professi sunt.

Negat etiam haud dubiè propositionum Author sequèlam *Calvinismi* , quæ ex hisce assertionibus

eruitur. Calvinismus enim non conflatur Ecclesiam nisi ex electis, sive *justis*, seu viventibus secundum Evangelium.

64. *Nihil spatiosius Ecclesiâ Dei, quia omnes electi, & justis omnium saeculorum illam componunt. Est 76.*

An nihil spatiosius Ecclesiâ Dei? certè hinc malos ab eâ excludi, illinc bonorum numerum, non comparatè ad malos solùm, sed & in se absolute ita restringi video, ut fermè dubitem, an extra baptizatorum fasciolas quaerendi sint. Præsentem Propositionem confer cum quadragesimâ teniâ num. 50. *Primus effectus gratiæ baptismalis est facere, ut moriamur peccato, adeo ut spiritus, cor, sensus non habeant plus vitæ pro peccato, quàm homo mortuus habeat pro rebus mundi. Ut quis justus sit, requirit hæc posuio, ut ille baptizatorum statum omnis omnino pugnae aut tentationis instar cadaveris expertem imitetur. Enimverò quam pauci sunt, qui fictitiam illam, sine omni sensu, tentatione, conflictu, illecebrâ cadaveris spiritualem mortem experiuntur, aut experti sunt! Quanta igitur justorum, & Ecclesiæ membrorum paucitas! Non itaque dicendum; nihil spatiosius, sed potius nihil est arctius, aut minus spatiosum Ecclesiâ Dei. Quod sanè tollit ejus universalitatem. Vide D. THOMAM & num. præcitato, & hic per totum.*

De Lege Veteri & Nova.

Lex Veteris, & Nova.

65. **D**iscrimen inter fœdus Judaicum, & Christianum est, quòd in illo Deus exigit fugam peccati, & implementum legis à peccatore, relinquendo illum in suâ impotentia: in isto verò Deus peccatori dat, quod jubet, illum suâ gratiâ purificando. Est 6.

D. THOMAS I. 2. q. 98. a. 2. ad 4. *Quamvis lex vetus non sufficeret ad salvandum homines, tamen aderat aliud auxilium à Deo hominibus simul cum lege, per quod salvari poterant, scilicet fides Mediatoris.*

diatoris, per quam justificati sunt antiqui Patres. 77
 Et sic Deus non deficiebat hominibus, quin DARET
 EIS SALUTIS AUXILIA. Non igitur in fœdere Jus-
 daico fuit homo relictus in sua impotentia. Alio-
 quin quis in eo salvari potuisset? Quis valuisset ad-
 implere præcepta? Nullus poterat juxtâ Proposi-
 tionem. Sed nonnè Josue 11. Ipse dicitur uni versa
 mandata complevisse, nec unum quidem verbum
 præterisse quod præceperat Dominus Moysi? Nonnè
 & 4. Regum 23. Jozias narratur fecisse juxtâ om-
 nem legem Moysi? Parentes quoquè Sancti Joan-
 nis Baptistæ Luc. 1. leguntur incedentes in omnibus
 mandatis, Et justificationibus Domini sine quarelâ.
 Sed vide, quò tendat Propositio. Negari nequit va-
 rios fuisse justos in antiquo testamento. Illis tamen
 justis non solum aliqua præcepta (ut habet prima
 Janseniana) sed omnia omninò erant observatu
 impossibilia. Relinquebatur homo in suâ impoten-
 tiâ. Conspicis hinc consequenter dogma Jansenii
 renovatum.

Sed annè in novâ lege semper nobis dat Deus
 id, quod jubet nos suâ gratiâ purificando? Largien-
 do semper gratiam efficacem? aliam enim, juxtâ
 superius tradita de gratiâ non agnoscit Quesnel:
 vide ibidem Propositiones illam materiam concer-
 nentes.

66. Qua utilitas pro homine in veteri fœdere, in
 quo Deus illum reliquit ejus propria infirmitati,
 imponendo ipsi suam legem? Qua verò felicitas non
 est admitti ad fœdus, in quo Deus nobis donat,
 quod petit à nobis. Est 7.

Nullanè ergò utilitas veteris Legis? Magna
 certè fuit illius utilitas, & per omnem modum ad
 Rom. 3. Valebat inter alia, tum ut Judæi reco-
 gnoscerent se esse peccatores, juxtâ illud ad Rom.
 3. Per legem cognitio peccati: tum, ut dum Israë-
 litæ agnoscerent se esse peccatores, intelligerent
 sibi opus esse Salvatore, eumque propterea & ar-
 denter desiderarent, Et recurrerent ad auxilium
 gratia ejus. D. THOMAS hinc ad 3. Illa autem gra-
 tia

tia eam petentibus, & flagitantibus non deerat. Undè per gratiam, ac fidem Mediatoris Christi legem implere, & salvari poterant. Falsum igitur est, quod Deus in veteri legi relinqueret hominem propriæ infirmitati imponendo ipsi suam legem, & nullum ei omninò robur ad ejus impletionem conferendo. *Sic Deus non deficiebat hominibus, quin daret eis salutis auxilia, ut statim Angelicus.*

Secunda pars Propositionis (*Quæ felicitas non est admitti ad fœdus, in quo Deus nobis donat, quod petit à nobis*) 2. Illa pars profligata manet ex præcedentibus. Sanè multa sunt, quæ Deus petit à nobis, quæ tamen non donat, donaret autem; motus fortiores, vigorosiores, & efficaces producendo in nobis, si non pravâ, & perversâ voluntate resisteremus gratiæ ipsius *sufficienti*, quæ reddit nobis illa, quæ Deus petit à nobis, simpliciter possibilia.

67. *Nos non pertinemus ad novum fœdus; nisi in quantum participes sumus nova ipsius gratiæ, quæ operatur in nobis id, quod Deus nobis præcipit. Est 8.*

Si non pertinemus ad novum fœdus, ad Ecclesiam Jesu Christi, nisi in quantum sumus participes gratiæ, quæ operatur in nobis id, quod Deus nobis præcipit, hoc est, gratiæ *efficacis*, igitur ad illam non pertinent, qui *resistunt gratiæ*; qui illam concupiscentiis, & peccatis suffocant: ergò Ecclesia, seu novum fœdus non constat ex peccatoribus, sed *solis justis*, quod statim refutatum est in propositionibus de Ecclesiâ.

De Timore & Amore.

Timor & Amor. 68. *SI solus supplicii timor animat pœnitentiam; quò hæc est magis violenta, eò magis ducit ad desperationem. Est 60.*

D. THOMAS 3. p. q. 85. art. 5. *Isaiâ 26. dicitur: à timore tuo concepimus & peperimus spiritum salutis. Si timor concipiat, & pariat spiritum salutis, seu*

feu pœnitentiæ salutaris, non igitur *solus* (absente scilicet amore) *supplicis timor* animans pœnitentiam ducit ad desperationem.

¶ 69. *Timor non nisi manum cohibet, cor autem tamdiu peccato addicitur, quamdiu ab amore justitiæ non ducitur.* Est 61.

D. THOMAS loco citato. *Actus* (in ordine ad pœnitentiam) est motus timoris servilis, quò quis timore suppliciorum à peccatis retrahitur. Et Augustinus in Psalm. 127. *Alius non in hac vitâ patè timet, sed gehennam timet, ubi verms eorum non morietur, & ignis eorum non extinguitur. Audiunt hac homines, & quia verè futura sunt impiis, timent, & continent se à peccatis.* Undè & consuetudo peccandi timore franatur. Serm. 15. de verbis Apostoli cap. 19. *Ruit igitur illud. Timor non nisi manum cohibet.*

Reliquæ particulæ. *Cor eorum &c.* similiter errorem includunt. Juxtà illas; tamdiu quis peccato addicitur, id est, tamdiu peccat, quamdiu ab amore justitiæ non ducitur. Quasi metus gehennæ peccatum foret, & quidem tanto tempore continuatum, quantum quis ab amore justitiæ non ducitur. Aliter sanè Angelicus eodem articulo. *Actus pœnitentiæ à timore servili procedit.* An verò actus pœnitentiæ peccatum est, & quidem continuatum, quousque non advenit amor justitiæ?

Cæterùm ultrà dolorem de peccato ob metum gehennæ, necessarium ad justificationem cum Sacramento pœnitentiæ consequendam probabiliùs arbitramur. *Amorem aliquem Dei benevolum.* Requiritur enim dolor de peccato, ut peccatum est, illud autem est offensa, seu malum Dei, adeòque exigitur dolor de peccato, ut est offensa Dei, proindèque amor Dei benevolus, cui per culpam malum gravissimum, atrocissimamque injuriam intuli: ejusdem enim rationis est, ait S. Doctor 2. 2. q. 34 2. 3. O., *Quòd velimus bonum alicujus, & quòd odiamus malum ejus.* Formidolosè verò attritus non trahitur de peccato, ut offensa, seu malum

malum Dei est , sed ut malum sui est , quatenus scilicet propter illud æterna ipsi poena infligenda est.

70. *Qui à malo non abstinere nisi timore pœne, illud committit in corde suo, & jam est reus coram Deo.* Est 62.

Hæc assertio est affinis præcedenti : nec discrepat ab Alexandrina 15. *Atitio, qua ex gehenna, & pœnarium metu concipitur, non est bonus motus.*

* *Ordinaria.*

Sic verò D. THOMAS 2. 2. Q. 19. a. 4. O. *Nullum est malum à Spiritu sancto, sed timor servilis est à Spiritu sancto : quia super illud Rom. 8. Non accepistis spiritum servitutis &c., dicit Glossa * unus spiritus est, qui facit duos timores, scilicet SERVILEM, & castum, ergò timor servilis non est malus, non est peccatum. Proinde qui à malo non abstinere, nisi timore pœnæ, non committit illud in corde suo, nec est reus coram Deo.*

Suffragatur etiam Tridentinum sess. 14. cap. 4. *Metum gehennæ asserens donum Dei esse, ac Spiritus Sancti impulsam, & sess. 6. canone 8. hæc profert. Si quis dixerit gehennæ metum, per quem à peccando abstinemus, PECCATUM ESSE, anathema sit.*

An etiam peccabat David, an reus erat coram Deo, dum toties exclamabat. *Confige timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui?* An peccatum est sequi exhortationes Christi? *timete,* inquit Christus Math. 10. *timete eum, qui potest & corpus, & animam perdere in gehennam.*

Undè Christus quoquè, cum peccatum sit hortari ad peccatum, deliquisset (quod absit) verba hæc fundens hortatoria.

71. *Baptizatus adhuc est sub lege, sicut Judæus, si legem non adimpleat, aut adimpleat ex solo timore.* Est 63.

Propositio duo dicit : primum, quòd *baptizatus adhuc est sub lege, sicut Judæus, si legem non adimpleat* : Quasi verò nullus unquam Judæus legem adimplet, quod repugnat Lucæ 1. *Ubi leguntur*

leguntur Parentes S. Joannis Baptistæ *incedentes in omnibus mandatis, & justificationibus Domini sine quarela.* Aliud est, quod baptizatus est sub lege, si legem non adimpleat ex solo timore. Hoc etiam falsum est; quia *Lex vetus*, inquit D. THOMAS I. 2. q. 107. art. 1. *dicebatur lex timoris, in quantum inducebat ad observantiam preceptorum per comminationem quarundam pœnarum temporalium, & temporalia quadam promissa: in lege autem nova, qui legem adimplent ex solo timore, illi ducuntur metu vel pœnarum æternarum, vel felicitatis, aut promissionis æternæ amittendæ.* Quamquam & hoc universaliter non sit de omnibus Judæis intelligendum. Varii enim inter illos corporalia supergressi, ad æterna mentem erigebant.

72. *Sub maledicto legis numquam fit bonum, quia peccatur sive faciendo malum, sive illud non nisi ob timorem evitando.* Est 64.

D. THOMAS I. 2. q. 91. art. 5. *Ad legem pertinet inducere homines ad OBSERVANTIAM MANDATORUM: & HOC LEX VETUS FACIEBAT TIMORE PŒNARUM.* Si lex vetus inducebat hominem ad observantias mandatorum timore pœnarum; erroneum est; quod numquam in illa fieret bonum, erroneum, quod fieret malum, illud non nisi ob timorem evitando.

Miserrimi profectò, & inextricabili peccandi necessitate irretiti Judæi! ergò lex erat observatu impossibilis, quod repugnat Deut. 30. *Mandatum, quod ego precipio tibi, NON SUPRA TE EST. . . . juxta te est sermo valde in ore tuo, & in corde tuo, ut facias illum.* Ergò peccabant quocumque se verterent, sive legem adimplerent, sive non, ergò & lex mala erat, cum sine peccato adimpleri non posset, quod refutat Apostolus ad Rom. 7. *Lex sancta est, & mandatum sanctum, & justum & bonum, & iterum. Consentio legi, quoniam bona est.*

73. *Moyſes, Prophetæ, Sacerdotes, & Doctores leges mortui ſunt abſquè eo, quod ullum Deo dederint filium, cum non effecerint niſi mancipia per timorem. Eſt 65.*

D. THOMAS I. 2. q. 107. a. 1. *Fuerunt aliqui in ſtatu veteris teſtamenti habentes charitatem, & gratiam Spiritûs Sancti, qui principaliter expectabant promiſſiones ſpirituales, & æternas; quos inter certè eminent Moyſes, Prophetæ, & nonnulli Sacerdotes, & Doctores legis, habere autem charitatem, & gratiam Spiritûs ſancti, eſt dare Deo filium: Sumus filii Dei ad Rom. 8. Falſum eſt itaque, quòd nullum illi dederint Deo filium. Erant quidem Iſraëlita mancipia ob multitudinem præceptorum, quibus erant gravati, ob pœnas, quas lex in tranſgreſſores decernebat, aliaque onera; & in tantum lex vetus dicebatur lex timoris: erant tamen plures inter eos filii ratione adoptionis divinæ, ſeu gratiæ. Iſraëlita, quorum eſt adoptio filiorum, ad Rom. 9.*

74. *Qui vult Deo appropinquare, nec debet ad ipſum venire cum brutalibus paſſionibus, nequè adduci per inſtinctum naturalem, aut per timorem ſicut beſtia, ſed per fidem, & per amorem, ſicut filii. Eſt 66.*

Inepta propoſitio! quodnam eſt donum Dei in brutis animantibus? Nonnè timor in illis naturalis eſt? Nonnè verò timor gehennæ ſupernaturalis? (contrarium eſt damnatum in *Alexandrina* 14. *Timor gehennæ non eſt ſupernaturalis*) Nonnè timor gehennæ eſt donum Dei? *Timor ſervilis eſt donum Spiritûs Sancti.* D. THOMAS I. 2. q. 19 a. 6. *Quid autem prohibet Deo appropinquare cum ſuis donis?*

75. *Timor ſervilis non ſibi repræſentat Deum, niſi ut Dominum durum, imperioſum, iniuſtum, intractabilem. Eſt 67.*

Certè peccatum eſt, & quidem blaſphemix, Deum ſibi repræſentare, ut Dominum... *iniuſtum, intractabilem.* Timor itaque ſervilis peccatum eſt, quod

quod suprà refutavimus ad num. 73. ; si timor ille sic peccatum, non est oprandum proindè, ut quis concuriatur timore Dei. Contrà quod dicitur Deut. 5. *Quis det eos talem habere mentem, ut timeant me?* Quòd verò timor ille nullo pacto sit peccatum, declarat D. THOMAS 2. 2. q. 54. a. 2. *Timor Dei operatur ad vitationem cujuslibet peccati ; operari ad vitationem peccati, nullo modo peccatum est.*

De afflictione Innocentis.

76. **N**Unquam Deus affligit innocentes, & afflictiones semper serviunt vel ad puniendum innocentis peccatum, vel ad purificandum peccatorem. Est 70.

Sic autem Bajana 72. *Omnes omnino justorum afflictiones sunt ultiones peccatorum ipsorum, unde Job, & martyres, quæ passi sunt, propter sua peccata passi sunt.*

D. THOMAS 2. 2. q. 164. art. 1. ad 4. *Pœnalitates, seu afflictiones diversimodè in diversis inveniuntur... vel propter remedium salutis ejus, quæ hujusmodi pœnalitatibus subditur, ut scilicet per hoc à peccatis arceatur, aut etiam DE VIRTUTIBUS NON SUPERBIAT, ET PER PATIENTIAM CORONATUR.* Non igitur (quamvis crebrò pœnæ gravissimæ vel in hâc vitâ ob commissa crimina peccatoribus infligantur) afflictiones semper serviunt ad puniendum peccatum &c. alia motiva, quæ hic etiam allegat Angelicus, divina habet Providentia. Undè Deus sæpè affligit Innocentes. Nonnè innocens erat Deipara, de quâ tamen dicitur: *tuam ipsius animam pertransibit Gladius* Lucæ 2. cap. ? Nonnè innocentes pueri, à bimatu & infra ab Herode interempti? plerique enim per Circumcisionem, aliave Sacramenta à peccato originali mundati erant. Nonnè innocens, sanctus, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior cælis factus Redemptor noster ad Hebræos 7. ? Christum nihilominus oportuit pati, & ità intrare in gloriam suam. Lucæ 24.

De dispensatione à Lege.

*Dispensa- 77. H*omo ob sui conservationem potest se dis-
pen- sio à lege. pensare ab eâ lege, quam Deus condidit
propter ejus utilitatem. Est 71.

Homo itaque ob sui conservationem potest se generaliter (nihil hîc distinguit auctor) dispensare ab eâ lege, quam Deus condidit propter ejus utilitatem: omnis autem lex ordinatur ad utilitatem hominis; proindè ab omni lege sive naturali, sive divinâ ob sui conservationem sese ille dispensare potest. Sanè lex de capessendâ fide catholicâ vergit ad utilitatem animæ: sed ecce Tyrannus *Titio* minatur mortem, si illam capeffat; poterit igitur *Titius* ob sui conservationem, ob evitacionem pœnarum se dispensare à lege de amplectendâ fide nostrâ. Sed & alter Christianus est; urgetur verò à Principe, ut Christi nomen ejuret, Jovique sacrificet, nâ faciat, mortem crudelissimam subiturus: nonnè talis juxtâ assertionem illam, ut se tormentis subducat, se à lege divinâ de non colendis diis alienis poterit eximere? Nonnè & alius, ut declinet necem, quam vir potens ei intentat, nisi falsum proferat testimonium, illud potest cructare, ut vitam tueatur? Cæteris exemplis obviis superledeo.

Non sic D. THOMAS 1. 2. q. 100. art. 8. in corpore. PRÆCEPTA DECALOGI SUNT OMNINÒ ETIAM IN PERICULO MORTIS INDISPENSABILIA. Sed has sequèlas certè non admittit Quesnel; & ipsam assertionem inadvertenter è calamo fluxisse crediderim.

De Pœnitentia.

*Pœniten- 78. I*gnoramus, quid sit peccatum, & vera pœni-
tia. tentia, quando volumus statim restitui pos-
sessioni bonorum illorum, quibus nos peccatum spo-
liavit, & detrectamus separationis istius ferre con-
fusionem. Est 88. Expende hanc unâ cum sequenti.

79. Mo.

79. *Modus plenus sapientiâ, lumine, & charitate, est dare animabus tempus portandi cum humilitate, & sentiendi statum peccati, petendi spiritum pœnitentiæ, & contritionis, & incipiendi, ad minus, satisfacere justitiæ Dei, antequam reconcilientur. Est 78.*

Utraque propositio non obscure innuit satisfactionem ordinariè absolutioni, seu reconciliationi esse præmittendam: nec multùm videtur esse remota ab Alexandrinâ 17. Per illum praxim mox absolvendi pœnitentiæ ordo est inversus: uti nec à 16. & 18.

D. THOMAS 2. 2. q. 10. art. 12. Jam toties citato. *Consuetudo Ecclesiæ semper est in omnibus amulanda.* Fuit verò jam ab aliquot retrò sæculis Ecclesiæ consuetudo, quòd satisfactio, seu opera pœnalia ordinariè absolutionem non præcesserint, itaque nec modo illa debent absolutionem ordinariè, seu regulariter præcedere. Nec ignoramus, quid sit peccatum, & vera pœnitentiæ, quandò volumus statim restitui possessioni bonorum illorum, quibus nos peccatum spoliavit. E contra dum post peccatum commissum, ad pœnitentiæ Sacramentum confugimus, dum peccatum præsertim non magnæ adhæsiõnis ex animo detestamur, dum ad opportuna adhibenda remedia, quæ Confessarius præscribet, nos promptos ostendimus, ita ut de dispositione nostrâ prudens possit Director formare iudicium; Tunc reverà percipimus quid sit peccatum. Peccatum scilicet nos suo pondere, ut Patres loquuntur, *trahit ad aliud: & ideò volumus restitui possessioni bonorum, possessioni Divinæ gratiæ, quâ nos peccatum spoliavit.* Ardenter absolutionem flagitamus, ut gratiâ donemur Sacramentali, quâ adversùs quoslibet dæmonis insultus muniamur, robaremur, protegatur, conservemur.

Porro præsentì non ineptè materiæ applicanda sunt illa, quæ eximius Steyaertius adducit pag. 273. Si sola consulatur antiquitas (seu prisca

„ Ecclesiæ consuetudo) spretâ Ecclesiâ hodiernâ ,
 „ seu ejus praxi, omnia sursum, deorsum verti oportet in Theologiâ. Soli proindè hi ab erroribus
 „ semper manserunt, & manebunt immunes, qui
 „ Ecclesiæ sui temporis indivulsè adhæserint, quæ
 „ tam hodiè, quam heri est *columna, & firmiter
 „ mentum veritatis*, quæ proindè errare non potest,
 „ utpote à Spiritu sancto instructa. 3. p. 83. a. 5.

Cæterum accuratè notandum est, nos hîc locutos fuisse de satisfactione ordinariè absolutioni non præmittendâ. Nolim autem hoc semper & in omni eventu practicandum esse. Poterit enim quandòque Sacerdos pœnitenti injungere, ut satisfactio, puta Vigiliæ, jejunium, aliaque opera pœnalia absolutionem præcedant, si ea tanquam judex, & medicus curationi ejus spirituali expedire judicaverit. Et in tali casu est *modus plenus sapientiæ, lumine, & charitate dare animabus tempus sentienti statum peccati &c.* Ut nimum spernimus Rigorem, ita effrænem averſamur Laxitatem. Charybdis illic hîc scylla est, scopuli sanè Naufragiis celeberrimi, proindè *medio tutissimus ibis.*

80. *Quartus decimus gradus conversionis peccatoris est, quòd cum sit jam reconciliatus, habet jus assistendi sacrificio Ecclesiæ.* Est 89.

*Antiqua
 Ecclesiæ
 disciplina
 quoad pœnitentes.*

SS. Gregorius Neocæsariensis, & Basilius Magnus in suis pœnitentium Canonibus, aliique veteres Patres quatuor publicè pœnitentium distinguunt species, seu classes, scilicet *flentium, auditorum, substratorum, & consistentium.* Flentes arcebantur ab Ecclesiæ foribus. Auditores juxta fores ecclesiæ, ab earum tamen limine exclusi in summo mœtore, ac squallore fassis, & ciliciis amicti versabantur. Substrati porrò intra ecclesiæ partem, quæ à foribus Liminibus primùm occurbat, & Narthex vocabatur, admitti solebant, ibique missæ partem illam, quæ Catechumenorum dicebatur, nec non Homiliam, & Sermonem, qui in Ecclesiâ de suggestu post Evangelium pronuntiabatur, unâ cum Catechumenis audiebant, sed
 antiè

antè Offertorium , ne Myſteriis ineffabilibus intereſſent , ſimul cum illis altâ voce Diaconi à liminibus Templi omnino excludebantur. Soli conſiſtentes , ſeu jam reconciliationi deſtinati in Templo ad finem uſque ſacri perſiſtebant.

Hanc priſcam Eccleſiæ diſciplinam videtur quodammodo renovare velle hæc aſſertio. En peccator, inquit , dum eſt *jam reconciliatus* (non exprimitur, utrum publicus ſit peccator ille, an privatus,) habet jus aſſiſtendi ſacrificio Eccleſiæ. Sed & conſiſtentes, ſeu *nondum actualiter reconciliati* Sacrificio uſque ad finem intereſſe poterant , undè minùs videtur quadantenus peccatori indulgère pro poſitionem Author, quam vel Antiquæ Eccleſiæ praxis.

Sanè aſſertioni non aliud opponendum eſt , quàm præfata illa, & ineluctabilis D. THOMÆ Authoritas. ECCLESIAE CONSUETUDO SEMPER EST IN OMNIBUS æMULANDA. An verò nunc Eccleſiæ conſuetudo eſt auditionem ſacri peccatoribus prohibère ? nonnè eſt contra omnes fideles (quos inter recensendi ſunt peccatores , non enim per peccatum mortale amittitur fides) nonnè ; inquam , omnes fideles ſub gravi illâ obligat , ut diebus Dominicis, & Feſtis Miſſæ interſint ? ruit igitur de ſe pro poſitio.

De Excommunicatione , & Perſecutione.

81. **E**ccleſia auctoritatem excommunicandi habet, ut eam exerceat per primos Paſtores munice de conſenſu ſaltem præſumpto totius corporis. Eſt 90. tio

Viſum eſt tum hîc , tum in ſequenti titulo de perſecutione Lectione ſcriptura ſacra , propter materiæ , quam utrobique Propoſitiones continent , identitatem , non ad ſingulas deſcendere , ſed ſimul omnes diſcutere.

82. Excommunicationis injuſta metus, nunquam debet nos impedire ab implendo debito noſtro :

nanquam eximus ab ecclesiâ , etiam quando hominum nequitia videmur ab eâ avulsi , quando Deo , Jesu Christo , atque ipsi Ecclesiâ per charitatem affixi sumus. Est 91.

83. Pati potius in pace Excommunicationem , & anathema injustum , quàm prodere veritatem , est imitari sanctum Paulum : tantum abest , ut sit erigere se contra Authoritatem , aut scindere unitatem. Est 92.

84. Jesus quandoque sanat vulnera , quæ præceps primorum Pastorum festinatio infligit sine ipsius mandato : Jesus restituit , quod ipsi inconsideratò zelò rescindunt. Est 93.

85. Nihil peiorem de Ecclesiâ opinionem ingerit ejus inimicis , quàm vidère illic dominatum exercere supra fidem fidelium , & fovèri divisiones propter res , quæ nec fidem ledunt , nec mores. Est 94.

86. Veritates eò devenerunt , ut sint lingua quasi peregrina plerisque christianis , & modus eas prædicandi est veluti idioma incognitum : adeò remotus est à simplicitate Apostolorum , & supra communem captum fidelium ; neque satis advertitur , quod hic defectus sit unum ex signis maximè sensibilibus senectutis Ecclesiæ , & ira Dei in filios suos. Est 95.

87. Deus permittit , ut omnes potestates sint contrarie Prædicatoribus veritatis , ut ejus victoria attribui non possit , nisi Divina Gratia. Est 96.

88. Nimis sæpè contingit , membra illa , quæ magis sanctè , ac magis strictè unita Ecclesiæ sunt , respici , atque tractari tamquam indigna , ut sint in Ecclesiâ , vel tanquam ab eâ separata ; sed iustus vivit ex fide , & non ex opinione hominum. Est 97.

89. Status persecutionis , & pœnarum quas quis tolerat tamquam Hereticus , flagitiosus , & impius , ultima plerumque probatio est , & maximè meritoria , utpotè quæ facit hominem magis conformem Jesu Christo. Est 98.

90. Pervitacia , præventio , obstinatio in nolendo

aut aliquid examinare, aut agnoscere se fuisse de-
ceptum, mutant quotidie quoad multos in odorem
mortis id, quod Deus in suâ Ecclesiâ posuit, ut in eâ
esset odor vitæ, v. g. bonos libros, instructiones,
sancta exempla. Est 99.

91. Tempus deplorabile, quò creditur honorari
Deus persequendo veritatem, ejusque discipulos;
tempus hoc advenit. .... Haberi, & tractari à
Religionis Ministris, tamquam impium, & indig-
num omni commercio cum Deo, tanquam membrum
putridum, capax corrumpendi omnia in societate
sanctorum, est hominibus piis morte corporis mors
terribilior. Frustra quis sibi blanditur de suarum
intentionum puritate, & zelo quodam Religionis
persequendo flammâ, ferroque viros probos, si pro-
pria passione est excacatus, aut abreptus alienâ, pro-
pterea quòd nihil vult examinare. Frequenter cre-
dimus sacrificare Deo impium, & sacrificamus
diabolo Dei servum. Est 100.

Juvat hîc in medium proferre egregiam ex his
junctis Propositionibus resultantem Parænesim,
quam Theobis suis de *Locis Theologicis* nuper pagi-
nâ 33. inseruit eximius noster *Norbertus van Bilfen*.

„ O tempus deplorabile, quo creditur honorari
„ Deus persequendo veritatem, ejusque discipulos!
„ quo potestates omnes Prædicatoribus veritatis sunt
„ contrariæ, & religionis ministri flammâ, ferro-
„ que persequuntur probos! Tempus hoc advēnit.
„ Sed agite veritatis Discipuli! permittit ista Deus,
„ ut Veritatis victoria, solius gratiæ suæ opus sit. Et
„ tantum abest, ut status ille persecutionem, & pœ-
„ natum, quas quis, tamquam hæreticus, flagitiosus,
„ & impius tolerat, à Piis timēri debeat, ut sit op-
„ tandus potius. Ultima certè hæc, & maximè me-
„ ritoria est probatio, utpotè quæ facit hominem
„ magis conformem Jesu Christo. Censurarum fortè
„ hîc pertimescitis fulmina? Non equidem indig-
„ nor, laudo magis. Quid enim horrificum magis
„ est, quàm haberi ut impios, & omni cum Deo
„ commercio indignos? Tractari velut membra pu-
trida

,, trida , & in Societate Sanctorum , omnia corrup-
 ,, pendi capacia ? Mors ista Piis est , corporis omni
 ,, morte terribilior. Cogitate attamen , quòd justus
 ,, ex fide vivat , & non ex opinione hominum : quòd
 ,, Ecclesia excommunicandi auctoritatem habeat , ut
 ,, eam per primos Pastores exerceat (Notate hæc
 ,, Mysteria) de consensu , saltem præsumpto totius
 ,, corporis : deniquè quòd non exeamus ab Ecclesiâ ,
 ,, etsi hominum nequitia videamur expelli , dum
 ,, Deo , Jesu Christo , ipsique Ecclesiæ per charita-
 ,, tem affixi sumus. Vulnere infligat præceptis primo-
 ,, rum Pastorum festinatio ; sed ea vulnere quandò-
 ,, que Jesu sanat , si finè illius mandato inflicta sint :
 ,, tunc scilicet Jesus restituit , quod inconsideratò ze-
 ,, lô ipsi resciderunt. Nunquam igitur excommuni-
 ,, cationis injustæ metus , nos impedire debet ab
 ,, implendo debito nostro. Patiamur in pace excom-
 ,, municationem , & anathema injustum potius ,
 ,, quam prodamus Veritatem. Hoc tantum abest ut
 ,, sit erigere se contra auctoritatem , aut scindere
 ,, unitatem , ut etiam S. Paulum imitari sit. Hæc so-
 ,, lidissimo vobis sint solatio . dum persecutionum
 ,, vos procellæ obruant , & diris omnibus devovemini
 ,, ab hominibus. Vos persequentium interim lugète
 ,, pervicaciam. Frustrà hî de intentionum suarum
 ,, puritate , aut quodam religionis sibi blandientur
 ,, zelo , dum aut propria passione excæcati , aut
 ,, abrepti alienâ , nedum agnoscere volunt se decep-
 ,, tos , sed ne examinare quidem. Lugète senescentis
 ,, Ecclesiæ defectum , & Dei iram in filios suos , qui
 ,, usque adeò cæcutiunt , ut Diabolo sacrificent Dei
 ,, servos , dum Deo putant sacrificare impios : adeò
 ,, balbutiunt , ut veritatis eis lingua , quasi pere-
 ,, grina sit : adeò sunt stupidi , ut non prædicandi
 ,, solum rudes , sed & veritatis idioma obliti sint : adeò
 ,, Matris famæ prodige , ut æmulorum odiosissimam
 ,, de exercito dominatu supra fidem , & conscientias
 ,, fidelium accusationem , ultrò & efficaciter confir-
 ,, ment : adeò cerebrosi , ut , propter res nihili & quæ
 ,, nec fidem , nec mores lædunt , divisiones fovère
 ,, obstinatè

„ obstinatè pergant : adeò tandem perversi , aut im-
 „ providi , ut libros , instructiones , sancta exempla
 „ &c. quæ Deus in Ecclesiâ suâ posuit , ut sint odor
 „ vitæ , per obstinatæ præventionis pervicaciam mu-
 „ tent quotidie in odorem mortis.

„ Quam nauci facient Superiorum leges , & cen-
 „ suras , qui hisce imbuuntur principiis ! Dummodò
 „ Magistrorum suorum auctoritate , aut præventionem
 „ propriâ sibi persuadere sciant læsam esse veritatem ,
 „ justitiam , vel fidelium libertatem ; frustra profectò
 „ minaberis Auctoritas , frustra spiritualem gladium
 „ distringes Dei Minister , quidquid moliaris , secura
 „ stabit sibi ipsi applaudens inobedientia , & Jesu No-
 „ minis scuto protecta à prætensis Jesu Pastorum
 „ vexis , ad invisibilis Pastoris fidenter provocabit
 „ tribunal ; & ultimis fulminibus perstricta , de ulti-
 „ marum probationum gloriabitur felicitate , S. Pauli
 „ imitationem læta jactabit , sibi què visa pientissima ,
 „ clamabit in pace patientiam. Sic eodem ore lau-
 „ datur , & deprimitur unitatis Auctoritas , & quod
 „ sectis ducum vitio , sibi vertunt virtuti : sic in Ma-
 „ trem excitantur filii , in Superiores subditi , & per
 „ Christianæ humilitatis , & modestiæ stragem , co-
 „ ronatur contumacia. Fugito hæc , quisquis ad Ro-
 „ mano-Catholici nomen & rem aspiras.

Porro tota hæc Propositionem moles corrui-
 unico D. THOMÆ ratiocinio 2. 2. q. 64. a. 5. ad 2.
 NULLUS EST JUDEX SUI IPSIUS , seu in propriâ
 causâ : undè debet se inferior COMMITTERE JU-
 DICIO ALIORUM. Contendunt propositiones illæ
 Excommunicationem , persecutionem , pœnas ,
 quas nonnulli patiuntur , esse *injustas* , à se stare
Veritatem , præcipitem esse primorum Pastorum
 festinationem in infligendis vulneribus , illos esse
præventos , & *obstinatos* , cum nedum agnoscere
 velint se fuisse deceptos , sed ne examinare qui-
 dem. At quis est iudex in *Propriâ causâ* ? sanè sic
 quilibet litigans , si causâ cadat , accusare poterit
 Judices , illos præventos dicet , partium studio irre-
 citos , auro corruptos , præcipites , clamabit etiam
 rem

rem non fuisse sufficienter examinatum. Sed, heus! amice inquires, quò ruis? quis te iudicem statuit in propriâ causâ? cur omnem ordinem, & subordinationem perniciosâ Metamorphosi subvertis? *hec tu reponeres litiganti: sed & illa tibi reponere.* Ut enim omnis seruetur in rebus ordo, dependentia, subjectio, tranquillitas, authoritas, unitas, debet inferior non suo adhærere, sed aliorum, seu Superiorum *se committere iudicio.*

De Lectione Scripturæ Sacræ.

Lectio
Scripturæ
Sacra.

92. **U**Tile, & necessarium est, omni tempore omni loco, & omni personarum generi studere, & cognoscere spiritum, pietatem, & mysteria Sacra Scripturæ. Est 79.

93. Lectio Scripturæ sacra est pro omnibus. Est 80.

94. Obscuritas sancti Verbi Dei non est Laicis ratio dispensandi se ipsos ab ejus Lectione. Est 81.

95. Dies Dominicus à Christianis debet sanctificari lectionibus Pietatis, & super omnia Sanctarum Scripturarum: damnosum est velle Christianum ab hac Lectione retrahere. Est 82.

96. Est illusio sibi persuadere, quod notitia Mysteriorum Religionis non debeat communicari fœminis lectione sacrorum Librorum. Non ex fœminarum simplicitate, sed ex superbâ virorum scientiâ ortus est Scripturarum abusus, & nata sunt hereses. Est 83.

97. Abripere è Christianorum manibus novum Testamentum, seu eis illud clausum tenere auferendo eis modum illud intelligendi, est illis Christi os obturare. Est 84.

98. Interdicere Christianis lectionem sacra Scripturæ, præsertim Evangelii, est interdicere usum luminis filiis lucis, & facere, ut patiantur speciem quædam Excommunicationis. Est 85.

Sic verò Regula 4. Indicis Concilii Tridentini. Cum experimentò manifestam sit, si sacra Biblia vulgari linguâ passim sine discrimine permittantur, plus inde ob hominum temeritatem detrementi, quàm utilitatis oriri, hac in parte iudicio Episcopi

aut Inquisitoris stetur, ut cum consilio Parochi, vel
 Confessarii, Bibliorum à Catholicis Authoribus ver-
 sorum lectionem in linguâ vulgari his concedere
 possint, quos intelligunt ex hujusmodi lectione non
 damnari, sed fides, atque pietatis incrementum
 capere posse, qui autem absque tali facultate ea le-
 gere, aut habere præsumperint, nisi Bibliis Ordina-
 rio redditis, peccatorum absolutionem percipere non
 possint. Non igitur Necessarium est omni persona-
 rum Generi cognoscere Spiritum, & Mysteria sa-
 cræ scripturæ. Nec lectio scripturæ sacræ est pro
 omnibus. Nec dies Dominicus à Christianis sancti-
 ficari debet *Lectioibus* super omnia *Sanctarum*
Scripturarum. Neque *Dannosum* est velle Christia-
 num ab hac lectione retrahere. Sed & abripere è
 Christianorum manibus Novum Testamentum, seu
 eis illud clausum tenere, non est illis *Christi os*
obturare. Nec est interdicare *usum luminis filis*
lucis. Etenim Ecclesia infirmorum diffidens animis
 veretur, ne eos *tanti splendor luminis* in scrip-
 turâ emicantis aut perstringat, aut Mysteriorum ab-
 sorbeat profunditas. Unde *obscuritas Sancti Verbi Dei*
 est & laicis ratio dispensandi se ab ejus lectione, &
 causa, cur Ecclesia non omnibus præfatum lectionem
 indulserit. Quòd verò pluribus Divinæ Litteræ sint
 involutæ obscuritatibus, patet ex Augustinus lib.
 12. Confess. c. 14. *Mira profunditas*, inquit,
Divinorum eloquiorum, sed mira profunditas,
Deus meus, mira profunditas, horror est intendere
in eam. Et epistolâ 3. ad Volusianum: *tanta*, ait,
non solum in verbis, verum etiam in rebus, quæ
intelligenda sunt, latet altitudo sapientia, ut an-
nosissimis, acutissimis, flagrantissimis cupiditate
discendi hoc contingat, quod eadem scriptura quo-
dam loco habet, cum consummaverit homo, tunc
incipit. Non tantum antiquum, sed & Novum
 Testamentum difficillima intellectu continet. Id
 testatur Princeps Apostolorum in suâ posteriori
 epistolâ cap. 3. ubi disserens de epistolis Paulinis
 sic

sic ait. *In quibus quaedam sunt difficilia intellectu, qua indocti, & instabiles depravant, sicut & ceteras Scripturas ad suam ipsorum perditionem.* At ecce Bibliorum obscuritatem fatetur, vel supponit ipsa Propositio 81. Estne hoc igitur dum Novum Testamentum è Christianorum manibus eripitur, estne hoc illis Christi os obturare? Christus nos misit ad Sacerdotes, qui legem suam explicent, explant, interpretentur. *Labia Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirent ex ore ejus.* Malach. 2. Id quoque testabatur Eunuchus Reginae Æthiopum, qui rogatus à Philippo, an intelligeret Isaiam Prophetam, quem legebat, respondit Act. 8. *Quomodo possum, si non aliquis ostenderit mihi?* hunc etiam in finem. *Quosdam quidem Deus dedit Doctores, alios interpretes, &c.* Hinc sicut carnalis Mater curam gerens sanitatis infantuli sui, non solidò, durò, difficiliorisque digestionis cibò onerat tenellum parvuli stomachum, sed lacte, cibisque levioribus, aut masticatis alit, quem diligit, non lecus prudentissima, & tenerrima Mater Ecclesia ex ore Doctorum, & Concionatorum &c Scientiæ Christianæ, & Scripturisticae lac fluens abundanter bibendum propinat illis, quibus solidus cibus esset gravamini potiùs, quàm nutritioni spirituali. Scriptura lux est, sed Ecclesia luce abusuris lucernam addit. Unde & dicitur Ps. 118. *Declaratio Sermonum tuorum dat intellectum Domine.* Non dicit Psalmista. *Sermones tui illuminant,* sed *declaratio explicatio, & interpretatio Sermonum tuorum dat intellectum Domine.* Porrò nonnè natum est fieri, ut ordinariè magis, quàm viri luce illà scripturæ abutantur *fœminæ?* hoc tum illis perspectum est, qui vel à Limine Historiam salutarunt Ecclesiasticam, tum quotidiana id docet in vicinis Provinciis experientia. Nonnè illic unà in familiâ evolvendis Bibliis devota tanta crebrò cernitur inter mulierculas opinionum differentia, ut quandam implacabilis belli civilis speciem præ se ferre videatur? undè certè non est *illusio sibi* persuadère, quòd Notitia mysteriorum Religionis

ligionis non debeat communicari foeminis lectione
sacrorum Librorum.

Ex dictis facile solvitur hoc argumentum sæpè *Object.*
objectum. Sacra Scriptura continet Testamentum
Dei ad nos, seu pro nobis, licet autem unicuique
legere Testamentum sui Patris, igitur & licet
omnibus legere Sacra Biblia.

Respondetur enim licere quidem unicuique le. *Resp.*
gere Testamentum sui Patris, simpliciter loquendo,
seu rem ipsam, per se spectando. Verùm si in Testa-
mento Patris quædam sint obscura, & si qui sint filii,
qui ex eâ lectione damnnum sunt passuri, incumbit
prudentiæ, & authoritati eorum, qui filiorum illorum
sunt tutores, vel curatores, non permittere ut tales
filii Testamentum legant, sed curare, ut eis explicetur
id, quod eos concernit. Ecclesia verò habet curam
Fidelium, idèdque meritò, plurimum diffidens imbecillitati,
atque hinc nitens occasionem refecare erroris, quibusdam non
permittit sacrarum lectionem
Paginarum in linguâ vernaculâ.

Huc faciunt ea, quæ D. Thomas adducit I. 2.
q. 101. art. 2. ad 1. *dicendum, quòd divina non
sunt revelanda hominibus nisi SECUNDUM EORUM
CAPACITATEM : ALIOQUIN DARETUR EIS PRÆ-
CIPITII MATERIA, dum contemnerent, aut sinistrè
interpretarentur ea, QUÆ CAPERE NON POSSENT.*

At nonnè jam cessavit, inquires, saltem in hoc *Object.*
nostro Belgio Regula 4. Indicis?

Minimè verò. Non recenseo statuta illa anti- *Resp.*
qua Antistitum nostrorum observationem istius Re-
gulæ præcipientia. Præterea decreta hac de re ema-
nata & illustrissimi *Henrici Francisci vander Burch*
Archiepiscopi Cameracensis 2. Octob. 1617. &
Antonii Triest Episcopi Gandavensis 1629. & *Gas-*
paris Nemii ex Antverpiensi Archi-Præfulis Came- *Belgii*
racensis 28. Augusti 1643. Sileo sanctiones acer- *Antisti-*
rimas tum *Jacobi Theodori de Bryas* ejusdem *tes exacti*
Ecclesiæ moderatoris anno 1686. Tum *Alberti de observato-*
Hornes Antistitis Gandensis 2. Augusti 1689. Ve- *res regula*
nio ad statutum novissimum illustrissimi piæ me- *4. Indicis.*
moræ

moriæ Mechliniensis *Humberti Guilielmi à Præci-*
piano. Ambrusii Mathias Hovios, Jacobus Boonen,
 aliosque prædecessores suos hoc sequens decretum
 edidit 9. Januarii 1691. unâ cum *Reginaldo Cools*
 tunc Ruræmundensi, postea Antverpiensi, *Joanne*
Ferdinando van Beughem Antverpiensi, *Guilielmo*
Bassery Brugensi Episcopis, recentioris etiam me-
 moriæ. Cùm non minùs HODIE, quam superiori
 sæculo, *experimento* manifestum sit, si sacra
 Biblia vulgari linguâ passim sinè discrimine per-
 mittantur, plùs indè ob hominum temeritatem,
 detrimenti, quàm utilitatis oriri, Hisce innova-
 mus statuta quævis, & ordinationes, quæ à Præ-
 decessoribus nostris hucusque emanarunt quoad
 exactam observantiam quartæ *Regulae Indicis*
Tridentini: quam ipsam Regulam, olim etiam
 in his partibus publicatam, & receptam hîc
 subjiciimus. *Cum experimento manifestum sit, si*
sacra Biblia &c.

His omnibus cum hæc *Clementis* Constitutio
 accesserit; quis est, qui ulteriùs pro lectione Bi-
 bliorum in linguâ vulgari stare possit? imprimatur
 nobis altè & illud Augustini, *Roma rescripta ve-*
nerunt causa finita est: & hoc ex D. THOMA de-
 promptum 1. 2. q. 96. art. 6. in corpore. *Omnis*
Lex ordinatur ad communem hominum salutem.
 Lex autem prohibens præfatam Lectionem ma-
 ximè conducit ad salutem animarum, utpote occa-
 sionem perimens erroris.

99. *Eripere simplici populo hoc solatium jungendi*
vocem suam voci totius Ecclesie, est usus contrarius
praxi Apostolica, & intentioni Dei. Est 86.

D. THOMAS loco crebriùs citato. ECCLESIAE
 CONSUETUDO SEMPER EST IN OMNIBUS æMU-
 LANDA. Modò autem non obtinet Ecclesie con-
 suetudo, quòd ab omnibus promiscuè exerceatur
 Psalmodia, & vernaculum Rituale, ac Liturgia in
 Ecclesiis adhibeatur. Non itaque vellicari debet
 plebis in templo silentium.

Fuerit

Fuerit diversa quibusdam in partibus recepta consuetudo, plura sunt alia quoad Disciplinam, seu Ceremonias tempore Apostolorum observata, quæ nunc sunt abolita. Neque hæc moderna consuetudo contrariatur *intentioni Dei*. Intentio Dei est, ut obediat *ECCLESIA*, quæ errare non potest. D. THOMAS 3. p. q. 25. a. 4.

De Juramento.

100. **N**ihil Spiritui Dei, & Doctrinae Jesu Christi magis opponitur, quàm communi facere juramenta in Ecclesia, quia hoc est multiplicare occasiones pejerandi, laqueos tendere infirmis, & idiotis, & efficere, ut nomen, & veritas Dei aliquando deserviant consilio Impiorum. Est 101.

Quorsum hæc vergit Propositio, nisi ut elidatur Juramentum in famolam formulæ Alexandri VII. ad instantiam Cleri Gallicani à præfato petito Pontifice eò fine, ut omnis aditus Jansenismo præcluderetur? scilicet *juramentum inducitur ad finiendum controversias, ut dicitur ad Heb. 6.* D. THOMAS 2. 2. q. 88. a. 2. Nec opportunius esse ad terminandas contentiones luctuosas hoc juramento remedium existimavit Ecclesia.

De Relatione operum in Deum.

101. **S**ola charitas Christianò modò facit (actio- nes Christianas) per relationem ad Deum, & Jesum Christum. Est 53. his adde hæc particulas huc spectantes propositionis 44. non sunt nisi duo amores, amor Dei, & amor, quo nos ipsos diligimus, qui quod ad Deum referendum est, non refert, & propter hoc ipsum fit malus.

Contendunt nonnulli ex hæc, aliisque proscriptis, quorundam Catholicorum Doctrinam de virtuali relatione operum in Deum ex charitate esse damnatam, præsertim hæc expendendo particulas, qui quod ad Deum referendum est, non refert, & propter hoc ipsum (actus) fit malus. Nolim ego

notam aliquam illi sententiæ inurere. Viderint istius Patroni, qui sese ab hisce expediant.

Admittimus quidem & nos cum Angelico 1. 2. q. 100. a. 10. ad 2. Præceptum referendi opera in Deum ex charitate. *Sub præcepto enim Charitatis continetur, ut diligatur Deus ex toto corde, ad quod pertinet, ut OMNIA REFERANTUR IN DEUM, & ideo præceptum Charitatis homo implere non potest, nisi OMNIA REFERANTUR IN DEUM: sed (expende verba sequentia D. THOMÆ) cum ista sint duo præcepta AFFIRMATIVA (dilectio Dei, & honor Parentum, ut præmiserat) non obligantia AD SEMPER, possunt pro diversis temporibus obligare, & ita potest contingere, quod aliquis implens præceptum de Honoratione parentum, tunc non Transgrediatur præceptum de omissione MODI CHARITATIS. Præceptum itaque referendi opera in Deum ex Charitate affirmativum est. Sicut igitur debet naturam illius conformiter ad præceptum dilectionis Dei quod quia affirmativum est, ideo non obligat ad semper, sic ergo & præceptum de referendo omnia opera in Deum ex charitate non obligat ad semper, sed tunc solum, dum currit præceptum Charitatis.*

Object.

Hinc facile solvuntur illa Apostoli 1. ad Corinth. 10. *Omnia in gloriam Dei facite.* Illa enim intelligenda sunt juxta naturam præcepti affirmativi quod non obligat ad semper. Confirmat id ipsum S. Doctor 1. 2. q. 88. a. 1. ad 2. *Dicendum, quod illud præceptum Apostoli (sive manducatis, sive bibitis, omnia in gloriam Dei facite) EST AFFIRMATIVUM UNDE NON OBLIGAT AD SEMPER, & sic non facit contra hoc præceptum QUICUMQUE NON ACTU, nec etiam virtualiter, ut liquet ex textu, REFERT IN GLORIAM DEI OMNE, QUOD FACIT.*

Object.

Porro pro *Relatione* solent hæc allegari ex Augustino lib. 4. contra Julianum cap. 3. *Quid quid sit ab homine & non propter hoc fit propter quod fieri vera sapientia præcipit, etsi officio videatur bonum, ipso non recto fine (qui debet esse Dei Gloria, ut aiunt) peccatum est.*

At sic illa verba *non recto fine*, non intellexit *Resp.* Augustinus, sed intellexit finem esse non *rectum*, seu perversum, si quis inhiat gloriæ, & laudibus hominum: idque patet ad oculum ex illo ipso loco allegato, ubi verbis relatis mox subnectit Augustinus. *Possunt ergò aliqua bona fieri non bene faciendis, à quibus fiunt. Bonum est enim, ut subveniatur homini periclitanti, præsertim Innocenti, sed ille, qui hoc facit, si amando GLORIAM HOMINUM magis, quam Dei facit, non bene bonum facit.* Collimabant scilicet Gentiles ordinariè in suis actibus ad humanæ gloriæ strepitum, ad acclamationem, & applausum populi.

Præter laudes hominum, sæpè etiam Infideles opera sua in honorem fallorum Deorum referebant, in quo certè peccabant: & sic intelligitur Augustinus in præfato capite, dum ait: *operire nudum, & de hoc non in Domino gloriari, sed in falsis scilicet Diis, solus impius negat esse peccatum.*

Quàm præclatè hæc consonat Augustino, eumque explicat Doctor Angelicus 2. 2. q. 23. a. 7. ad 1. *Augustinus dicit in lib. 4. contra Julianum cap. 3. quòd actus Infidelis, in quantum est infidelis, semper est peccatum, etiamsi nudum operiat, vel quidquid aliud hujusmodi faciat, ordinans ad finem suæ Infidelitatis.* Id quod plurimi Gentiles factitabant opera sua in honorem suorum Numinum ordinantes.

Si tamen Infidelis (idem est de peccatore) intra boni sistat honesti limites nullò pravò fine, aut circumstantia actionem conspurcans, tunc nullò modò peccat. Suffragatur D. THOMAS in epist. ad Rom. cap. 14. lect. 3. *Cum aliquis Infidelis ex dictamine rationis aliquod bonum facit, non referendo in malum finem non peccat. Non peccat, inquam, peccato operis, ut loquuntur, nec etiam operantis.*

Dum tamen deest relatio *charitatis*, non est opus perfectè bonum, seu *meritorium*.

Atque in hoc postremo sensu intelliguntur verba Augustini toties objecta. *Sine amore Creatoris*

Nullus quisquam bene utitur creaturis. Citato cap. 3 & in Plal. 67. non sunt bona opera, qua per fidem, & dilectionem non fiunt. Nullus scilicet sine amore Creatoris meritorie utitur creaturis, & non sunt opera meritoria sine fide, & dilectione, seu per qua potest homo ad aeternum Dei donum, Regnumque perducere. Eodem lib. 4. contra Julianum cap. 3. sunt tamen opera moraliter bona, & honesta omni peccati seu commissionis, seu omissionis expertia.

Cæterum cuncta hæc solius veritatis gratiâ dicta sunt. Si quid in toto operis decursu elapsum sit, quod vel acrimoniam quandam, vel asperitatem redolere videatur, illud (ut etiam in præfatione præmonui) prorsus rejicio, revoco, retracto. Opusculum autem Irrefragabili Sedis Apostolicæ iudicio in omnibus submitto.

F I N I S.

INDEX

I N D E X

Propositionum Damnatarum, & Materialiarum, circa quas illæ versantur.

P ropositiones Baii 79.	Pag. 1
<i>Vita Michaëlis Baii.</i>	Ibidem
<i>Constitutio S. Pii V. adversus præfatas Propositiones.</i>	4
<i>Illas damnat Baius.</i>	13
<i>Turba exorta ab damnatas Propositiones Baii.</i>	14
<i>Propositiones Baii damnata circa Materiam, qua traditur in primâ parte.</i>	15
<i>De integritate primi hominis.</i>	ibidem
<i>Dari potuit status natura pura.</i>	16
<i>Propositiones Damnata circa materiam, qua tractatur in primâ secunda.</i>	19
<i>De libertate.</i>	ibidem
<i>De peccato in genere, & peccato Originali.</i>	21
<i>De concupiscentiâ, & ejus motibus.</i>	24
<i>De peccato Veniali.</i>	26
<i>De legibus, seu præceptis divinis.</i>	ibidem
<i>De operibus factis sine gratiâ.</i>	27
<i>De justitiâ, seu justificatione.</i>	30
<i>De bonorum operum meritis.</i>	32
<i>De emeritis Angelorum, & primi hominis.</i>	35
<i>Propositiones Damnata circa materiam, qua traditur in secundâ secunda.</i>	38
<i>De Infidelitate.</i>	ibidem
<i>De Charitate.</i>	39
<i>Propositiones Damnata circa Materiam, qua tractatur in 3. parte, & supplemento.</i>	40
<i>De absolutione Sacerdotis, & Baptismo.</i>	ibidem
<i>De satisfactione, & indulgentiis.</i>	41
<i>De Sacrificio.</i>	43
<i>Sæculum 17. illiusque quoad turbas Theologicas Synopsis.</i>	44
<i>Propositio de Gemino Ecclesia vertice.</i>	45
<i>Propositiones 5. famosa Jansenii.</i>	ibidem
<i>Vita Jansenii.</i>	46
<i>Moribundus submittit librum suum Sedis Apostolicae judicio.</i>	48
	Turba

I N D E X.

<i>Turba orta ob librum Jansenii.</i>	ibidem
<i>Bulla condemnans 5. Propositiones Jansenii.</i>	49
<i>Quadam facta Bullam concernentia.</i>	52
<i>Propositio prima.</i>	53
<i>Propositio secunda.</i>	58
<i>Expenditur, & defenditur Gratia Thomisticè sufficiens.</i>	61
<i>Propositio quarta, quæ ob affinitatem cum secundâ, antè tertiam lustratur.</i>	64
<i>Propositio tertia.</i>	67
<i>Propositio quinta, quæ est circà mortem Christi pro omnibus.</i>	68
<i>Substratâ antea cuilibet Propositioni sub finem sententiæ Thomistarum ab omnibus illis Propositionibus remotissimâ, ostendunt præclariores Societatis Theologi Thomistas nihil omnino habere commercii cum Jansenistis.</i>	75
<i>Propositiones 110. Laxiores Damnata ab Alexandro VII, & Innocentio XI.</i>	78
<i>Quadam facta illas concernentia.</i>	ibidem
<i>Propositiones 28. laxiores Damnata ab Alexandro VII. anno 1665.</i>	79
<i>Damnata ab eodem Propositiones laxiores 17. anno 1666.</i>	83
<i>Damnata ab Innocentio XI. Propositiones Laxiores anno 1679.</i>	87
<i>Propositiones Damnata circa materiam, quæ traditur in primâ secundâ.</i>	95
<i>De Probabilibus.</i>	ibidem
<i>Probabilismus tot noxiarum assertionum origo.</i>	97
<i>Terribilis punitio donis corrupti Jadicis.</i>	101
<i>De legibus, & libris prohibitis.</i>	102
<i>Propositiones Damnata circà materiam, quæ tractatur in secundâ secundâ.</i>	103
<i>De Virtutibus Theologicis in genere.</i>	ibidem
<i>De Fide, & ejus actibus.</i>	105
<i>De charitate ergà Deum.</i>	111
<i>De charitate ergà Proximum.</i>	113
<i>De quibusdam actibus charitati contrariis.</i>	114
<i>De Juramento, & restrictione mentali.</i>	116
<i>De Homicidio.</i>	121
<i>De detractione, seu calumnia.</i>	125
<i>De peccatis luxuria.</i>	126
<i>De sensuum voluptatibus.</i>	131
	De

I N D E X

<i>De furto, & restitutione.</i>	132
<i>De Mutuo, & usurâ.</i>	135
<i>De Simoniâ, & Beneficiis.</i>	139
<i>De officio canonico.</i>	142
<i>De Præceptis Ecclesiæ quoad observantiam festorum, auditionem Sacri, & Jejunium.</i>	145
<i>Propositiones Damnatae circa materiam, quæ traditur in tertiâ parte, & supplemento.</i>	147
<i>De Celebratione Missæ, ejusque stipendio.</i>	ibidem
<i>Horrendus olim abusus in celebratione Missarum.</i>	149
<i>De contritione, & confessione.</i>	152
<i>De absolutione, & occasione proximâ peccandi.</i>	156
<i>Reflexio ad Confessarios laxiores.</i>	158
<i>De Satisfactione, & Indulgentiis.</i>	159
<i>De casuum reservatione, approbatione Confessariorum, & censuris.</i>	160
<i>De denuntiatione Sollicitantium in Confessione, & Hæreticorum.</i>	162
<i>De Paschali, & frequenti communione.</i>	163
<i>Reflexio circa has Propositiones 110 Laxiores.</i>	165
<i>Propositiones quæ Laxiores Damnatae ab Alexandro VIII. 24 Augusti 1690.</i>	166
<i>Propositio Damnata de amore Dei.</i>	168
<i>De peccato Philosophico.</i>	ibidem
<i>Propositiones 31. Rigorosiore damnatae ab Alexandro VIII. 7. Decembris 1690.</i>	171
<i>Materia, circa quas illa versantur, ac I. quidem de Imagine Dei.</i>	175
<i>De Ignorantiâ, & libertate.</i>	176
<i>De Probabilitate.</i>	178
<i>De gratiâ sufficiente.</i>	ibidem
<i>De fide, operibus Infidelium, aliisque actibus.</i>	180
<i>De Autoritate Pontificis.</i>	181
<i>Expenduntur Concilia Græca, & Latina, aliaque Auctoritatis Pontificis supra Concilium, ejusque Infallibilitati suffragantia.</i>	183
<i>De Auctoritate S. Augustini.</i>	187
<i>De Spe, & Mercedis intuitu.</i>	188
<i>De morte Christi pro omnibus.</i>	ibidem
<i>De B. Virgine Dei Genitrice Mariâ.</i>	189

I N D E X.

<i>De Collatione Baptismi.</i>	192
<i>De timore Gehenna, & Attritione.</i>	195
<i>De praxi pœnitentiæ.</i>	ibidem
<i>De administratione pœnitentiæ Exercitiâ à Religiosis.</i>	198
<i>De S. Communione.</i>	200
<i>Reflexio circâ hanc Propositionem.</i>	202
<i>Propositiones 67. Michaëlis de Molinos damnata ab Innocentio XI.</i>	203
<i>Vita Michaëlis de Molinos.</i>	ibidem
<i>Omnes Propositiones reducuntur ad 4. Principiales, è quibus alia profluunt.</i>	204
<i>Propositio prima. Activitas naturalis est gratia inimica: impeditque Dei operationes, & veram perfectionem, quia Deus operari vult in nobis sinè nobis.</i>	ibidem
<i>Propositio secunda. Crux voluntaria Mortificationum pondus est infructuosum, & ideò dimittenda.</i>	205
<i>Propositio tertia. Qui divina voluntati resignatus est, non convenit, ut à Deo rem aliquam petat.</i>	206
<i>Propositio quarta. Traditò Deo liberò arbitriò, & eidem relicta curâ, & cogitatione anima nostra non est amplius habenda ratio tentationum, nec eis alia resistentia fieri debet, nisi negativa, nullâ adhibita industriâ, & si natura commoveatur, oportet sinere, ut commoveatur, quia natura est.</i>	207
<i>Proscriptæ ab Innocentio XII. Propositiones 23. anno 1699.</i>	208
<i>Admiranda submissio Authoris Propositionum 23.</i>	ibidem
<i>Constitutio Pontificis præfati adversus librum Maximes des Saints &c. § 23. Propositiones ex eo desumptas.</i>	209
<i>Propositiones omnes breviter refelluntur.</i>	212
<i>Consistunt præcipuè in eo, quod tollant virtutem spei.</i>	213
<i>Sæculum 18</i>	215
<i>Anno 1713. damnata à Clemente XI. feliciter regnante Propositiones 101. P. Quesnel.</i>	216
<i>Constitutio Pontificis illas damnans.</i>	217
<i>Ad singulas Propositiones designantur loca, ex quibus illæ extractæ sunt.</i>	220
<i>Non est damnata per hanc novissimam Constitutionem Pontificis gratia per se efficax.</i>	234
<i>Quædam facta, & quædam dogmatica ad hanc rem spectantia.</i>	235
<i>Dividuntur Propositiones in varias materias, ac primò quædam agitur de efficaciâ gratiæ.</i>	236

I N D E X.

<i>Loca Augustini pro gratiâ efficaci.</i>	244
<i>Loca Augustini pro gratiâ sufficienti, seu eâ, cui resistitur. Sub-</i> <i>sequuntur immediatè loca D. Thomæ pro eâdem gratiâ.</i>	245
<i>De operibus factis sinè gratiâ.</i>	247
<i>Varia Infidelium opera laudantur in Scripturis.</i>	250
<i>De Gratiâ Adami.</i>	253
<i>De virtutibus Theologicis.</i>	255
<i>De morte Christi pro omnibus.</i>	262
<i>De Ecclesiâ.</i>	265
<i>De lege veteri, & novâ.</i>	268
<i>De timore, & amore.</i>	270
<i>De afflictione Innocentis.</i>	275
<i>De dispensatione à lege.</i>	276
<i>De Penitentiâ.</i>	277
<i>Antiqua Ecclesiæ disciplina quoad Penitentes.</i>	278
<i>De Excommunicatione, & persecutione.</i>	279
<i>De Lectione Scripturæ Sacræ.</i>	284
<i>Belgii Antistites exacti observatores regulæ 4. Indicis.</i>	287
<i>De Juramento.</i>	289
<i>De relatione operum in Deum.</i>	ibidem

F I N I S I N D I C I S.

F A.

FACULTAS ORDINIS.

Tenore Præsentium, Nostrique auctoritate officii facultatem facimus eruditissimo Patri, P. FRANCISCO VAN RANST Ord. Præd. in Almâ Universitate Lovaniensi S. Theologiæ Licentiato, & Professore typis mandandi Librum de *Propositionibus omnibus à Baio usque ad Quesnellianas inclusive per divum Thomam Prædamnatis*, dummodo prius à duobus Theologis revisus, & approbatus fuerit, servatisque aliis de jure servandis in Nomine Patris & Filii, & Spiritûs Sancti. Amen. Datum Antverpiæ in Conventu nostro S. Pauli Ord. Præd. 19. Julii 1714.

F. HYACINTHUS DU MONT
Mag. & Provincialis.

A P P R O B A T I O CENSORUM ORDINIS.

Dicitur Jeremiæ 15. *Si Separaveris pretiosum à vili, quasi os meum eris.* Hoc egregiè præstat Eruditissimus Pater FRANCISCUS VAN RANST S. Ord. FF. Prædicatorum in Almâ Universitate Lovaniensi S. Theologiæ Licentiatus, & Professor in Opusculo, cui titulus *Veritas in Medio*, seu *Propositiones omnes à Baio ad hæc usque Tempora per D. Thomam Prædamnatae.* In illo quippe separat triticum à paleâ, veritatem à fallitate, sanam Doctri-

Doctrinam à noxiâ, varia inter extrema clarè, & nervosè sine ullâ prorsus acrimoniâ Medium iter tenens; facem illi præferente Doctore Angelico, cujus tutissima, & inconcussa dogmata semper, & indivulsè in omnibus sequitur. Quare præfatum Opusculum luce publicâ dignissimum censemus. Datum Lovanii 18. Januarii 1715.

F. HIERONYMUS T'SERAERTS
Ord. Præd. Facultatis Theologicæ
Lovaniensis Doctor & Professor Re-
gens, ac studii Generalis Lovanien-
sis sui Ordinis Moderator Primarius.

F. PETRUS GEETEN. T. Præsen-
tatus, & S. Scripturæ Professor.

ALIA APPROBATIO ORDINIS.

ERuditissimus hujus libri Author perutilem Rei-
publicæ navavit operam, dum Propositiones
omnes à Baio ad hæc usque tempora damnatas,
ad amissim Doctrinæ Thomisticæ accuratè expen-
dens solidè, & clarè demonstrat easdem ab An-
gelico nostro Doctore fuisse prædamnatas. Qua-
propter censeo librum prælo dignissimum, & qui
ab omnibus Sacræ Theologiæ alumnis diligenter
pervolvatur. Datum Gandavi 20. Januarii 1715.

F. THOMAS DU JARDIN
Ordinis FF. Prædicatorum S. Theo-
logiæ in almâ Universitate Lova-
niensi Doctor, & ibidem studii Gene-
ralis sui Ordinis quondam Regens
Primarius, & Conventus Gandensis
actualis Prior.

A P P R O B A T I O.

Innumera inter encomia, quæ largissimâ manû in DOMINO THOMÆ Doctrinam profundere Pontifices, in præsentiperplacet illud Clementis VI. Ser. I. in testo ejus. *D. Thomas habuit in doctrinâ Veritatem, & evidentiam clariorem. Doctrina D. Thomæ est veritas inspirata. Unde iste sanctus, cum de aliquo dubitabat, ad orationem recurrebat, de eo dicamus illud Joan. 17. Sermo tuus Veritas est. Nec immeritò, cum omnes omninò errores qui fuerunt, sunt, & erunt, solidissimè Doctor Angelicus refellat, & præoccupet. Id observat inter alios Jacobus Florentinus Ord. Minorum Præf. in opus Raynerii de Pisis hisce verbis. Dispositione summi Dei factum esse reor, ut novissimis diebus, cum nulla ferè mirabilium rerum opera coruscarent, hujus viri (S. Thomæ) Doctrina profundissimis, ac validissimis rationibus præmunita claresceret: per quam Ecclesia Erronum Prælia & quondam exorta, & in posterum oritura facilè repellere possit. Quisnam error per illum illicò non est extinctus, aut quis novus fidei oppugnator accessit, in quem non protinus jacula Catholicæ dogmatis sui contulerit?* exhibet id articulatim quoad novissimos errores Eruditissimus Author deductâ serie à Baianis usque ad Quesnellianos, præstanti, ac perutili, temporique accomodâ elucubratione, rectissimè inscriptâ: *Veritas in Medio; seu D. THOMAS DOCTOR ANGELICUS propositiones omnes circa Theoriam, & Praxim, Rigorem, ac Laxitatem versantes à Baianis usque ad Quesnellianos 101. inclusivè per tutissima, & inconcussa, atque ab omni extremo remota dogmata PRÆDAMNANS.* Repræsentat Angelicum Doctorem Thomam prædamnantem errores in *Dogmatica*, errores in *Morali*, errores in *Mystica*, ad fidei splendorem, ad sanæ Doctrinæ puritatem, ad pietatis incrementum. Profert errorum sensum, illorum etiam (quod in votis est) centum & unius Quesnellianorum, nuper per Apostolicæ Sedis Constitutionem, *Unigenitus* damnatorum. Ostendit Angelicam Veritatem erroribus adversam: & materiam totam illustrat. Dignus proindè Liber est, qui publicâ donetur Luce, & ab omnibus legatur. Ita censebam Gandavi 17. Februarii 1715.

F. FRANCISCUS D'ENGHIEN
Ordinis FF. Prædicatorum in Alma Universitate Lovaniensî Sacræ Theologiæ Doctor, quondam ibi Studii Generalis ejusdem Ordinis Regens Primarius.

APPROBATIO.

INfrascriptus attentâ mente pervolvi opus-
culum *de Propositionibus omnibus à Baïo ad*
hac usque tempora per D. Thomam prædamnatis
elaboratum ab Eruditissimo Patre FRANCIS-
CO VAN RANST S. Ord. FF. Prædicatorum
in almâ Universitate Lovaniensi S. Theolo-
giæ Licentiato, & Professore. Sanè suspexi
Authoris insignem in tot perscrutandis,
adornandis, & applicandis Doctoris Ange-
lici autoritatibus diligentiam, judicium
maturum, prudentiam in rebus difficillimis
sinè partium studio singularem, stylum gra-
vem, elegantem, & omnis planè acrimoniæ
expertem, doctrinam verò tum per omnia
inconcussis ac tutissimis D. Thomæ dogma-
tibus conformem, tum apertè duo inter ex-
trema signantem viam Veritatis, quæ con-
sistit in medio. Proinde opusculum, cum in
eo nihil etiam fidei, aut moribus sit adver-
sum, publicâ luce dignissimum censeo. Da-
tum Antverpiæ 12. Januarii 1715.

F. NORBERTUS WILLEMSSEN
S.T. Magister S. Ord. Prædicatorum.

AP.

APPROBATIO ALIORUM.

Perlegimus cum summâ voluptate Opusculum ;
cui titulus *Veritas in Medio*, seu *Propositiones om-
nes à Baio ad hæc usque Tempora per D. Thomam
prædamnatæ*: Authore Reverendo Admodum, ac
Eruditissimo Patre FRANCISCO VAN RANST Ord.
FF. Prædicatorum in Almâ Univerfitate Lovan-
nensi S. Theol. Licentiato, in quo mediõ sanè
suavissimõ, ac efficacissimõ Triticum à Zizania, id
est, sanam, & Catholicam Doctrinam ab omnibus
erroribus separavit, idque tantâ styli brevitate, &
energîâ, ut non solùm legentibus, summè utile, sed
& multùm delectabile sit futurum, ità Judicamus
Bruxellis die 18. Januarii 1715.

F. ROBERTUS A S. ANNA
Carm. Disc. Definitor Provinciæ,
quondam S. Theol. Lovanii Profess.

F. PETRUS DAMIANUS A MATRE
DEI Carmelita Discalceatus, Defini-
tor Provinciæ, Sacræ Theologiæ olim
Lovanii Professor.

A P P R O B A T I O.

Pro Angelici, ac communis Ecclesiæ Doctoris D.
Thomæ Aquinatis (*cujus Doctrina veritas est, sine
ullo prorsus errore* : ex testimonio summorum totius
Ecclesiæ Pontificum) illibatâ gloriâ decertare, ut
justum, ita pariter gloriosum est : quod cum R.
ac Eruditissimus Pater FRANCISCUS VAN RANST
Ord. Præd. in suo opusculo, cui titulus *Veritas in
Medio* &c. sinè ulla styli accrimonia, sive in rigores, si-
ve in laxitates sapientissimè, ac efficacissimè præstet,
præfatum opusculum dignum censeo, ut illicò lu-
cem aspiciat, & ab omnibus attentè pervolvatur.
Bruxellis hâc 16. Febr. 1715.

F. JOANNES DE SCHUYFFELAER
Ord. Minimorum S. Th. Professor.

C E N S U R A

ORDINARI II.

Nusquam erratur periculosius, quam in rebus Theologicis. Sed & nulla scientia certiores regulas, quas sequatur, habet. Benedictus Deus qui ultimis hisce sæculis, cum multiplicantur errores, nova nobis Remedia largitur, dum per certarum Propositionum damnationem innotescunt scopuli, ne naufragium faciamus. Quare non Pœnitendam operam navavit hujus Author Libri cui titulus, *Veritas in Medio* &c. qui dum pro scopo habet, ad digitum monstrare in Antecessum damnatos à SS. Augustino, & Thoma novitios errores, unà manifestat, in tenebris ambulare eos, qui bina hæc Ecclesiæ lumina non sequuntur, ut oportet. Publicam proindè lucem meretur. Cæterùm generaliter notatum velim, dum Librum aliquem edi posse censeo, non ideò semper omnia me ejus adoptare sensa. Dum Roma non condemnat, nec ego tantillus condemnabo. Datum Antverpiæ 12. Februarii 1715.

FRANCISCUS GOOS

in Universitate Lovaniensi S. T.

& J. U. Licentiatus, Canonicus

Grad. & Librorum Censor,

SUMMA PRIVILEGII.

CAROLUS VI. Divinâ favente Clementiâ, Electus Roman. Imperator semper Augustus, Hispaniarum, & Indiarum Rex Catholicus, &c. Archidux Austriae, Potentissimusque Belgarum, & Burgundiorum Princeps, &c. Diplomate suo sanxit, ne quis intra sexennium citra voluntatem, & consensum JOANNIS PAULI ROBYNS, Typographi Antverpiensis Librum, cui titulus: *Veritas in medio*; seu *D. Thomas Doctor Angelicus &c.* Authore F. FRANCISCO VAN RANST S. Ordinis FF. *Predicatorum in Almâ Universitate Lovaniensi S. T. Licentiato, & Professore*, in Belgio imprimat, aut alibi impressum in has inferiores Germaniæ ditiones importet, venalemve habeat. Qui secûs faxit, confiscatione exemplarium & aliâ gravi pœnâ mulcabitur, uti latius patet in Litteris, datis Bruxellæ die 13. Februarii 1715.

Signat.

LOYENS.

RESPONSIO BREVIS AD PATREM
QUESNEL.

AUTHORE

F. FRANCISCO VAN RANST *Ordinis
Præd. S. T. Licentiato, & Studii
Generalis Antverpiensis Regente.*

DUm vacamus Libro novissimè edito de
Hæresibus ab incunabulis Ecclesiæ ad
hæc usque tempora per D. Thomam è
Scripturâ Sacrà prædebellatis; incidi-
mus in scriptum, cui titulus: *Cinquieme memoire
pour servir à l'Examen de la Constitution du Pape
contre le Nouveau Testament en François avec des
Reflexions Morales.* Author illius est P. Quesnel
tantarum origo procellarum. Vel ipse titulus varia
mihi adversus eum argumenta suppeditabat: non
enim inferioris est discutere sententiam superioris,
præsertim Constitutionem à supremâ sede emana-
tam, illius erat se subdere Pontifici. Pressisset uti-
nam vestigia viri Illustrissimi, cujus prompta, can-
dida, sincera animi submissio, quâ anno 1699. A-
postolicæ acquievit sententiæ, nunquam oblitera-
bitur.

Illustris FENELON vivit post fata superstes.

At ecce in prologo præfati libri offendo nomen no-
strum ornatum hæc Epigraphe; *saux Thomiste*: citor
ibidem paginâ 38. ad Propositionem 52. accedit li-
bellus subsequens *sixieme Memoire*, in quo illi sisto.
ad Propositiones 68. & 86. Ut responderem illicò,
accendebatur animus. Amici urgebant, ut recu-
derem priorem librum *Veritas in Medio* brevissi-
mo tempore distractum, versantem inter alia circa
Propositiones 101. *Quesnellianas*; (quæ occasio-
nem & Opusculo, & responso Quesnelliano præ-
buerunt;) sed satius esse duxi editioni secundæ
præfigere opus de *Hæresibus*, ut demonstraretur,
Doctorem Angelicum nedum *Baianismi, Jansenis-*
mi,

mi, *Quesnellismi*, sed & omnium planè exitisse prædamnatorem errorum ante vitam, in vitâ, & post vitam ad hanc usque tempestatem exortorum.

Hilce peractis, refellenda sunt, sed citrà ullam speciem acrimonix, quæ P. *Quesnel* pro se allegat ad dictas Propositiones 52. 68. & 86.

At cur ut *falsus* traducor Thomista? Quia nempe *Quesnel* cum suis contendit Constitutioni *Unigenitus* Doctrinam refragari *Thomisticam*. Scilicet Jansenistæ ad extremas redacti angustias instar Joab in præsentis vitæ discrimine *apprehendentis cornu altaris* 3. Reg. 2. sub S. Thomæ pallio tanquam sub alis nituntur latitare. Proditæ in medium abditi sub Chlamyde; nullus hic conceditur locus refugii; vos averfatur Angelicus omnium victor, & præluffocator errorum. Non solùm non Constitutioni Doctrina ejus refragatur, sed & illi impensè favet, ita ut famosas Propositiones 101. jam dudum antè prædamnarit. Quare genuini omnes D. Thomæ discipuli Constitutionem suscipiunt, amplectuntur, venerantur, sectantur. Nescit Ordo Prædicatorum tum à veritate (quoties ille vel ab Infrendentibus inimicis nuncupatus est ORDO VERITATIS!) tum ab avitâ in Sedem Apostolicam desciscere observantiâ. Cuilibet perspectum est, quàm acriter pauciores quosdam nostros in Galliis Constitutioni reluctantes Reverendissimus noster perstrinxerit per Epistolam Encyclicam Romæ datam 26. Februarii 1717. Unde universus quâ latè patet Ordo Constitutioni indivulsè adhæret.

Propositi-
tio 52.

Ad præcitatam modò Propositionem progrediamur. Propositio 52. inter famosas 101. Damnatæ est hæc. *Omnia alia salutis media continentur in fide, tanquam in suo germine, & semine; sed hæc fides non est absque amore, & fiduciâ.*

Illi more solito D. Thomæ subnexui auctoritatem Propositionis peremptricem.

D. THOMAS 1. 2. q. 65. a. 4. in corp. *fides potest ESSE SINE CHARITATE.* Undè *fides. . . inclinatur homi-*

hominem ad credendum, etiamsi sit informis, id est Charitate destituta. 2. 2. q. 5. a. 2. ad 2.

Profectò nullus est æquus rerum ponderator, qui non existimet hæcè ultimas Propositionis particulas, (*hac fides non est absque amore & fiduciâ*) præ se ferre hunc sensum obvium, & naturalem: *fides non est absque amore*, seu charitate utique *habituali*; seu justificante, verba enim pro famosiori significato (quale est *Charitas habitualis*) accipienda sunt: ex quo deinde suapte naturâ sequitur, non dari fidem *informem*, proindeque illam non dari in peccatoribus.

Imò, inquit *Quesnel*, vera fides inclinans hominem ad credendum non reperitur in peccatoribus, seu *libertinis*, quemadmodum nec in *dæmonibus*.

Object.

Sed quantum errat! latissimum enim est discrimen fidem inter dæmonis, & peccatoris. *Fides enim, quæ est in dæmone* (in 3. d. 23. q. 3. art. 3. quæstiunculâ 1. ad 2.) non est habitus infusus, sed ex naturali cognitione procedit: & q. 14. de verit. art. 9. ad 4. *Credere æquivoçè dicitur de hominibus fidelibus, & de dæmonibus, nec est in eis fides ex aliquo lumine gratiæ, sicut est in fidelibus: sed dæmones coguntur credere ex perspicacitate naturalis intellectus* (2. 2. q. 5. a. 2. ad 2.) *fidelis* verò etiam peccator convincitur per auctoritatem divinam *assentire his, quæ non videt. in corp.* Hinc in fideli peccatore non est destructa, sed remanet ratio formalis objecti fidei, nempe revelatio divina: hoc verò dici nequit de dæmone, adeòque ne quidem datur in eo vera fides *Informis*, quæ tamen invenitur in peccatore.

Resp.

Object.

At objicit *Quesnel*. Doctor Angelicus citato articulo 2. ad 2. ait. *Fides, quæ est donum gratiæ, inclinât hominem ad credendum secundum aliquem affectum boni etiamsi sit informis, sed affectus ille boni non est in fideli peccatore, ergo in eo non est propriè fides inclinans hominem ad credendum, sicuti nec est in dæmone. Talis autem fides includens affectum boni invenitur in Catechu.*

chumeno, seu vero pœnitente, qui se ad justificationem disponit: atque ita fides non est absque amore: hoc enim sonat *Tò aliquis affectus boni*; & sic intelligo Propositionem; de *Carechumeno* scilicet seu pœnitente, quòd nempe illius fides non careat affectu boni, amore seu charitate actuali ante justificationem.

Hic est *Quesnelli Achilles*, sed *Thersîte* debilior. Singula expendamus.

Resp.

R. Imprimis, *fidem, qua est donum Gratia*, esse in fideli peccatore: non enim peccator ordinariè omni dono actualis gratiæ destitutus est. 2. esse in eo *aliquem affectum boni*, seu pium motum voluntatis ad credendum: (hoc enim & non aliud, ut statim videbimus) intelligitur per *aliquem affectum boni*. 3. Eum voluntariè credere. In *dæmone* autem 1. *Fides* (impropriè dicta) non est donum gratia, ibid. Omnibus enim ille donis gratuitis spoliatus est. 2. Nulla est in eo pia motio voluntatis, quâ intellectus captivetur in obsequium fidei. Unde non pertinet ad laudem voluntatis *dæmonum*, quod credunt. Ad 1. sed coguntur 3. ad credendum ex signorum evidentiâ. Proinde in fideli peccatore reperitur propriè fides inclinans hominem ad credendum, non verò in *dæmone*.

Quòd autem per *Tò aliquem affectum boni* intelligatur pia motio voluntatis, probatur evidenter. Sanè positis omnibus motivis ad credendum, non solùm non necessitatur homo ad eliciendum actum circa res fidei, sed nec etiam ad eliciendum actum assensûs potiùs, quàm dissensûs: prædicante enim ipsomet *Doctore Gentium*, quidam nostræ fidei mysteriis dissentiebant: alii assentiebant juxta illud *Actor. 28.* *Cum audissent resurrectionem mortuorum, quidam quidem irridebant, quidam verò dixerunt, audiemus te de hoc iterum; quidam verò viri adhaerentes ei crediderunt.* Unde intellectus credentis non determinatur ad assentiendum veritati ex necessitate rationis sicut intellectus scientis; SED EX VOLUNTA-

TE. D. Thomas commentans in cap. 10. ad Romanos. Confirmat id S. Doctor 2. 2. q. 2. art. 9. in corp. *Credere est actus intellectus assentientis veritati Divinae ex IMPERIO VOLUNTATIS A DEO MOTÆ.* Huc accedunt hæc ipsamet loca à *Quesnello* pag. 44. adversus me vibrata, sed quæ in ipsum retorquentur. *Fides in voluntate est..... Fides consistit in credentium voluntate.* Augustinus de præd. SS. c. 5. Angelicus autem 2. 2. q. 1. a. 4. in corp. *Intellectus assentit alicui. . . per quamdam electionem, voluntariè declinans in unam partem magis, quàm in aliam.* Nobis etiam suffragatur ipsissimus articulus 2. quæstionis 5., unde *Tò Affectus boni* depromitur. *Intellectus credentis assentit rei creditæ..... quia convincitur per auctoritatem Divinam assentire his, quæ non videt propter Imperium VOLUNTATIS moventis intellectum, & obedientis Deo.* Itaque juxta sensum hunc solidum, & evidentem asserit S. Thomas ad 2 quòd *fides inclinet hominem ad credendum secundum, seu per (ut etiam vult Quesnel PAR un certain amour de bien) per aliquem affectum boni, per piam scilicet motionem aliquam voluntatis, seu motionem voluntatis ad bonum.* Nec incassum hoc dicitur. *Objectum enim voluntatis est bonum, & in quantum movet voluntas intellectum ad assensum, sic verum est sub bono.* D. Thom. in c. 11. ad Hebr. proinde dum dicitur *Tò affectus boni*, id idem est, ac si diceretur *motio voluntatis ad bonum.* Unde perindè est *inclinari hominem ad credendum secundum, seu per aliquem affectum boni*, ac *secundum, seu per piam quandam motionem voluntatis, sive motionem voluntatis ad bonum.* Illa autem motio non deest peccatori fidei, cum actum fidei (quæ per peccatum non extinguitur) elicere nequeat sine voluntate. Perperam igitur *Quesnel* asserit non esse *affectum boni* in tali peccatore, perperam omnes vires exerit, ut ex *affectu boni*, & fide in voluntate aliisque allegatis probet fidem in Catechumeno,

seu vero pœnitente non esse absque amore etiam actuali. Certè affectus boni, seu motio illa voluntatis propriè non est amor, aut amor in præfato peccatore sit, oportet: unde *Quesnel* suis se armis jugulat: præsertim cum dicat Angelicus. *Fides... inclinât hominem ad credendum secundum aliquem affectum boni, etiamsi sit INFORMIS, id est sinè amore: censet igitur affectum illum boni, seu piam motionem posse esse sinè amore.*

Object.

Aliud refellendum est, quod mihi *Quesnel* objicit Argumentum. Supponit adversarius, inquit, quoddam *D. Thomas* in autoritate propositioni subtrahat, *Fides potest esse sinè charitate* 1. 2. q. 65. a. 4. in corp: hoc intelligat de charitate habituali: item quoddam *S. Doctor* solam charitatem habitua-lem sustineat esse formam fidei, atque hanc sinè charitate habituali esse informem. Hæc sanè, ait, suppositio falsa est. Fides enim dupliciter formatur, per charitatem scilicet imperfectam, & perfectam (quæ est habitualis), per hanc fides formatur perfectè, per illam imperfectè: proinde fides sinè charitate habituali non est informis, adeoque *Fides* (in Catechumeno, seu pœnitente) non est absque amore.

Age, hæc omnia discutiamus.

Quoddam *D. Thomas* loco citato loquatur de charitate habituali, hoc torrens sentit Theologorum. Verba enim pro celebriori significato (quale est charitas habitualis) sumenda sunt; prout etiam hic supra insinuarum est.

Resp.

Hinc & sola charitas habitualis est forma fidei. Imò expressè quarit *Doctor Angelicus* 2. 2. q. 4. a. 3. an charitas sit forma fidei: & sic resolvit in corp. *Charitas dicitur forma fidei, in quantum per charitatem actus Fidei formatur.* Profectò si duplex foret forma fidei, alia imperfecta per charitatem imperfectam, alia perfecta per charitatem perfectam, seu habitualem, isto in articulo, in quo ex professio petebatur an charitas esset forma fidei, divisio illa prædicta formæ fidei data, & expla-
nata

nata fuisset : Nihil autem istius rei meminit, sed clarè , perspicuè , & irrefragabiliter concludit : *Charitas utique habitualis*, cum illa sit famosius significatum, *dicitur forma fidei*.

Sed ut omnis planè cavillandi umbra removeatur, en verba S. Thomæ art. 4. in corp. **DISTINCTIO FIDEI FORMATÆ ET INFORMIS EST . . . SECUNDUM CHARITATEM.** Non igitur subsistit distinctio *Quesnelliana* fidei formatæ imperfectè per charitatem imperfectam, & formatæ perfectè per charitatem perfectam : sed fides omnino distinguitur penes charitatem utique *habitualem*, ita ut fides dicatur formata, quæ est secundum charitatem *habitualem*, informis verò, quæ illa destituta est ; proinde fides sinè charitate *habituali* reverà est informis.

At instat *Quesnel* allegans Præceptorem Ange. *Object.* *licum* in cap. 2. epist. ad Rom. lect. 2. Erravit in citatione loci, non est caput secundum, sed primum, ex quo sequentia verba deprompta sunt. *Sicut corpus vivit per animam naturali vitâ, ita anima vivit per Deum vitâ gratiæ. Primò autem Deus animam inhabitat per fidem. Eph. 3. habitare Christum per fidem in cordibus vestris, nec tamen est perfecta inhabitatio, nisi fides per charitatem sit formata, quæ per vinculum perfectionis nos unit Deo ; ut dicitur Coloss. 3. Et idè quod hic dicit ex fide vivit, intelligendum est de fide formatâ.* Indè sic infert *Quesnel*. Datur igitur fides imperfectè formata per charitatem aliquam, quâ Christus primò habitet in nobis, seu habitare incipiat, antequam sit in nobis perfecta habitatio, seu formatio, quæ fit per charitatem habitualem.

Sed negatur illatio. Christus enim habitat in nobis inchoativè, etiam per fidem charitatis expertem, habitat enim in nobis per donum suum : *Fides* autem expertis charitatis (non fides dæmonum, ut omnis elidatur replica) *est donum Dei.* 2. 2. q. 6. art. 2. Unde fides non debet includere charitatem aliquam imperfectam, ut detur inchoata habitatio Christi in nobis. Certè citata D

Thomæ verba non solum non favent Quésnello, sed illi potiùs adversantur.

Object.

Urget rursus Quésnel, citansque verba famola I. 2. q. 65. a. 4. O. *Fides potest esse sine charitate* : arguit me tamquam verborum mutilatorem, quòd hoc adverbium *aliqua*lter studiosè omiserim. Sic autem habet corpus articuli. *Fides & spes sine charitate possunt quidem ALIQUALITER esse, PERFECTÆ autem virtutis rationem sine charitate non habent.* Allegat deindè verba hæc tanquam verba Angelici. *Quamvis fides, & spes sine charitate in homine aliquo modo esse possint, virtutes tamen perfectæ sine illà esse non possunt.* Tum ita pergit. Cur omisisti. *Tò aliqua*lter? An illud non conducebat ad rem? Sanè quàm maximè, inquit, ad mentem S. Doctoris exprimendam. Etenim S. Thomas sic discutrit. *Fides & spes, sicut & virtutes morales, dupliciter considerari possunt. Uno modo secundum inchoationem quandam. Alio modo secundum perfectum esse virtutis.* Ex quo principio concludit: *quòd fides & spes sine charitate (simpliciter, & absolute sumptà, seu habituali) perfectæ virtutis rationem non habeant, possint tamen aliqua*lter esse virtutes. Unde sequitur, ait Quésnel, quòd fides, ut sit virtus imperfecta, debeat aliquam continere charitatem: hoc enim præ se ferunt *tò aliqua*lter, secundum inchoationem quandam. Non enim fides juxta D. Thomam potest esse virtus sine charitate: debet itaque illa Charitatem habere imperfectam, seu inchoatam, ut sit virtus imperfecta, seu inchoata.

Resp.

Hactenus P. Quésnel, cui ad singula respondeo. Quantum ad *tò aliqua*lter, non mutilavi verba Angelici. Quésnel medium corporis articuli, non *finem* inspexit. Sub medium illud adverbium, sub finem *Authoritas à me citata fides potest esse sine Charitate sine ly aliqua*lter conspicitur. E fine Corporis, non è medio S. Doctoris verba adoptavi. Non igitur truncavi verba Angelici.

gelici. E contrà desidero ego maximè fidem in *Quesnel*, qui Divo Thomæ imponit hæc verba. *Quamvis fides, & spes sine Charitate in homine ALIQUO MODO esse possint, virtutes tamen perfectæ sine illâ esse non possunt.*” Pourquoi avoir, ait, re-
 „tranché ces mots *aliquo modo*? led cur à Patre *Quesnel* in medium producta sunt verba, quæ *D. Thomæ* non sunt? adhibeatur vel lucerna *Diogenis*, ista in articulo citato non reperias. At audio, hæc habentur in Conclusionè, quæ in Summæ editionibus mediat inter argumentum *sed contra & corpus articuli*. Sanè talis conclusio (sive ut *Quesnel* vocat *le sommaire*) quæ in plerisque editionibus non invenitur, Character S. Doctoris non est. Unde perperam dicit *Quesnel*. Il dit (S. Thomas) dans le sommaire. Sed demus in articulo continèri verba hæc, *aliquo modo*, quæ æquivalent adverbio *aliqua*: profectò tum hæc, tum ly *secundùm inchoationem quandam*, in quibus arcem argumenti collocat, nihil nobis officiant, quod agendum demonstramus.

Itaque seriò advertendum est, virtutes Theologicas, ac Morales spectari posse & ut virtutes sunt, & ut perfectæ virtutes sunt. Juxta primam considerationem fides etiam informis verè & essentialiter est virtus; idque constat ex hoc ipsomet celebri articulo ad 1. *Fides, secundùm PROPRIAS RATIONES à Charitate non dependet, & ideo sine Charitate esse potest.* Accedit art. 5. Responsio ad 2. *Fides SECUNDUM RATIONEM PROPRIAM presupponitur ad Charitatem.* Assertioni patrocinatur & *Eximius Sylvius* ad 22. quæstionis 4. articulum 5. ”
 „si solam virtutis essentiam spectes, sic fides etiam
 „informis est vera virtus, quia fides informis est
 „principium actus boni, scilicet assensûs intelle-
 „ctûs ad res divinas. „ Fides tamen sinè Charitate (habituali) non est perfecta virtus. *Fides* (inquit S. D. articulo toties repetito ex 1. 2.) *est quidem sinè Charitate, sed NON PERFECTA VIRTUS.* Et ad 2. cum sibi objecisset. Fides non potest

rest esse sine Charitate: sic respondet. *Dicendum, quod ratio illa procedit de fide, quae habet perfectam rationem virtutis.* Deinde 2. 2. q. 4. art. 5. *Fides informis, ait, non pertingit ad PERFECTAM RATIONEM VIRTUTIS.* Etiam perspicuis D. Thomae testimoniis facile colligitur, quae haec citata verba *aliquahter, secundum inchoationem quandam, & si vis, aliquo modo explananda sint.* Sensus enim illorum est hic. *Fides & spes sine Charitate possunt quidem secundum se aliquahter esse virtutes, inchoatae scilicet, seu imperfectae, perfecta autem virtutis rationem sine Charitate non habent.* Unde non sequitur; fides cum Charitate habet virtutem perfectam, ergo ut sit virtus imperfecta, seu inchoata, debet habere charitatem imperfectam: quia fides etiam informis de se est virtus essentialiter, licet imperfecta; *Fides informis cum sit IMPERFECTA (ecce imperfecta virtus) non pertingit ad perfectam rationem virtutis: si imperfecta virtus de se, ergo ut sit talis, non requirit Charitatem imperfectam.*

Object.

Denique perperam *Quesnel* in suae favorem sententiae producit Angelicum 3. q. 85. a. 5. sic loquentem. *Actuum (quibus ad justificationem pervenitur) primum principium est Dei operatio convertentis cor. Secundus actus est motus fidei.* Unde, inquit *Quesnel*, motus fidei in poenitente se ad justificationem disponente, est effectus conversionis cordis: & certe conversion, oseroit on dire dans l'ecole de S. Thomas, qu'elle se fasse autrement, que par l'amour de Dieu?

Resp.

Imò verò in Scholâ D. Thomae ordinariè illa conversio cordis est sine amore; illa enim conversio est tantum conversio cordis, seu voluntatis ad credendum his, quae divinitus revelata sunt, ex qua proinde pullulat *actus fidei.* Quin imò *Quesnel* sibi ipsi repugnat, dum contendens fidem non esse absque amore in fide scilicet contento tanquam in suo germine, modò amorem asserit esse ante fidem.

Quò

Quò tandem ruit *Quesnel* ? integrum lustrasse debuerat articulum, non impegisset sanè in scopulum erroris. In illo ipso suæ continetur Propositionis Damnatio.

Recensitis actû primo, & secundo ad justificationem præviis, *conversione* scilicet cordis, & actu fidei, hi sequuntur actus. Tertius est motus timoris servilis, quo quis timore suppliciorum à peccato retrahitur. Quartus actus est motus spei, quo quis sub spe veniæ consequendæ assumit propositum emendandi. Quintus actus est motus Charitatis (id est, ut communius Thomistæ loquuntur, motus amoris benevoli) quo alicui peccatum displicet jam non propter supplicia, sed propter seipsum, & quo peccator Deum, ut ait Tridentinum sess. 6. cap. 6. tanquam omnis justitiæ fontem diligere incipit. Sextus actus est motus timoris filialis, qui Charitatem habitualement includit, ut patet ex 2. 2. q. 7. a. 1. timoris servilis est causa fides informis, timoris filialis est causa fides formata, quæ per Charitatem facit hominem Deo adharere. En motum amoris actualis, seu benevoli post spem, sive fiduciam, non ante; proinde falsum est, fidem non esse absque amore, & fiduciâ. Fidem immediatè sequitur timor, etiam in pœnitente, de gradibus enim pœnitentiæ hic ex professio tractat Angelicus, adeòque hæc famosa propositio *fides non est absque amore*, nequidquam se in omne latus versante *Quesnel*, justissimè proscripita est.

Procedamus nunc ad Propositionem 68. quæ est hæc. *Dei bonitas abbreviavit viam salutis claudendo totum in fide, & precibus.*

Opposui: si via salutis claudatur, seu consistat *Propos. tota in fide, & precibus*, igitur non requiruntur *tio 68.* ad salutem bona opera, quod est dogma Calvini jam dudum à D. THOMA prædebellatum 3. p. q. 8. a. 3. ad 2. *Fides sinè operibus mortua est, ut dicitur Jacobi 2.* Sed hanc consequentiam vel non prævidit *Quesnel*, vel illa certè, ipso invito, ex propositione deducitur.

Pote:

Poteramne mitiores adhibere terminos? non arguo *Quesnellum* formaliter Calvinismi, sed indico sequelam Calvinismi vel non fuisse prævisam à *Quesnello*, vel illam certè, ipso invito (non enim vellet Calvinismum profiteri) ex Propositione deduci.

Sanè cum essentia hominis consistat in animâ, & corpore, is erraret, qui diceret totum esse hominis contineri in animâ, cum & corpus spectet ad essentiam hominis: cum igitur bona opera sint etiam necessaria ad salutem, malè via salutis restringitur ad fidem, & preces, asserendo scilicet totum in illis consistere. Qui enim dicit *totum*, nihil ampliùs tanquam necessarium seu essentiale requirit.

Object.

Imò, inquit *Quesnel*, in illis ipsis verbis: *Dei bonitas abbreviavit viam salutis claudendo totum in fide, & precibus*: comprehendo ego manifestè bona opera. Quis carpat verba Christi, qui Joannis 3. dixit: *sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret: ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam aeternam. Qui credit in eum, non judicatur?* Enimverò Dominus sub fide complexus est reliqua ad salutem necessaria. Ita & ego: cur igitur verba mea in pari causâ perstringuntur?

Resp.

Non est par causa, sed latum undique discrimen. Audiatur Doctor Angelicus in citata verba Joann. 3. *Qui credit in eum, non judicatur.* Lect. 3. sic discurrens. *Nullus credens in eum fide formatâ non judicatur... & ideo signanter non dicit Dominus, qui credit ei, sed qui credit IN EUM, id est, qui credendo IN EUM PER CHARITATEM TENDIT, NON JUDICATUR...* Unde *Jacobi* 2. dicitur, *ostende mihi ex operibus fidem tuam, & talis non judicatur.* Pariformiter intelliguntur tum hæc, *qui credit in filium, habet vitam aeternam.* Ibid. v. 36. tum illa Joann. 6. *Hoc est opus Dei, ut credatis in eum, quem misit ille, quæ nobis perperam objicit Quesnel: accipiuntur igitur præfatæ, similesque autoritates de fide formatâ, quæ*

quæ proindè bona includit opera: an verò Propositio *Quesnelli* præ se fert fidem *formatam*, bonorumque operum frugiferam?

Nobis quoque adstipulatur Augustinus eo ipso loco, quo citatur à *Quesnello* scilicet l. i. q. q. ad simpl. n. 19. & in pl. 89. n. 17. *opus unum est*, inquit, *in quo sunt omnia: fides, qua PER DILECTIONEM OPERATUR.* Nec adversatur (ut vult *Quesnel*, qui suis se iterum armis perimit) sed favet *Eximius Estius* commentans in hæc verba Rom. i. 16. *Virtus Dei est in salutem omni credenti. . . . Evangelium, ait, salutem adfert omni credenti hoc sensu, ut fides intelligatur non qualiscumque, sed formata bonâ, & efficaci voluntate faciendi quod Evangelium præscribit.* Præscribit autem illud bona opera. Juxta hunc sensum explicanda sunt verba *Estii* num. 17. *expendantur qua de fide differit Apostolus (Rom. c. 3. 4. 9. 10. 11.) his locis nusquam à fiduciâ, & bonâ voluntate eam (fidem) sejungit, tanquam hæc simul uno fidei nomine complectens.* Complectitur scilicet Apostolus hæc simul uno fidei nomine non qualiscumque, sed *formata*. An autem fides *formata* sincerè colligitur ex verbis *Quesnelli*? an per *Ly* totum clauditur in *fide*, designatur fides comprehendens bonam & efficacem voluntatem faciendi, quod Evangelium præscribit? Nonne potius idem est in substantiâ *totum clauditur in fide*, ac fides sola justificans *sectariorum*? fit mensa *Quesnelli* à *Calvino* aliena: non solum mens, sed & verba ab illius sensu abhorreant, necesse est. Proindè præsens rectè damnata est Propositio.

Restat modò librandæ Propositio 86. his verbis *Propos. Eripere simplici populo hoc solatium* ^{86.} *jungendi vocem suam voci totius Ecclesiæ, est usus contrarius praxi Apostolica, & intentioni Dei.*

D. THOMAS loco crebriùs citato: scilicet 2. 2. q. 10. a. 12. in corp. *Ecclesiæ consuetudo semper est in omnibus amulanda*, modò autem non obtinet

tinet Ecclesiæ consuetudo, quòd ab omnibus promiscuè exerceatur Psalmodia, & vernaculum Rituale, ac Liturgia in Ecclesiis adhibeatur.

Object.

Monstra hìc fingit *Quesnel*, quæ debellet. Damnatur hìc, inquit, Psalmodia in nonnullis Europæ partibus, præsertim in Galliis usitata, quâ laici vocem suam jungunt voci Sacerdotum. An praxis illa contraria est praxi Apostolicæ & intentioni Dei? Nonne dixit Apostolus ad Ephesios 5. *Implemini Spiritu Sancto loquentes vobismetipsis in Psalmis & Hymnis, & canticis Spiritualibus, cantantes, & Psallentes in cordibus vestris Domino?* nonne eadem repetiit ad Col. 3. aliisque in locis? An *magnus Dominus & laudabilis nimis* hodiè minor est, quàm à tot evolutis sæculis? itaque præfatus ille mos canendi retinendus est.

Resp.

Quàm subdolè procedit *Quesnel!* pro Psalmodiâ tamquam pro aris, & focus dimicat: sed ecce (lustretur ars *Quesnelliana*) supprimit rò vernaculum Rituale, ac Liturgia in Ecclesiis. Dixeram scilicet: *modò non obtinet Ecclesiæ consuetudo, quòd ab omnibus promiscuè exerceatur Psalmodia, & vernaculum rituale ac Liturgia in Ecclesiis adhibeatur:* Psalmodiam utique referendo ad vernaculum Rituale: ita ut sentus sit, *modò non obtinet Ecclesiæ consuetudo, quòd ab omnibus exerceatur promiscuè Psalmodia* VERNACULA: omisi autem rò vernacula, ne bis eodem verbo uterer. Nimirùm collimat *Quesnel* ad Psalmodiam vernaculam, quemadmodum & Jansenistarum discipuli Missæ ordinem, etiam Canonem in linguâ vulgari habere, & recitare consueverunt. Nonne passim apud mulierculas quoque libellus precum turget Missæ ordine à dextris Latinâ, à sinistris linguâ communi expresso? quòd verò *Quesnel* talem moliatur Psalmodiam, ex verbis immediatè Propositionem præcedentibus colligi potest. *Docendi sunt simplices fideles laudibus, orationibus, & sacrificio Ecclesiæ per dispositionem cordis, & applicationem mentis sese jungere.*

ÆQUUM EST, UT INTELLIGANT FILII, QUID MATER FACIAT, ET POSTULET PRO IPSIS, ET QUID IPSI CUM ILLA FACIANT, ET POSTULENT. *Laus & oratio publicâ in Ecclesiâ est etiam pro simplici populo.* Tunc autem sequitur. *Eripere ipsi hoc solatium jungendi vocem suam voci totius Ecclesiæ est usus contrarius praxi Apostolica, & intentioni Dei.* Profectò ut vulgus fidelium apud Jansenistas ordinem Missæ contendit esse recitandum, & reverà recitat idiomate sibi noto, quia aliàs intelligere nequeunt filii, quid mater faciat, & postulet pro ipsis &c.: ita pariter urgere potest necessitatem officii celebrandi, adedque & Psalmodiam exercendi linguâ vernaculâ. Sinè illâ enim nequeunt intelligere filii, quid mater faciat, & postulet pro ipsis & quid ipsi cum illâ faciant, & postulent. Confirmatur id ex verbis sequentibus. *Laus, & oratio publicâ in Ecclesiâ (linguâ vulgari ob eandem rationem) adedque & prædicta Psalmodia est pro simplici populo.* Nonne ex verbis illis tò intelligere nequeunt &c. eruitur etiam sequela *Liturgiam* adhibendi, & omnia denique in Ecclesiâ celebrandi linguâ communi: nondum huc usque à Jansenistis, quantum didici, talis invec̄ta est Liturgia, aut Psalmodia, sed quid illi machinentur, tum ex præfato Missæ ordine, tum ex hâc Propositione non obscure deducitur. Rectè igitur *Propositio* talium sequelarum mater damnata, rectè arbor cum radice, & fructibus præcisa est.

Hæc cum moderamine inculpata tutela. Tu interim, Pater *Quesnel*, utinam Vires exeres non ad alendas, sed sopiendas celebres controversias! ut incendium restinguas, te Christianè adhortor. Infallibili caput inclina Pontifici. Frustra appellatur ad *Frasstra Concilium*. Ad solam auctoritatem summi Pontificis appellatur (2.2.q.1. a. 10. in Corp.) pertinet FINALITER (post. tur de quam omnia etiam in Conciliis resoluta sunt) DE Pontifice TERMINARE EA, QUÆ SUNT FIDEI, UT AB OMNIBUS ad Concilium INCONCUSSA FIDE TENEANTUR. Altè etiam menti *liam* impri.

imprime Verba hæc Angelici in Suppl. q. 25. art. 1. *Ecclesia universalis non potest errare, quia ille, qui in omnibus exauditus est pro sua reverentiâ, dixit Petro (super cuius confessione Ecclesia fundata est) Luca 22. Ego rogavi pro te, ut non deficiat Fides tua. Ecce ideo non potest errare Ecclesia, quia pro Petro oravit Christus, ne deficeret Fides eius. Ideo igitur non deficiet Fides Ecclesiæ, quia non deficiet Fides Petri, ideo proinde Ecclesia est infallibilis, ideo Concilium est infallibile, quia Petrus, quia Romanus Pontifex successor Petri Concilio Præsidentis est infallibilis: incassum igitur provocatur de Pontifice ad Concilium, quod omne suum robur à solo Pontifice nanciscitur. Toties profiteris velle te sequi Aquinatem: hæc modò sectare dogmata: falli nescio te submitte (hæc ingemino) Ecclesiæ Moderatori. Frustra Constitutionis explicatio petitur, & urgetur ab eis, qui interiùs decreverunt illi non acquiescere, nisi quatenus ista idearum, ac imaginationum suarum pruritu conformis erit. Ita sanè illi non Pontificem, non Ecclesiam, sed mentem suam propriam præiudiciis irretitam sectariorum more ut iudicem Controversiarum constituunt. Si concederetur explicatio, nonnè rursus explicatio explanationis postularetur, atque ita procederetur in infinitum? non sic profectò agendum est. Te celeberrimis accinge Universitatibus Lovaniensi, Duacenæ, Coloniensi, Salmantinæ, Conimbricensi, aliisque, quæ constitutionem *Unigenitus* simpliciter, sincerè, candidè sine ullâ explanatione summâ veneratione amplexæ sunt & tutantur. Quod si renuas, attamen ex tot difficultatibus, spinis, aculeis, fluctibus emerget Pontifex, & de erroribus gloriosissimè triumphabit. Ad Sedem *Petri*, ad hanc Petram omnes hæctenus elixæ sunt, & elidentur Novitates.*

*Frustra
petitur
explicatio
Constitu-
tionis.*

F I N I S.

*Imprimi poterit. Actum Antv. hac 29. Martii
1718. J. L. DE CARVAJAL.
Ecclesiæ Cathedralis Antverpiensis Canonicus
Graduatus, Iudex Synodalis, Librorum Censor.*

Suppl. q. 27. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN® Color Control Patches © The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18

TIFFEN® Gray Scale © The Tiffen Company, 2007

A	1	2	3	4	5	6	M	8	9	10	11	12	13	14	15	B	17	18	19
	R	G	B				W	G		K				C	Y	M			